

מבחר עירונים

דברים
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:49	08:27	08:11	06:57	ירושלים
08:46	08:24	08:14	07:12	בני ברק
08:49	08:27	08:15	07:05	חיפה
08:47	08:25	08:14	07:12	אשדוד
08:48	08:26	08:12	06:56	בית שמש
08:48	08:26	08:13	07:14	קרית גת
08:50	08:28	08:13	07:08	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירוח נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס MAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"סוד הגנום היהודי"

שיעור מס' 102 | פר' דברים תשפ"ב

את מינון חומרי ההדברה.

"אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן: כל המוכיח את חברו לשם שמיים מושכין עליו חוט של חסד, שנאמר: "חן ימצא". כך מביא רבנו את דברי הגמרא במסכת תמיד ומוסיף: "והיינו חסד השם הוא נטוי על יראיו שהם מוכיחים לשם שמיים בסתר כראוי להם".

רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א מסביר ע"פ דברי הגמרא הנ"ל את דברי רשי הק' בפרשתנו: "אלה הדברים" - לפי שהן דברי תוכחה, לפיכך סתם הדברים והזכרים ברמו, מפני כבודם של ישראל". ומוסיף רבנו: "אשר דיבר משה" -

כיוון שנאמר הדברים מפי משה ולא מפי בלעם, למרות שכפי המובא במדרש היו ראויים התוכחות להיאמר מפי בלעם, אך כשנאמר מפי משה או אז נראים לישראל כרמו בעלמא, ואין להם בושת פנים". כך בחן האופייני לו ובנועם דבריו ביקש שכני הפרופסור המלומד שאפילו לא אכתוב את שמו, רק אקרא לו: "ויקטור".

הפרופסור המשיך ברעיון נפלא: "כל סודות תכונות החי, הצומח או המדבר, רשומים בגנים, והם היסוד המפעיל כל בריה ובריה. אך מעל לגנים של החי, הצומח והמדבר, קיים גם הגנום היהודי- בריאה כשלעצמה. לו היינו משכילים להבין את הגנום היהודי, לקרוא נכון את הדי. אנ. אי היהודי, מיד הייתה מתבהרת לנו עוצמת הקשר שלנו עם הבורא יתברך, הטבעה עמוק עמוק בגנום היהודי, וכך היה לנו קל יותר בהתמודדות של דורנו, דור האינטרנט, מול עולם חומרי, מפתה ומושך בכל כבלי עוון, תאוות וניסיונות איתם מנתנים בני דורנו קרוצי החומר".

לו נשכיל לראות נגלה כיצד הטבע הבורא בתוך תוכנו, בכל תא ותא, מערכות של אהבה ויראה, כדי שנוכל דווקא דרכם להתחבר אליו יתברך, כדי שנשכיל להעלות את האהבה שבלבנו למקורה להדבק בו יתברך, להתייחד ולהתאחד אתו.

אם נעמיק בגנום היהודי נגלה כי זה היה הסוד והיסוד בבית המקדש, ביתו של הבורא, כדברי חז"ל שהבורא בחר בדרכו של יעקב שקראו "בית". נתבונן בחדר משכיותו, קודש הקודשים, ובדברי חז"ל בתיעודם על קודש הקודשים, נבין שהיסוד הוא נכון ואמתי: בית המקדש היה המקום אותו ייעד ובחר הבורא משכן לאהבה ולחיבה העצומות שבינינו אליו יתברך, וכלשון הגמרא: "הרי את מקודשת לי- מיוחדת ומזומנת לי". כלומר: בית המקדש הוא המקום המיוחד לעם ישראל להתייחד ולהתחבר עם השי"ת אוהבו. כשנחרב הבית ובאו גויים בנחלתו, "כל מכבדיה הזילוה"- מסבירה הגמרא שהם זלזלו ולא הבינו בעיניים המוגשמות שלהם את מה שראו שם,

אלא להפך הם הזילו את יסודות הקשר העוצמתי הללו שמצאו שם, הוציאו אותם לרחוב והגשימו אותם. הגויים שבאו בנחלתן לקחו את הבעירה שבערה שם, את האש שיקדה שם, והפנו אותה לתאוות העולם הזה. הם, את הדבר יקר הערך שהיה מוצנע בקודש פנימה, הזילו בראש חוצות- בכל קרן רחוב.

הבכייה שלנו על חורבן בית המקדש, כוונתה לעורר רחמים כדברי רבנו הזרע שמשון זיע"א, זאת גם ההזדמנות שלנו לבכות על כאבנו על קושי הניסיונות של דורנו. על גניבת תכונות ה- D.N.A היהודי מתפקידן המקורי, ועל השימוש הקלוקל שנעשה בהן. את הגנום הכי עמוק של הדי. אנ. אי- האהבה והקשר בין ישראל לשכינה הקדושה, הוציאו מבית המקדש לרחוב, לכלי משחית רח"ל. וכה דברי רבנו בפרשת כי תצא: "שנדוע שחבלי משיח יהיו צרות מרובות לישראל, כדברי הגמרא בכתובות "צירוף אחר צירוף" ובתוקף הצרות אי אפשר שאיזה מיישראל לא יעבור על דת ח"ו, דכתביב: "ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו" שרוצים שישראל יפרקו עולם ח"ו מעם הקב"ה". בעת הזו נעורר רחמים על בנינו ובנותינו מעל שולחן אביהם, בתוספת משאלה ותקווה שנזכה אנחנו, בנינו ובנותינו לעמוד מול הפיתויים והניסיונות, לעצום עינינו ומחשבותינו מלראות ברע ח"ו, ולקחת את הבעירה שמבעיר בחוצות היצר- להעלותה אל היוצר, לבעירה והתלהבות לאהבתו ויראתו, לריח ניחוח להשם.

ויקטור, מעורר ומאיר בעדינותו כי כשנחקור בסוד הגנום היהודי נגלה כי עדיין נשאר לנו בית מקדש קטן, זהו ביתו של כל אחד מאתנו: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". שם, בידינו גם כיום להקריב קרבנות, לכבד את נשותינו וכך להשכין את השכינה בביתנו.

נפלה עטרת ראשינו אינו נא לנו כי חטאנו אומר רבנו בפירושו לקינות: "אם נתוודה בלב שלם, תחזור העטרה למקומה, ולפי שאין בנו כוח לעשות תשובה, מבקשים אנו: השיבנו השם- תן בנו כוח לעשות תשובה, ונשובה".

הוא ישב בטיסה ליד, נעים הליכות, מקורח קמעה, עם כיפה גדולה על ראשו. במהלך הטיסה הארוכה התפתחה בינינו סוג של ידידות: "תקרא לי ויקטור" ביקש "אני פרופסור לגנטיקה, ומתמחה בתחום" הוסיף בעברית אנגלית.

"המילה האחרונה של המדע נמצאת בתחום הזה". הוא ריתק אותי בפרקים קסומים על הבריאה האלוקית המדהימה אשר מותרה את האדם המתבונן נדהם ומתפעל מול החוכמה האלוקית הנגלית במלוא עוצמתה מתחת למיקרוסקופ.

כהקדמה אמר שינסה לפשט את הדברים ולתארם במילים פשוטות ככל שיעליח בעברית שלו, המתובלת באנגלית. הוא הדגיש שההסבר לא מדויק, אבל בהחלט בכיוון.

"את ש"ס בבלי אתה מכיר?" "בוודאי" עניתי לו. "כמה מסכתות יש שם?" "שלושים ושש". "וכל מסכת מחולקת לפרקים, וכל פרק לפי סוגיות, ותתי סוגיות, ועניינים. ובכל דף שני עמודים: עמוד א' ועמוד ב',

דברי הגמרא וסביבם המפרשים: רש"י מצד אחד ותוספות מצד שני. וכל פרק בתוספות: דיבור המתחיל אחר, המודגש במילה מודגשת. אבל בוא ננסה להקטין ולמרכז את הש"ס לגודל הכי קטן שנצליח ע"פ הטכנולוגיה המתקדמת ביותר. לאיזה גודל אתה משער שנצליח? שאל ולא ענה "ניקח לדוגמא את כרך התנ"ך שאנחנו מכירים: תורה נביאים כתובים. שם יש 1,202,972 אותיות. ננסה להקטין אותו לגודל הכי קטן ששייך. האם נצליח להכניס את כל האינפורמציה הזו לגודל של גרגיר אורז? נשמע לך הזוי! הלא כן! בוא נמשיך עם הדוגמא של גרגיר האורז שהוא כמילימטר. כל גרעין תא של בן אדם הוא בגודל חמש מיקרומטר. במילימטר יש אלף מיקרומטר, כלומר בגרגיר אורז ניתן לאחסן כמאתיים גרעיני תא אנושי, ובכל גרעין תא כזה יש אינפורמציה כתובה: סוג של "מתכון" מפורט ובו הוראות לגוף איזה חומר ומתי להפריש ללבב, ואיזה למוח מה לכליות, לכבד ועוד ועוד...

האינפורמציה נקראת די.אנ.אי- D.N.A והיא כתובה אצל כל תא באדם בארבעים ושש מסכתות. כל מסכת נקראת "כרומוזום" ובכל מסכת ישנם פרקים ותתי פרקים... כמויות עצומות של אינפורמציה הכתובה בכשלושה מיליארד אותיות (= סימנים). כדי להמחיש את הכמות האסטרונומית של המידע- מדובר במספר אותיות כפול מהתנ"ך! ואת כל האינפורמציה הזו צמצם הבורא יתברך בגרעין התא, ששם נמצא הדי. אנ. אי. בגודל של חמש מיקרומטר, כך שבגרגיר אורז בגודל מילימטר השווה לאלף מיקרומטר נכנס מאתיים עשרים ש"ס. "כיום" משתף פרופ' ויקטור "נותן לנו השם יתברך יותר ויותר כלים טכנולוגיים לפתוח ולקרוא את כל האינפורמציה הזו, לא רק בצביעת כל מסכת, כל כרומוזום, בצבע שונה, אלא אפילו בקריאה של כל פרק ועמוד או פיסקה בתוך הש"ס המופלא הזה, ואפילו ברבדים עמוקים יותר של קריאת כל מילה וסימן ברצף הגנטי". הוא מטעים ואומר שבכל יצור, צומח או חי, יש מספר כרומוזומים שונה, למשל אצל היונה נמצא רק שישה עשר כרומוזומים. בגרעין החיטה למשל יש ארבעים ושנים כרומוזומים. לתרגול שבעים ושמונה... בכל תא של בן אנוש בתבל יש ארבעים ושישה כרומוזומים, כלומר ארבעים ושישה מסכתות צפוני סוד ועמוסי הוראות.

ויקטור מוסיף שספר הזוהר הקדוש מלא וגדוש ביסוד כי אדם הוא בגימטרייה: "מה", ועל האדם נאמר: "בצלם אלוקים ברא אותו" כך שאם נוסיף את האות א' המסמלת את השם יתברך, יחידו של עולם, למילה: "אדם", נקבל את המספר ארבעים ושש. "ככל שאני מעמיק בתורת הגנטיקה והתפתחותה, הריני עומד יותר ויותר נפעם ומרוגש מהחכמה האלוקית הטמונה בגימטריה דם קטנה הלקוחה מהזרת של האדם..."

מסופר על אחד מאדמו"רי באיאן זצוק"ל, ששהה באירופה במקום נופש, והציבור שם התפעל מאוד ממראות הבראשית הקסומים שהיו שם. לעומתם הרבי הק' לא הרים עיניו באומרו שהאדם המתבונן רואה מהאצבע הקטנה שבידו מעוצמת הבורא וגדלותו יותר ממראות נוף פסטורליים מדהימים ביותר.

ויקטור ממשיך לספר כי לפני תקופה, בשנת 1990, השתתף בפרויקט עולמי בשם: "פרויקט הגנום האנושי", בו היו שותפים קבוצות מחקר רבות מכל העולם, מעשרות אוניברסיטאות בארצות הברית, בריטניה, יפן, סין ועוד. לפרויקט העולמי הזה הקציבה ממשלת ארצות הברית כשלושה מיליארד דולר, והוא תוכנן רבה להתמשך כחמש עשרה שנה. הפרויקט הוכתר בהצלחה והביא תועלת רבה לאנושות. הוא נתן כלים רבים לקרוא ולהבין יותר נכון ומדויק את כל האינפורמציה העצומה הזו. הפרויקט לימד את העולם לזהות ולהבין מחלות רבות, וכתוצאה מכך לדעת לפתח תרופות בהתאם. הפרויקט לימד להשביח זנים של חיטה. למשל, בזכותו למדו להציל את החיטה מפטרייה בשם "פוזורים" אשר תוקפת את יבול החיטה ומביאה לתוצאות הרסניות. בזכותו יכלו החקלאים לגדל חיטה בריאה יותר ולהוריד

גיליון מס' 524
שנה 9

פרשת דברים, שבת חזון, ט' במנחם-אב תשפ"ב

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

יסף עליכם ככם אלה פעמים (א, יא) - נאמר במדרש, בברכותיו של משה יש מסופף העולם ועד-סופו, אלה פעם אין קתיב, אלה פעמים קתיב, והדברים חסרי הבנה. אולם חז"ל אמרו שהעולם בן ששת אלפים פרסאות, וגדל מחנה ישראל היה שלש מאות פרסאות, ואם היה משה מברך אותם שיהיו אלה פעם, היו מכפילים את מחנה ישראל שהיה שלש מאות פרסאות פי אלה, והיה מתקבל המנין של שלשת אלפים בלבד שהוא חצי העולם. אבל כשברך משה ואמר אלה פעמים, הוא נקרא גם אלה פעמים, וברכתו היתה שמחנה ישראל יכפל באלפים ויגיע לששת אלפי פרסאות כמו המנין שמסופף העולם ועד-סופו. (חונת התורה)

ואציה את-שפטכם בעת ההוא (א, יז) - תבת ואציה בגימטריה גיהנם, לרמוז לדברי חז"ל בסנהדרין, שהדיו צריך לראות בשעת הדיון כאלו הגיהנם פתוחה תחתיו. (אשלם תודה לך)

ושפטתם צדק (שם) - גם אסור נטילת שחד מרמז בתבת בראשית, ככל התורה והמצוות, והיא נוטריקון אל תקחו שחד בעבור יצדק רשע, אל תקחו ורדפי שלמונים במשפטי ישראל. רק אם יתנו שכר בטלה תקחו, רק אם יתנו שניהם בשוה תקחו. (מעשה בראשית)

אם יראה איש באנשים האלה (א, לה) - אם יראה בגימטריה אהרן, וסופי התבות איש באנשים האלה הם משה, לרמוז ששניהם לא יפגשו לארץ-ישראל, אולם הוא יראנה בגימטריה חברון, שבחלק כלב. (פניני ישראל)

גם-בי התאנה ה' (א, לו) - גם-בי נוטריקון גרשוני מהסתפח בנחלת הוי"ה. (סוכת שלום)

תעשינה הדברים (א, מד) - תבת תעשינה אותיות ת"י שנה ע', פי רמז להם משה שאחר ת"י שנה יחבר בית-המקדש ויגלו במשך ע' שנה עד בנין בית-המקדש השני. (לדעת חכמה) צידנים יקראו לחמוון שריו והאמרי יקראו-לו שניר (ג, ט) - צידנים רמז לכחו של עשו כי ציד בפיו ואצלו שריו נוטריקון שמאל רומם ימין נופל, אבל והאמרי הוא ישראל שבחו בפיו, שניר - שמאל נופל ימין רומם. (הדרוש והנאום)

ספורים בפרשה

וישפטתם צדק (א, יז)

לשם דבר היתה זיירותו של הדיון רבי שמשון שלמה קרליץ בעניני שחד. לא רק מבעלי-הדיון שעמדו לפניו, אלא מכל מי שהיה מערב בענין שהגיע לפתחו, ואפלו בעקיפין - נמנע מלקבל טובת-הנאה כלשהי. פעם הגש בבית-המשפט ערעור על פסק-דיון של רב בשם קרליץ, בטענה שפסק את הדיון בקבלת שחד, ונגיעות אישיות מערבות בפסק-דינו. כששמע השופט שהערעור המדבר הוא על פסק-דיון של הרב קרליץ, הפסיק ואמר בקול: "עד כאן! הרב קרליץ לא נוטל שחד, אני מכיר אותו". וספר: "בעבר הייתי עורך-דיון, ופעם נסעתי ברכבי ביום גשום וסוער, כאשר מטר עז נתך ארצה ומלנה בסופות רעמים. והנה אני רואה מבעד לחלון את הרב קרליץ צועד ברחוב הגשום, כשבידו תיק הספרים, והוא מפלס בקשי את דרכו בגשם החזק. עצרתי את המכונית והזמנתי אותו לנסע עמי, אך הוא הביט בי ואמר, 'אתה הרי עורך-דיון, ואם-כן איני יכול לנסע אתך'. פי מי יודע מה תספר לי בדרך'. הפצרתי בו פי אין לי עתה שום דיון-תורה אצלו ואין לי מה לספר לו, ולא לשם זה עצרתי את רכבי, אלא פשוט אני מרחם עליו בראותי אותו מטלטל בגשמים עזים שקאלו. אלא שהוא התעקש ונותר בשלו, והוסיף לומר, 'איני יכול לנסע אתך, שמא יודמן לי פעם דיון-תורה שתהיה מערב בו, ונמצאתי משחד לטובתך'. וכך נשאר הרב קרליץ בחוץ, כשהוא ממשיך לצעד ברגליו בגשם הגובר והולך. ואם כן, אל תאמרו לי שהרב קרליץ פוסק בגלל נגיעה אישית, לזה אני לא מאמין ואין פאן על מה לדוור". התובע לא נכנע, והחל לטען כי מדבר גרב אחר בשם קרליץ, אך השופט עמד על-שלו: 'אינני יודע מה, אבל קרליץ אינו נוטל שחד'...

ויצא עוג מלך-הבשן לקראתנו (ג, א)

בתקופת גלותו של החזון אי"ש במינסק עקב מלחמת העולם הראשונה, ספר לו תלמיד שפעד על שלחנו, כי ראה בספר מסים שדן בדברי חז"ל על עוג מלך הבשן, שעקר הר בן שלש על שלש פרסאות כדי לזרוקו על מחנה ישראל, באלו גזמה היא. נחרד החזון אי"ש לשמע הדבר, והעיר לתלמיד כי אסור לבטא דברים כאלו. יחסו אליו התהפך לחמדה, ובליל שבת-קדש לא הרשה לתלמיד לנעת ביין מחשש נסד, בהתאם לשיטתו שגם יינו של בעל דעות פוזבות הוא יירנסד, עד שהלה קבל על-עצמו להרהר בתשובה, והבטיח כי לעולם לא ישוב ללגלג חליקה על דברי חז"ל.

רבי יואל אשפנזי מטבריה ספר על רבי מרדכי מטשרנוביל, שהתארח פעם בכפר קטן, ושם הכניסו לביתו יהודי פכרי, איש פשוט ותמים. בשבת-קדש ראה הרבי, כי על השלחן מנחים עשרים וארבע פשטידות, והדבר היה לו לפלא. "לשם מה הכנתם פה הרבה תבשילים?" שאל, והאיש השיב בתמימות: "כך מנהגנו מדי שבת, ולא רק עתה לכבוד הרבי. שפן בשבת אומרים את המזמור 'כי לעולם חסדו' שבתהלים, ונגנן עשרים וארבעה פסוקי 'כי לעולם חסדו' שבמזמור, מכינה זוגתי עשרים וארבעה מיני קוגל". התפלל הרבי ואמר: "והלא יש עשרים וששה 'כי לעולם חסדו' במזמור זה?" והלה השיב בתמימות: "מה? וכי אכין קוגל בשביל סיחון מלך האמרי ועוג מלך הבשן?! א' מדה' אתן לשניהם, ולא קוגל"...

היה היה

אנשים חכמים ונבנים

בבצרה שבגיר, התגורר יהודי עשיר בשם רחמים דגנור. כמנהג הערבי בנווהו "אבו־שמעון", על־שם בנו הבכור שמעון. אחריו היו שני בנים נוספים. האב עשה חיל בעסקיו, ובמשך הזמן עלה בידו לצבור הון ונכסים. עברו ימים ושנים, שלשת הבנים בנו את ביתם והקימו משפחות משלהם, והאב הלך והזקין ובא בימים. פקח היה אבו־שמעון וידע כי רכושו הרב עלול לגרם למחלקת קשה ביו ידיו, ולכן החליט לחלק את ירשתו בעודו בחיים, להחליטה זו הגיע בנסיונו העשירי, כאשר ראה לא משפחה אחת ולא שתיים, שהשטן רקד ביניהם על עניני ירשה, והרס כל חלקה טובה. ואם בירשות צמוקות ושדופות נוצרו מלחמות־עולם, בלי־שכן בירשה גדולה כמו של אבו־שמעון. משך תקופה ערך אבו־שמעון את המאזן הכללי של הונו, וכשפים לערף את החשבון, נדהם בעצמו מההקף העצום. בינתים לא גלה עדיו דבר לבניו, אף שהבחינו באביהם השוקד על פנקסיו והבינו כי הוא מתכנן את העתיד. ראשית חקמה הפריש אבו־שמעון סכום אגדי מרכושו, אותו הקדיש לצדקה, ומסרו בחשאי לרבה הנערץ של בגדד, ביון שחשש שמא יתרשלו בניו, ומפני שלא יעמדו בנסיון העשר יותירו את הכסף אצלם ולא יחלקוהו לעניים. בשלב השני חלק אבו־שמעון את הונו לארבעה חלקים שונים, ולאחר מכן זמן את שלשת בניו הביתה. "נהנה נא זמנתי", אמר האב הישיש לבניו שישובו דרוכים והמתינו לשמע פה עתיד לפל בידם מהירשה, אולם האב לא מהר, והתרפק שעה ארוכה על זכרונותיו מימי נעוריו ועד היום. הבנים פמטע ולא הסו און לדבריו, שכן ישבו פעל גחלים לוחשות והמתינו לדעת מה פשר הזמון הבהול, והנה הגיע הרגע המיחל. האב שלף פמה דפים מכיסו, החל לפרט את הונו ורכושו, ולאחר מכן חלק את הכל בידיו התורה, שני חלקים שונים לכבודו שמעון, שעל־שמו בנה, ושני חלקים שונים נוספים לשני הבנים שאחריו. "החלטה לחלק את ירשתי ביניכם בעודי בחיים, כדי למנע מכם פלי־מחלקת", אמר, והבנים יצאו שמחים וטובי־לב.

אולם כן נחל אבו־שמעון אכזבה מרה פלענה. אם חשב בתחלה, שבזכות נדיבות־לבו הגדולה בחלקת ירשתו, ימשיכו ילדיו לכבודו ולשמשו, ויוסיפו על־יך פנה וכהנה, הרי שהתבדה מרות. מאז חלק את הירשה, התנדפו בניו מביתו והוא נשפח מלב. לכל אחד היו תרומים וסבות מדוע אין לו פנאי לבקר את האב הישיש והגלמוד, ואבו־שמעון התחרט שבגעה מונים על המשגה שעשה. הצער והיגון הפילוהו למשכב, והזקנה החלה לתת בו את אותותיו. במשך ימים ארכים פמטע ולא יצא מביתו, ורק לעתים רחוקות היה אחד הבנים מטריח עצמו אליו לבקור חטוף, ודרש בשלמו מפני הנימוס, ותו לא. והנה הבזיק במחו של אבו־שמעון רעיון נועז. ההבדק כמו נסכה בו רוח ואון, והוא התמלא בקרץ נעורים. זמן מה לאחר מכן, יצא הזקן מביתו פשהוא לבוש פהלכה מפני הצנה, ופניו מועדות אל תרש־ברזל בעבורי העיר. "אני מבקש להזמין אצלך ארזו העשוי ברזל ובעל מנועול, המתאים לשמש כפספת בקרקעית ביתי", אמר לבעל־המלאכה, והלה התחייב להכין את ההזמנה תוך ימים מספר. "ובקשה נוספת לי", אמר, "בסיום העבודה המלא את הפספת במטילי ברזל פשוטים, הנראים בצורתם כמטילי זהב יקרים". האמן נדהם לשמע הבקשה האולית, אולם כשקבל לידו סכום מכבד כמקדמה, משך בכתפיו בתמהון והחל בעבודתו. תוך ימים ספורים, היה הארזו מוכן ומזמן, עם מטילי הברזל שבו, ואבו־שמעון הזמין פועל בגן ששקע את הארזו בקרקע שתחת מטו. עתה ישב האב והמתין לשעת־הפשר, וזו באה פער מספר ימים. בנו בכורו נזכר באביו הישיש ובא לבקרו. "ברוך הבא!" קרא האב בגיל לבנו, והמשיך: "רוצה אני כי בן מסור אתה, ולכן אני רוצה לגלות לך את סודי. דע לך, כי מעבר לרכוש שחלקתי ביניכם, הטמנתי תחת מטתי ארזו גדול מלא מטילי־זהב, ואיש לא יודע את הדבר. רק לך אני מנלה רז זה פאות הוקרה על מסירותך למעני, ולאחר מותי תירש את האוצר הגדול". המחזה חזר על עצמו עוד פעמים, וגם שני האחים הצעירים יותר שמעו, כל אחד בנפרד, את ה'סוד' הקמוס על האוצר הטמון תחת מטת האב. ומאז קרה המהפך, לא היה יושב שבו לא בקרו שלשת האחים את האב הזקן, והם התחרו ביניהם מי יצליח יותר למצא חן בעיניו כדי שלא יסגיר את הסוד לאח האחר. כל אחד היה בטוח שרק לו גלה האב על המטמון, והוא התאמץ להשיב את רצון האב ולכלכל את שיבתו בבכוד. אבו־שמעון זכה לשיבה טובה בזכות עצתו הנבונה, ונפטר בשם טוב אחר שראה עולמו בחייו. ישבו שלשת הבנים בחדרו של האב המנוח, עוד בטרם הביאוהו לקבורה, וכל אחד חשש לקום ממקומו. "אולי גלה אחד מאחי את דבר המטמון שתחת המטה של אבא, והוא בודאי יגצל את ההודמנות בשעת ההלויה ויטל אותו לעצמו", חשב כל אחד בלב, ולכן לא מש ממקומו. עברה שעה ארוכה, עד שפסקנותו של האח הצעיר פקעה, והוא אמר לאחיו: "אני רואה שה'סוד' הקמוס של אבא, גלוי לשלשתנו. עד מתי נשב אפוא פאן בחבוק־ידיים? הבה נתפשר ונחלק את המטמון בין שלשתנו, ולא נבוא לידי מריבה. הנהנו שני האחים בראשיהם בהסכמה, וככלם יצאו ללוות את אביהם למנוחתו האחרונה. בשובם, כלאו האחים את סקרנותם הגדולה, והמתינו להוצאת המטמון עד כלות שבעת ימי האבל. ומה רבה היתה תדהמתם, כאשר שברו את מנועול הארזו, וגלו בפנים עשרות מטילי ברזל, שערכם היה כקלפת השום... פקח היה אבא, והוא הצליח להוליכנו שולל ולקלמנו לקח", אמרו האחים זה לזה, אולם נאלצו להודות, כי בתבונתו הצליח לזפותם במצות פבוד־אב פהדור... ◆

מאורות

הספד רב **בניציון משה איר וינשטוק** ביום ההולולא תשעה במנחם־אב תשמ"ב

מיחידו הסגלה אשר בירושלים, גאון עצום בכל חדרי תורה ונגלה ונכסתר, שלן פלימיו באהלה של־תורה וכל רז לא אנים לה. ברבתו של רבי יוד בידמן מללוב, אצלו הסתופף בבחורותו והוא עצב את אישיותו. תלמיד מבהק של פעל 'הסלם' שאהבו מאד, ואמר עליו כי פמשו פן הוא, ויאיר בתורתו בכל־העולמות. גדולי הדור חבבוהו וברו עליו את ההלל, ואף נכרים קראו אחריו מקדש. כאשר נאלץ להתאשפו בבית הרפואה, נמנעו שכניו הנכרים לעשן בשבת. כדי שלא לצער, תפלותיו היו בהשתפכות הנפש, והיה מתרפק אל חיק השכינה כבן השב לאביו. תמימותו ובטחונו בה' היו לסלם ודגמה, ולמרות יסוריו ותלאותיו שעבר בחייו, לא נכרו על־פניו אותות דגנה ותדיר צהלו פניו. בשנת תש"א יסד את מתיבתא בירושלים "תורת חסד", ללמד מלאכת סתם לבני־ישיבה שיוכלו להתמסר ללמוד התורה, ושם הרביץ תורה רבות פשנים. בשנת תש"ז, חלה במחלה קשה וספנה נשקפה לחייו. רבים התפללו לכוותו וקרד לחבר ספר על הארזא כבקשת הרבי מליובאוויטש, ומיד חל שפור במצבו וראה בחייו את הפסוק: "הני יוסף על־ימיו קמש עשרה שנה". כתב פ"ג ספרים כמנן שנות חייו, ובהם היצירה הפכירה "סודו הגאונים והמקבלים" בכ"א פרקים, וכן תולדות זקניו לבית ללוב. היה גם משורר פחסד עליון, ואמרו על שיריו שהם פשירי הקדמונים. רבו פעל הסלם התבטא: "אלו לא הפרתי את המחבר, הייתי אומר שהפעל־שם טוב פחרם".

יוסיף דעת

מפורסמת היא התקנה הנונה בירושלים, שלא לומר בכלי נינה כחנות זכר לחובני, וירושלים החדשה בכלל. לפי המסורת, נתן הדבר עקב מנפת ביכולתו שפרצה בירושלים בשנת תרכ"ו ותרכ"ז, והיא פנה במעיים והדיקה רבים, וכינוהו 'תלידי' על משקל הכינוי הלועזי ועל־פי הנאמר בקבלת רבי חיים זונבלד כתב, כי את הגזירה קבע רבי מאיר אירעבאר מקאליש, לאחר שילת תלום פשישה עקבות המנפה הקשה ובטירת רבי זונבלד פמלט רבי נחום משאדיק פברחשו ה'תרכ"ז (שנת ה'תור"ת), והצטרפו אליו גדולי הדור שבנולה, והעיד על אחד שלא חשש לאיסור זה ונענש שעות. האנדה מספרת כי אחד העולים התנחב עם הרב מקאליש בשנת תרל"ג, ולאחר שהסכי לו סיבת הדבר נטו אחור, אך אשתו העקשה ושכרה שני נכרים לנגו כחנותם ולמחרת נעלמה האשה ואינה ותהום כל העיר, אך למעשה הרבנית מקאליש היא שנעלמה בהר הזיתים בח' בתשרי תרמ"א ולא נודע עקבותיה. גם מהר"ל דיסקון מבריסק חזק את התקנה, כיון שהחורבן בירושלים דומה למי שמתו מוטל לפניו והאבל גדול. אך יש המוסרים עדות, כי סיבת התקנה היתה מפני הצניעות, שכן הישמעאלים היו באים לראות את החתונות, ו'פנים היתה חתונה בחוצות ירושלים עם כלי זמר, והיו שם ערבים שעמדו מן־צד ונעו הערבים כשמועמים כלי זמר הם ממש משתגעים ואידע מקרה לא טוב, ותיקנו אז שלא לומר בכלי זמר רק בשמחת בית השואבה שהוא בבית־המדרש, ומפני שכלי הזמר היו נדירים בירושלים חששו שמא יבואו ללדי תערובות. המנחת אלעזר מביא מנהג זה שהוא "מקובל ומתכון מגדולי ירושלים מדורות הקודמים", והמגיד רבי בניציון יאדור היה מוחה בפני מי שסידר חתונה בירושלים בכלי זמר, ושולח לומר רב"ד: "אך אינם מתיראים מהאיסור הנורא של רבי נחום משאדיק שאמר זאת בירושלים", ואף מדברי רבי חיים זונבלד נראה שיש למחות במי שעובר על התקנה. מהר"ל אורנשניין מפאלטישאן ראה את החסידים בירושלים, שהגיע לירושלים בסמוך לאותה תפוחה, כותב: "אך כעת ערבה ונתבטלה שמחת חתן וכלה ונעשו לינון ואנחה, חמת שבת־הדין אסרו המנן מאידע טעם, ואין אני יודע אם לחור עולם או לפי דברי השעה". תירו דק לנגו בחור כדי שלא לשמוע את קול הנשים, כפי שהיה אצל מרים והתור בידה, וגם מפני שהתוף אינו נחשב כלי זמר גמש, והמוסיקיס חלוקים גם הם שמחת שבע ברכות בכלל. התקנה התקבלה רק אצל האשכנזים ולא אצל הספרדים, ויש שהתירו נינה לבני הצהלות שהגיעו לירושלים, ולא קיבלו עליהם את מנהגי העיר.

אם יתרגו במקדש ה' בהן ונביא

"קבר זכריה" הוא אחד המבנים והעתיקים בירושלים, העומד באפיק נחל קדרון למרגלות הר הזיתים, ועליו העיר האריז"ל שהוא מקום קבורת זכריה בן-יהוידע הבהן. הוא חי בתקופת מלכות יואש מלך יהודה, והוא שצוה להורגו לאחר שמחה בו אחר שעשה עצמו אלוה. ובאותו יום עברו על שבע עברות, פשהרגו בהן ונביא ודון, שפכו דם נקי וטמאו את העזרה, וביום הפפורים שחל בשבת הריה. והיה דמו של זכריה מבעבע במשך מאתים חמשים ושנים שנה, עד שבא נבזוראדן להחריב את בית המקדש הראשון, ושחט עליו שמונים אלף פרחי כהנה, סנהדרי גדולה וקטנה, ולא נח. עד שהתמלא ה' רחמים והדם נבלע במקומו, ונבזוראדן התגיר בעקבות כף.

בשנת תקצ"ט, נפל דבר בירושלים. הישוב היהודי בעיר היה קטן ודל, ובנוסף ליהודי המזרח שהתגוררו בה במשך מאות בשנים עוד מתקופת גרוש ספרד, היה בה מעוט אשכנזי שרבו השתתף לכולל הפרושים תלמידי הגרי"א מוילנא. בשנה זו הגיע מברוד רבי אהרן משה מגזע צבי, תלמיד 'החזוה מלבלין' ורבי אורי מסטרליסק, והיה המנהיג הראשון של עדת החסידים בירושלים. שני בתי-הכנסת חסידיים נוסדו אז בירושלים, האחד בהנהגת רבי אהרן משה והשני בהנהגת המדפיס רבי ישראל ב"ק, ואף נוסד כולל נפרד לחלקת התמיהה של יהודי הגולה. אהבתו של רבי אהרן משה לארץ-ישראל משתקפת בצאתו המעניינת ששרדה באופן פלאי: "האיש הישראלי, הוולך ארבע אמות בירושלים של מטה או אפילו יושב במקומו, הולכת הרוחניות ומתפשטת לכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים, ומיד הוא חוזר לירושלים שלימעה". מאז הגיעו ירושלימה, לא מש החרבן ממנו עיניו. מגוריו היו מול מקום המקדש, ונפשו עליו השתוחח לראות את בית ה' בשממונו ושועלים הלכו בו. בנפשו הפצועה התהלך במשעוליה הצרים של ירושלים, בשלבו עליו דין על גלות השכינה, ובמסתגרים בתבה נפשו. והנה הוא מגיע להרי-הזיתים, ומביט בהשתאות על המבנה האדיר של קבר זכריה, המתנשא לגבה של למעלה מעשרים אמה, וכלו אומר הוד וחדר. שעה ארבה עמד והתבונן באתר המרשים ורבי-ההשראה, וכששב לביתו היה אפוף להט ותבערת אש. ימים ארבים התהלך במחשבותיו, מתעמק בדברי תו"ל על זכריה בן-יהוידע והריגתו בתוך העזרה, וכלבו גמלה ההתלקטה. "אין פליספק, כי אחת הסבות הפמריעות לגלותו המרה זה קרוב אלפים שנה, קשריה להריגתו של בהן ונביא במקדש ה', עליו לא הספיקו מרצחיו לשוב בתשובה". ובתשובת-המשקל, יזם תכנית לסליחת זכריה לזוהו קץ הגלות. בעל עט-סופרים היה רבי אהרן משה, ובמשך ימים מספר הסתגר בחדרו וערך מכתב נמלץ בשפה פיוטית, בו שטח בקשת סליחת כלל-ישראל בפני הבהן הגדול על הפשע הגדול שעשה לו, ובסיומו תחנה בפני הנביא להתפלל על גאלת ישראל וקץ הגלות הקשה. בסיום המלאכה הגדולה, החל רבי אהרן משה לתור אחר חרש-אבן ממה, אמן מנסה בחריטה על אבנים, כדי לחקק את דבר המגלה אשר בידו, בראש מצבת זכריה עצמה.

באותם ימים, התגורר בירושלים איש מענין בשם רבי מרדכי שינצר מאושמינא, שפנה אז בתאר "המפתח הגדול, חרש-האבן". מגדולי המקבלים היה, ומישבי בית-המדרש לחכמת הנסתר "בית אל". וכיון שלא רצה לעשות תורתו קרדם לחפר בו, מצא את פרנסתו מאמנות אבן ועץ, ובדין האמונות הוציא מתחת ידיו עבודות-פאר שהפליאו את העין. רבי מרדכי היה ממקימי בתי-הכנסת הראשונים של האשכנזים בירושלים, וכאשר הגיע ארז-הקדש המפאר לבית-הכנסת ה'הרבה', מהעיר חרסון שברוסיה עליצפי שיגרת-גמלים, וחלקים מהארון המרהיב נגממו, תקנם רבי מרדכי שינצר והעמידו על-תלם. וכשראשי הישוב בירושלים הצרכו לשלח תשורות לשלטונות ולאורחים מימעה שהגיעו לעיר, פנו באופן טבעי לרבי מרדכי, והוא הכין בעבורם יצירות-פאר שחלקם השתמרו עד היום בבתי-נכות ברחבי העולם. ולאמן נפלא זה פנה רבי אהרן משה בבקשתו הנועזת, מחשש עינא-בישא, נשמר הענין בסוד כפום, והשנים יצאו בקר אהד אל הרי-הזיתים, כששולם ארץ על כתפו של אמן-האבן, וכן פקעת של חבלים וכלי חציבה. רבי מרדכי היה מימן בעבודתו, ולא אחת טפס למקומות גבוהים ויצא ללא פגע, אלא שהפעם לא היתה ישעית-הכפשו ומעשה שטן היה בדרך. את החלק המישורי של מצבת האבן, צלח האמן בטפוסו, אולם כשהגיע אל השפוע התלול שבראש המבנה, אבד לפתע את שווי משקלו והחל להחליק למטה. רבי משה אהרן הביט בבגעתה באמן הצונח מראש המבנה הגבוה, ונחבט בחזקה באדמת הרי-הזיתים, ואין בידו להושיע. לרגע היה רבי אהרן משה בטוח כי רעהו שוב חיים, שכן ראשו הנה בקרקע, אולם לשמחתו גלה פי עדין נותרה נשימה באפו, והוא מהר להזעיק עזרה מהעיר העתיקה. רבי מרדכי שינצר פרפר בין חיים למות במשך כמחצית השנה, ובדרך גם החלים מפצעיו הקשים, והאריז ימים עוד כעשרים שנה. אולם נפשו של רבי אהרן משה מברוד נענמה מאז, כשראה שרצונו לא יצא אליה-פעל, ועד יומו האחרון לא חדל מלהעמיר להגלות השכינה וקץ הגלות. וכשנסתלק בז' בתמוז שנת תר"ח, מצא את מנוחתו האחרונה למרגלות קבר זכריה, שם נקברו כמה מגדולי הדורות הנוודים. אולם למרבה הצער, נחטטה האדמה מסביב קבר זכריה בידי ארכיאולוגים גריטיים בשנת תשכ"א בסיוע הערבים. הם דמו למצא שם אוצרות נסתרים תחת המצבה העתיקה, ולמעשה לא מצאו דבר, וכל עשרות הקברים חללו וכבודם השפל עדי-עפר, אך זכרם ושםם נותר לשם-עולם. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ה' אלוקים וגו' (א, ו) - קשה, הרי לא מצונו שנתרבו משה שהיו במצרים ובו יש בו חכר, כמובן ממספר שני של שנה השנית, שעל אותו זמן הוא אומר שאמר להם בעת ההוא וגו' ויביתנו ז"ל בספרי אמרו וזה לשונם, הרבה אהבם - הגדיל אהבם על דיינים וכו' עד-פאן. ואולי שנתבון עוד על פי מה שאמרו בזה, שעלידי הזקרת רבוי טובה יפעיל השלטת כח במשטין להרע, ואמר שבעל-מקום שמזכיר שם עליון עליו, אין כח בכחות הרע לשלט בו, ולפי שאמר משה לא אוכל לבדי וגו', הרי הוא מפליג פרבויים ויש בהו חשש האמור, לזה הזכיר שמו יתברך עליהם ואמר ה' וגו' הרבה אהבם, שבה אין מקום למרע פאמור שם, ולפי זה התפרש תבת הרבה כפשטה:

ה' אלוקי וגו' ככם וגו' (א, יא) - פרוש, צדיקים ככם אלה פקמים, וכנגד הרבוי אמר יתברך אהבם פאשר דבר וגו'. ויביתנו ז"ל אמרו זו משלי וכו', וכנת המאמר כלו הוא להזכיר שמו יתברך עליהם גם כשהזכיר שבהם במדה טובה היותם צדיקים הדומים לכוכבים, בדרך שפרשנו במאמר ה' אלוקים הרבה אהבם שהזכיר שמו יתברך עליהם כשהזכיר רבויים:

וייטב בעיני ה' דבר (א, כג) - פרוש, לפי טעם שאמרתם ויחפרו לנו, ואמרו ז"ל שהפנהו היא שישלחו המרגלים לראות התפירות שטומנים הנעניים קמונם בהם, ואמרו בעיני פרוש אני שעיני פשר לי, אכל בעיני בתוך לבות לא: וישנו ויעלו וגו' (א, כד) - אומר וישנו, פרוש שפנו מדרך שהיו בה, כי קדם שהתחיל השליחות היו צדיקים, כאמרו בלש אנשים, ומעת שהתחילו ללכת בשליחות זה השיעו ופנו מדרך השכל:

וירגלו אתה - פרוש, לא כמו שאמרו וירגלו למשה ויחפרו לנו, אלא רגלו אותה לדעת מה היא ומה אנשיה, ולא כקשו לדעת תפירות המטמנות:

דברי הימים

בתשעה באב תרצ"ה, נפטר בן מ"ו, המחנך הדגול והנודע רבי שמואל ב"ר נתנאל דויטשלוטר, מראשי רשת החינוך לבנות 'בית יעקב', מייסודה של מרת שרה שניר שנפטרה זמן-מה לפני ככו' באדר, וראש קרן התורה לתמיכה בישיבות ומסודות תורה שהוקמה בידי אגודת ישראל, הוא נולד בהונגריה, וסבו שעל-שמו נקרא היה תלמיד החת"ם סופר ורבה של פוחאץ בעל "מראה הלבנון" על שיר השירים. התייתם מהוריו בילדותו, ורבי מאיר הילדסהימר גידלו כאב חובם. תנועת 'בית יעקב' לחינוך בנות ישראל שנוסדה אז, זכתה לעידודם של גדולי הדור, והוא הצעירה קדימה ויצר את המבנה הארגוני שלה, אך מסיבות שונות נשתכח שמו הטוב, וראוי להנציח את זכרו ומפעלו להצלת חינוך ילדי ישראל לדורות, ביחוד שנפטר עריי בלי בנים ואשתו נספתה בשואה ולא ידע איש את מקומה. בספרו "מפעל החינוך של היהדות המסורתית", הוא כותב: "שני הדברים, ההתגברות על האנוכיות של הזרמים השונים, וההתגברות על האנוכיות של הפרט, הם תנאי מוקדם להצלחת מפעל החצלה של קרן התורה, והפעולה למען הילד היהודי מפעל הצלת היהדות", ואמרתו יפה אף היום. "שמואל היה מארגן עצום, נואם אדיר, אבל מודם-כל היה אדם מצוין, רם המעלה. כל מהותו היתה להטיב, ומטרתו היתה לחנך גם את האחרים להיות טובים ודבוקים בבורא יתברך", כתב עליו רבי בנימין זאב יעקבזון מראשי 'אגודת ישראל'. רבי פינחס לוי סיפר, כי כשר' שמואל הגיע פעם לגור, הכניסוהו אל האמרי אמת, והפליג עמו בשיחה כמחצית השעה, לפליאת החסידים שהכירו את רבם שכל רגע אצלו יקר מפז. הוא נקבר בבית-העלמין בווינה, בצעמון לאחל של ציון רבי ישראל מטשורטקוב, בהסכמת בני הרבי.

ה"אמרי אמת" שהיה פעם בניהו, ובין הבאים הגיע בחור כבד-לשון, שהגיע לדרש ברופאים ולמצא מזור לקשייו. הרבי ישב והאזין בסבלנות לגמגומיו של הצעיר האמלל, מבלי להביע שום סמך של אינוחיות או שחם על זמנו. הוא אף כבד את החבור בפרות, העניק לו צידה לדרך, והזמינו לבקר אצלו שנית. למחרת, שוב נסה הצעיר להכנס אל הרבי, אולם החסידים מנעו את פניסתו, כיון שידעו עד כמה יקר כל רגע בעיני הרבי. אולם לאחר מכן, כשהרבי כבר עמד להפליג ברפכת מוניה, הכחין בו הרבי כשהוא עומד בין הקהל שבא ללוותו, ותמה בפניו: "מדוע לא באת לבקרני שוב?" והלה ספר כי חסידיו הרבי עכבו את פניסתו. מיד שלף הרבי מפיו שטרות כסף מלא הדי, והעניקם לעולם בפנים מסבירות כדי לפייסו ולהניח דעתו, ופטרו לשלום.

בענינה הווינאד, שבין שתי הערים קלויזנבורג וגרוסורדין, התגוררו יהודים יראים ושלמים, אשר הלכו בדרך ישראל סבא גם בתקופות הקשות של ההשפלה שעשתה שמות בקרב ישראל. אחד הרבנים בה היה רבי ישראל פרינד, בנו של רבי אברהם יהושע פרינד מנסויד, וצדקו היה היתה להפליא. אולם בטבעו לא היה מסוגל לשאת דרשה, שכן נשימתו היתה קצרה וכולו חלוש מאד, אך למרות זאת כבודוהו בני קהלתו להפליא. כמנהג ישראל, היו בני הקהלה מתכנסים לשבת שובה ושבת הגדול לשמיעת דרשתו של המרא דאתרא, וכלם ישבו בסבלנות בלתי רגילה במשך כשעתיים, אף שלא שמעו מלה מדברי הרב. הוא עמד על הדוכן לפני ארון-הקדש מעטף בטליתו, מביט בספר שלפניו ומתאמץ לדבר, אך כולו לא ישמע. ולאחר הדרשה הארוכה, שבה אף אחד לא פצה את פיו מפני כבודו של הרב, עברו כלם על-פניו כדי לברכו ברפכת יישר כח...

בשנת תשכ"ו, התקיימה סעדת-עניים לקראת נשואי אחד מנכדי ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ. אחד המסבים ברח את הרבי, והוא האזין בקשב רב לברכתו. לאחר מכן הסביר ואמר: "כאשר מישוהו אומר דבר, גם אם דבריו אינם מובנים, ומראים לו פנים שוחקות ומאירות, הרי זו הכנסת אורחים וגמילות-חסדים. שהרי מחיים בקך אדם, וזוהי מדרגה חשובה ולא דבר של מה בכך". היה יהודי אחד, חשוף בנים, שיגר מנכסיו ולא היה בריא בנפשו, ומדי פעם היה נכנס אל הרבי ומטרידו בשאלות משונות, ולעתים גם מכדחות שהיו משעשעות את הנוכחים. אחד המשמשים רצה להפטר ממנו ולסגור את דלת הבית בפניו, אולם נמנע מלעשות זאת בטמם קבל את הסקמת הרבי, אבל הוא התנגד ואמר: "זוהי גמילות חסדים שלי בשבת, להאזין ליהודי ולתתו לדריו".

באחד מימי חל המועד סכות, נכנס אדם אחד אל החזן אי"ש, והחל לספר באריכות את קורות משפחתו, והאריך בדברים פעוטים. היו דברים שחזר עליהם כמה פעמים, וכך התארכה השיחה במשך כשלוש רבעי השעה. "רציתי להעיר לך איש שיפסיק להטריד את החזן אי"ש", ספר רבי חיים קניבסקי שישב שם, "אולם דודי החזן אי"ש הקשיב בסבלנות לדברי האיש כל אותו זמן".

אחד בקר אצל רבי מרדכי צוקרמן, ועמו הגיעה גם דודתו האלמנה. האורח חשב כי דודתו תכנס לזמן קצר, תתברך משפע ברכתיו של רבי מרדכי שהיה מרעיף, ותצא מעדת ושבעת-רצון, אולם היא ישבה שעה ארוכה, מספרת על בעלה המנוח ועל מעשיו, על מחלתו ופטירתו, על קשיי בדידותה ועל נכדיה, ולא חדלה מלדבר. רבי מרדכי בדרך, ישב והאזין בסבלנות מרבה, מקשיב ומתענין, שואל ומענין, והשיחה מתארכת ללא גבול, וקצה אינו נראה באפק. בינתיים הבחין באיחור היושב בצד בחסר נוחות, מתוך רגשות-אשמה על שהביא עמו את דודתו המכילה את זמנו היקר של רבי מרדכי, אולם הוא נטל פסת-נייר ורשם לו בהחבא: "לך אלמנה ארגון..."

אל ביתו של רבי שלום לופס, רבה של עפו, נכנס פעם אחד התושבים ופניו עגומות. "איני יודע מה לעשות, שכן בני מתקשה מאד בלמודים. הוא לא מצליח לקלט את דברי הרב בפתה, ואחר הצהרים הוא יושב ובוהה מול הספרים והמקורות ואינו מסוגל להכין את עשור-הבית כראוי. הדבר מתסכל אותו מאד, והוא בה מראש ומדכא, עד שמסרב לצאת ללמודים. הבקר, כשהערנו אותו, בקש להמשיך ולישון, שכן הוא אבד כל חשק ללכת לכתה". "שיבוא אלי", אמר רבי שלום, "איני אטפל בו", הודיע לפליאת האב. למחרת הגיע הילד אל בית-הכנסת והתיישב ליד הרב. רבי שלום כלל לא חשב לשוחח איתו ולדרבן אותו להקשיב וללמוד היטב, ואף לא טרח להסביר לו עד כמה חשוב הלמוד וכדאי שישקיע בו, אלא עבר מיד, בהרגלו, לפסים מעשיים. הוא נגש אל הארון, שלף חמש, התיישב עם הילד והחל ללמוד עמו את הפרשה אותה למד בפתה. בסבלנות באר את הכתוב, ושוב ושוב חזר על ההסברים, עד שהילד קלט אותם. הוא שאל שאלות, והאיר פנים כשהילד החל לומר את התשובות הנכונות. "נפלא, אתה יודע את החמור מצדו", החמיא לילד ועודד אותו, "ומחר תבוא שוב". למחרת בבקר קם הילד ממסתו ללא שהות, פתח את הילקוט, ובפעם הראשונה ראו אותו הוריו כיצד הוא צועד ללמודים בשמחה. מדי יום ביומו, לאורך כל השבוע, הופיע הילד בבית-הכנסת ולמד בחברותא עם הרב. הם למדו בצותא, התפללו יחד, ורבי שלום שוחח עמו בלכביות והאזין לכל מה שהילד פרק מלבו. מתוך הפתה נדהם מהשוני מהפכני שחל בילד, "כמעט ואי-אפשר להאמין שמדבר באתו ילד", שח לאורו, נרגש, ובקש לדעת כיצד ארע הדבר. התשובה כללה שתי מלים בלבד "רב העיר". הוא המורה הפרטי, היעץ החנוכי, האזן הקשבת והלב השומע, שהעלה ללדים רבים על דרך-המלה.

מטעים

אלה הדברים (ס.א)

הפסיקו מתפרש בדרך רמז, בדברי תוכחה ומוסר שנתן משה רבנו על מדת הענוה, שאין התורה נקנית אלא במי שמשום עצמו כמדבר, בערכה שיהא האדם נוח וערב לכלם, והדבר תלוי במדת הענוה שאינו מחזיק עצמו כאדם חשוב. מול סוף שישים עיניו לכה שסופו לעפר, ואי לא יזכה לבו. בין פארן ובין תפל, מרמזים לעשיר ועני, פארן מלשון פאר שהעשיר מתפאר בכספו, ותבת פארן מטעמת בטעם דרמא שהבריות מכבדות אותו בגלל עשרו, והעני הוא כפתול חסר טעם, ותחת תבת תפל יש טעם תביר, שהעני נמצא בדרגה שבויה ופחותה בין הבריות, אולם לעתים גם העני יכול להתאזר, ואין לה שנאוי לקב"ה יותר מדל גאה. ולכן וצרת נדי זקב - שאם זכה להנצל מהנאות, אי בלו הפך לכן טהור הוא, וזכה לשכן בחצרות בית ה' ושקרו רב נדי זקב בעולם הבא. (מקור הרחמים)

לען אשר מלא אחרי ה' (א.ל)

לען בוקא גדול, מפני שכלל הפר עצת המרגלים ברבים, וזקף שם ה' הגדול בלי מורא ופחד. (פני יוסף)

ונפן ונסע המדברה (א.ב)

ונפן באולם גרש, שצורתו הפוכה וכשמו כן הוא, אולם גרש, חולקים ומגדשים, כי בני ישראל הלכו וגרשו במדבר כאדם שהופך פניו והולך. (דברי יוסף)

מדגש

בדברי משה רבנו לעם ישראל, הוא מזכיר את מכת האמרי אשר הכו בעם כאשר תעשינה הדברים. הדבורה היא שם כללי של מין זה המוציא את הדבש, ואף הזכר בכלל זה. בשפת העם מכנים את הצרעה בשם דבור, בהשפעת השפה הערבית, ויש שמוזיהם אותו בטעות כמין הזכר של הדבורים, אך אין קשר ביניהם כלל. גם בבגלי-חיים אחרים אין אבחנה בין זכר לנקבה והשם הוא כללי לשניהם, ולעתים אפשר להבחין במינו לפי מלים סמוכות, כמו 'ותצאנה שתיים דבים מר'היער' - דבים נקבות, וקמו הדבורה שהמין בלו נקרא בשם נקבה, כך גם הקטאה והארנגת ועוד. לעתים יש שמות נפרדים, כמו האריה מול הלבאיא, ומל ונאקה, חמור ואתון, תיש ועז, אך יש גם זוגות בשמות דומים כמו כבש-כבשה, עגלי-עגלה, פרי-פורה, אביר-אבירה, וגם השם צבחה מופיע בתנ"ך, אם יהואש מלך יהודה.

ממלה

דעתו של רבי יצחק בלור מפרטבורג לא היתה נוחה מהובבי ציון, שעשו את מצות ישוב הארץ עקר ושאר המצות טפלות לה. פעם פגשו אחד מאלו שפרק מעליו על תורה ומצוות באמתלה של בנין הארץ, ואמר לרבי יצחק: "ראה נא מה בינינו וביניכם, אתם כבר מתאבלים קרוב לאלפים שנה על חרבו הארץ, ועדין משיח לא בא. ואילו אני עוסקים ביישוב הארץ זה שנים מעטות, ומשיח כבר קרוב לבוא". לעג לו רבי יצחק ואמר: "את המשיח עצמו ספק תביאו ספק לא תביאו, אך את הקבלי המשיח עם כל הצרות והתלאות שבהם, אותם בודאי תביאו..."

"רבי-לכם שבת בהר הזה" - אף שהר סיני היה מקום נתינת התורה, נצטוו ישראל לנסע משם.

ללמוד, שאין אדם רשאי להסתפק בעבודתו עם עצמו, אלא עליו להשפיע על הזולת, ואף עד לזולת הנמצא רחוק מפיני. (ליקוטי שיחות)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - דברים

"אלה הדברים" (א, א)

ספר דברים, יש בו תוכחות רבות, ואומרים חז"ל, שאם מקיים האדם את תרי"ג המצוות, הוא זוכה שהקללות נהפכות לו לברכות.

מביא זאת הרב חיים מיכאל דב ויסמנדל זצ"ל בספרו "תורת חמד", ומצביע על רמז נפלא לכך בפסוקים: אם מונים שש מאות ושלוש עשרה אותיות (כמנין תרי"ג מצוות) החל מהאות 'ב' שב"אלה הדברים", מגיעים לאות 'ר'. לאחר מניית עוד שש מאות ושלוש עשרה אותיות מגיעים לאות 'כ', ובדילוג נוסף של שש מאות ושלוש עשרה אותיות מגיעים לאות 'ה'. הרי שמקבלים: ברכה!

(לאור הנר)

השיב לו הח"ח בקולו המלטף: "אמור נא, ידידי, בהניחך את התפילין הבוקר, האם גם אז הרמת קול רעש וזעקה? ובכן, מה ההבדל בין קיום מצות תפילין לקיום מצות תוכחה? הרי כשם שאין צורך להרעיש בשעת קיום מצוות "וקשרתם לאות על ידיך" כך גם מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך" אינה צריכה להעשות בקול רעש גדול אלא בנועם ובניחותא...

(עפ"י הח"ח חייו ופעליו)

"לא אוכל לבדי שאת אתכם... ה' אלוקיכם הרבה אתכם" (א, ט-י)

פעמים בא היצר הרע אל האדם כאשר הוא מבקש לעשות ומחליש את-ידייו בטענה שלא יוכל לבדו לשאת את-המצוה ולסיימה.

אך צריך האדם לזכור כי "ה' אלוקיכם הרבה אתכם" - ה' בא בעזרו, ו"הפותח פתח כחדו של מחט, פותחין לו פתח שאפילו עגלות וקרונות נכנסין בו" (שה"ש רבה ה, ג).

עוד צריך לזכור, ש"לא עליך המלאכה לגמור", ו"לא אתה בן חורין ליבטל ממנה" (משניות אבות ב, טז).

"ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם... ויברך אתכם" (א, יא)

סיפר הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א: אחד, מבאי ביתו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה חשוך בנים במשך שנים רבות.

הוא ביקש את ברכת הגרי"ש, אך שלחו אל חתנו הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל.

בא לפני רבי חיים, ותמה: "יש לך צדיק בירושלים ואתם באים אלי?! ועדיין לא נושע. פעם בערב סוכות, היה להגרי"ש קורת רות מיוחדת

אָדָם עוֹלָה עַל רֶכֶבו, מִתְנַיֵע, סוֹחֵט אֶת הַדְּוָשָׁה עַד הַסּוֹף וְיוֹצֵא לְנִסְיָעָה בְּכַבִּישׁ הַמְּהִיר מִחוּץ לְעִיר.
לָאָן הוּא נוֹסֵעַ? עֲדִין לֹא יָדוּע.
כִּיֵּן שְׂכוּוֹנוֹ הוּא לְצַפּוֹן, נִרְאָה שֶׁהוּא נוֹסֵעַ לְנִתְנֵיָה, חוֹשֵׁב לוֹ אֶחָד הָעוֹקְבִים.
אַחַר חוֹשֵׁב, נִרְאָה לִי שֶׁהוּא נוֹסֵעַ לְקַלְקִילָיָה.
הָעוֹקְבִים יוֹצְאִים אֶחְרָיו עִם רֶכֶב סְמוּי, וְכִשְׁמִתְקַרְבִּים לְצִמַּת נִתְנֵיָה, הֵם מִמְתִּינִים לְרֵאוֹת אוֹתוֹ עוֹצֵר, אֲךָ לֹא, הוּא מְמַשֵּׁיךְ לְנִסְעָה.
לְאַחַר מְעַקֵּב צְמוּד שֶׁל שְׁעָה, רוֹאִים אוֹתוֹ עוֹצֵר בְּטַבְרִיָּה בְּרָחוֹב מְסִים, וְיוֹצֵא מִהֶרֶב.
מִתְבָּרֵר שֶׁכָּבֵר לְמַפְרַע כְּשַׁעְלָה עַל הֶרֶב, מִטְרָתוֹ הֵיטָה לְהִגִּיעַ לְטַבְרִיָּה לְרָחוֹב פְּלוֹנִי.
בְּמָקוֹם שֶׁהוּא עֹצֵר, לְשֵׁם הוּא רָצָה לְהִגִּיעַ, וְאֵיפֹה שֶׁהוּא לֹא עֹצֵר אֶלָּא הִמְשִׁיךְ לְנִסְעָה, מִתְבָּרֵר שֶׁמִּלְכַתְחֻלָּה, מִטְרָת נִסְיָעָתוֹ לֹא הֵיטָה לְבוֹא לְשֵׁם.

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל" (א, א)

לפי שהן דברי תוכחות... הזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י)

אחד המגידים נודמן לראדין ושמע את החפץ חיים מדבר על החובה לנצל כשרון הדיבור כדי להוכיח את העם על מעלליהם אשר לא טובים.

פנה אליו המגיד והתלונן: "רבי, בבואי אל אחת העיריות נודע לי שבעיר נמצאים פורצי גדרי צניעות ומחללי שבת.

עליתי בלב דואב על הבימה בבית הכנסת ונשאתי דרשה נלהבת בדברי תוכחה על כל הפרצות.

עוד בטרם סיימתי, התחוללה המולה בין הנוכחים וכמעט שהורידו אותי בכח מן הבימה...

נאצלתי להפסיק את הדרשה באמצע... שאל הח"ח את המגיד: "תאר לי היאך השמעת את דרשתך?"

השיב המגיד: "כמובן זעקתי מנהמת לבי בדברי תוכחה חריפים ונוקבים על ההפקרות הנוראה..."

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - דברים

"איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם"
(א, יב)

"טרחכם" - מלמד שהיו ישראל טרחנין, "ומשאכם" - מלמד שהיו אפיקורסין (רש"י)
שאל הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע - מילא מהמילה "טרחכם" מבינים אנו מפירושה המילולי, שהכוונה שהיו טרחנין, אבל מנין לרש"י ש"משאכם" הכוונה לאפיקורסים, הרי מהפירוש המילולי אינו מובן כן?
אלא הסביר ואמר: משאכם היא אפיקורסות - יודעים אתם למה? כי האפיקורסות היא משא כבד על האדם, וסבל קשה, ואילו למאמין יש משענת חזקה ומוצקה - משא חייו קל יותר, שהכל אצלו מבוסס באמונת אומן, ואילו האפיקורס טעון ספיקות והרהורים המעיקים עליו כל הזמן וכך גורם שמשא החיים קשה עליו ביותר.

"הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם"

(א, יד)

כתב רש"י: שהם ניכרים לכם, שאם בא לפני מעוטף בטליתו איני יודע מי הוא ומאיזה שבט הוא ואם

הגון הוא, אבל אתם מכירים בו, שאתם גידלתם אותו, לכך נאמר: "וידועים לשבטיכם".

פעם נקראתי אל ה"בית ישראל" מגור זצ"ל שהטיל עלי איזו שליחות, ובתוך הדברים ניצלתי את ההזדמנות לשאול אודות פלוני מחסידיו. ברוו עליהם בענין שידוך. "מה רצונך לדעת" שאל הרבי.

"אודות יראת שמים" אמרתי. הפטיר: "מנין לי לדעת? - אודות יראת שמים יודעים שנים: הקדוש ברוך הוא, ואשתו!"

(להגיד)

מארבעת המינים המהודרים שלו. ניצלתי רוממות רוח זו ואמרתי: "פלוני מתייסר כל כך, יברכו נא בבן זכר!"
שאל הגרי"ש: "דוקא בן? ומה רע בבת"?! והפטיר: "נו, שיהיו לו השנה גם בן וגם בת!"
ואחרי שנים רבות, בערב ראש השנה, ממש ביום האחרון של השנה, נולדו לו תאומים. בן ובת!
(ישא ברכה)

"ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלה פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (א, יא)

"אתה נותן קצבה

לברכותינו?! כבר הבטיח הקב"ה את אברהם 'אשר אם יוכל איש למנות'! ענה להם משה 'זו משלי היא, אבל הוא 'יברך אתכם כאשר דיבר לכם". (רש"י)

ואכן צריך להבין, מדוע משה בירכם 'משלו' - "אלף פעמים" לא פחות ולא יותר?
ביאר בספר 'פנים יפות': דהנה, מצינו פעמיים שהקב"ה הבטיח למשה להגדיל ולהעצים אותו: בחטא העגל הבטיחו "ואעשה אותך לגוי גדול" (שמות לב, י) ולאחר חטא המרגלים והמתלוננים מובא "ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו" (במדבר יד, יב).

והרי "כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי - אינו חוזר בו" (ברכות ז), ומאחר ו"מדה טובה מרובה על מידת פורענות פי חמש מאות" (רש"י שמות לד, ז), והיו שתי דיבורים של הקב"ה לטובה, לכן משה גדל והתעצם מישראל באלף פעמים.
לכן משה מברך כאן את ישראל "משלו" דוקא באלף פעמים, כי במספר זה בדיוק הוא גדול ועצום מעם ישראל!
(מתוקים מדבש)

הקב"ה ברא את העולם. מדוע? אף אָחַד לא יודע. מי יודע חֲשׁבוֹנוֹת שָׁמַיִם. אָבֵל נְשִׁיִם לֹב אֵיפָה הוּא עֶצֶר...
אם הקב"ה ברא את העולם רק בשביל שְׁנַלְמַד תּוֹרָה, הוּא הֵיךְ יִכּוֹל לַעֲצֹר אֶת הָעוֹלָם לְאַחַר מַעֲמַד קַבְּלַת הַתּוֹרָה.

מדוע הַמְּשִׁיךְ וּבָרָא טַנְפַת וּחֲטָאִים, צָרוֹת וְנִסְיוֹנוֹת...
כִּי זֹאת הַמְּטָרָה שְׁלוֹ, שְׁנַעְלָה אֶת הַנִּיצוּצוֹת שְׁנִמְצָאִים שָׁם, וְנִצְעַק 'גַּם שָׁם יִדָּךְ תִּנְחַנִּי' (תהלים קלט, י).
"נִתְאַוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת לוֹ דִּיָּרָה בַּתְּחִתּוֹנִים" (מְדָרַשׁ תִּנְחוּמָא טז).

בְּדֶרֶךְ הַחֲסִידוֹת מְסַבֵּר שֶׁתַּאֲוַת ה' שֶׁתְּהִיָּה לוֹ דִּיָּרָה בַּתְּחִתּוֹנִים אֵינְנָה רַק 'מְקוֹם גְּאוּגְרָפִי שֶׁל הַדִּיָּרָה, אֶלָּא שְׁגַם הַבְּנִיָּה תְהִיָּה עַל יְדֵי הַתְּחִתּוֹנִים דְּוָקָא.

הַהֲתַגְלוֹת שֶׁל הַנְּשֻׁבִים מִכָּל תְּגִיעַ דְּוָקָא עַל יְדֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁקְּשׁוּרִים בְּטַבּוֹרָם לְעוֹלָם הַזֶּה, שֵׁישׁ לָהֶם יֵצֵר הָרַע, וְהֵם מִתְּמוּדָדִים וְעוֹבְדִים וּבּוֹנִים לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת הַדִּיָּרָה כָּאֵן.

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - דברים

"בין איש ובין אחיו" (א, טז)

בט' באייר תשע"ג היתה הלוויה גדולה בירושלים של תלמיד חכם גדול שבדור. הרבה מגדולי ישראל כיבדו את המנוח בהשתתפותם וכמובן שגם ספדו לו. באמצע ההספדים ניגש בחור ישיבה כבן עשרים וארבע לאחד מהבנים של הנפטר שעשה עליו רושם שהוא הוא המכבד את הספדנים, ופנה אליו בבקשה שהוא גם רוצה להספיד... אותו הבן אמר לו בתוקף שאין על מה לדבר לתת לבחור צעיר להספיד אדם גדול בזמן

שיש כאן הרבה תלמידי חכמים?! לא בא בחשבון.

אמר לו אותו בחור בקול תקיף: 'אם תתן לי בצורה יפה - מוטב, ואם לא, אני אקח בכח את המיקרופון ואספיד!'

לא היתה לאותו הבן ברירה, הוא ביקש את סליחת הציבור, והרשות ניתנה.

אותו בחור תפס את המקרופון ופרץ בבכי שנמשך כמה דקות.

כשנרגע מעט, אמר: בשנת תשס"ט הנפטר הדגול נכנס לשיעור

שמתקיים בירושלים בסדר טהרות, כאשר אחד מכללי ברזל הוא שצריך לבקש רשות להיכנס לשיעור.

השיעור מונה כשלוש מאות וחמישים משתתפים, וכשמתחיל השיעור אין נכנס ואין יוצא - הדלתות ננעלות!

מיותר לציין, שלשיעור כזה משתיקים את המכשיר הניידים, טרם הכניסה לבית המדרש.

אותו רב לא ידע את הכללים הללו, ונכנס בלי לקבל רשות.

מגיד השיעור החל את השיעור והנה הוא מגלה שיש כאן אחד שאינו מן הקרואים.

באותו רגע הוא הפסיק את השיעור והמתין.

כמה מהתלמידים ניגשו אליו ואמרו לו שצריך אישור להיכנס לשיעור.

נעמד הצדיק הזה על רגליו ואמר שהוא מתנצל שלא ידע מאלו הכללים, אבל תורה היא וללמוד אני צריך! המגיד שיעור נעתר לבקשתו והמשיך את השיעור. כעבור מספר דקות המכשיר הנייד של אותו צדיק החל לנגן... כמובן שמיד שלף את המכשיר וכיבה אותו. מגיד השיעור הראה את אי שביעות רצונו והמשיך את השיעור.

לא עוברות חמש דקות נוספות ושוב המכשיר פתח את פיו בחכמה, והתחיל לסלסל.... סבלנותו של המגיד שיעור פקעה והוא הפסיק את השיעור.

נעמד הצדיק הזה שוב על רגליו והתחנן על נפשו שהוא לא אשם: 'כיביתי אותו זעק, זה ממש מעשה שטן! אני לא יודע היכן לשים את עצמי. תסלח לי!' המגיד שיעור נעתר שוב לבקשתו והמשיך בשיעור.

לאחר דקות ספורות נוספות, מעשה השטן המשיך, וזמזום נוסף נשמע בחלל בית המדרש.

מגיד השיעור סגר את כל הספרים שהיו מונחים על שולחנו, וזעק: 'כך לא לומדים

תורה!!! סיים את השיעור, כשהוא עומד לצאת.

הצדיק הזה נעמד מיד על רגליו ואמר: 'אני לא מוכן שיהיה ביטול תורה על חשבוני. גבי צר מלהכיל עוון כזה גדול!' ולעיניהם המשתהות של כל מאות המשתתפים הוא קם ויצא בבושת.

זעק אותו בחור באותה לוויה ואמר, "כולכם כאן שמעתם על הסיפור הזה, אבל פרט אחד אף אחד מכם לא יודע - המכשיר הסורר היה שלי!!! אני ישבתי לידו, והצדיק הזה ראה שאני מסמיק ולקח את כל הבזיונות עליו כדי שאני לא אתבייש!" וגעו כולם בבכיה.

(להתעדן באהבתך)

"לא תכירו פנים במשפט.. לא תגורו מפני איש" (א, יז)

כל הצלחה שלנו מממשת את רצונו יותר מכל ארמון שמלאכים היו בונים לו פה. אם נקח פצע, ונשים על זה אלוהול, אחחח.. זה פואב... שורף... יסורי תפת, אבל אם זה פואב פנראה שנסרפים חידקים, ולמרות הפאב זה הכי טוב שרק יכול להיות במצב הזה. הקב"ה שם לנו פאבים. אי... זה פואב... כלם מתקדמים.. רק אני נשאר מאחור... יסורי תפת... בושות...! יהודי טוב, אל תברח, אם זה שורף, זה טוב, וזה הכי טוב בשבילך. אין לך טוב גדול יותר מזה במצב הזה. (א נקודה'לה - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - דברים

פנה המלך לאור החיים ואמר: מגיע לכם להיענש בכל חומר הדין, שהרי אם ידעתם שאני המלך למה לא חלקתם לי את הכבוד הראוי מיד בבואי, ואם לא ידעתם שאני המלך, כיצד הכרתם אותי עכשיו? נענה ה"אור החיים" ואמר: אמנם הכרנו מיד בהכנסתך שאתה המלך, אולם כך אנו מצוים בגזירת מלך מלכי המלכים הקב"ה שהורה לנו "לא תכירו פנים במשפט", ועתה שסיימנו לדון, "הכרנו" את המלך וחלקנו כבוד כראוי.

"והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו" (א, יז)

הגה"צ רבי מרדכי לייב ווינקלר בעל הלבושי מרדכי אב"ד מאדע, היה מפורסם בשל ענוותנותו, צניעותו וטוב לבו. הוא היה אומר, על כל מנהיג רוחני מוטלת החובה להקשיב בתשומת לב

לכל בעיותיו של בן עדתו שפונה אליו ומבקש את עזרתו, כלומר יש להקשיב אפילו לבעיות שאין ביכולתו של הרב לעזור בהן. בעצם העובדה, שנתן לאדם לשפוך את מרירות לבו לפני הרב, הקלה היא בשבילו.

וזאת בהתאם לדברי משה רבינו שאמר

"והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו", ולא כתוב שמשה רבנו יענה להם ויפתור את הדבר הקשה. מכאן ראייה שישנם דברים שדי שמספרים אותם למשה, ואפילו אם לא מקבלים תשובה עליהם, זה מרגיע את הדעת.

"ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר" (ב, ז)

רגיל היה רבי יהודה ליב אשלג בעל ה"סולם" לומר: בסליחות אומרים 'מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה'. כלומר, מדוע מרובים צרכי עמך? מפני שדעתם קצרה ואין הם סומכים עצמם על הקב"ה. אילו לא היתה דעתם קצרה לא היו צרכיהם מרובים, שנאמר ה' אלקיך עמך - לא חסרת דבר'.

פעם פרץ סכסוך בינינו ממונות בין ראש הקהל בעיר סטאוויסק ובין הרוקח של העיר, שהיה מפורסם כמחלל שבת בפרהסיה רח"ל, וכל בני העיר כעסו עליו וניסו ככל האפשר להניאו ממעשיו, אך לשוא.

הגיעו איפוא, ראש הקהל והרוקח לדרך לפני הגאון רבי חיים לייב סטאוויסקער זצ"ל ולפליאת הכל זיכה הרב דוקא את הרוקח.

נתמלא ראש הקהל חימה: היתכן לחייב אותו ולזכות את הפושע, מחלל השבת, על כן סרב לציית לדין.

התיר רבי חיים לייב לרוקח לפנות לערכאות והנה דוקא שם זיכה השופט את ראש הקהל וחייב את הרוקח.

יעץ רבי חיים לייב לרוקח שיפנה לערכאה גבוהה יותר בפטרבורג והבטיח שיבוא להעיד שם לטובתו.

ואכן קיבל הרב הודעה על זמן המשפט של הרוקח שנקבע במקרה בדיוק לחג השבועות...

עזב הרב את קהילתו לחג השבועות, ונסע לפטרבורג כדי להעיד במשפט.

כשחזר, הביעו לפני אנשי העיר את גודל פליאתם: עד כדי כדי להשאיר השבועות את העיר ללא רועה רק כדי להעיד לטובת הרשע ההוא!!

השיב להם רבי חיים לייב: "ומה אעשה ויש לאו מפורש בתורה שלא להטות משפט אביון במצוות וכי מה

רציתם שאעבור ח"ו על הלאו..

(הגר"י זילברשטיין שליט"א)

"לא תכירו פנים במשפט" (א, יז)

פעם אחת התייצבו בבית דינו של ה"אור החיים" הקדוש זיע"א במרוקו שניים מגדולי המדינה.

אחרי שהציגו שני הצדדים את טענותיהם בפני בית הדין, ישבו הדיינים לעיין בדינם, ובתוך כך יצא אחד מבעלי הדין הנכבדים, וכעבור זמן קצר חזר ועמו מלך מרוקו בכבודו ובעצמו.

הורה ה"אור החיים" הק' לדיינים שיתעלמו כליל מנוכחותו של המלך, וינהגו כאילו אין מכירים אותו כלל. לאחר זמן קצר, הודיעו הדיינים את פסק דינם, ומיד נעמדו וחלקו כראוי כבוד למלך.

גליון 534
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

בשעה שחרב בית המקדש, בא אברהם אבינו לפני הקב"ה בוכה וממרט זקנו ותולש שערות ראשו, ומכה את פניו וקורע את בגדיו ואפר על ראשו, והיה מהלך בבית המקדש וסופד וצועק. פתח אברהם לפני הקב"ה ואמר: ריבונו של עולם, למאה שנה נתת לי בן, וכשעמד על דעתו והיה בחור בן שלושים ושבע שנים אמרת לי: "העלהו עולה לפני", ונעשיתי עליו כאכזרי ולא ריחמתי עליו, אלא אני בעצמי כפתי אותו- ולא תזכור לי זאת, ולא תרחם על בני?

פתח יצחק אבינו ואמר: ריבונו של עולם כשאמר לי אבא: "אלוקים יראה לו השה לעולה בני" לא עכבתי על דבריך ונעקדתי ברצון לבי על גבי המזבח, ופשטתי את צווארי תחת הסכין- ולא תזכור זאת לי, ולא תרחם על בני? פתח יעקב אבינו ואמר: ריבונו של עולם לא עשרים שנה עמדתי בבית לבן? וכשיצאתי מביתו פגע בי עשוי הרשע וביקש להרוג בני ומסרתי עצמי למיתה עליהם-ועכשיו נמסרו ביד אויביהם כצאן לטבח, לאחר שגידלתים כאפרוחים של תרנגולים וסבלתי עליהם צער גדול בנים, ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני?!

באותה שעה קפצה רחל אימנו לפני הקב"ה ואמרה: ריבונו של עולם גלוי לפניך, שיעקב עבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהגיע זמן נישואי ליעקב אבי החליפני באחותי, ולא קינאתי באחותי ולא הוצאתיה לחרפה. ומה אם אני, שאני בשר- ודם, עפר ואפר, לא קינאתי בצרה שלי - אתה, מלך חי וקיים ורחמן, מפני מה קנאת בעבודה זרה שאין בה ממש, והגלית את בני? מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ואמר: "בשבילך, רחל, אני מחזיר את ישראל למקומם!"

(עפ"י מדרש רבה פתיחה למגילת איכה)

פרשת השבוע

משה רבינו את עם ישראל, פירט להם את כל העבירות והחטאים שעשו, כמו שמתחיל מאלה הדברים וגו', ולמה עשה כך? אלא שאם יבוא מקטרג וירצה לקטרג על עם ישראל, יגידו לו שכל מה שיש לך לומר כבר נאמר ע"י משה רבינו בתוכחה, ואין לכם יותר מה להגיד. וכך אמר הרב מאפטא, מי שרוצה לדבר קיטרוג על הכולל בטבריה, ידע שכל מה שרק יאמר כבר נאמר על ידי, כי כבר פירטתי את הכל.

שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק (א' - ט"ז)

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, שבשעת חגיגת הבר מצוה שלו, נשאל על ידי אחד הרבנים המסובין שם, איך יכולת עד עתה לעמוד נגד יצר הרע כשעדיין לא בא לעורתך יצר הטוב? ענה החתן בר מצוה ואמר: כל אימת שיצר הרע בא להסיתני, השבתי לו תשובה ניצחת כי לפי ההלכה, אסור לו לדיין לשמוע דברי אחד מבעלי דינים, קודם שיבוא חברו - יצר הטוב, וכך דחיתי אותו בהלוך ושוב.

אלה הדברים אשר דיבר משה אל בני ישראל (א' - א') מסופר: פעם בשבת פרשת דברים - חזון ערב תשעה באב ישב הרה"ק ה"הבית אברהם" מסלונים בסעודה שלישית וסיפר: פעם ביקש הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א את משמשו בקודש, שיביא לו הרבה ניירות, כי הוא רוצה לכתוב הרבה מכתבים לכל עיירות וקהילות ישראל, שלא יתנו יותר כסף להיושבים בארץ ישראל בעיה"ק טבריה, שכן הם אוכלים יוך (מרק) בימות החול והם מתענגים על חשבון דרי חוץ לארץ. אחר כך ביקש ממנו שוב הרב מאפטא שיביא לו עוד הרבה ניירות, יותר ממה שאמר לו קודם לכן, ורוצה לכתוב לכל עיירות וקהילות ישראל שימתכו ביד רחבה לישוב היהודים בעיה"ק טבריה, ואפילו מי שדחוק לו פרנסתו יתן הרבה מעות, כי הם יושבים שם על התורה ועל העבודה, והתורה שלהם יקרה לפני הקב"ה הרבה יותר משלנו. ושאלו אותו מעיקרא מאי קסבר ומה ראה לחזור על דבריו, ואמר הרב מאפטא, כי מצינו בתורה הק' שבטרם הוכיח

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:11 ת"א: 8:14 ר"ת: 8:46

דברים - חזון

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:57 ת"א: 7:12

הפונדק, היה עליהם לעבור ביער עבות שנפש היה לא היתה בו באותה שעה. ככל שהעין ראתה, לא היו לא עגלה ולא אנשים, כי השמש רק החלה לזרוח.

לפתע, מבלי שידע מה קורה, זרק מישהו שק על ראשו של רבי ברוך. כאשר חזרה אליו הכרתו, מצא את עצמו רבי ברוך קשור אל עץ וממולו האציל היה קשור אף הוא אל עץ, אולם נראה היה כי ההוא עדיין מחוסר הכרה. אלמלא החבל שהחזיק אותו אל העץ, היה נופל על האדמה. התברר, כי השודדים שהתנפלו עליהם, הריקו את כיסיהם וגם הסוס והעגלה נעלמו כלא היו. רבי ברוך הבחין בדשא בתפילין שלו, אשר לשודדים לא היה כנראה חפץ בהם וכן בסידור הקטן שלו, אשר בלעדיו הוא לא היה עושה צעד. ליבו התמלא שמחה בראותו את התפילין והסידור והוא הודה להשם, שהציל אותו ממוות. אולם הצרות החלו רק לאחר מכן. על-ידי תנועות בכל גופו הצליח רבי ברוך לרופף במקצת את אחיזת החבל, וכך הצליח להשתחרר ולאחר מכן לשחרר גם את האציל. הוא הרים את התפילין שלו, נישק אותם ושם אותם בשקית הכפולה ששימשה לו לנסיעות. אשר לאציל, הצליח רבי ברוך לפתוח את קישורי החבלים שלו. אולם הלה לא פתח את עיניו, ושכב על האדמה כאילו אין בו רוח חיים. רק פעולה חלשה של דופק העידה על כך שהאיש לא שבק חיים.

רבי ברוך יכול היה בקלות לעזוב את האיש, שוכב באשר הוא שוכב, ולהגיע בעצמו למקום ישוב. אולם דבר כזה לא עלה על דעתו כלל. הוא הסתובב קצת, כדי לחפש מים ולרחוץ את פניו של האציל במטרה לעוררו לחיים. לאחר שעות אחדות התחיל האציל להתעורר מעילפונו. כאשר התעורר סוף סוף, שאל את רבי ברוך בתדהמה: "מה קרה? מה הענינים? מדוע אנחנו יושבים כאן, במקום לשבת בעגלה ולנסוע הביתה?" בקול שקט, כשהוא מחקה את בעל העגלה הצייתן והנבער, סיפר לו רבי ברוך את מה שקרה להם. כאשר הזכיר את העובדה שהם נשדדו, קפץ האציל כנשך נחש וצעק: "כספי! היכן כספי, עשרת אלפים הרובלים שהיו בכיסיי?" הוא צעק ויילל ונראה היה כאילו שהוא יוצא מדעתו מרוב צער על אובדן הכסף. עבר זמן מה עד שרבי ברוך הצליח להרגיע אותו איכשהו והאציל ישב על האדמה ונעץ את מבטו בנקודה מסויימת, כאילו ביקש למצוא את כספו האבוד שם.

אחרי זמן מה הוא הגיב מבטים חשדניים לעבר רבי ברוך, אולם הלה לא הבחין בזה כלל, כי היה שקוע בתפילה. "האם אתה מספיק חזק עכשיו, כדי שתוכל ללכת אתי?" - שאל רבי ברוך את האציל, כאשר גמר להתפלל - "ייתכן שאין אנחנו רחוקים מהפונדק ונוכל לחזור לשם ברגל, או לפחות נוכל להגיע לכביש, או ליישוב כלשהו".

הם החלו ללכת לאט לאט, אולם לא הרחיקו עד ששמעו קולות שבאו מקבוצה של ציידים שעברה במקום. לשמחתו של האציל לא היה גבול, כאשר גילה בין הציידים כמה מידידיו. מיד הוא סיפר להם את מה שקרה ומיד הוסיף, כי הוא חושד בבעל העגלה, שהוא שיתף פעולה עם השודדים. שאלמלא כן כיצד יכלו הם לדעת, שאני נושא עמי סכום כסף כה גדול? - שאל האציל.

עד מהרה ישלח לנו ה' את משיח צדקנו, שישחרר אותנו מהגלות, תשעת הימים שלפני תשעה באב המזכירים את חורבן בית המקדש, העיקו כענן כבד על חצרו של הרה"ק רבי ברוך ממעוזבו זיע"א, שבדרך כלל היתה שרויה באוירה של שמחה פנימית. גם יוסלה, אחד החסידים הצעירים ביותר. שהיה תמיד עליו, ניסה הפעם לגרש מעל שפתיו את הניגונים העליזים, אותם הוא היה מזמזם שעה שהיה לומד רכון על ספר. לפעמים היה משמיע זמזום בהיסח הדעת, עד שחבריו הזהירוהו לאמר: יוסלה יוסלה, כבר שכחת מה שרבינו אמר, שאין שירה ושמחה, עד שיעברו תשעת הימים. בימים עצובים אלה של אבל על אובדן בית המקדש, לא היה רבי ברוך מוכן לראות איש מחסידיו ושמועה אמרה, כי הוא יצא לערוך "גלות", כדי להרגיש את טעמה האמיתי של הגלות המרה, שאבותינו הרגישו אחרי החורבן, כאשר נלקחו בהמוניהם לרומי ונמכרו לעבדים. לאחר מכן הוא היה מופיע בפתח חדרו ערב תשעה באב, מוכן ומוזמן לקרוא את מגילת איכה.

גם הפעם נעלם רבי ברוך מאז תחילת תשעת הימים ואיש מחסידיו לא ראה אותו. האמת היא, כי גם אם היו רואים אותו לא היו מזהים אותו, יען כי הוא התחפש בבגדיו של בעל עגלה, והיה נוהג בעגלה וסוסים ברחבי המדינה. הוא לעולם לא התחפש אותו הדבר פעמיים, כדי להבטיח שאיש לא יזהה אותו. הפעם הוא העדיף את ההסוואה של בעל עגלה, משום שחש חולשה ברגליו. בהיותו עומד ליד העגלה שלו, כבעל עגלה לכל דבר, נגש אליו אציל פולני ושכר אותו לנסיעה, לעיר שהיתה במרחק של כ-שבעים ק"מ ממקום מגוריו של רבי ברוך. בעל העגלה המסווה עשה חשבון כי הזמן יספיק לו בדיוק להגיע לשם ולחזור לפני תשעה באב, כשלרשותו עומד יום נוסף, למקרה של עיכובים כלשהם.

רבי ברוך יצא לדרך, כאשר לצידו האציל הפולני, הוא נסע בדרכים המאובקות, מתעלם בשקט מהערותיו העוקצניות של הנוסע שלו, נאנח עמוקות למראה המאמצים הגדולים, שהסוסים הזקנים עשו, כדי לסחוב את העגלה וסובל בשקט את קפיצותיה של העגלה, כאשר הגלגלים עלו על אבן, או שקעו בבוץ. הם בילו שני לילות בפונדקים שלצידי הדרך. מובן מאליו, שלרבי ברוך "בעל העגלה" לא היה חדר כמו לאציל לשכב בו, אלא הוא נאלץ לישון על הקש באורווה, ליד הסוס שלו. הוא התעורר מוקדם והניח תפילין, מיד כאשר נראו קרני השמש הראשונות. בצורה כזו הוא היה מסוגל לצאת לדרך מוקדם בבוקר. שום דבר מיוחד לא קרה בדרכם אל העיר, זולת הקשיים ואי-הנוחות שהם בדרך כלל מנת חלקו של כל בעל עגלה.

אולם בלילה הראשון בדרכם חזרה, השתכר האציל בפונדק שבו התאכסנו, ולפני ששכב לישון פטפט באזני רבים על העסק הטוב שעשה בעיר. כרגיל במקרים כאלה היו נוכחים במקום אנשים, שרק חיכו להודמנות כזו, והיו "מוכנים" לטפל בנוסע העשיר ו"לשחרר" אותו מהכסף אשר בכיסו. למחרת בבוקר, כאשר רבי ברוך קם והעיר גם את הנוסע שלו, הוא נאלץ להלביש אותו במו ידיו ולשאת אותו אל העגלה, משום שהלה היה עדיין שיכור כלוט. מיד אחרי שעזבו את

משל ונמשל

כאשר רוצים לעורר את האדם

מן השמים

משל לקבוצת ציידים שכמעט הצליחו לתפוס שועל בלב היער, השועל שראה כי כלתה אליו הרעה, החליט להעמיד פני מת ושכב על הקרקע בלי לזוז וקיווה שהציידים יעזבו אותו לנפשו. אולם לציידים היו חשבון אחר אתו לגמרי, והשועל נחרד לשמוע כי אחד הציידים מתכוון לחתוך את זנבו, ומכיון שהבין כי אם חייו יקרים לו עליו לסבול את היסורים הללו באהבה, ולא לזוז בכלל על אף הכאבים הגדולים שיסבול מהחיתוך. אולם אם סבור היה שבכך תם, הענין טעה מאד כי הוא שומע ציד אחר שאומר, כי כעת הוא עומד לעקור אחד משיניו ושוב סבל השועל את יסוריו בדממה ובלית ברירה הבין כי אם ברצונו להיוותר בחיים ולהציל את נפשו, עליו לשתף פעולה וכן גם עשה לאחר שעקרו ממנו את השן, הוא שומע פתאום על המשך התוכנית כי עכשיו מתכוון צייד אחר להפשיט את עורו, ועכשיו הבין כי כעת מדובר במוות ודאי, ולכן קפץ והתחיל לרוץ, ועד שהציידים רצו לעשות לו משהו כבר היה הרחק משם בתוך היער. אמר השועל לעצמו חבל שנוכרתי לברוח רק אחרי שאיבדתי את הזנב ואת השן, לו הייתי עושה כן לכתחילה היו הללו עדיין בי.

והנמשל כאשר רוצים לעורר את האדם מן השמים, שולחים לו יסורים לסביבת החברים שלו, אם אינו מתעורר מזה, מגיעים היסורים עד אליו תחילה בדברים קטנים, ואם אינו שומע מגיעים אליו היסורים הקשים. לבסוף לא תהיה לו ברירה וישוב בתשובה שלימה, ואם כך כדאי לו לעשות ואת לפני שהוא מאבד את הדברים היקרים לו.

(ילקוט מעם לועז שמות תתת"ד)

"הבה נירה בו!" – הציע אחד הציידים, אולם ראש הקבוצה, אציל קשיש, סבר אחרת. הוא הציע, לקשור את בעל העגלה אל עץ ולחכות. "אם הוא באמת אחד מהשודדים, הרי שיבואו חבריו לעזור לו. ואם לא – שה' יעזור לו". "אכן יעזור לי ה'" – חשב רבי ברוך בלבו, לאחר שקבוצת הציידים עזבה אותו לנפשו.

הלילה ירד וביער לא היתה נפש חיה חוץ ממנו. רק הירח האיר קלושות מבעד לעצי היער העבותים. כנראה שעכשיו חצות הלילה – אמר לעצמו רבי ברוך, כאשר הירח היה בדיוק מעל לראשו ובדמעות חמות, שנגרו על לחיו, הוא החל לאמר "תיקון חצות", לזכר חורבן בית המקדש, דבר שהיה רגיל לאמרו כל לילה. ואכן מעולם לא הרגיש כל כך עמוקות את הצער העמוק של הגלות, כמו בשעה זו של צער ויסורים. כאילו כל היער הדהד עתה את קולו, כאשר אמר את פרקי התהילים, מעומק ליבו הנשבר. ומזור, ככל שהמשיך באמירת התיקון, עם כל מילה נוספת, שבה התקווה וקנתה שביתה בליבו. היה זה כאילו כל עצי היער הצטרפו למקהלה אחת גדולה של מקוננים על חורבן בית המקדש וכאילו הירח והכוכבים מלמעלה מנסים לרמוז לו, שהנה הנה קרובה הישועה לבוא.

"היי אתה שם, חכה רגע!" – הקול הנמוך, שהפסיק את תפילתו של רבי ברוך, היה של האציל הזקן ראש קבוצת הציידים, שהתנגד קודם לכן שירו בו. רבי ברוך הביט לכיוון שממנו בא הקול וראה את האיש מתקרב אליו. כשהוא מלווה קבוצת אנשים. "רצייתי לראות מה קרה לך. איכשהו לא האמנתי שאתה זה היית מי ששדד את ידידינו הטיפש. בינתיים הם תפשו את השודדים בפונדק, שבו ביליתם את הלילה הקודם והם סיפרו לנו, שהידיד שלנו פיטפט על הסכום הגדול שהוא נושא עמו, בהיותו שתי. לכן חורתי הנה, כדי לעזור לך". מעומק לבו הודה רבי ברוך לה' על הישועה שבאה כהרף עין. האציל הזקן נתן לו סוס ובלווית אחד המשרתים שלו שלח אותו הביתה. היה זה מאוחר בלילה, כאשר רבי ברוך הגיע ומצא את חסידיו יושבים ומצפים לו. הם כבר כמעט שהשלימו עם הרעיון שהוא לא יבוא והנה שמעו קול פרסות סוסים ונכנס רבי ברוך כשלידו משרתו של האציל. באותו לילה אמרו רבי ברוך וחסידיו את מגילת איכה והקינות של תשעה באב, מתוך כוונת עמוקות, כפי שלא עשו זאת מעולם קודם לכן.

בשבת שלאחר תשעה באב, שבת "נחמו", התוודע רבי ברוך עם חסידיו ואמר להם: "עד מהרה ישלח לנו ה' את משיח צדקנו, שישחרר אותנו מהגלות. וככל שהלילה חשוך יותר, כך יאיר השחר באור יקרות".

צ'ין אדם לחברו

הנני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או חטא כנגדי

מסופר על הרה"ק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א, שמימיו לא הלך לישון ובלבו קפידא על מישוהו, מלבד פעם אחת, שבמקרה ההוא קרה, שאותו אדם שפגע בו לא צדק, אלא הוא צודק בטענות ובטרוניות שלו כלפיו, אבל כשהגיע לומר קריאת שמע שעל המיטה שאז אומרים "הנני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או חטא כנגדי", לא לומר את התפילה הזו לא בא בחשבון. ואז ישב זמן רב עד שניקה מלבו כל טינה כלפי אותו אדם, ואז אמר את הריבונו של עולם כבכל יום.

יהודי, הוא זה שעושה עבור הזולת הגה"ח ר' אלי' ראטה זצ"ל היה אומר תדיר בשם הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א "וויפל איד איז מען, וויפל מען טוט פאר א צווייטן". פירוש איך נמדדת כמות היהדות שבכל יהודי, לפי פועל ידו ומעשיו עבור הזולת.

להחיות נפש יהודי

פעם פגש הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א אדם עצוב ומר נפש שישב בדד בפנינת בית המדרש, הצדיק הבחין בו שהוא ממורמר מאד וביקש לשמוחו, וביקש מאותו אדם שישיר לו איזה ניגון, אותו אדם אורו עיניו ופתח מיד בניגון, וה"חזון איש" רקד לפניו לפי הקצב במנגינתו, ולאחר שסיים האיש

לנגן, אמר לו החזון איש במאור פנים, יישר כחך על שהחיית אותי היום בניגונך הנעים.

ענין עבודת המידות בישיבה

סיפר אחד מתלמידי החכמים בירושלים, שנכנס פעם אל הרה"ק רבי אהרן לייב שטיינמן זיע"א, ובפיו ההתלבטות להיכן לשלוח את בנו לישיבה גדולה, אחר שנודע כאחד העילויים בישיבתו, הוא החל להעלות צדדים בדרך הלימוד באופן זה או אחר, דיבר על ההספק, ועל מדת נסיונה של הישיבה וכו'. הפסיק אותו ראש הישיבה בשאלה – היכן עובדים יותר על המידות, ביררת? משראה שמושך הוא בכתפיו כמי שאינו יודע בדבר, אמר לו שיברר ענין עבודת המידות בישיבה, והיכן שעובדים על כך טוב יותר, לשם ישלח את בנו ויראה ממנו ברכה.

למה לא לעשות טובה ליהודי

מסופר: שנים רבות סירב הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבך זיע"א לעשות "חאלקה" במו ידיו לילדים בני שלוש. עד שיום אחד סיפר לו נכדו, שגם הרה"ק ה"סטייפלר" זיע"א סירב בתחילה לגזור את שער הפעוטות, והיה אומר שאינו ספר. אך יום אחד התרצה ואמר: "נו, טוב, למה לא לעשות טובה ליהודי". שמע רבי שלמה זלמן ואמר: "זה סיפור יפה. בלי נדר, גם אני מקבל על עצמי להסכים לעשות "חאלקה", כדי לעשות חסד."

תילולא דצדקיא

יום שבת קודש ט' מנ"א הרה"ק רבי דוד פורקעס (תלמיד הבעש"ט הק' – תקל"ד) הרה"ק רבי יעקב יצחק ("החזוה" מלובלין) ב"ר אברהם אליעזר הלוי (תקע"ה)

יום ראשון י' מנ"א יששכר בן יעקב משבטי קה (ב"א ש"ח) רבי דון יצחק אברבנאל ב"ר יהודה (אברבנאל עה"ת – רס"ח) הרה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (מגלה עמוקות – שצ"ג) הגה"ק רבי מרדכי בנעט אב"ד ניקלסבורג ב"ר אברהם (תקפ"ט) יום שני י"א מנ"א הרה"ק רבי הלל מפאריש ב"ר מאיר (תרכ"ד) הרה"ק רבי יצחק בלאור ב"ר שלמה (תרס"ז) יום רביעי י"ג מנ"א הרה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (ה"מגלה עמוקות – שצ"ג)

יום חמישי י"ד מנ"א הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן (אך פרי תבואה – תרל"ח) יום שישי ט"ו מנ"א הרה"ק רבי מאיר נתן ב"ר חיים האלברשטאם מצאנו (תרט"ו) הרה"ק רבי אשר (השני) מקארלין ב"ר אהרן מסטאלין (תרל"ג) הרה"ק רבי יעקב מראדזין ב"ר מרדכי יוסף (תרל"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מילים "גם אני אודך" רפרום יוסף הורו"ם על המעשים.

תלמוד תורה (ט')

א) הרב שלימד, ולא הבינו התלמידים, לא יכעוס עליהם, אלא שונה וחוזר הדבר כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה. (שו"ע יור"ד, סימן רמ"ו, סעיף י')

ב) במה דברים אמורים שלא הבינו התלמידים הדבר מפני עומקו, או מפני דעתן שהיא קצרה, אבל אם ניכר לרב שהם מתרשלים בדברי תורה, ומתרפים עליהם, ולפיכך לא הבינו, חייב לכעוס עליהם, ולהכלימם בדברים כדי לחדדן. (שם סעיף י"א)

ג) לא יאמר התלמיד הבנתו, והוא לא הבין, אלא שואל וחוזר ושואל כמה פעמים, ואם יכעוס עליו רבו, יאמר לו רבי, תורה היא וללמוד אני צריך, ודעתי קצרה. (שם, סעיף י')

בחסות דפוס פוסטר

(פרינטופ במיתוג מחדש)

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת

רכב בכל הארץ 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת דְּבָרִים – בֵּין הַמְצָרִים

"כָּל רִדְפֶיָה הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" (איכה א, ג)

שאינ מתאבלין על ירושלים כראוי היה די להארץ גלותינו, והיא בעיני הסיבה הקרובה ביותר גלויה ועצומה וחזקה לכל השמדות המופלגות הגדולות והנוראות המבהילות הרעיונים אשר מצאנו בגלות."

"בכל מקומות פזורינו על צווארנו נרדפנו ולא הונח לנו להרגיע בגויים עם שפלותינו עונינו ומרודינו לפי שיצא האבל הלזה מליבנו בהיותנו שוקטים בארץ לא לנו שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבבנו כאשר יוכיח הניסיון ביחוד ביום ט' באב המר."

"מי ומי המתאבל ונאנח על חורבן הבית ושממות ארצנו כראוי מעמקי הלב. כמה דמעות נשפכות על זאת ואין צריך לומר בשאר ימות השנה אין זוכר ואין פוקד ואין דובר ממנה אפילו במחשבה לא בא זכרונה, כאילו מקרה היה לנו על כן שבנו לחטאת אבותינו ללמוד דרכי העכו"ם שממנה נמשכו כל הרעות בכלל", עכ"ל.

אם את הדברים האלו אמר בזמנו, על אחת כמה וכמה הדברים נכונים בזמנינו. האבל על חורבן הבית נחלש ביותר בליבנו.

עלינו ללמוד מרבתינו אשר תמיד חורבן הבית לא זז מנגד עיניהם ובפרט בימים אלו. בעז"ה נזכה לביאת משיח צדקינו במהרה בימינו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

ימים אלו של בין המצרים הם ימי חשבון נפש. אלו ימים מסוגלים מאוד לאדם לזכות ולהתקרב אל ה' ולקדש את שמו יתברך במעשיו.

חז"ל אמרו (ירושלמי יומא פ"א ה"א): "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו". הרי שכל זמן שאנחנו לא מתקנים את המעשים שלנו שטעונים תיקון ולא עושים ולא פועלים ליישם את התיקון ולקדש את שמו יתברך אז נחשב כאילו החרבנו את בית-המקדש. אם נתחזק ונתקרב אליו יתברך אנחנו מקימים שכינתא מעפרא ומשרים השכינה בתוכינו.

בעוונותינו הרבים החוש שלנו קהה מאוד ונחלש. זכר החורבן לא מורגש בתוכינו וההתעסקות בחיינו היום-יומיים משכיח ומרחיק את המטרה האמיתית שלנו בעולם.

אפילו בימים של בין המצרים בקושי מרגישים רואים את הצער על פנינו. בדרך כלל אנחנו עלולים למצוא את עצמינו מצטערים ובוכים רק על דברים חולפים וקטנוניים, אבל על מה שיש לבכות באמת ולבקש עליו אנחנו לא נותנים אל ליבנו.

בדורות הקודמים האבילות והצער של ימים אלו היו מורגשים כל השנה וכל עת. על אחת כמה וכמה האבילות היתה מורגשת בימי בין המצרים. היה ניתן לראות את האדם בצער ובאבל כמי שמתו מוטל לפניו ממש.

היעב"ץ כותב דברים כדרבנות בעניין זה: "הנה כאן מקום שראוי להרחיב בו את הדיבור אלמלא לא היה אלא עוון זה בידינו

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן לאה וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואיליה טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	ריבון תם
י"ג	18: 57	20: 09	21: 00
ט"ד	19: 15	20: 06	20: 57
ט"ו	19: 18	20: 09	21: 00
ט"ז	19: 16	20: 07	20: 57

שואל ומשיב בהלכה – תשעה באב דחוי - חלק ב'

מה הם דיני תשעה באב?

Ice ?

תשובה ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

יש לאחר את זמן תפילת ערבית במוצאי שבת, כדי שהאנשים יוכלו להתארגן. אחרי שיעברו עשרים דקות מהשקיעה יחלוץ את נעלי העור ולא ילבש נעלים אחרות מיד, כדי שלא יראה שכוונתו לאבלות. רק אחרי כמה דקות ילבש נעלי תשעה באב יחליף את בגדי שבת רק אחרי צאת הכוכבים. טוב שיאמר לפני כן 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'. הנוהגים כר"ת ילבשו בגדי חול בצאת הכוכבים, לדעת הגאונים. לעניין עשיית מלאכה ינהגו כר"ת. **מקורות:** הגר"ש דבילצקי.

אחרי תפילת שמונה עשרה לפני קריאת 'איכה', מדליקים נר. החזן מברך 'בורא מאורי האש' ומכוון להוציא את כולם ידי חובה. לא אומרים שום פסוקי הבדלה אלא מיד ברכת 'מאורי האש' - ומותר לומר לחברו שבוע טוב.

יום תשעה באב הוא יום סליחה וכפרה. בזמן שיושבים על הקרקע, זו עת רצון גדול לקבלת התפילות. **מקורות:** שם משמואל פרשת דברים. 'אמרי פנחס מקוריץ'

נשים שנמצאות בבית יאמרו 'ברוך המבדיל בין קודש לחול' - כדי שיהיו מותרות לעשות מלאכה, ויברכו לעצמן על הנר. לדעת הספרדים הנשים תברכנה בשם ומלכות. לדעת הרבה מחכמי אשכנז, אין להן לברך ברכה זו. גברים בדיעבד יכולים לברך בשם ומלכות על הנר כל הלילה.

קטנים שאוכלים בתשעה באב והגיעו לחינוך, לדעת מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל צריכים לעשות הבדלה. לדעת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל לא צריכים לעשות הבדלה.

חולים, מעוברות ומיניקות, שיש להן היתר לאכול, יבדילו מיד במוצ"ש. הם לא צריכים לעשות סעודה רביעית, ולא יאמרו שום פסוק לפני הבדלה.

חולה, שצריך רק לשתות מים בתשעה באב, לא צריך לעשות הבדלה.

חולה, שנפל למשכב פטור מלצום בתשעה באב, אפילו כשאין בו סכנה. **מקורות:** שו"ע תקנ"ו. בתשעה באב שנדחה - יש שמקילים אפילו במקצת חולי. **מקורות:** ביאור הלכה תקנט ט ד"ה ואינו.

אדם שעשה שאלת רב ומותר לו לאכול, יכול לאכול כדי צורכו - ולא צריך להקפיד על "פחות מכשיעור" כמו ביוהכ"פ. אבל לא יתענג באכילה, כדי שישתתף עם הציבור. הוא אומר 'נחם' בתפילה, אבל לא יאמר 'עננו' ולא יעלה לתורה.

במוצאי הצום לספרדים מותר לאכול בשר ולשתות יין וכן לכבס ולהסתפר. **מקורות:** שו"ע תקנ"א. לדעת האשכנזים, אסור בבשר ויין מפני אבלות היום וכל שאר העינויים מותרים. **מקורות:** רמ"א שם, משנה ברורה סק"ד.

אמירת קדיש

להלן סיפור מופלא ביותר שהובא בגיליון 'איר נזרו'. יש בו כדי ללמדנו כי הנפטרים יודעים בדיוק מה נעשה כאן בעולם, וכן עד כמה הם צריכים את הקדיש. להלן הסיפור מפי עורך הגיליון. את הסיפור דלהלן, שמעתי מכלי ראשון, מגבאי בית הכנסת פא"י ברחובות, שהיה נוכח בשעת מעשה.

היה זה לפני יותר משלושים שנה, כאשר תשעה באב חל בשבת. הצום נדחה ליום ראשון שלאחריו. רב בית הכנסת, הרב רובין, הגיע לפני מנחה לבית הכנסת. בגלל חולשת הצום הרב השעין את ראשו על השולחן ונמנם. לפתע הקיץ בבהלה. הרב ראה בחלומו אדם שאומר לו: "מדוע אינכם אומרים עלי קדיש? הבטחתם שתאמרו עלי קדיש!". הרב רובין קרא מיד לגבאי ושאל אותו: "האם אתה יודע על מישהו שצריך לומר עליו היום קדיש?".

הגבאי אימץ את זכרונו, ואז נזכר. אכן, יש כאן שלט הנצחה מיהודי בשם פרידמן שלא זכה לזש"ק. הוא תרם כסף לבית הכנסת, וביקש שביום היארצייט שלו יזכרו אותו בבית הכנסת ויאמרו עליו קדיש. אותו יהודי נפטר לפני כחמש עשרה שנים ביום י' באב. אחיו בכל י' באב היה אומר אחריו קדיש, בכל שנה ושנה.

האח נפטר השנה. היום – שהוא יום היארצייט שלו - היהודי הגיע מהעולם העליון לבקש שיקיימו את ההבטחה להזכיר אותו ביום היארצייט. מכיוון שאחיו נפטר - אין מי שיאמר עליו קדיש! הגבאי תיאר בפני הרב רובין כיצד אותו יהודי נראה. תיאורו התאים בדיוק לאותו האדם שהרב רובין ראה בחלום.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – האדמו"ר הרב צבי הירש פרידמן מליסקא זצ"ל

האדמו"ר הרב צבי הירש פרידמן מליסקא זצ"ל- נולד ב-ה' אייר ה'תקנ"ח (1808) באוהלה (הונגריה). התייתם מאביו בגיל צעיר. מסופר כי אימו היתה קמה בחצות הלילה, ממררת בבכי על צער השכינה ועל חורבן בית-המקדש. בדמעות שזלגו ללא הפוגה היתה רוחצת את מצח בנה.

בשנת ה'תקע"ו (1816) כשהיה כבן שמונה שנים התייתם מאביו ובגיל צעיר התחיל להתפרסם כעילוי. למד בשקידה רבה וידע בעל פה את כל 'חושן משפט' וה'קצות'. שם משפחתו במקור היה פרישמן, אבל הוא שינה אותו לפרידמן כדי להימנע מגיוס לצבא.

לאחר נישואיו רעייתו פתחה חנות ברחוב שבו לא היו חנויות של יהודים, כדי שלא להשיג את גבולם ורבינו לימד תורה לנערים. לאחר פטירת רבו, האדמו"ר ר' משה טייטלבוים, ייסד את חסידות ליסקא במחוז זמפֶלן שבצפון מזרח הונגריה ועמד בראשה.

אלפי חסידים נהרו אליו מרחבי הונגריה והארצות השכנות לקבל את עצתו וברכתו. רבים פנו אליו ונושעו. אהב כל יהודי. פיזר סכומים עצומים שקיבל ככספי פדיון, לאביונים ועניים. ביתו היה דל, רצפת ביתו היתה אדמה חשופה ולא היו אפילו קורות עץ לכסות את אדמת הבית. נפטר ב-י"ד אב ה'תרל"ד (1874). חי כ-66 שנים. ציונו בליסקא. חתנו, ר' חיים פרידלנדר, מילא את מקומו.

אביו: ר' אהרן. **אימו:** מרת שרה. **אשתו:** מרת קריינטשא (בת ר' יצחק הכהן מהעיירה אוהלה). **אחיו:** ר' זאב וואלף טשקווער, ר' יהודה לייבוש. **בתו:** מרת חיה שרה. **מרבתי:** האדמו"רים ר' משה טייטלבוים (הראשון- בעל 'ישמח משה'. היה רבו המובהק), ר' חיים הלברשטאם, ר' אברהם מדמביץ, ר' מאיר מפרמישלאן, ר' צבי הירש הלר (מח"ס 'טיב גיטין'), ר' שלום רוקח מבעלז. **מתלמידיו:** ר' חיים פרידלנדר (מח"ס 'טל חיים' ו-'טל חיים וברכה'), ר' יוזפא גולדברגר, האדמו"ר רבי ישעיה שטיינר מקרסטיר, ר' הירצקא ראצפרטר, ר' שמואל קאמאדר ועוד הרבה מגדולי רבני אונגאריין. **חתני:** הגאונים ר' חיים פרידלנדר, ר' יוזפא גולדברגר. **מספריו:** **יאך פרי תבואה-** על התורה **יהישר והטוב-** על המועדים, דרשות והספדים.

כשרבינו שימש ברבנות בעיר ליסקא, לא רצה בשום אופן להשתמש במשכורתו שלו, רק הניח את הכסף. כאשר בנו בית-כנסת גדול בעיר, הציעו לו גם לבנות בית בשבילו. רבינו לא הסכים בשום פנים ואופן ואמר **ש אין לבנות בית קבע כאן, כאשר אנחנו נמצאים בגלות.**

פעם אחת ליווה את הצדיק הרב ישעיה שטיינר (רבי ישעיה'לה מקרסטיר שהיה שמשו של רבינו) רבינו הרה"ק מליסקא, בדרכו להסתופף בצל הגה"ק האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל 'דברי חיים') זיע"א. בדרך הרכבת עצרה בעיר בארדיוב. שם המתינו זמן קצר עד שתגיע רכבת שבה ימשיכו את נסיעתם. בעודם ממתנים שם מחוץ לעיר, הדיין דמתא ניגש אליהם. הדיין הלך ביחד עם אברך אחד אשר אשתו התקשתה ללדת והיתה בסכנה גדולה. הדיין ביקש מרבינו מליסקא להיכנס לעיר לביתה של המקשה ללדת, להתפלל עבורה ולהאציל את ברכת קודשו.

רבינו מיהר לדרכו באותו הזמן. לכן התנצל לפניו, והסביר כי הוא צריך להגיע עוד באותו היום לצאנז ולהתפלל שם תפילת מנחה. אם ייכנס עתה לעיר, ינהרו אליו תושבי העיר ובגלל זה תתאחר נסיעתו. לכן רבינו פנה אל משמשו הנאמן (הצדיק הרב ישעיה שטיינר) ואמר לו:

"הרי הינך לבוש במעיל שלי. בכיס מצויות כמה חתיכות סוכר. לך נא אל בית המקשה ללדת ותן לה חתיכת סוכר. אחר כך תחזור לבשר אותנו בשורת מזל טוב". וכן היה. ר' ישעיה הלך לביתה של המקשה לילד, והוציא כמה חתיכות סוכר מכיס מעילו של רבו, עבור המקשה ללדת. כאשר הכניסו חתיכת סוכר לפיה, היא ילדה בשעה טובה ומוצלחת. ר' ישעיה חזר אל רבינו לבשרו בשורת מזל טוב, והמשיכו את דרכם לצאנז.

עברו מספר ימים ממאורע זה. הדיין דק"ק בארדיוב הגיע לצאנז. ר' חיים מצאנז שאל: "למה באת הנה, הרי לא חודש ולא שבת היום?". הדיין מבארדיוב ענה: "באתי להתלונן על רבי צבי הירש פרידמן מליסקא". הדיין סיפר כי הרה"ק מליסקא עבר דרך בארדיוב, והראה את כוחו בהשפעת ישועות נפלאות בלי להתפלל על הזקוק לישועה או לברכו. רק בחתיכות סוכר לבדן פעל ישועה.

כפי הנראה, הדיין מבארדיוב חשש, שמא הישועה באה לא מצד הקדושה חלילה. האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז אמר לו: "אתה אדם חכם ואני אסביר לך. הצדיק הרב צבי הירש פרידמן מליסקא קידש את כל אבריו והגיע לדרגת אדם הראשון קודם החטא. לכן כל מה שהוא לוקח בידו - מסוגל לרפואה". (מופת הדור)

פעם רבינו ובנו נכנסו לעיר אחת באישון ליל. מכיוון שלא היה להם מקום להתארח, הם נאלצו להיכנס לבית המדרש. שם עסקו בתורה הקדושה. הרעב גבר והטרוד אותם מעסק התורה. באותה שעה היתה אישה אחת מקשה ללדת בעיר. אימו של רבינו באה לאמא של המקשה ללדת בחלום ואמרה לה: "אם ברצונך שבתך תחיה, לך נא ותני צנריל (מטבע ששוויו עשרה זהובים) לבני השוהה עתה בבית המדרש. בזכות זה בתך תלד מיד בנקל".

האם מיהרה לבית המדרש, ועשתה כפי שנצטוותה, ואכן מיד נולד בן לבתה במזל טוב. אחרי הדברים האלה רבינו פנה לבנו ואמר: "אם אימי כבר ירדה ממנוחתה בגן עדן לעולם השפל הזה, ונגלתה אל אותה אישה בחלום הלילה, וכי לא היה ביכולתה לצוות עליה לתת צוואניגרי? (מטבע ששווה עשרים זהובים) ומדוע אמרה לה רק צנריל ותו לא? אלא כשהשי"ת רוצה צנריל יהיה רק צנריל. כל מזונותיו של אדם קצובין לו, ואי אפשר להוסיף עליהם ולא לפחות מהם. ככל היוצא מפיו של בורא עולם - יעשה".

אמונה רק בבורא עולם

כך במשך כמה ימים ר' משה יצא מרומניה לפני עשרות שנים. הוא סיפר לי מעשה מופלא: ברומניה שתחת השלטון הקומוניסטי הידוע לשמצה גר יהודי ששמו ר' משה. ידוע שלפי כללי המשטר הקומוניסטי, אנשים לא ממש יכלו להתקיים.

להלן סיפור מופלא ביותר שמעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. עלינו להפנים ולדעת כי כל מה שקורה איתנו הוא רק מאיתנו יתברך. אם נאמין ונתחזק באמונה זו, נזכה לראות ניסים מעבר לגדר הטבע. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

ההגבלות על אפשרויות הפרנסה היו פשוט בלתי נסבלות. כמו רבים וטובים ר' משה שלח את ידו במלאכה שאינה חוקית. בשלב מסוים השלטונות עלו על כך. ר' משה הבין שאם חיי יקרים לו, עליו לברוח ולהסתתר.

ר' משה התחבא בדירת מסתור. מפעם לפעם החליף את מקום מחבואו. כך עברה עליו תקופה ארוכה, עד שביום מן הימים קיבל הודעה שהגיע לביתו מכתב כי אישרו את בקשתו. הוא ומשפחתו יקבלו אשרת יציאה מרומניה.

במכתב היה כתוב כי לצורך קבלת האשרה עליו להגיע למשרד הפנים ולסדר את הניירת. הוא שמח מאוד. אחרי מספר רגעים התחיל לחשוש שמא מדובר במלכודת. אולי ברגע שיגיע למשרד הפנים יתפסו ויכניסו אותו לכלא?

ר' משה לא ידע מה לעשות. כמה אפשר לברוח ולהתחבא, כשהוא מנותק ממשפחתו ונרדף על ידי השלטון? בצר לו, החליט ללכת אל האדמו"ר מסקולען. ביתו של הרבי היה תלפיות לכל היהודים באזור, קרן אורה בתוך החשכה הקומוניסטית הנוראה.

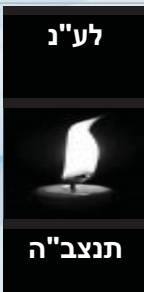
הרבי מסר את נפשו למען כלל ישראל. הוא חשב. הצדיק בודאי יוכל לתת לו עצה טובה ולמשוך לו ישועה ממרום. ר' משה הגיע לרבי וסיפר לו מה שאירע וממה הוא חושש. הרבי ענה לו: "אני לא יודע מה לענות לך. זאת שאלה קשה מאוד". כששמה את התשובה, ר' משה בכה ואמר: "רבי, חוס על נפשי. אני בצרה גדולה. מה אעשה?"

הרבי אמר לו: "אתה מבין בעצמך שבדרך הטבע אין לך שום דרך להימלט. רק אם תאמין באמונה שלימה שרק בורא עולם יכול להציל אותך, ויהיה לך ביטחון גמור שה' יעזור לך- אז תבוא הישועה".

ר' משה אמר: "אני מאמין באמונה שלימה!". הרבי השיב לו: "לא מספיק לומר את זה. צריך להאמין באמת, בפנימיות הלב. לשם כך, הבה ונלמד את ענייני הביטחון".

הרבי ישב עם ר' משה במשך שעה ארוכה ודיבר איתו בענייני אמונה וביטחון. לאחר מכן הרבי אמר לו: "לך לשלום. מחר תשוב אלי ונעסוק שוב בסוגיה".

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב משה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
אביבה בת אייזיק ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
סעידה בת תופחה ז"ל	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	אורה בת נעימה ז"ל	אסתר בת נעימה ז"ל
מזל בת שמעון ז"ל	שני בת אסתר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	אורה בת נעימה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ז"ל	מישא אסתר בת זרהה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל	
רחל רפאל בת השמת ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל		
לטיף בן פרחיה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל		
מרים בת שרה ז"ל	אריה בן מרים ז"ל		
אביבה לויש ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל		
שרה בת נרקיס ז"ל	אילנה (מחרוזת) בת שרה ז"ל		

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	אלהיה אליאס בן אלגריה ז"ל	הרב מרדכי יוסף בן גורג'יה זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	אהרון (אורני) בן רבקה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	נעימה בת גורג'יה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל	סוליקה בת עישה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל	אסתר בת נעימה ז"ל
סליים בן פרחיה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	אורה בת נעימה ז"ל	מישא אסתר בת זרהה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל	
עפאת בת השמת ז"ל			

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "דברים"

"הבו לכם אנשים חכמים ונבונים" [א, יג]. חכמתם ובינתם של גדולי ישראל.

בזמנו של ה"נודע ביהודה" ארע מעשה בסוחר יין עשיר ומשרתו, שניהם תושבי פראג, שנסעו להונגריה לרכוש שם יין הונגרי משובח. למשרת היה מעט כסף בארנקו, אך הוא חשש להשאירו אצלו, שמא יגנב או יאבד בטלטולי הדרך. כיוון שכך, לקח המשרת קופסא קטנה, שם את כספו בתוכה, והניח למשמרת בתוך חבית היין של הסוחר. הוא לא ידע שהסוחר העשיר, אשר היה רודף בצע גדול, ראהו בשעת מעשה. לאחר שהלך המשרת, פתח הסוחר את חבית היין וגנב את הכסף. אף שהיה עשיר גדול, חמד את ממונו המועט של משרתו העני, ולא חשש "משוד עניים מאנקת אביונים..."

כאשר שבו לפראג, פתח המשרת את החבית, שוד ושבר הכסף איננו. פנה אל הסוחר, ואמר לו, "היכן הכסף שלי, אשר החבאתי בתוך החבית?"

"כסף?" השיב הסוחר בפליאה, "אינני יודע על איזה כסף אתה מדבר... ומה אתה רוצה ממני, בכלל?"

"אני בעצמי הכנסתי את הכסף לתוך החבית", אמר המשרת, "ולאחר מכן חתמתי אותה בחותם. עכשיו, לאחר שחזרנו לפראג, פתחתי את החבית וגיליתי שהכסף נגנב. החבית היתה ברשותך כל הזמן, ועם כל הכבוד, אדוני, מבקש אני שתשיב לי את כספי, אשר עמלתי ויגעתי רבות כדי להשיגו".

"דברי הבל אתה מדבר", השיב הסוחר העשיר. "מעולם לא היה כסף בתוך חבית היין. ורק תואנה אתה מבקש לך".

ראה המשרת האומלל שכך, הזמין את הסוחר לדון תורה אצל ה"נודע ביהודה".

ה"נודע ביהודה" שמע את שני הצדדים, וסיכם את הדיון: "אתה, המשרת, טוען ששמת את הכסף בחבית, ואתה נאמן עלי. אתה, בעל הבית, טוען שלא גנבת, וגם אתה נאמן עלי. אם כך, ללא ספק אדם אחר לקח את הכסף. מי עוד היה בעגלה? היה שם העגלון הגוי, ואם הוא פתח את החבית ושתה מן היין, הרי זה יין נסך, ונאסר לשתיה. למעשה, גם שאר החביות שהביא הסוחר אסורות בשתיה, שכן כפי שהעגלון פתח את החבית ההיא, אולי הוא פתח גם את החביות האחרות, ואטם אותן לאחר מכן. על כן, עלי להוציא מיד הודעה, שכל היין הזה, שהובא ממדינת הונגריה, יין נסך הוא".

העשיר ראה שכלתה אליו הרעה, וכל המשלוח שהביא מהונגריה עומד לרדת לטמיון. ביקש אפוא הסוחר מהרב לגשת עימו לחדר צדדי, ומיד הודה: "אכן, נכונים דברי המשרת. אני גנבתי את כספו אשר היה מוטמן בחבית".

שמחה גדולה מלאה את ליבו של המשרת, כאשר הושבה לו הקופסא ובה כל כספו, בזכות חכמתו ובינתו של ה"נודע ביהודה" (דורש ציון).

"חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלים" (מתוך ההפטרה).

שבת פרשת דברים היא שבת חזון, ונקראת כך על שם ההפטרה שאנו קוראים בה, הפותחת במילים: "חזון ישעיהו בן אמוץ", בהפטרה זו אנו מסיימים את 'תלתא דפורענותא', ומקווים שיהיה זה סיום לעולם ועד, ולא רק לשנה זו.

הפטרת הפורענות הראשונה היא הפטרת פרשת פינחס (או מטות): "דברי ירמיהו"; הפטרת הפורענות השנייה היא של פרשת מסעי (או מטות-מסעי): "שמעו דבר ה'", והשלישית היא ההפטרה של פרשתנו – "חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלים". סדר ההפטרות אם כן, הוא: 'דברי', 'שמעו' ו'חזון'. 'דברי' – מלשון דיבור והוא כנגד הפה, 'שמעו' – כנגד האוזן, ו'חזון' – מלשון לחזות, לראות, והוא כנגד העין.

שלוש ההפטרות האלה רומזות לשלוש העברות החמורות שעברו ישראל ובסיבתן בא החורבן: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים.

אף שנבואה זו התנבאה ישעיהו בימי חזקיהו, מזכיר הנביא גם את שלושת המלכים הקודמים אשר בימיהם התנבא: עוזיהו, יותם ואחז - כולם מלכי יהודה, בן אחר בן.

נראה שאזכורו של כל אחד מהם, יש בו תוכחת מרומזת לישראל:

עוזיהו היה מלך צדיק ועשה את הישר בעיני ה', אלא שנתבע על כך שרצה להקטיר קטורת.

את הקטורת יכולים להקטיר רק הכהנים, כמו שאמרה התורה: "ובהעלות אהרון את הנרות בין הערביים יקטירנה קטורת תמיד לפני ה' לדורותיכם". לא רק כהן גדול יכול להקטיר אלא כל כהן, ואפילו עדיף שכהן הדיוט יקטיר, כדי שיוזכה לעשירות. אך עוזיהו, אף שהיה מצאצאי דוד המלך – משבט יהודה, חפץ להקטיר בעצמו.

מסופר בספר דברי הימים, שעוזיהו נטל בידו מחתה של נחושת עם גחלים, "ויבוא אל היכל ה' להקטיר על מזבח הקטורת".

אמרו לו הכהנים: "לא לך עוזיהו להקטיר לה' כי לכהנים בני אהרון המקודשים... צא מן המקדש כי מעלת".

אך עוזיהו לא קיבל את דבריהם. הוא כעס על הכהנים המונועים ממנו להקטיר, ואז – "ויוזעף עוזיהו... ובזעפו עם הכהנים והצרעת זרחה במצחו".

מצורע – אסור לו לשהות בבית המקדש אפילו רגע. עוזיהו הבין שיד ה' פגעה בו. מאז ועד יום מותו היה עוזיהו מצורע וישב ב"בית החופשית", ורש"י במקום מביא: "ובירושלמי מפורש, עשה לו בית בבית הקברות על שם: 'במתים חפשי'".

מסופו של עוזיהו אנו לומדים, כי אצל הקב"ה אין חנופה ולא משוא פנים; עוזיהו היה צדיק ולא היה בידו שום עוון, אך ברגע שעבר על דברי ה' – נענש. שואל הנביא: איך לא לקחתם מוסר מסופו של עוזיהו? צריכים הייתם להבין כי הקב"ה אינו מוותר, אך לא לקחתם זאת אל לבכם.

בנו של עוזיהו היה יותם. יותם היה מלך כה צדיק, עד שרבי שמעון בר יוחאי אמר עליו: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה, ואלמלי אלעזר בני עימי – מיום שנברא העולם ועד עכשיו, ואלמלי יותם בן עוזיהו עימנו – מיום שנברא העולם עד סופו.

רש"י מבאר במקום: "צדיק היה, ועניו יותר משאר מלכים, וזכה בכיבוד אביו, ועליו נאמר: 'בן יכבד אביו', שכל הימים שהיה אביו מצורע והוא היה שופט את עם הארץ, כדכתיב: 'ויותם בן המלך על הבית שופט', לא נטל עליו כתר מלכות בחייו, וכל דינין שהיה דן – אומר בשם אביו".

כל מלכי בית דוד – על כל אחד מהם מצינו שהיתה תביעה, ולו במשהו. אפילו דוד המלך, קדוש ישראל, ובנו שלמה המלך, היתה עליהם תביעה לפי דרגתם.

גם בהמשך הדורות, חלק ממלכי בית דוד, עוונותיהם היו דקים ביותר. כך לדוגמה ארע עם המלך יאשיהו, שמקוננים עליו בתשעה באב בקינת "זכור ה' ליהודה ואפרים" ואומרים: "זכור ה' למשיח הנקרא, אשר עשו את גופו ככברה, ולא נותר חץ אשר בו לא ירה, לכן עליו אבכה בנפש מרה, לשבר זה רפו ידיים".

יאשיהו בן אמון צריך היה להיות משיח; הוא נקרא משיח ה', ולא היה בו שום חטא ועוון. על מה נתבע? על שלא נתן לפרעה להעביר נשק דרך ארץ ישראל כדי להלחם בדמשק. מדוע? מפני שדרש את הפסוק: "וחרב לא תעבור בארצם" – אפילו חרב של שלום. אומרת הגמרא: "מפני מה נענש יאשיהו – מפני שהיה לו להתייעץ עם ירמיהו, ולא עשה כן". סופו היה שירו בו חצים מורעלים, ועשו את גופו כברה, ולפני שיצאה נשמתו ראו ששפתיו מדובבות. התכופף אליו ירמיהו הנביא ושמע אותו אומר: "צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי".

אך יותם – "צדיק היה ועניו יותר משאר המלכים!" שום תביעה לא היתה עליו, צדיק גמור! אחרי יותם, מלך בנו אחז. אחז היה מלך רשע, ורצה להפריד בין ישראל לקב"ה, כמו שאומר המדרש: "היה סבור בדעתו לומר: 'אם אין קטנים אין תלמידים, אם אין תלמידים אין חכמים, אם אין חכמים אין זקנים, אם אין זקנים אין נביאים, אם אין נביאים אין הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו עליהם'. עוד אומרים רבותינו: 'למה נקרא שמו אחז? שאחז בתי כנסיות ובתי מדרשות".

כל ימיו היה אחז בעל ייסורים. כולם ידעו שהייסורים באים עליו כי הוא נלחם בה' ובתורתו. אף על פי כן לא שב בתשובה. גם כשמת, ובנו חזקיהו מלך תחתיו, עדיין פחדו האנשים ללכת לבית המדרש! מה עשה חזקיהו, שהיה צדיק? קשר את גופת אביו במיטה של חבלים, והעבירה בכל רחובות ירושלים, להודיע שאחז מת. מזכיר הנביא, גם מחיי אחז – ייסוריו בחייו ובזיונו במותו – היה עלינו ללמוד על עונשם של הרשעים, ולבחור בטוב (דורש ציון).

"כי תבואו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמוס הצרי" (מתוך ההפטרה).

מעשה ביהודי יקר שהורה לבניו בצוואתו, שיכתבו מכספו ספר תורה מהודר לעילוי נשמתו, ויכניסו אותו לבית הכנסת בו היה מתפלל בחייו, ובכך יזכה הן לעילוי נשמה והן להכיר טובה למקום בו זכה להתפלל שנים רבות. ספר התורה נכתב על ידי סופר ירא ה' בכתב נאה ומהודר, אלא, שעם סיום כתיבתו, גילו הבנים שבבית הכנסת שה"ת אמור להיכנס אליו על פי צוואתו אביהם, המתפללים מרבים לפטפט בשעת קריאת התורה, בפרט בין גברא לגברא (בין עולה לעולה, שכידוע גם אז אסור לדבר).

שואלים הבנים: האם עלינו לקיים את צוואת אבינו כמאמרה, או שמא כדאי שנכניס את ספר התורה לבית כנסת אחר בו מקפידים שלא לפטפט בקריאת התורה?

תשובה: טובת האב האמיתית היא, שהספר תורה שנכתב מממונו על פי צוואתו [על מנת לגרום עליו וטובה לנשמתו], ייכנס למקום בו יקיימו בס"ת מצוות, ולא שחלילה יחללו את כבודו!

והנה, ידוע מאמר רבותינו (שמקורו בזוהר הקדוש): "הכל תלוי במזל, ואפילו ספר תורה שבהיכל". מה פשר אותו "מזל" שזקוק לו הסי"ת שבהיכל? רגילים העולם לבאר, שיש ספר תורה "בר מזל", שקוראים בו פעמים רבות במהלך השנה, וגם בימים הנוראים ובמועדים. ולעומת זאת, יש ספר תורה שנמצא קבוע בארון הקודש, משמחת תורה לשמחת תורה, וכל השנה אין משתמשים בו...

אך מוסרים בשם ה"יחנת סופר" שפירש מאמר זה באופן מבהיל: כשבבית הכנסת מדברים בשעת קריאת התורה, ספר התורה שקוראים בו מלבשתו בושה וכלימה, הסי"ת 'מרגיש' חרפה וביזיון לנוכח הדיבורים בשעת הקריאה מתוכו וחילול כבוד התורה. כך שבבית הכנסת שכזה, ספר תורה שנשאר בהיכל ולא קוראים בו, שש ושמת, כי בו לא פוגעים. ועל זה אמרו חז"ל: הכל תלוי במזל, אפילו ס"ת שבהיכל, ס"ת שבהיכל דייקא, שנשאר בהיכל ולא קוראים בו, ס"ת זה שמח במזלו שלא נתחלל כבודו, והוא הבר מזל יותר מספרי התורה שקוראים בהם בעת שיושבי בית הכנסת מפטפטים, מביישים ומשפילים את כבודם!!

ושמענו בזה ממו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: נראה שהגם שכבר יש בבית הכנסת ספרי תורה, בכל זאת בהוספת ס"ת נוסף, עוונם של המתפללים גדול יותר (וגם לס"ת שבהיכל יש גנאי וביזיון כשמפטפטים בבית הכנסת, אלא שהגנאי לא גדול כל כך כשל הסי"ת שקוראים בו), וממילא, אם יכניסו הבנים את הסי"ת של אביהם לבית הכנסת הזה, הם 'מגדילים' בכך את עוונם של המתפללים, וכביכול 'מכשילים' אותם בכך שמוסיפים לבזות ס"ת נוסף!

לסיכום: הבנים יחפשו בית כנסת שבו מכבדים את קדושת בית אלוקינו ותורתו הקדושה, ולשם יכניסו את הסי"ת, ובזה יעשו נחת רוח לאביהם! (והערב נא).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייס בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת מולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ט מנחם אב תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:57 תל-אביב: 7:12 חיפה: 7:05 מוצאי שבת: ירושלים: 8:11 תל-אביב: 8:14 חיפה: 8:15 ר"ת: 8:48

פרשת דברים

ברכה לזולת

לברך את רעהו באהבה ומוכל הלב!

נלמד מהפסוק: "ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם" (פרק א-יא)

וכתב רש"י: אמרו לו אתה נותן קצבה לברכתנו... אמר להם, זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם. וכתב השל"ה הק': מצאתי כתוב בקונטרסי האריז"ל: 'משה' בגימטריא א-ל-ש-ד-ג. ובמילוי אותיותיו עולה בגימטריא 'אלף' - זהו משלי. הרי שברכם בכל לבבו ובכל נפשו, בכל מה שנכלל בשמו. כך ראוי לאדם לאהוב את ישראל בגופו ונפשו ומאודו. עכ"ל. וכן מצינו בנוסח ברכת כהנים: "וציונו לברך את עמו ישראל באהבה" כי ברכה בכוונה ובלב שלם, היא רק זו הנאה מתוך אהבה.

אומרים חז"ל בגמרא (סוטה לח.) על מצות ברכת כהנים שצריך להיות "בלשון הקודש". למד מכאן, בדרך דרש, הגה"צ רבי שלמה מרדומסק זצ"ל (בספרו תפארת שלמה) כי מי האיש הראוי לברך את בני ישראל באהבה? (שהרי עיקר כוחה של ברכה כשהיא ניתנת מעומק לב אוהב), הוא האיש אשר לשונו - לשון הקודש! שלא הרגיל לשונו לדבר לשון הרע ורכילות על שום אדם מישראל, הוא האיש הראוי לברך את בני ישראל באהבה.

אבל מי שפוגם לשונו בדיבורים אסורים, היאך תשרה הברכה על לשונו? וכך גם אם מדבר דברי גנאי על ישראל, היאך תהיה ברכתו "באהבה"?

עפי"ז ביאר התפארת שלמה בטוב טעם את ב' אמרותיו של רבי יוסי בגמרא (שבת קיח:) שהובאו זה לצד זה: אמר רבי יוסי מימי לא עברתי על דעת חברי, יודע אני בעצמי שאינני כהן ואם אומרים לי חברי עלה לדוכן, אני עולה...

והשאלה המתבקשת: היאך יתכן שיגידו למי שאינו כהן, שיעלה לדוכן. ואיך יתכן שיעלה? ומיד מוסיפה הגמרא עוד מימרא של רבי יוסי: "מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחוריי". מסתבר שיש קשר בין שתי המימרות וצריך להבין מהו הקשר ביניהם?

אלא כך ביאורם של דברים: רבי יוסי אמר (בענוותנותו, בדרך רמז), "יודע אני שאינני כהן". כלומר: איני צדיק שיש לו כח ברכה כמו כהן, ובכל זאת, אם אומרים לי "עלה לדוכן", כלומר: לברך [כמו כהן] את ישראל "אני עולה" - ומברך.

והוסיפו חז"ל לגלות, מדוע ביקשו מרבי יוסי לברך? משום אמרתו השניה: מימי לא אמרתי דבר [גנאי על ישראל], שאצטרך בגין דיבור זה לחזור לאחוריי... לכן, פה נקי וקדוש כזה, שנשמר כל ימיו מלדבר דיבורי גנאי על ישראל ודיבורים אסורים, הוא הראוי לברך את ישראל.

"עם כזו ברכה אין מה לחשוש..."

לישיבת "תפארת הכרמל" היה גובה כספים, זקן מופלג, בהיותו בן שמונים ושלוש נפל ושבר רגלו. לקח אותו ראש הישיבה הגאון רבי מאיר רובמן זצ"ל לבית החולים. לאחר שבדקוהו אמר הרופא כי למעשה צריך הלה לעבור ניתוח, אלא שבגיל זה הניתוח מסוכן, ולכן במקום הניתוח ישימו מסמר במקום השבור, אף שאינו מרפא.

כשסיפרו לזקן את חוות הדעת של הרופא, לא הסכים ועמד על כך שרוצה בדוקא ניתוח. אמר הרב רובמן, הרי כתוב "בן ששים לזיקנה" וניתוח כזה מסוכן לזקנים. השיב לו הזקן: מה שכתוב זה רק לענין זה שאתם צריכים לקום בפני אד בנוגע אלי איני צריך לחוש, שכן יש לי ברכה לאריכות ימים מהגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בעל הבית הלוי) ומהגאון המלבי"ם זצ"ל.

ואז סיפר הזקן: כי פעם ביקר המלבי"ם בעיר בריסק אצל הגרי"ד סולובייצ'יק, ואנשים רבים באו לבקש מהם ברכה, וגם הוא היה בין הבאים. כשנכנס לחדר, פגש ממולו את בעל הבית הלוי והמלבי"ם יחדיו, וביקש מהם ברכה. המלבי"ם כיבד את רבי יוסף דוב שהוא יברך ואילו רבי יוסף דוב כיבד את המלבי"ם שהוא יברך. וכך נמשך הויכוח ביניהם. חזר לבקש שיברכוהו, ואז שאלוהו באיזה ברכה חפץ? והשיב כי חפץ באריכות ימים. בירכוהו שניהם יחדיו שיזכה לאריכות ימים.

סיים הזקן סיפורו ואמר: "אם כן, שיש לי ברכה כזאת "אין לי כלל ממה לחשוש"... כששמע כך הרב רובמן שיכנע את הרופא לבצע את הניתוח. ואכן הניתוח הצליח למעלה מן המשוער. ואותו זקן האריך ימים וחי עוד עשרים שנים נוספות עד גיל מאה ושלוש. עובדות לבית בריסק.

"עדיף להרבות בברכות..."

סיפר הרב משה דוד טננבוים (ויר"ר ועד הישיבות): כאשר באתי לראשונה, להפגש עם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, כדי לקבל חוות דעתו על תוכנו של מכתב מסויים שאמור היה להשלח מטעם "ועד הישיבות". נטל רבי יחזקאל את המכתב לידו ועוד בטרם עיין בו אמר לי:

"בנותבך מכתב, נקוט כלל זה בידך: השתדל שהתארים יהיו מועטים והתאמץ שהתוכן יהיה קצר וקולע, קב ונקי. ואם הנך חושש מפני הגליון שישאר חלק... הרבה בברכות! שכן שני הראשונים הינם "מועדים להזיק ושמירתן עלידך" ואילו הברכות, אם לא יועיל - לא יזיק..."

ספר הזכרון

עלון "איטש לרעהו" פרשת דברים הוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה והעזקנית מרת חיה פריימן ע"ה בת הרה"ח ר' יהושע מרדכי זצ"ל שיום היאהרצייט חל ביום יד' מנחם אב ת.נ.צ.ב.ה.

להזהר מנרגנות, מהוצאת דיבה ומאבק לשון הרע!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "אלה הדברים אשר דיבר משה... וחצירות" (פרק א-א)

ואמרו חז"ל בספרי: אמר להם, לא היה לכם ללמוד ממה שעשיתי למרים בחצרות, אם למרים הצדקת לא נשאתי לה פנים בדין, ק"ו לשאר בני אדם. וכן נלמד מהפסוק "ותרגנו באהליכם ותאמרו..." (פרק א-כז) וכתב רש"י: ותרגנו - לשון הרע וכן (משלי יח) דברי נרגן, אדם המוציא דיבה. עכ"ל. ובגמרא (שבועות מו:) תניא, שמעון בן טרפון אומר: ותרגנו באהליכם - תורתם וגנותם באהלו של מקום.

בספר עבד המלך הביא (מכסף נבחר) רמז בתיבת "אלה" ראשי תיבות "אבק לשון הרע" והוא עפ"י מה שאמרו חז"ל (ב"ב קסד) והכל באבק לשון הרע, ואין אדם ניצל בכל יום מאבק לשון הרע, פירוש אם לא ישגיח על זה מאוד, יכשל חלילה. וזהו "אלה" אבק לשון הרע. "הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל" והוכיח אותנו שכל אחד ואחד צריך להזהר מאוד בכל יום ויום שלא יכשל באבק לשון הרע.

אחד מגדולי זקני הדור שליט"א ביקש ומסר לפרסם בעלון את דברי הספה"ק לעורר בימים אלו כדלהלן: הנצי"ב זצ"ל (בפתיחה לפירושו העמק דבר) כתב: בחורבן בית שני היה דור עיקש ופתלתול. ופירשנו שהיו צדיקים וחסידיים ועמלי תורה, אך לא היו ישרים בהליכות עולמים, על כן מפני שינאת חינוך שבלבם זה את זה, חשדו את מי שראו שנוהג שלא כדעתם ביראת ה' שהוא צדוקי ואפיקורוס... שהקב"ה ישר הוא ואינו סובל צדיקים כאלו, אלא באופן שהולכים בדרך הישר גם בהליכות עולם ולא בעקמומיות וכו' בזה גורם חורבן הבריאה והריסת ישוב הארץ.

ובספר אמונה והשגחה לרבי שמואל מאלצען זצ"ל (תלמיד הגר"א) כתב: ובעוה"ר, יש הרבה מהיראים המתקדשים והמטהרים אחר דיקדוקי מצוות שאין בהם רק חומרא בעלמא לשרידיים היושבים לפני ה', ובאלו האיסורים החמורים (כמו לשון הרע, מתכבד בקלון חברו וכו') פרקו עול, ונעשה להם כהתר גמור, עד שמעולם לא עלתה על דעתם הרהור תשובה עליהם, ואדרבה, לפעמים נחשבים להם כמצוה רבה, ועושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס.

הובא בספר עצה ותושיה (לרבי שמואל הומינר זצ"ל-ל-פרק יא): כשילמוד האדם בדיני איסור קבלת לשון הרע ורכילות, לבד מה שצריך שהלימוד יביאהו לידי מעשה, בכאן צריך להתבונן בעוד איזה דבר, כי קודם שלמד וידע דינים אלו, בוודאי שמע (או קרא) כמה וכמה מיני גנות ורכילות על כמה בני אדם ומסתמא נשארו הדברים בלבו. ולכן עכשיו, כשנכנס ללמוד דינים אלו, צריך גם שיתחזק מאוד להוציא מלבו כל מיני גנות ורכילות ששמע מעודו. וכשיעשה כך כל מה שביכולתו, יעזרהו ה' שישכחו מלבו לגמרי כל דברים שהם נגד רצונו יתברך וישאר לבבו נקי וטהור לעבודתו ית"ש.

ובספר רחמי אב כתב: שמעתי מהגה"ק רבי חיים מצאנז זצ"ל שאמר בלשון זו: אם אשמע מאחד מאנשי שיאמר שדוקא רבו הוא הצדיק ותו לא, העבירנו משורשו, כי יש הרבה עבדים למלך הכבוד. דאילו היה שלום בין הצדיקים והחסידיים, כבר היה בן דוד בא, ולמה יפסול אחד את עבודת חברו... כי כל צדיק הוא מסכת בפני עצמו. במסכת ברכות אני לומד הלכות ברכות ובמסכת שבת עניני שבת, ואין זה דומה לזה, ואין מסכת שבת מקפדת כשלומדים מסכת ברכות. ויש מי שלומד מסכת אחת בעיון גדול ויורד לעומקה, ומסכת אחרת לומד שיעור פשוט.

כך הדבר אצל צדיק אחד, נוסע ומקשר עצמו בו בקשר של קיימא, ואצל צדיק אחר נוסע ללמוד ממנו איזו מדה ולראות הנהגתו ולהסתכל בצורתו... ומי לנו גדול מאבי הנביאים שאמר "המקנא אתה לי, מי יתן כל עם ה' נביאים, כי יתן ה' את רוחו עליהם..." ואם יהיה אחד אשר עושה ענינים חמורים ואין לבבכם נמשך אחריו, אין אתם מחוייבים לילך אצלו, אך חלילה להוציא עתק מפה ולהרהר אחריו, זה דומה למטיל מום בקדשים.

דברי החפץ חיים כמו ה"מן" במדבר...

הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל היה אומר שדברי החפץ חיים הם כמו ה"מן" של דור המדבר, שכל אחד היה טועם בו כרצונו, כך דברי הח"ח הרי הם ערבים ומתקבלים הן לנערים והן לזקנים, ואפילו לתלמידי חכמים מופלגים, כולם טועמים בו כל אחד לפום דרגא דליה.

והגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל היה אומר: מה שרואים בספרי המשנה ברורה שחיבר בעל הח"ח, שכל תיבה ותיבה הכתובה בו היא מדוייקת עד לתכלית, זה משום "מדה כנגד מדה" - בזכות שמירת הלשון של הח"ח שנהגה בדיבורו בכל תיבה ותיבה שיוצא מפיו, על כן זכה שכל "תיבה" שלו במשנה ברורה מדוייקת.

לשכנו תדרשו

נקיון הלשון מוביחה...

פעם אחת התעוררה בעיה בקשר לקבלת נער, עולה חדש מרוסיה, לישיבה, ושאלו לדעתו של כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ - רבי חיים מאיר הגר זצ"ל. הוא הורה לעקוב אחר דיבורו של הנער בזמן משחקיו עם החברים. וכך נימק הוראתו:

"מי שחש שלא בטוב - הולך אל הרופא, והלה מצוה עליו להוציא את הלשון. אם הלשון נקיה ונאה, אות הוא שבריאותו תקינה. אך אם הלשון אינה כתיקונה, הוכחה היא שיש תקלה בכל המערכת. כן הוא האדם ברוחניות, אם לשונו נאה אפשר לקוות כי יעלה במסילה העולה בית א-ל, מה שאינו כן אם לשונו - דיבורו אינו כראוי, הרי זו הוכחה שכל המערכת לקויה".

במחיצתם

מהו התיקון כנגד אסונות קשים?

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: נשים ירושלמיות פנו אל עמוד ההלכה הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל ושאלה בפיחה: מה מוטל עלינו לתקן לאחר אסונות קשים שהתבטאו בעיקר בפטירת נשים צעירות רח"ל?

תשובת הרב אלישיב היתה: "יש לתקן את ענין שמירת הלשון, ולארגן שיעורים ללימוד ההלכות. כי הצרות באות על ביזוי תלמידי חכמים. וע"י החיזוק בשמירת הלשון לא יגיעו לידי כך".

הרב אלישיב קבע בפסקנות: "הקב"ה לא סובל את זה!" והוסיף: "גם אצל נשים שייך חטא זה, כיוון שאינן מכבדות דיון את בעליהן!"

ומעשה שהגיעו נציגים משוב פלוני אל הרב אלישיב וסיפרו לו על אסונות המתרחשים בישובים בתכיפות רבה, וחברי הישוב מרגישים בעליל שיש להקב"ה תביעה עליהם, ושואלים מה עליהם לעשות כדי לתקן את המצב?

כששמע הרב אלישיב את שם הישוב הגיב: "יודע אני שבמקום זה מבזים תלמידי חכמים, ויודע מה שאמרו חז"ל שלא חרבה ירושלים אלא על שביזו בה תלמידי חכמים.

הלמות עמלים

לשפוט בעלי דין בעדק, ולא להראות אותות אהבה וקירוב לאחד מהם על פני חברו !
נלמד מהפסוק: “לא תכירו פנים במשפט... לא תגורו מפני איש” (פרק א-יז)

ודרשו חז"ל בגמרא: “לא תכירו פנים במשפט” – רבי יהודה אומר לא תכירוהו [רש"י: אם הוא אוהבך] ר' אלעזר אומר לא תנכרהו [רש"י: אם הוא שונאך לא תעשה לו ככרי לחיבוב] (סנהדרין ז:).

על טיבם של הדיינים אומר משה רבינו לבני ישראל: “הבו לכם אנשים חכמים ונבונים”... (פרק א-יג) והביא רש"י מחז"ל, מה בין חכמים לנבונים? חכם דומה לשולחני עשיר כשמביאין לו דינרים לראות, רואה, וכשאינו מביאין לו יושב ותוהא. נבון דומה לשולחני תגר, כשמביאין לו מעות לראות רואה, וכשאינו מביאין לו, הוא מחזר ומביא משלו.

רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל הביא בספרו (עוד יוסף חיי) להסביר מה בין חכם לנבון עפ"י מעשה שהיה:

בימי הרב מהרשד"ם זצ"ל, באו שני עדים לפני בית דינו, וביקשו לבטל את עדותם של עדי קידושין ולפוסלם, בהעידם שאותם עדים ממקום פלוני, שנה פלונית וחדש פלוני, ביום פלוני ובשעה פלונית אכלו שקצים ורמשים. ואכן עדותם התקבלה בבית הדין עפ"י כל דיני החקירות והדרישות, וכך ביקשו לפסול את עדי הקדושין ולהכריז, שאותה אשה דינה כפנויה והיא רשאית להנשא לכל מי שתחפוץ.

הזדמן לשם חכם אחד מחכמי ארץ ישראל וחדש בעדים שהם עידי שקר. ביקש מהמהרשד"ם רשות לשאול את העדים שאלה אחת, ונתן לו רשות. פנה החכם ושאל את אחד העדים: “אמור לי, האם אותם שקצים ורמשים שאכלו האנשים, היו מבשר שור או כבש?”

אותו עד היה עם הארץ גמור שאינו יודע מה הם שקצים ומה הם רמשים, אלא כך לימדו אותו לומר. התבלבל הלא ולא ידע מה להשיב. והוכרח להודות שאינו יודע מה הם שקצים ורמשים, אלא אותו אדם שחפץ לשאת את האשה, הוא שלימדוהו לומר כן להוציאה מתחת ידי בעלה...

עפ"י מעשה זה ביאר ה'בן איש חי' את ההבדל בין חכמים לנבונים: אותם חכמים, שביקשו תחילה לקבל את העדות, היו חכמים, שכן הם ידעו את כל ההלכות על בורין, וגם חקרו ודרשו כדיו. אבל החכם מארץ ישראל, שהמציא את התחבולה לשאול את השאלה המחוכמת שתבלבל את העד ותכריחו להודות כי עדות שקר בפיו, הוא זה שנקרא נבון.

ללא משוא פנים...

סיפר הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל: כאשר הייתי עומד ומשמש בימי חורפי את זקני בעל ה"חקרי לב", הופיע יום אחד איש עני בפני זקני ותינה צרתו: הוא היה סבל אצל יהודי עשיר והסיע מטלטלי ביתו ממקום שהיתה בו שריפה, אחרי שסיים עבודתו, אין העשיר מוכן לשלם לו כפי שסוכם.

הזמין בעל ה"חקרי לב" את העשיר לדין תורה. אך העשיר סירב לבוא בטוענו: היתכן כי איש גדול וחשוב כמוני ילך לדין תורה עם איש סבל פשוט. התרו בו הדיינים ג' פעמים כשכוונתם בפעם השלישית להתרות בו לבוא בכח ציווי התורה ואם עדיין יעמוד בסירובו נעשה סרבן בדין ומענישים אותו.

בפעם השלישית בא שליח בית הדין ליטול רשות מבעל ה"חקרי לב" להזמין את העשיר בכח התורה. אמר לו החקרי לב: אל תטיל עליו הוראה בכח המנהג אלא תאמר לו בשמי בלשון זו: “אם אתה מאמין שעמדו רגליך על הר סיני עם העני הסבל הזה, תבוא, ואם אין אתה מאמין, אל תבוא.”

כשאמר השליח לעשיר את הדברים האלה, נחרד מאוד ומיד הגיע לפני בעל החקרי לב להתדיין וקיבל האיש את דינו והסכים לשלם כל אשר הושט עליו בדין, לאחר מכן התוודה העשיר שדוקא נוסחה זו שנשלחה לו היא שהביאה עליו רעדה ופחד. **עפ"י עמודי חיים**

ניכרים דברי אמת...

פעם נכנסה אשה לחדרו של כ"ק האדמו"ר רבי צבי הירש מרימנוב זצ"ל כשהיא מייללת ובוכה בכי תמרורים. היא סיפרה תוך כדי בכי עז, כי היה לה דין תורה אצל דיין העיר והוא פסק לחובתה והיא יודעת שהאמת איתה, ולכן היא מבקשת מהרבי שיורה לדין לחזור בו מפסק הדין, כי כך האמת.

שלח האדמו"ר לקרוא לדין אל ביתו, וכשהגיע אמר לו: שמעתי כי דנת בדין תורה את אותה אשה אומללה וכי פסקת את הדין שלא לטובתה, האם אינך סבור כי אולי הצדק איתה והיא זו שדוברת האמת?

החל הדיין להתבונן ולחשב מחדש את הטענות ביסודיות, ואכן התברר שהצדק עם האשה. שאל הדיין בפליאה: אמת שטעיתי אבל מנין ידע זאת הרבי? השיב לו: אם אכן היית פוסק את הדין לאמתו לא היתה אשה זו בוכה מרות כל כך, לבה לא היה כואב עליה אפילו הייתה מפסידה בדין. בכיה זו הורתה שהאמת עמה והבנתי שנפלה טעות בדינה. **הלמות עמלים - ח"ב**

“לא תגורו מפני איש”

לשפוט בעלי דין בעדק וללא מורא!

נלמד מהפסוק: “לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלוקים הוא...” (פרק א-יז)

ודרשו חז"ל בספרי: “לא תגורו מפני איש – שמא תאמר מתיירא אני מפני איש פלוני, שמא יהרוג את בני, או שמא ידליק את גדישי, או שמא יקצץ את נטיעותי – ת"ל “לא תגורו מפני איש”. ולכאורה היה נראה בפשטות מלשון הספרי שהלאו “לא תגורו” שייך גם במקום סכנה ופקו"נ שגם אז על הדיין לפסוק הדין ולא לפחד.

ידוע המעשה דקמצא ובר קמצא (גיטין נו). שהקיסר שלח ליהודים קרבן להקריב לא לפני שהטיל בו מום. סברו רבנן להקריבו משום שלום מלכות. אמר להם רבי זכריה: יאמרו בעלי מומין קרבין לגבי מזבח. אמר רבי יוחנן: ענוותנותו של רבי זכריה החריבה את ביתנו וכו'.

תמה הגאון רבי יהושע מקוטנא זצ"ל: הלא ענוה היא מדה טובה ואיך תלו חז"ל במדה טובה כזו את כל צרות החורבן? אלא התשובה: מנהיג הדור צריך שיהיה תקיף בדעתו בלי חששות “שמא יאמרו הבריות” או “מה יאמרו”, אבל רבי זכריה חשש שיאמרו כך או כך, ועי"ז גרם לחורבן הבית.

אומרים חז"ל (מו"ק יז): “אם הרב דומה למלאך ה', תורה יבקשו מפיהו” וכו' במה צריך להיות דומה למלאך, וכי לא יאכל ולא ישתה? וביאר **הגר"י ניימן** זצ"ל, עפ"י הנאמר בספר יחזקאל על המלאכים: “לא יסבו בלכתם”, “רגליהם רגל ישרה” – כשהולכים המלאכים לעשות רצון ה', הולכים ישר. לא מטים עצמם הצידה לראות או לחשוש ממה יאמרו עליהם. יש להם רק מטרה אחת: לעשות את רצון הקב"ה! **כך** צריך להיות רב ומנהיג בישראל, דומה למלאך ה'! לא יחשוש ממה יאמרו הבריות, שמא כך או כך, “לא יסבו בלכתם” – שום דבר שבעולם לא יטה אותם מלקיים דבר ה'!

“כי המשפט לאלוקים הוא”...

כאשר השלטון הטורקי הוציא צו המחייב להתגייס לצבא העותמני, ביקשו ראשי הקהילה היהודית להבליט נאמנותם ופרסמו קריאה לכל יהודי המדינה למלאות חובתם להתגייס. מלבד הגה"צ **רבי שלמה אליעזר אלפנדרי** זצ"ל ועמו עוד שני רבנים שהתנגדו לגיוס המוצע.

הרב אלפנדרי טען כי כשבאו היהודים להשתקע בטורקיה התנו זאת בהתחייבות הממשלה שלא תכפה עליהם שום ענין העלול לפגוע בדתם. ואילו השרות בצבא כרוך בחילול שבת ובמכשול מאכלות האסורות.

כשנודע לו כי ביוזמת הגיוס מעורב אחד מעשירי הקהילה. ניסה לדבר על לבו שיחזור בו, ובאם לא, מרה תהיה אחריתו. האיש החציף פנים ואיים על הרב אלפנדרי. כעבור שעות אחדות הגיע האיש לארמון הממשלה לטפל בענין, התעלף לפתע ונפח נשמתו. ותהום כל העיר.

עפ"י אורות ממזרח

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

ס-ר-ט-ן / הרב נפתלי וינברג

שמותם לב למקפים המופיעים בתוך הכותרת:

זה לא בטעות. מדובר במילה שיש אנשים שנמנעים מלבטא אותה בפה. בעולם הרוחני יש משמעות למילים שאנו מוציאים מהפה. מפורסמים דברי המשנה ברורה (ס' ר"נ סעי' ב') בשם הקדמונים, שבמהלך הקניות לשבת ראוי להוציא בפה ולומר "לכבוד שבת קודש" על המאכלים שקונים. מדוע? "כי הדיבור הוא פועל הרבה בקדושה".

בעצם העובדה שיהודי מבטא מילה מסוימת מהפה שלו, הוא מעניק לה חשיבות וכות. מכיוון שאיננו רוצים להעניק חשיבות למחלה, אנו מעדיפים אפילו לא לבטא אותה מן הפה כלפי חוץ. אנחנו הרי רוצים לעשות כל מה שאפשר, על-מנת שהמחלה הזו תיעלם כליל מן העולם - כאילו לא הייתה.

האם זה אפשרי?!

גם כיום קיימים בעולם מקומות מבודדים, בהם לא התפרצה המחלה. אז גם אם לא מדובר במקומות רבים, וגדולים, עדיין זה מעניק תקווה. כי אם אנחנו יודעים אפילו על מקום אחד נקי, מותר לנו לקוות שכך יהיה המצב גם אצלנו!

המקומות הללו הם כמובן לא בריכוזי הערים המודרניות בעולם, אלא דווקא ב"חורים" נידחים ואקזוטיים. שם זוכים להם אנשים בחיים טבעיים, שקטים ובריאים.

אם-כן הבה נחזור לתשובה - בהתאם לתפיסה היהודית - כיצד ניתן למנוע או לכל הפחות למזער את התפרצות המחלה?

* * *

התעוררתי לנושא בעקבות שיחה מוקלטת ששמעתי השבוע. יוסלח לי הרב הנכבד שדיבר שם שאפילו את שמו אינני זוכר. אבל הרעיון אינו שלו, אלא רעיון מקובל שבעבר גם הזכרנו אותו ומצוה רבה לפרסם את הדבר ולהתחזק בו!

ההגדרה הפיזית של התפרצות המחלה הינה ריבוי תאים ללא בקרה והשתלטותם על תאים בריאים. כל אדם ואדם שחי בעולם אינו נתון אף פעם במצב "סטטי". האדם הוא הרי לא "דומם" אלא "חיי". חי פירושו שבכל יום נוצרים בגוף תאים חדשים, ותאים ישנים מתים והולכים לעולמם. פגשת חבר שלא ראית הרבה זמן? הוא בעצם אדם "חדש"... כי התאים הישנים שהכרת כבר מתו ובמקום באו תאים חדשים!

כל עוד בעזרת השם התהליך תקין, הכל מצוין. הופעת המחלה פירושה שתאים חדשים - לפעמים "רעים" ומזיקים - נוצרים

ללא בקרה, עד שהם יוצרים גידול אשר הולך ומשתלט על הסביבה שלו. בדרך כלל הגוף מתגבר בעצמו, בחסדי השי"ת, על תאים רעים. אבל כאשר המערכת החיסונית לא מצליחה להשתלט, השטח נותר פרוץ חלילה.

* * *

לאחר שהבנו את הרובד החיצוני - הפיזי, עלינו לנסות לחדור לרובד הפנימי - הרוחני. אנו יודעים שאפילו עשב בודד לא צומח ללא מלאך שמכה עליו ואומר לו 'גִּדְלֵ!' על אחת כמה וכמה כאשר מדובר באדם - נזר הבריאה.

כאשר קיים פגם ברובד הרוחני הוא מקרין על הרובד הפיזי, הגשמי. בוא נתייחס רגע לפגם הרוחני של 'אגו גדול'. מה משמעות הדבר? שאדם פרטי מבקש להתבלט, להרשים, להתפרץ גם אם זה על חשבון הזולת. האם זה לא מזכיר בדיוק את אופן התפרצות המחלה? האם זה לא נראה כביטוי פיזי של נגע רוחני?

מה עושים התאים הרעים שמתפרצים בגוף? מתרבים ומתרבים, משתלטים על הטובים. האם, במחילה, זה לא מה שעושה ה'אגואיסט'? השם ישמור ויציל את כולנו מכל נגע ומחלה!

* * *

מה עושים? מתחילים לתקן את המישור הרוחני! דוחפים החוצה את ה'אני ואפסי עוד' ומביאים פנימה את מידת הענווה, הוויתור, לב-טוב ויתר המידות הטובות שיעשו טוב לכולנו. ובמיוחד אימוץ הרעיון שלא גורמם שום צער לזולת - לא פיזי ולא רגשי.

איננו תמימים. זה לא יקרה ביום אחד, אבל אם לא נתחיל בצורה מרוכזת - כיצד זה יתחיל? כבר לפני כמה שבועות כתבנו על הרעיון שמתגבש לרתום את כוחות הפרסום הקיימים בימינו לטובת העניין. היינו שמחים אם גוף כמו ממשלת ישראל היה משקיע בדבר, מתוך אמונה שריפוי רוחני יביא לריפוי גשמי. אבל כל עוד שזה לא קורה נצטרך לפעול בכוחות עצמנו.

זה מצריך משאבים, ומאחורי המשאבים צריכים להתייבב כמה יחידים בעלי-יכולת אשר ליבם הטוב דוחף אותם להיטיב עם כולם. זה חלום שיכול להתממש. עולם של מידות טובות, של אור ושל חיוד ושמחה.

אנחנו רק ממתנינים שתתקשר למספר 02-5671812 (במקרה ואין מענה נא להשאיר הודעה)

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מצפים לגאולה

פרשת דברים

בס"ד | גיליון מס' 391

מה הקשר בין הרופא שלא בא, ל'קאפטן' שאינו נלבש?

כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בבניינה!

חז"ל הבטיחונו 'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניינה'. ושואלים המפרשים: וכי הדורות הקודמים לא התאבלו ירושלים כראוי - עד שלא היו ראויים לבניינה? היתכן שהדור שלנו דווקא, השקוע עד צוואר בעסקיו וענייניו, הוא הדור שיתאבל כראוי על ירושלים ויראה בבניינה?! איך יתכן שדווקא אנו נזכה, וכי האבלות שלנו היא האבלות הנדרשת?!

וביאר הרה"ק בעל ה'חתם סופר' ז"ע: אין זאת ברכת חז"ל על בניין ירושלים לעתיד, בקרוב. אלא זו הבטחה למתאבל עתה, שהוא רואה בהווה ממש את ירושלים בבניינה. כי כשאדם מתאבל כראוי, כלומר - כשבלו מלא בציפיה לראות בגאולת ה', כשהאבל הוא מתוך תחושת געגוע והתרפקות 'מתי אבוא ואראה פני אלוקים', הרי שמתוך האבל הוא זוכה לראות מעט מזעיר מבניינה של ירושלים, והוא חווה את אותן הרגשות של קרבת אלוקים בהן יזכה לעת הגאולה!

אחים יקרים! הבה לא ניתן לצער ולכאב להכריע אותנו, חלילה לתת לרגש הגלות לשבור אותנו. 'המתאבל על ירושלים' מתוך אמונה וציפיה לראות בישועת ה', 'זוכה ורואה בבניינה' בתוך אבלו, כי הוא חווה קצת מהטוב הציפון לו לכשתבוא הגאולה, הוא מרגיש בחיק הבורא יתברך תוך כדי האבל. הכאב שלו הופך לגעגוע, הצער הופך לציפיה, והאבל - לרגעי הוד של קרבת אלוקים עילאית, של שותפות עם געגועיו של אבא בשמים!

ובפרט בשבת קודש זו, שבת חזון, שהיא שבת מרוממת מכל שבתות השנה, כפי שצדיקים ז"ע ביארו 'רב לך' - כמה גדולה המעלה של - 'שבת בעמק הבכא' - השבתות שהן בימי הצער. הרה"ק בעל ה'תפארת נטעמה' ז"ע מגלה, כי על ה' נאמר 'ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו' - ביום השבת קודש ה' יתברך מתעלה מרגשות הצער לשמחה עם בניו אהוביו, וזהו הזמן להושיט יד ולהתעלות יחד עמו לשהות בצל השכינה בשבת קודש!

אחים יקרים, אנו כואבים ואבלים, אך חלילה לנו להתייאש או להתעצב עד חידלון המעשים. את רגשות הכאב נהפוך למנוף של ציפיה, ואת הלב המלא באבלות נמלא בתחושות געגוע. אם לא יגאל חלילה ואכן נתאבל כך - יהיו השעות בהן נשב ונבכה שעות של קרבת ה', שעות שנחוש בהן את ה'זוכה ורואה בבניינה', ומתוך כך נזכה באמת לראות בבניינה של ירושלים ובגאולה

השלימה, במהרה בימינו אמן!

הציפיה לרופא שיבוא...

הילדים שעמדו סביב המיטה של אביהם החולה, נראו חרדים ומודאגים. האב שכב כמעט ללא ניע, התקשה לנשום וסבל ייסורים קשים וכואבים. הם ניסו להקל עליו ככל יכולתם, אלא שיכולותיהם היו מוגבלות מאוד. המחלה הקשה עושה שמות בגופו של אביהם, ואין לאל ידם להושיט.

אם חלילה וחס לא יבוא משיח צדקנו עד מוצאי השבת הבעל"ט, הרי שעם צאתה נתיישב כולנו על הארץ מתוך צער ויגון, ונתאבל על חורבן בית המקדש. כבר כמעט 2,000 שנה שמדי שנה בשנה עם ישראל בכל תפוצותיו מתאבל בכאב על בית המקדש שחרב, ועדיין לא נגאלנו...

הכאב והאבל על חורבן בית המקדש והגלות הקשה, אינם מתבטאים בצער בלבד, אלא גם בחמישה עינויים - מניעת אכילה ושתייה, איסור רחיצה, אי נעילת נעלי עור ועוד, מתוך תכלית שכל אלו, לרבות הישיבה על הארץ, יובילו אותנו להתנתק מצרכי היום יום שלנו, להפסיק את העיסוק בנוחות שלנו, ולקרב אל הלב את תחושת הגלות והחוסר הנורא.

ביום הזה, אנו מבקשים להגביה את המבט מעל לצרכינו האישיים, ולחשוב קצת מעבר - על צער השכינה, על הגעגוע ההדדי שבינינו לבין אבינו שבשמים. הנה כי כן, כל בר דעת יודע שכאשר בן אובד להוריו חלילה, הם אינם מוצאים לעצמם מנוח, ליבם מלא בחרדה ודאגה לשלומם, ונפשם יוצאת בגעגוע וכמיהה לראותו שב אליהם בריא ושלם.

לאבינו שבשמים היה בית וכולנו היינו בו בני בית. בכל עת שמחה או צער, בחג ובמועד, נקהלנו ובאנו אל ביתו, שם הרגשנו חבוקים ואהובים בחיקו. אך מפני חטאינו גלינו מארצנו, ועתה לאבינו האוהב יש מיליוני בנים רחוקים, כשלמרבה הצער חלקם אובדים ואבודים ואפילו לא מכירים אותו. כמה כואב, כמה עצוב, כמה מצער!

בעת הזו, כשנתיישב על הארץ, מעבר לכאבנו האישי על הגלות הארוכה, מעבר לצרות האופפות אותנו כחלק ממנה, מעבר לנסיגות והאטגרים שכולנו מתמודדים עימם עקב הגלות הקשה, הבה ניחד מחשבה לכאוב את כאבו של אבא, לחוש את געגועיו. להבין שנפשו של אבינו שבשמים יוצאת אלינו, ורצונו עז לקרב אותנו אליו בשנית, חפץ הוא שנהיה ראויים להיאגל, ושנשיב לו בפסוק החותם את ספר 'איכה': 'השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם!'

אמנם, לא נוכל לחדד, שתחושות אלו לא גואות בנו בנקל. בנוהג שבעולם, כל אחד ואחד מאיתנו עסוק בענייניו, וגם בתשעה באב - כמה עצוב וכואב - אנו מתקשים לחוות את החסר, לחוש את הכאב ולהיות אבלים באמת. כרגשות כבר קהו, הלבבות נאטמו, צער השכינה והכאב על הגלות - אלו מושגים שנראים רחוקים מאיתנו...

לפיכך, נדרשים אנו לחדד בליבנו את הכאב. להדגים לעצמנו על מה אנו מבכים, לתאר בעיני רוחנו את רגע הגאולה והואשר הצרוף שיהיה מנת חלקנו אחר בואה. כאשר הכאב שלנו על חורבן בית המקדש לווה בציפיה כנה לגאולה, כאשר הצער שלנו יבוא מתוך תחושת חסר וגעגוע לגאולה - רק אז נוכל להתאבל ולצפות לגאולה כראוי!

שלא יתבלבל מהאורח...

היה זה לפני עשרות בשנים, אל העיר טבריה הגיע אורח נכבד וחשוב, הרה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנז ז"ע, שהוזמן להשתתף כסנדק בשמחת 'ברית מילה'. לאחר שנכנס אל המקום בו נערכה השמחה, והכל כבר היו ערוכים לקראתה, התיישב על כס הסנדק והמוהל כבר ניגש לכיוונו - הנה הוא מבקש לעצור לרגע, וניגש ללחוש דבר מה באוזני המוהל...

הוא לחש את שלחש, היה נראה שהמוהל לא כל כך מבין, אחר כך הוא הבין, התחייך, וניגש למלאכת הקודש - למצוות המילה. כשהאירוע הסתיים, הכל קרבו אל המוהל וביקשו לשמוע מה היה כה חשוב לרבי ללחוש לו רגע לפני שהוא ניגש למול את התינוק...

להפתעתם, השיב להם המוהל: 'הרבי אמר לי, שבחז"ל יש דעה שמשיח צדקנו יופיע תחילה בטבריה. לפיכך הוא ביקש ממני להיות דרוך ומוכן, שאם משיח יגיע תוך כדי הברית - שלא אבהל ותארע תקלה על ידי חלילה, אלא שאהיה ערוך לתרחיש כזה, ואשלים את מלאכת הברית במנוחת הנפש. היה חשוב לו שלא יהיה סיכון של מהומה גדולה עקב ביאת המשיח תוך כדי הברית!'

אחים יקרים, זוהי ציפיה לישועה אמיתית. יהודי מגיע לטבריה, ניגש ל'ברית מילה', אבל משהו מדאיג אותו. משיח עשוי לבוא כל רגע, המוהל עשוי להתבלבל... כי אכן משיח יכול לבוא כל רגע, גם הרגע! הבה נצפה לו בכל לב, הבה נתפלל שיבוא הרגע, ואולי באמת נזכה - והוא אכן יבוא הרגע, כאן ועכשיו, אמן!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקח"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

ואז, בדרך אגבית למדי, התבשר אחד הבנים כי פרופסור מומחה במיוחד עתיד להגיע העירה, כזה שאומרים עליו שהוא מסוגל לטפל במחלה הקשה של אביהם, ולהשיבו לבריאותו כבשנות צעירותו ממש. הבנים מבררים על היום והשעה המדויקים, וכשנודעים להם הפרטים - הם לא ממתנים ולו רגע קט, שולחים את אחד מהם להמתין לבואו של הרופא ולהזעיקו מיד...

חולפות כמה שעות, והנה דפיקות בדלת. כל הבנים מזנקים ממקומם בציפיה כי זהו הרופא, אפס - כי זה לא הרופא אלא אחיהם - זה ששלחו אותו להזמין את הרופא. הוא מספר להם כי פגש את הרופא, הוא אמר שהוא צריך לנוח מעמל הדרך ויש תורים מוזמנים מראש, אולם בהמשך היום - אין בעיה, הוא יסור לבית אביהם ויבדוק את מצבו.

חולפת רבע שעה, ושוב נשמעות דפיקות בדלת. כל הבנים מזנקים ממקומם, מקווים ומייחלים כי זהו הרופא. כשהדלת נפתחת, ניצב שם השכן, מבקש ללוות שקית חלב... - הם מעניקים לו שיחת חלב בפנים חתומות, כשהלה תמיה מה כה מאכזב אותם בבקשתו, למה הם נראים כה מאוכזבים מביקורו...

עוד חצי שעה חולפת, ושוב דפיקות. הדלת נפתחת בסערה, כשאחד האחים לוחש 'עכשיו זה בטוח הרופא'. אלא שלא היא - זהו אותו שכן... הוא התקשה להבין את המבטים החתומים, ולכן אץ רץ למכולת לרכוש חלב ולהשיב להם. כעת הוא תמיה במידה בפולה: הן גם כשהשיב את החלב הכל הביטו בו באכזבה...

והוא לא יודע, שהאחים מזנקים ממקומם כנשוכי נחש בכל נקישה שנשמעת, מתוך תקווה וציפיה שמא ואולי זה הרופא שיחיש מזור לייסוריו של אבא. ולכן, גם כשמאן דהוא נקש על הדלת לבקש צדקה, וגם כשחבר הגיע להעביר משהו לאחד הבנים - כולם התקבלו במבטי אכזבה, כי הבנים כולם מצפים לאורח אחר, לרופא שהבטיח שיבוא והם מצפים לו בכל יישותם, ליבם לא עומד בציפיה לבואו!

השעות נוקפות, מדי פעם נשמעות נקישות, כדרכם של בתים בישראל. בכל פעם שהן נשמעות הכל מזנקים ממקומם, בטוחים שהפעם, הפעם - זה בטוח הוא. כה מייחלים הם לרופא שיציל את אביהם ויחיש את גורלו לחיים, שגם בפעם העשירית הם קופצים ממקומם אחוזי תזזית לקראת הנקישות הנשמעות, מייחלים כי הנה זה הרופא שהבטיח שיבוא!

את מעשה זה היה מספר הרב מבריסק זצ"ל, ומוסיף: ציפיה לגאולה - אין פירושה לדעת שמתני שהוא תבוא הגאולה, ואנו בהחלט מחכים שתבוא, אבל ננסה להסתדר בלעדיה חלילה עד אז... ציפיה לגאולה היא כציפיות של הבנים היושבים ליד מיטת אביהם המוטל על ערש דווי, כאשר כל נקישה בדלת מקפיצה אותם ממקומם, כי הנה, עכשיו זה בטוח הוא!

מי שהבטיח לנו שהרופא-הגואל בוא יבוא, נאמן הוא עלינו יותר מהרופא שאמר שבמשך היום יגיע לבקר את אבא. אנו סמוכים ובטוחים, מאמינים בני מאמינים בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה נחכה לו! - לכן, גם רגעי האבל והכאב מיוחדים הם למחשבת הציפיה לגאולה, מחדדים בליבנו את התחושה שהנה - תיכף תתרחש הגאולה, בן דוד יבוא ויגאלנו!

אחים יקרים, אל תיפול ורוחנו מרוב צער, בל נתייאש מן הגאולה. את הכאב והאבל אנו מייחדים לאמונה חזקה ובהירה ש'פתאום יבוא האדון אל היכלו', שהרגע הגדול קרב והולך. הבה נצפה לגאולה שלימה מכל הלב, ונזכה במהרה לראות בביאת המשיח!

ה'קאפטן' שאי אפשר להשתמש בו!

הגה"צ רבי מנדל גפנר זצ"ל, נודע בירושלים של מעלה כדמות הוד של עבודת ה' תמימה, מתוך צער וכאב על גלות השכינה וציפיה תמידית לישועת ה'. מתוך געגועי המרובים הוא שייסד את מעמד 'ברכת כהנים' ההמונית הנערכת בכותל המערבי בימי חול המועד פעמיים בשנה, מבקש לחוש מעט מזעיר את התכנסות הכהנים בבית המקדש ועבודת הקודש שלהם ברגלים.

בארון שבביתו, החזיק רבי מנדל 'קאפטן' - בגד שבת מיוחד, שנקרא 'קאפטן של משיח'. זהו בגד שבת - חגיגי וייחודי, שרבי מנדל קנה בהון תועפות - במושגי אותם ימים, בגד מפואר ויוקרתי. רבי מנדל לא לבש אותו מעולם, רק הכין אותו בארון - שיהיה לו בגד לקדם בו את פני משיח צדקנו, שלבואו קיווה ויחיל בכל יום!

מעת לעת, היה ניגש אל הארון ומלטף במבט מלא געגוע את 'קאפטן של משיח'. לעתים, היה מודדו בזהירות, מבקש לוודא שמידות גופו עונן תואמות ל'קאפטן' הייחודי. בכל יישותו חש את הרצון הבווער להיות מוכן לרגע הגעת הגואל, ולא רצה להיתפס בלי בגד מהודר ומפואר כיאה לרגע הגעת משיח צדקנו!

בערב שבת אחת, בשעת הצהריים, הוציא רבי מנדל את 'קאפטן' השבתי הרגיל שלו מהארון, וגילה כי 'קאפטן' נקרע. כנראה כשהשיבו לארון במוצאי השבת

שעברה לא שם לב לקרע שנפער, ועתה - עומד הוא בפני 'קאפטן' קרוע, שאינו ראוי ללבישה בשבת הקרובה. מאידך, גם לתקן אותו כראוי כבר לא כל כך אפשרי, שכן השעה מתחילה להתאחר ושבת המלכה מתקרבת...

פנה רבי מנדל לרבנית הצדקנית, וביקש ממנה שתתקן קמעא את 'קאפטן' השבתי, על מנת שיוכל ללבושו איכשהו בשבת הקרובה, כאשר במשך השבוע יבוצע בו התיקון הדרוש במלואו. הרבנית הביטה בקרע והעוותה את פניה, בהסבירה לבעלה כי הקרע עמוק וארוך, וקשה למצוא לו פתרון בזמן קצר כל כך. 'אולי תלבש בשבת הזו את 'קאפטן של משיח' - שעומד ממילא בארון, ולאחר השבת אתקן את 'קאפטן' השבתי ביישוב הדעת?' - הציעה הרבנית.

ורבי מנדל השיבה בפנים תמהות: 'הלא משיח יכול לבוא בכל יום! גם היום! ואם יבוא היום - הכיצד אקבל את פניו באותו 'קאפטן' שאני לובש ממילא באין לי 'קאפטן' אחר?! - לא אוכל ללבוש את 'קאפטן של משיח', הרי הוא צריך להיות מוכן לתפקידו בכל רגע, שהלא מחכה אני לבואו של המשיח בכל רגע!'

הסיפור הנפלא הזה, שקיבלנו מידידנו הסופר המוכשר הר"ר שמואל צבי גנץ שליט"א, פותח לנו את העיניים לרגע: אחים יקרים, 'אחכה לו בכל יום' - כן, גם עכשיו, גם היום! הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של רבי מנדל התמיה איך ניתן להשתמש ב'קאפטן של משיח' באופן חד פעמי ביום שגרת, ונבין:

כן כן, אנו מחכים למשיח כל יום, כל רגע! הצער שלנו על הגלות - משולב בתקווה עמוקה ובווער, כי בעוד רגע בדיקו יכול הכל להתהפך ונשמע את קול פעמי משיח! וככל שהאבל והצער שלנו יהיו מתוך תחושות אלו - כך נזכה באמת לקרב את בואו, והלוואי והוא באמת יבוא בעוד רגע ממש!

האמונה מקרבת!

היה זה בעת 'סעודה שלישית' בבית הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל. בביתו נכחו אז בנו - להבחל"ח הגאון רבי בנימין שליט"א, הרה"ג רבי אפרים הולצברג שליט"א - שסיפר את הסיפור, ועוד כמה נכדים ונינים. לפתע נשמעו נקישות על דלת הבית ומאן דהוא ביקש להיכנס, אך בני הבית השיבו כי בשעה זו הרב סגור ומסוגר, והבית יפתח לכניסת הקהל רק לתפילת ערבית של מוצאי שבת.

האיש - שמאוחר יותר התברר שהוא רב נכבד וחשוב של קהילה בארה"ב - ניאות להמתין. בצאת השבת נפתחה הדלת והכל נכנסו לתפילת ערבית, והרב הבין כי יתכן שגם לאחר ערבית יתקשה לשאול את אשר על לבו. לפיכך האריך בתפילת 'שמונה עשרה' עד מאוד, הכל כבר עזבו את הבית כשהרב אלישיב נשאר כמעט לבדו, ואז הוא סיים את תפילתו וניגש אל הרב.

הרב הביט בו מופתע, שכן לא היתה זו שעה בה היו שואלים שאלות. אולם האורח ניצל את שעת הכושר, ומיד אמר: 'האמת שיש לי הרבה שאלות לשאול, אבל אני מבין שאין זו העת. לפיכך אשאל רק שאלה אחת: 'מחד גיסא - הרי העם היהודי מאויים מאוד, באיומים מבית ומחוץ. מאידך גיסא - קשה לומר שהציבור חש את צער הגלות, רוב האנשים עסוקים בענייניהם. מה ניתן לעשות כדי להחדיר את הציפיה לגאולה ולקרב את הגאולה השלימה?'

בני הבית הופתעו לשמוע את השאלה. בטוחים היו שמדבר בעוד שאלה הלכתית מהסוג שהרב משיב עליהן בקלות מתוך גאונותו העצומה. והנה - האורח הזה מציב בפני הרב שאלה מרתקת ומעניינת, שהרב לא מיהר להשיב עליה אלא החל להרהר בכובד ראש...

ואז נשמע קולו אומר: 'יש לעודד ולחזק את אמירת 13 עיקרי האמונה הנאמרים לאחר תפילת שחרית בכוונה. זו הדרך להעמיק את הציפיה לגאולה ולקרבה עד מאוד!'

מדהים! הנה לנו מבטו של גדול בישראל. קירוב הגאולה עובר דרך אמונה תמימה מתוך כוונה, ב-13 העיקרים - שאחד מהם הוא עצם האמונה בביאת המשיח, ובהמתנה לו בכל יום שיבוא!

אחים יקרים! אנו עומדים להתיישב על הארץ, לזעוק את הקינות, לבכות על החורבן. הבה לא נישאר רק בצער ובכני, הבה ניקח את הרגשות הללו לחידוד הציפיה לגאולה, להעמקת התחושות שהנה - תיכף ומיד - נזכה להיגאל, וככל שהתחושות הללו יפעמו בליבנו, ככל שנרגיש באמת שאנו ניצבים כפסע מהגאולה - כך באמת נזכה לקרב אותה, ולהיות מהמתאבלים על ירושלים כראוי - הזוכים ורואים בבניינה בקרוב ממש, אמן!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון
443

פרשת דברים-זוּזוּן תשפ"ב

אָלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל (א, א)

אלה הדברים - לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י)

גם כשהזולת מתנהג שלא כהוגן ויש צורך להוכיח אותו - עדיין חובה לשמור על כבודו.

* * *

מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל השתתף פעם בברית מילה לאחד ממקורביו ונשאר להשתתף גם בסעודת הברית, שלא כדרכו, שכן כל אימת שהשתתף בברית, היה נשאר רק לשעת הברית ואח"כ היה חוזר לעבודת הקודש שלו, ולכן לפלא היה השתתפותו הפעם בסעודת הברית, ובפרט שלא היה זה סעודת ברית ממשפחתו הקרובה. ניגש אליו אחד מהאנשים הקרובים אליו ושאלו על כך, למה שינה כאן ממנהגו והשתתף בסעודת הברית. השיב לו רבי משה ואמר לו דברים כהווייתן: "אכן בדרך כלל איני משתתף בסעודות ברית למיניהם, אבל כאן כן השתתפתי באופן יוצא מן הכלל, שכן בעל הברית נתן לי איזה כיבוד קטן בעת הברית, והגם שלא אכפת לי כלל וכלל מזה, ברם חשבתי שאם אלך לדרכי מיד בגמר הברית, הדבר יכול להתפרש אצל קצת אנשים - וגם אצל בעל השמחה - כי הלכתי מפני הפגיעה בכבודי, כי לא נתנו לי כיבוד ראוי, ואולי יהיה לבעל השמחה חלישות הדעת וירגיש איזה אי נעימות מזה. לכן החלטתי לחרוג ממנהגי ולהשתתף בסעודת הברית שלא כדרכי, אפילו שזהו על חשבון זמני היקר לי מאוד..."

[מתוך 'נועם שיח']

* * *

הגאון רבי אברהם צבי ישראלזון שליט"א, מו"צ בב"ב, נכדו חביבו ומי שזכה שנים רבות לקרבתו הנדירה של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, מספר ממה שזכה לראות: "מדהים לראות עד היכן הייתה זהירותו בכבוד הבריות. עקבתי אחר תשובותיו בהלכה והבחנתי כשהוא מצטט אחרונים אפילו מבני דורו ומקשה עליהם לפעמים קושיות

עצומות. אבל מעולם הוא לא מסיק בלשון 'ודלא כפלוני' או 'ואין הלכה כדבריו' וכדו', אלא כותב את ההשגות ולא מסיק כלום, ועל הקורא מוטל להבין הכוונה... כמו"כ הווה עובדה ביהודי ת"ח בלונדון שבתקופה מסוימת היה מגיע למו"ז דבר יום ביומו עם שאלות בהלכה והיה דן לפניו ואף היה רושם את תשובותיו. לאחר תקופה החליט הלה להוציא לאור ספר מכל הפסקים שרשם ממו"ז, הלה עבד על הספר זמן רב וקרא לספר בשם 'שו"ת הגרי"ש אלישיב שליט"א'. כשנודע הדבר למו"ז חרה לו הדבר מאוד, כי הרי בענוותנותו מעולם לא הסכים להדפיס את תשובותיו באופן רשמי. אולם, לאחר שהבין כי הלה השקיע זמן והון רב, החליט מו"ז לא לאכזבו, אלא שבמקום השם 'שו"ת הגרי"ש אלישיב שליט"א' שיקרא לו שם אחר. מו"ז בירר וכששמע שהספר נמצא עדיין בשלב של הכריכה, הוסיף ובדק מיד כמה יעלה לו להחליף כריכות ולרשום שם אחר. ואכן מו"ז הוציא מכיסו הפרטי את כל סכום החלפת הכריכות ושילם למחבר כדי שיוכל להחליף את כל הכריכות ללא כל נזק. כמו"כ בירר מו"ז אם יוכל להיות למחבר עוד נזקים, חלילה, ורק לאחר ששמע שזה הנזק היחיד נרגע מו"ז ואכן המחבר קרא בסוף לספר 'השיב משה'.

* * *

מספר הרה"ג ר' משה מנחם טויבנפלד שליט"א: זכורני בימי קדם כאשר מו"ר הגאון ר' אברהם חיים ברים זצ"ל שימש בתור ראש ישיבה בשיכון סקווירא [במדינת נ.י.], זכיתי לשמשו ולעזור לו בהרבה דברים, וזכיתי לגלות טפח מ'מסכת מידות' של הראש ישיבה. לדוגמא. היה יהודי אחד, בעל הבית פשוט - 'מודרני', שדירתו היתה בשכונת לשיכון סקווירא, והוא עשה לו קביעות לבא ללמוד עם הראש ישיבה בכל לילה ממש. ובכל עת אשר בא האיש ההוא היה הראש ישיבה מקבלו כאילו הוא פנוי מכל דבר ומוכן ללמוד אתו. האיש ההוא לא היה מברר מראש אם הראש הישיבה פנוי בשעה שהוא מגיע או לא, רק היה בא באופן קבוע ויושב ללמוד עמו, והיה נראה כאילו הוא 'שכר' את הראש ישיבה שילמד עמו. פעם אחת אירע דבר. האיש ההוא בא כהרגלו בכל לילה, אבל כל לבושו היה באופן משונה מאד. גם זקנו היה מגולח באופן [סטיל] חדש. הוא היה מעוטר במשקפיים שהיו עשויים באופן משונה מאד. אחד ממשמשי הראש ישיבה היה שם באותה שעה, והראש ישיבה חשש מאד שהוא לא יוכל להתאפק מלצחוק בפני האורח ההוא.

גם אני נמצא בין המלווים. כבר קשה לי לעמוד. קר לי. אני עייף. גם החבר שעומד לצדי כבר מתקשה להתרכז, והוא שואל אותי בקוצר רוח: "למה הרב מספיד עכשיו? ראש חודש היום! אין מספידים בראש חודש!".

"נכון", אני עונה לו, ומחליט ללכת בכיוון של הומור. כשצוחקים קצת מתרעננים, "מה אתה רוצה מהרב? זה סיפור קשה", אני מסביר לחבר שלי, כאילו אני יודע הכל... "הרב שמע שיש לווייה, והוא הכין הספד ארוך. יש לו הרבה בבטן", אני צוחק, "הוא צריך להוציא כל מה שיש לו בבטן".

הביטוי האומלל והמזלזל הזה יצא לאוויר העולם, ואני לא חשבתי שעשיתי משהו גרוע, בסך הכל התרעננתי. ההספד מסתיים, אומרים קדיש, ופונים אל בית החיים. בבית החיים אני נתקף בייסורים נוראים. הבטן כואבת לי באופן מחריד. קיבלתי קלקול קיבה חמור, ונכנסתי למצוקה קשה. לא יכולתי לעמוד על המקום. רצתי הביתה, ומכאן ואילך כל הזמן איבדתי נוזלים. עבר עלי לילה קשה מאד. לא יכולתי לשהות במיטה יותר מכמה דקות. בבוקר, כשאני ממוטט לגמרי, הלכתי לרופא. הוא שלח אותי לבית החולים ושם רצו לתת לי נוזלים. הרכיבו אינפוזיה, אבל אני לא יכולתי לקבל את הטיפול. כל הזמן הייתי צריך לרוץ... עובר יום ועוד יום, המצב לא משתנה. עושים לי בדיקות כדי לנסות להבין מה קרה לי, איזה חיידק תקף אותי, ולא מוצאים את הסיבה. ביום השלישי בא חבר לבקר אותי. החבר שעמד לידי בלווייה. הוא שואל אותי: "כבר קרה לך פעם שהיה לך קלקול קיבה?"

- "לא".

- "אכלת דבר מקולקל?"

- "לא".

- "מתי בדיוק זה קרה לך?"

- "בסוף הלווייה", אמרתי לו, נאנק.

- "עמדתי לידך בלווייה. זוכר?" אני מהנהן בראשי.

- "זוכר מה דיברנו?"

אני תופס את הראש. "כן, אני נזכר".

את ההמשך הבנתי לבד. הקב"ה משלם לי מידה כנגד מידה. אני דיברתי בזלזול על תלמיד חכם, על רב בית כנסת, על מנהיג ציבור! אוי לי ואבוי לנפשי! חטאתי, עוונתי, פשעתי!!! ההקשר היה שקוף. אמרתי שהוא צריך להוציא מהבטן, ומאז אני עסוק בלהוציא מהבטן... אשר עשיתי ואשר נגזר עלי. החלטתי מיד באותו רגע, להתקשר לאותו רב, ולבקש מחילה. סיפרתי לרב כמה אני מתייסר ומה עובר עלי בעקבות אותה פליטת פה אומללה. והרב, בחמלתו מחל לי מחילה גמורה. הוא הוסיף ואמר, שלפי ההלכה היה צריך להספיד. ה'כף החיים' כותב שבחור שנפטר ללא ילדים

הגאון רבי חיים זצ"ל חשב מיד על רעיון טוב, והתחיל תיכף לספר מעשה שקרה אצל הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, וזה תוכנו: כידוע, להרה"ק מברדיטשוב זיע"א היתה דרך בעבודת השי"ת עם תנועות שונות ומשונות, תפילתו היתה בקול רעש גדול ובריקודים. פעם החליט הרה"ק זיע"א לשבות שבתו אצל הרה"ק ר' ברוך ממז'יבוז זיע"א, אך הרה"ק התנה עמו תנאי מקודם, כי היות ואצלו העבודה היא בדרך שקטה, לכן לא רוצה בשום אופן שיבלבלו, ולא יתן לו לבא לשבת קודש רק אם הוא מקבל על עצמו לעשות את כל עבודתו בשקט ובחשאי. הרה"ק מברדיטשוב זיע"א הסכים לזה והגיע לשבת קודש. עבודתו בקבלת שבת ובזמירות על השולחן היו שלא כהרגלו, רק בקול נמוך ובשקט, אך כאשר הביאו את הדגים לסעודה שאל אותו המשמש האם הוא אוהב 'פֶּלְפֶּל' – הנקרא בלשון אשכנז 'פֶּפְפֶּר' - לשימם בתוך הדגים. כאן לא היה יכול הרה"ק מברדיטשוב עוד להתאפק מכל העבודה שהספיק לעצור בתוכו כל העת, והוא קפץ על השולחן ורקד עליו בקולות וצעקות: "פעפער האב איך ליב?! דער באשעפער האב איך ליב!" [האם פלפלין אני אוהב?! את השי"ת אני אוהב!]. זה היה הסיפור שסיפר הגאון רבי חיים בזמן שהיהודי ההוא נכנס, ואף שנה ושילש את דברי הרה"ק מברדיטשוב זיע"א, בצורה ובנוסח שנאמרו, בקולות וצעקות - "פעפער האב איך ליב?! דער באשעפער האב איך ליב!". מובן מאליו שהסיפור העלה שחוק על שפתי המשמש וכן על שפתי היהודי שנכנס, וכך יכול היה המשמש לפרוק את הצחוק שהיה עצור בו, בלי שהלה יעלה כלל על דעתו שיש מן הצחוק גם על מראהו המוזר. כך השכיל הגאון הראש ישיבה להציל נפש ישראל מכלימה וחרפה...

[מתוך 'בפיקודיך אשיחה']

* * *

ליל ראש חודש שבט תשע"ט. הקו הדקיק של הירח לא נראה מבעד לעננים הכבדים. רוחות נושבות בעוז, גשם עז ניתך, וקור חותך את האוויר. אלו הימים החורפיים ביותר בשנה הזאת. לווייה רוויית כאב מתקיימת באשדוד. בחור צעיר ממשפחה חשובה, שהתייסר במשך כמה שנים בייסורים קשים ומרים, השיב את נשמתו לבוראה. אנשים באים ללווייה, ידידים ומכרים משתתפים בצער המשפחה. האבל עוטף את כולם. המלווים פוסעים בדומיה. פה ושם מחליפים משפטים ומצדיקים עליהם את הדין. בחור צעיר הוא היה, בעל ייסורים, כיפר על כל העיר. כולם בוכים. השמים בוכים יחד עם המלווים על נפש נקי וצדיק. מסע הלווייה נעצר ליד בית מדרש, והרב של בית המדרש נעמד להספיד. הוא מדבר בשבח הנפטר, מדגיש נקודות יפות בחייו, מעשים טובים שעשה, ומעורר את הציבור לתשובה. הרב מאריך בהספדו, והמלווים מקשיבים. הרגש כל כך עז, הכאב כל כך נורא, שהם מחפשים במה להיתלות. רוצים לשמוע, להתחזק, לחשוב את המחשבות הנכונות, ובהשתתפותם - לעודד את המשפחה החשובה שעברה מסע ייסורים משלה.

- ר"ל, מותר להספיד בראש חודש, ובפרט שיש בזה את העניין של לעורר את הציבור לתשובה. מלבד זאת, הורה לי הרב לעשות משהו לטובת הנפטר. והנה... עברו שתיים עד שלוש דקות מהשיחה עם הרב, ו...אני מרגיש יותר טוב, פתאום הכל בסדר. כל ההרגשה הרעה שהייתה לי חלפה, הכל חזר לשליטה. הכל תקין, אין כלום, ברוך השם. כאילו כל מה שעברתי בשלושת הימים האחרונים לא היה אלא דמיון. אני אומר לצוות הרפואי שאני מרגיש שאני יכול ללכת הביתה, והם מצדם מבקשים שאשאר עוד כמה שעות כדי לוודא שהכל בסדר אתי, אבל אני יודע שזה רק ענין פורמלי. אני בריא ברוך השם. זכיתי במחילה וקיבלתי על עצמי לעשות דבר לעילוי נשמת הבחור. עכשיו הכל בסדר.

בשבת שלאחר מכן הבאתי 'קידוש' גדול לבית הכנסת, לעילוי נשמת הבחור החשוב. תוך כדי ה'קידוש' דיברו על ענין החיזוק בתפילה, שכן הנפטר היה מיוחד בעניין זה.

רבתי!!! היזהרו בכבוד הזולת, הישמרו בכבוד תלמידי חכמים. אני זכיתי לראות מידה כנגד מידה באופן מידי, אבל מה קורה כאשר עובר זמן בין המעשה לבין התשלום, וכבר לא יודעים לקשר? חוסו על נפשותיכם...

[מתוך 'השגחה פרטית']

נ.ב. בעל המעשה יצר קשר עם מערכת העלון וטען שהסיפור הרבה יותר עוצמתי ממה שהובא ב'השגחה פרטית' הנ"ל. ניסינו לקבל ממנו את הפרטים הנוספים, ובינתיים לא חזר אלינו.

הָבֹו לְכֶם אֲנָשִׁים וְזָכָרִים וְנַבְוִים וְיִדְעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וְאֲשֵׁימָם בְּרֵאשֵׁיכֶם (א, יג)

יש להבין: 'אנשים חכמים ונבונים' – ניחא, שהרי כדי לעמוד בראשות העם צריך להיות חכם ונבון, אבל מדוע צריך שיהיו 'ידועים לשבטיכם', מה הענין בזה?.

הדברים יתבארו עפ"י המעשה הבא: בתקופה הראשונה להגעתו של הרה"ג רבי מנחם בן ציון זקס זצ"ל [חתנו של הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל - כיהן כרב בשיקגו] לאמריקה, הוא נקלע לעיר קטנה בדרום ארה"ב. התגוררו שם כשלוש מאות משפחות מאוחדות בקהילה אורתודוקסית. כאשר הגיע לשם, מצא את העיר כמרקחה. כולם קוצפים וזועמים, שמים ללעג ולקלס את כל אשר בתואר 'רב' יכונה. על מה ולמה? - - - מתברר שלאחר שהלך הרב המקומי לעולמו, פרסמה הקהילה הנידחת מודעה בעיתון ניו יורקי רב תפוצה: 'דרוש רב אורתודוקסי, מוסמך להוראה, בעל כושר מנהיגות ודרשנות'. ויהי היום ומניו יורק הגיע מועמד מתאים, אדם צעיר ובעל הדרת פנים, פה מפיק מרגליות ומצויד בכתבי סמיכה ראויים. שמחו כולם על המציאה הגדולה שהזדמנה לקהילה הקטנה, ופה אחד מיהרו לסגור עמו חוזה ארוך טווח. משפחתו של הרב החדש המשיכה להתגורר בניו

יורק, וסוכם שעד לסוף שנת הלימודים ימשיכו ילדיו ללמוד בניו יורק, אך עם בוא החופש הגדול, תתאחד המשפחה כולה והקהילה תזכה גם לרבנית. בינתיים התגורר הרב במלון מקומי, וסעד על שולחנו של שמש בית הכנסת. הוא מילא במסירות רבה את כל התפקידים הרבניים ולקהילה באה הרווחה.

הגיעו ימי הפורים. בליל פורים המתינו הקהל בבית הכנסת להגעת הרב, אך זה בושש מלבוא. התקשרו לחדרו במלון ואין מענה. התקשרו לקבלה והשתוממו לשמוע: "מה? לא ידעתם שהוא ארז את כל חפציו ונסע?!" הוא הרי הלך לבקר את המשפחה שלו!..." - נוכח ההתרחשות המוזרה, החל כל אחד מבני הקהילה להרהר מה יעלה בגורל הכסף שהלווה לרב... הוא לחש אודות כך לשכנו, שהגיב שגם ממנו לווה הרב כסף! חלפו דקות ספורות עד שהרחש-בחש הקיף את כל המתפללים, מסתבר שכמעט מכולם לווה הרב כסף בסוד, כדי לממן את הדירה שהוא, כביכול, עומד לקנות באותה עיר!... - - - והילד איננו! הוגשה תלונה אצל השריף המקומי, שמיהר לעדכן את חבריו העיתונאים... וליהודים באותו הפורים כבר לא היתה 'אורה ושמחה וששון ויקר'... מה שברור שמכאן ואילך, אל התואר 'רב' הוצמד מעתה התואר 'גנב', וכל בני הקהילה מילאו פיהם חרון וקצף נגד 'הרבנים הגנבים' בהכללה...

הרב זקס רק הגיע למקום, ומשבי הרוח הרעים היכו בפניו בעוצמה... התחנן בפני הפרזידנט [נשיא הקהילה] שייתן לו לנאום בפני כל חברי הקהילה. הלה הזהיר אותו שהוא עלול להיתקל בתגובות פוגעות, אך הוא הגיב ב'אף על פי כן'!

"ידועה לי השערורייה המבזזה שהתרחשה במקומכם" - פתח ואמר - "אך יש לי אליכם בקשה אחת: במקום לצעוק 'רב גנב!' צעקו נא מעתה 'גנב רב!'! ואסביר את עצמי: כאשר נזקקתם לבחור רב, לא חקרתם ולא דרשתם היטב אודות עברו של ה'תכשיט'. לא התאמצתם לברר אם ה'סמיכות' בהן התהדר - אמיתיות או שמא מזויפות. התרשמתם מהדרת פניו של היצור, מחלקלקות לשונו של הברנש, ונפלתם בפח. לקחתם 'גנב' והכרתם אותו ל'רב'!"

הוסיף הרב זקס והרעים בקולו: "כעת, נוכח העובדה שהפכתם גנב לרב, אתם מתיימרים להפוך את כל הרבנים לגנבים? הכיצד תוסיפו אשמה על אשמה, להוציא שם רע על כלל הרבנים? הלקח שעליכם ללמוד מהפרשיה הוא שרבנים לא מחפשים באמצעות מדור 'דרושים' בעיתונות... כי אם בתוככי הישיבות הקדושות. פונים לאחת מהישיבות המפורסמות במדינה, מציגים מה נדרש עבור הקהילה, וראשי הישיבה כבר יכונו אתכם לאחד מטובי בוגריהם."

"הוא אשר אמר משה רבינו" - המשיך הרב זקס, ודרש פסוק בפרשת השבוע, "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם ואשימם בראשיכם", לא מספיק 'חכמים'

לא די ב'נבונים' צריך גם שיהיו 'ידועים לשבטיכם', שאותם חכמים, שאותם נבונים גם יהיו ידועים בחזקת כשרותם!..."

[מתוך מוסף י"נ דברים תשע"ה]

הפטרת 'חזון'

צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשָׁבִיָּה בְּצִדְקָה

(ישעיהו א, כז)

אמר עולא: אין ירושלים נפדית אלא בצדקה שנאמר
'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה' (שבת קלט.)

כיון שאמרו חז"ל (יומא ט:) שביהמ"ק נחרב משום 'שנאת חינם' שהיתה בו, א"כ ברור שהתיקון לחורבן הוא 'אהבת חינם'. והביטוי הכי גדול של 'אהבת חינם' הוא בנתינת צדקה ועשיית חסד, שהרי אדם מרגיש באופן טבעי שהוא לא מחוייב לתת לשני מזמנו וממונו, וכשנותן לו - 'אהבת חינם' יש כאן. ועל אחת כמה וכמה אם עשיית החסד היא באופן שלא פנו לבקש ממנו, אלא אדם שמצד עצמו מגלה ערנות למצוקות השני ולוקח אחריות על מצבו, בוודאי שיש כאן 'אהבת חינם' מדהימה שבכוחה לקרב את הגאולה.

במעשה שיובא להלן שסופר ע"י הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א נראה וניווכח עד כמה חביבה מצוות חסד לפני המקום, שאדם אוכל מפירותיה בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב. מדובר בבחור מאורס שגר בעיר ביתר. בשבוע שלפני החתונה נסע באוטובוס מביתר לירושלים כדי לסדר כמה דברים. היה זה ביום חמישי אחה"צ כשהחתונה אמורה להתקיים ביום רביעי בשבוע הבא. בנסיעה ישבו מאחוריו שני בחורים שדיברו ביניהם, והוא שומע איך שאחד הבחורים אומר לחברו שמאד היה רוצה להיכנס לאחד מגדולי ישראל, שנקב בשמו, ע"מ להתברך לפני חתונתו, אך דא עקא שיש ציבור גדול בתור שרוצים להיכנס אליו, ולכן לא הצליח לקדם את הדברים.

החתן דןן שישב במושב לפנייהם שמע את השיחה והתלבט האם להתערב. שמצד אחד יש לו קשרים אצל אותו גדול והוא יכול לעזור לאותו חתן, אבל מצד שני הרי באמת יש תור והרבה ממתנינים להיכנס, האם הוא צריך לדאוג לאותו חתן מבלי שהתבקש לעזור.

לבסוף יצרו הטוב גבר והחליט שאם משמים גלגלו שהוא ישמע את השיחה, והוא גם יכול לעזור, למה לא לעזור ליהודי.

הוא הסתובב אליהם ואמר לאותו חתן: "סלח לי, אבל שמעתי את השיחה שלכם, ויש לי אפשרות לעזור לך. קרוב משפחתי הוא חתן של אותו גדול, תן לי את הפרטים שלך ואשתדל לעזור לך".

אותו חתן הודה לו על הנכונות לעזור והעביר לו את פרטיו. תוך כדי השיחה ביניהם שאל אותו מידענו: "מתי החתונה שלך?".

- "ביום רביעי הקרוב".

- "מעניין, גם אני מתחתן באותו יום, היכן החתונה?".

- "באולם 'אצולה' בפתח תקוה".

- "אוי, גם אני מתחתן שם".

- "זה מעניין, כנראה יש שם שני אולמות".

מידענו, החתן שהתחיל בשיחה, החוויר כמו סיד, הוא הרי היה שם יחד עם אביו כשהזמינו את האולם, והוא יודע שאין שם שני אולמות, ויש כאן איזה טעות...

הוא סידר במהירות את הדברים שהיה צריך לסדר בירושלים וחזר לביתו בבהלה. הוא עדכן את אביו על התקרית, אולם אביו הרגיעו שזה בסדר, ומסתמא יש כאן איזה טעות, ובוודאי הכל יהיה בסדר.

אבל האבא עצמו לא הצליח להירדם כל הלילה, ולמחרת על הבוקר נסע לפתח תקוה. הגיע למשרד האולם ושאל: "מי מתחתן ביום רביעי?". השיבו לו: "פלוני".

- "אבל הזמנתי אצלכם לפני מספר חודשים, ואמרתם שהאולם פנוי, ומה קרה?".

- "נכון, אבל אמרנו לך במפורש שצריך לשלם מקדמה, ובלי מקדמה אין רישום. וכיון שלא שילמת הבנו שכנראה מצאת אולם אחר וראינו את ההזמנה כמבוטלת. לכן כשפלוני הגיע להזמין את האולם ליום רביעי, סגרנו אתו מיד".

האבא התחיל להזדעק: "אבל כבר שלחנו הזמנות, אנחנו כעת ביום שישי ועוד יש לי להכין 'שבת אופרוף', וביום רביעי הקרוב החתונה. מה אעשה?!".

בעל האולם אומר לו: "אני משתתף בצערך, אבל אין לי מה לעשות, האולם כבר מושכר למשפחה אחרת".

בקיצור, העסקנים מיד נכנסו לתמונה, ובסייעתא דשמיא מצאו אולם פנוי במרחק שני רחובות מהאולם הזה. הזמינו קייטרינג, ושכרו אוטובוסים שיסיעו את כל המוזמנים מהאולם הראשון לאולם השני... ושלום על ישראל!

למדים אנו ממעשה זה שכשיש 'אהבת חסד'... 'אהבת חינם'... מלבד זה שהקרן קיימת לעוה"ב - גם בעוה"ז אדם אוכל מפירותיה. שהנה אותו חתן שהחליט לעזור לאחרים, בסופו של דבר עזר בעיקר לעצמו, ומנע עוגמת נפש גדולה.

אמנם לא תמיד אנחנו רואים בעיניים את הפירות בעוה"ז, אבל מידי פעם הקב"ה נותן לנו הארה כזו - ללמדנו על הכלל כולו. [מתוך 'ווי העמודים']

תבלין לשלחן שבת

פְּרֶשֶׁת דְּבָרִים

עלון מספר

315

בס"ד

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - בגב העלון

העלון לעלוי נשמת: כבור חי בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, ר' טוביה בן ר' זכריה, תמרה בת יעקב - תנצב"ה. ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: בת שבע בת ליאורה, אסתר בת שמחה, סביטלה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, מאור בן ידידה, זכריה בן סלאם חיים, חנה בת סלאם - בתוך שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפְּרֶשֶׁה:

כִּי לֹא מְרוֹקְנִים אֶת תְּבוֹת הַדָּאָר בְּלִילָה. לֹא יִקְרָה כְּלוּם אִם אֲדַחָה זֹאת לְמַחֵר וְאֶכְתֵּב אֶת הַמִּקְתָּב מִתּוֹךְ שְׂמֻחָה וְיֵשׁוּב הַדַּעַת. אִם הַמִּקְתָּב כָּבֵד מִחֻכָּה חֻדָּשׁ, יִחַכָּה עוֹד יוֹם אֶחָד.

הרי לָכֵם, "איש המִּחֻר!"

וְזֶה לֹא רַק הַמִּקְתָּב הַהוּא. הִנֵּה, עַל הַסְּדָף, מִתְמַת לְרֹאֵי בְּכִיּוֹת לְדִירְתוֹ, סִנְחָה פְּתִיחַ מִפְּתֻלְתֵי הַחִבְלֵי לֹת בְּדָאָר. לָמָּה דְּזָקָא שָׁמַ? קְדֵי שְׂיִהְיֶה מוֹל הַעֵינַיִם. הַפְּתִיחַ נִשְׁלַח לִשְׁכַּן שְׁגָר בְּבִנְיָן מִמּוֹל, וְהִגִּיעַ לְכָאן בְּטַעוֹת.

מוֹכֵן שְׂאִין טַעַם לְרַדָּת בְּמִיחָד קְדֵי לְשִׁים אוֹתוֹ בְּתַבַּת הַדָּאָר מִמּוֹל. הַרִי בֵּין כִּי יוֹרְדִים מִהַפְּתִיחַ וְיוֹצֵאִים לְעַבְדָּה, כֵּל יוֹם. אֲזַמְסָר, כְּשִׁירָד לְעַבְדָּה, יִקַּח אֶתוֹ אֶת הַפְּתִיחַ.

לְמַחֵרֵת הוּא הַתַּעֲכָב בְּפִיחַ יוֹרְדֵי כְּאֶמֶת כְּרָגַע הָאֶחָד. מִהַרְכֵּל כִּי, עַד שְׂשֻׁכַח אֶת הַפְּתִיחַ. אֲכַל אִין דְּבָר, מַחֵר הוּא יִקַּח אוֹתוֹ.

לְמַחֵרֵת הַיּוֹם שָׁכַח, וְנִזְכַּר בְּפִתְרֻגוֹת. לְחֻזַּר? לֹא, הַרִי גַם מַחֵר הוּא יִלָּךְ לְעַבְדָּה. לְמַחֵרֵת בְּקִשָּׁה מִסּוּנָה אֲשֶׁתוֹ לְהוֹרִיד אֶת הַקְּרִטוֹן הַרִיק שֶׁל הַיְרָקוֹת לְאִשְׁפָּה. לִכֵּן הוּא הַחֵלִיט, שְׂמֻחָר הוּא יִרְדַּע עִם הַפְּתִיחַ אֶל הַשְּׂכָן. אֲכַל מָה, טוֹב שֶׁהוּא סִנְחָה עַל הַסְּדָף, לִיד הַכְּנִיָּסָה. בְּמִקּוֹם בּוֹלֵט לַעֲיִן. כִּי הוּא נִזְכַּר בּוֹ בְּכֵל יוֹם, כְּשֶׁהוּא חוֹזֵר מִן הַעַבְדָּה.

מִצְחִיק? זֶה הִיָּה מִצְחִיק, לוֹלֵא זֶה הִיָּה עֲצוּב כֵּל כִּי. כֵּל אֶחָד מֵאֲתָנֵי יוֹכֵל לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ, אִם לֹא עַל הַסְּדָף שְׂמֻחָת לְרֹאֵי, אֲזַ בְּרֹאֵי שְׂמַעַל לְסְדָף...

סִפְרֵי לִי חֵבֵר, שְׂבַעַת שְׂלִמַּד בְּיִשִּׁיבָה הַתְּאָרֶס בְּשַׁעַר טוֹבָה, וְיַחַד עֲמוֹ הִיוּ עוֹד כְּמָה חֵבְרִים מֵאֲרָסִים בְּיִשִּׁיבָה. עָרַב אֶחָד כְּנֶס אוֹתָם רֹאשׁ הַיִּשִּׁיבָה לְשִׁיחָה שֶׁל הַדְּרָכָה לְקִרְאָת הַפְּרָק הַחֻדָּשׁ בְּחִיָּהִם - הַקְּמַת מִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל.

לְהַפְּתַעַתָּם, נִכְנַס רֹאשׁ הַיִּשִּׁיבָה לְשִׁיחָה - וְגִמְרָא בְּיָדוֹ. הוּא פְּתַח אֶת הַגְּמִרָא וְהַתְּחִיל לְקִרְאָה לְפִנְיָהִם מִתּוֹכָהּ, כְּאִלּוּ זֶה הִיָּה שַׁעַר בְּיִשִּׁיבָה: בְּמַתָּן תּוֹרָה נְאֻמָּר: "הַתְּיַצְבוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר"

אִם לֹא עֲכָשִׁיו, אֶמְתִּי?

"וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל" (ד, א) כְּלָנוּ שׁוֹאֲפִים לְהִתְקַדֵּם, לְהִיּוֹת מְעַדְכָנִים, לְהַמְנוֹת עִם "אֲנָשֵׁי הַמַּחֵר". הִנְנוּ לְהוֹכִיחַ לְעַצְמוֹנוּ, שְׂעוּד אֶתְמוֹל נִמְנִינוּ עִם "אֲנָשֵׁי הַמַּחֵר!"

כִּיצַד יִרְאוּ אֲנָשֵׁי הַמַּחֵר? הַאֲמַנְסֵי יִפְעִילוּ מַעֲרָכוֹת אֲלֵקְטְרוֹנוֹיָת בְּכַח הַמַּחְשָׁבָה הַטֵּלֶפְטִית? הֵאֵם יִנְהַגוּ בְּמַכּוֹנוֹיָת סוֹלְרִיּוֹת מְדַרְכוֹת מִחֻשְׁבִּים? לָמָּה לָנוּ לְנַחֵשׁ? הֲבֵיא נַעֲרֹךְ הַפְּרוֹת עִם אִישׁ הַמַּחֵר. נִתֵּן לוֹ לְסַפֵּר עַל עֲצָמוֹ. הִנֵּה סִפְרוֹ, מִלָּה בְּמִלָּה:

"חֵבֵר טוֹב שְׂלִי עֵבֵר לְהַתְּגוֹרֵר בְּעִיר מְרַחֶקֶת. אִיךְ אוֹמְרִים, "רְחוֹק מִן הַעֵיִן רְחוֹק מִן הַלֵּב". אֲכַל לְפָנֵי כַּחֲדָשׁ הִגִּיעַ מִקְתָּב יְדִידוֹתִי, שְׂהִזְכִּיר אֶת הַחֵבְרוֹת הַגְּדוֹלָה וְהַזְּמִין אוֹתָנוּ לְחִגִּיגַת ה"בַּר מִצְנָה" שֶׁל בְּנוֹ. אֲכַל בְּדִיּוֹק בְּאוֹתוֹ יוֹם הַתְּנָה אֶחָתִי. אֲזַ רְצִיטִי לְשַׁלַּח לוֹ מִקְתָּב, לְסַפֵּר כְּמָה רְצִינוּ, וְכֵל זֶה. מֵאֲזַ הַמִּקְתָּב שְׂלוֹ סִנְחָה עַל שְׂלַחַן הַתְּיַבֵּיבָה שְׂלִי, וְעַד הַיּוֹם לֹא יֵצֵא לִי לְעִנּוֹת עֲלִיוֹ.

זֹאת אוֹמְרֵת, בְּאֶמֶת, זֶה לֹא עֵינֵי גְדוֹל. אֲנִי רַק לּוֹקֵחַ עֵט בְּיָד וְכוֹתֵב. כְּמָה דְּזָקוֹת, וְהַמִּקְתָּב גְּמוּר. הַחֵלְטִיתִי שְׂתַכְּךָ וּמִידָה כְּשֶׁאֶחָזַר מִהַעַבְדָּה, הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן שְׂאֶעֱשֶׂה, זֶה לְכַתֵּב אֶת הַמִּקְתָּב. כְּשֶׁחֲזַרְתִּי מִהַעַבְדָּה אֶכְלִיתִי, וְהִגִּיעַ טַלְפּוֹן מִצְרַפֶּת. הִיִּיתִי חֵיב לְשַׁבֵּת עַל הַחֻשְׁבוֹנוֹת וְהִלָּף לִי עָרַב. הַחֵלְטִיתִי: מַחֵר, מַחֵר יוֹם שְׂשִׁי, גּוֹמְרִים לְעַבֵּד מְקַדָּם, וְאִנִּי מִתְּיַשֵּׁב לְכַתֵּב אֶת הַמִּקְתָּב.

אֲכַל אֲתָם יוֹדְעִים אִיךְ מִתְּנַהֲלִים הַעֵינִיִּים בְּיוֹם שְׂשִׁי. בְּאִים הַבִּיטָה וְצִרִיכִים לְרוֹץ לְקִנְיּוֹת, לְהַכִּין אֶת הַנְּרוֹת וְלַהֲשִׁיגִים שֶׁהַיְלָדִים יִתְרַחֲצוּ, וְכָבֵד נִכְנָסֶת הַשַּׁבָּת. הִיָּתָה לִי תַחֲוִשָּׁה שֶׁל אֲכַזְבָּה, אֲכַל הַחֵלְטִיתִי שְׂבִמְוִצֵי שַׁבָּת, מִידָה לְאַחַר הַהַבְּדָלָה, אֲנִי לּוֹקֵחַ עֵט בְּיָד וְעוֹנָה לוֹ.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הַזְּכִירָה לִי אֲשֶׁתִּי שָׂזָה הַהַזְּמִנּוֹת הָאֶחָדוֹנָה לְנַחֵם אֶת מִשְׁפַּחַת כְּהֵן. הַלְכֵתִי לְנַחֵם וְחֻזְרִיתִי בְּמַצַּב רוּחַ קוֹדֵר. הַרְגָּשִׁיתִי שְׂאִין זֶה הַזְּמַן לְכַתֵּב מִקְתָּב יְדִידוֹתִי. וְמִלְכָּד זֹאת, בֵּין

רבע שעה לפני תחילת השעור הוא יעתיק ממוחברת של חבר. "שם" הוא כבר יספיק.

יש להתכונן למבחן, אבל הוא אינו יודע בין מינו לשמאלו. לא נורא, קצת הוא יגש, אבל במבחן הבא כבר ידע. "שם" הוא יצליח. התעודה שקבל היתה גרועה? אל פחד! יש עוד ממצית. "שם" הוא ילמד היטב...

הוא נגש בתלמוד תורה? מה שהיה - היה, בשיבה הקטנה הוא יהיה הכוכב של השעור. כך הוא סוחר עד לתונה. הרי "שם" הוא יפתח דף חדש!

"כן", אמר ראש השיבה. "זהו השלב שאתם עומדים לפניו, אני מכיר ויודע את התקנה המפעמת בלבכם. אני מאחל לכם בכל לבי אף טוב, שכל משאלותיכם יתממשו. אבל אם לקיחתם בתסנות "שם" - הרי זה משול לקו האפק: תמיד נראה, ולעולם אינו משגה..."

אז תקרעו, חלילה, מ"שם" ל"שם", מתסכול לתסכול, ומאכזבה לאכזבה. ה"שם" הוא מקום קבורתן של האשליחות. והמסקנה? לא "שם" ולא מחר, אלא כאן ועכשיו! ופסוק הוא בפרשתנו: "ועתה ישאל, עכשו ומיד, ישמע אל החקים ואל המשפטים אשר אנכי מצוה אתכם לעשות!" (מצין השבוע)

"אמר רבי אבדימי, מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית ואמר להם: אם אתם מקבלים את התורה - מוטב. ואם לאו - שם תהא קבורתכם" (שבת פח).

ראש השיבה נשא את מבוטו, ונשאל: "הדברים מובנים?" "נדאי", הנהגו הכל בראשם. הגמרא ידועה. וראש השיבה המשיך לנשאל: "אין לכם קשיה על נסוח הדברים?" קשיה? למה הפננה. ובכלל, לאן הוא חותר... וראש השיבה נשאל: "מדוע נאמר כאן: 'ואם לאו שם תהא קבורתכם'. ראי היה לכתב: 'כאן תהא קבורתכם', תחת ההר הפיו עליהם. מדוע נאמר: 'שם?!'"

התלמידים הרימו גבה, קמטו מצח. אכן, שאלה כהלכה! וראש השיבה אמר: "אגלה לכם סוד. יש 'קבורה' אחת, הקרויה: 'שם'. זהו מקום קבורתן של כל התקוות, של כל הצפיות, של כל העתיד המזוהר הנשקף לאדם. ואבהיר את כונתי: ילד הולך לבית הספר. המורה מסביר, והילד חולם. מדוע אינו מקשיב? משום שהוא סבור ששום דבר אינו בוער. קצת הוא יחלם. אחר כך הוא כבר יעבר על החמר, ישמע הסבר מחבר, "שם" הוא כבר ישוג את הכתה. צריכים להכין שעורי בית, והילד משחק. מדוע? כי יש לו פנאי.

ספור לשבת:

יכולת לראות שהילד הזה פחות מחייך, הוא יותר רציני, הוא יותר ביישן מהרגיל, ותמיד כשהוא סוחר את אביו, פניו סמוקות מבושה.

הוא היה מעדיף שאף אחד לא יראה אותו גורר את אבא שלו ברחובה של עיר ומביא אותו לבית הכנסת.

תמיד ריחמתי עליו, הבנתי את הכאב שלו, אבל לא ידעתי איך אני יכול לעזור לו. וכי אוכל לרפא את אביו?

אז מה קרה לפני שלושה שבועות? ביום בהיר הגיע אורח לבית הכנסת שלנו, אורח פורח, לא אחד מבני הקהילה ולא מישהו שמכיר את הקהילה שלנו.

סתם יהודי מעיר אחרת שנקלע לאזור בדיוק לתפילת מנחה וערבית, וראה את הילד הזה כשהוא מביא את אביו לתפילה, פותח לו סידור ודואג לו לכוס תה ולגמרא, בין מנחה לערבית.

אחרי תפילת ערבית, ניגש היהודי אל השניים, אל האב והבן. הוא טפח באהדה על שכמו של האב הנכה, ואמר לו:

"שמע ידידי, אני לא יודע איך קוראים לך ומאיזו מחלה אתה סובל, אבל אני יכול לומר לך שאני ישבתי פה מאחוריך כל התפילה ופשוט קינאתי בך..."

היהודי תלה בו עיניים משתוממות: "אתה מקנא בי? למה?!

אה, בטח בגלל שאני בעל ייסורים גדול... אה...?" הוא חייך חיוך עצוב כאומר, 'אם רק הייתי יודע כמה הייסורים גדולים לא היית מקנא בי!'

בזכות לחיצת יד...

את הסיפור הבא שמעתי מפיו של יהודי שאני מכיר, והבאתי אותו בשינוי פרטים, כדי לטשטש את הדמויות, אבל המסר נשאר עוצמתי וחזק כפי שהיה במקור. וכך סיפר לי בעל המעשה:

לפני שלושה שבועות שעבר ישבתי בבית הכנסת וזכיתי לראות מחזה מדהים, שטלטל אותי בצורה יוצאת דופן, ונתן לי שיעור לחיים.

אבל כדי שתבינו את הסיפור, אני חייב להתחיל מהתחלה. בבית הכנסת בו אני מתפלל ישנו יהודי יקר, טוב לשמים ונוח לבריות, שלמרבה הצער סובל מנכות שהתפתחה בהיותו אב צעיר המנהל בית עם ילדים, חלקם גדולים וחלקם קטנים. לאחר שהפך למוגבל גופנית, נאלצו בניו לטפל בו, והתחלקו ביניהם בנשיאה בנטל הכבד. הם כולם מאוד מכבדים אותו ומאוד משתדלים שיהיה לו נוח ונחמד.

אבל אחד מהם, מטפל בו במסירות יוצאת דופן, יותר משאר האחים.

אף פעם לא ידעתי למה דווקא הילד הזה מטפל בו יותר מהאחרים, אבל זאת המציאות, הוא תמיד התאמץ יותר למען אביו והשקיע בו את כל הנשמה.

אבל מה? - זה השפיע עליו.

האורח טפח שוב על שכמו של האב, הפעם הרשה לעצמו לטפוח בעוצמה רבה יותר... הוא גם ניגש את הבן ולחץ את ידו בחמימות.

"אני רוצה להודות לך", אמר לילד, "לימדת אותי שיעור בהלכות כיבוד אב. אני יוצא מכאן ומתקשר להורים שלי, לשמח אותם. אני מקבל על עצמי להכפיל את מספר הביקורים שלי אצלם בעזרת ה', ולהקפיד להתקשר אליהם יותר. בזכותך. זה אתה לימדת אותי!"

האורח יצא מבית הכנסת ונעלם לו מהמולת הרחוב, ואני ישבתי בצד וחשבתי לעצמי, איזה אדם נפלא. הוא בא רק לרגע אחד וזכה ולשמח את האב השבור והרצוף ואת הבן האומלל שכל כך מתבייש באבא הנכה שלו, למרות שהוא מתאמץ לעזור לו ככל יכולתו.

סיפור יפה, נכון?

אז זהו, שעוד לא הגענו לנקודה העיקרית שלו!

בימים שלאחר מכן, ראיתי שחלה תפנית עצומה בצורה ההתנהגות של הילד. הוא לקח את אביו עם גו זקוף! עם חיוך מאושר! עם ביטחון עצמי בריא! ראיתי שהוא מדבר עם אבא שלו ושניהם צוחקים ושמחים, כל התקשורת ביניהם השתנתה ונהיתה שמחה יותר.

התברר לי למפרע שהאורח לא רק החמיא להם ושימח אותם, הוא גם לימד אותי איך להשפיע טוב לאנשים סביבי, ואני בהחלט משתדל ליישם את השיעור הזה בשטח.

בתוך זמן קצר החדיר האורח בילד תחושת כבוד וגאווה על כך שהוא זוכה לכבד את אביו יותר מכל שאר בני גילו. הוא לא סתם ילד כמו כל הילדים! ילד שיש לו אוצר ענק בביתו!

יש לו אבא נכה, והוא זוכה לקיים מצוות כיבוד הורים כמו שאף ילד אחר בן גילו אינו זוכה...

כל ההסתכלות שלו על עצמו ועל אביו השתנתה.

וכל זה קרה בזכות לחיצת יד אחת ושתי טפיחות שכם שקיבלו הוא ואביו מאותו אורח פלאי, שעד עכשיו אני חושב שאולי הוא

היה אליהו הנביא.... (הפאתח - הניוז היומי של דרשו)

אבל האורח דחה את הרעיון על הסף: "חלילה לי", הזדעק, "איני מקנא בייסורים שלך ולא בייסורים של אף אדם בעולם. כבר אמרו חז"ל "לא הן ולא שכן". אני לא רוצה ייסורים, ואני לא בדרגה שאוכל לקבל אותם באהבה. אני מתפלל שגם לך לא יהיו ייסורים בכלל ושתבריא ותהיה כאחד האדם."

אז למה אתה מקנא בי", שאל הנכה...

כאן הרים האורח את קולו כדי לוודא שבנו של הנכה שומע אותו היטב...

"אני מקנא בך שיש לך כזה ילד מיוחד!", הוא אמר לו.

"איזה ילד נפלא", הוסיף האורח בקול גדול. "תראה איזה כיבוד אב. וכי קלה היא בעיניך? אתה יודע איזו זכות עצומה זו לגדל כזה ילד בבית? הוא בוודאי מחזיק על כתפיו לא מעט מהצרות של עם ישראל שנמנעו בזכות מסירות הנפש העצומה שלו לכיבוד אב..."

האב זרח מאושר וגם הילד לא ידע את נפשו מרוב שמחה.

המחמאה היתה בדיוק במקום והרעיפה טללי נוחם על פצעי הנפש שנגרמו מהבושה שחש הילד כשחס את אביו ברחובה של עיר...

אבל האורח לא הסתפק בכך: "אבל אתה יודע ממה הכי התלהבתי?", הוא הוסיף בטון דרמטי וצופן סוד....

"ממה הכי התלהבת באמת?", שאל האב המאושר.

"אני התלהבתי מזה שהבן שלך עושה את זה בשמחה! אני רואה אותו לוקח אותך ומחייך, יש לו סבלנות ואורך רוח, הוא לא עושה את זה רק כי הוא חייב, רואים עליו שהוא עושה את זה מתוך רצון, מתוך שמחה של מצווה, כי הוא מבין שיש לו זכות גדולה וכי הוא מבין שכל תנועה וכל מאמץ שלו זאת מצווה עצומה, וכנראה שהוא גם מאוד אוהב אותך, את אבא שלו!!! אין לי הסבר אחר.

"תראה איך הוא מחייך כל פעם כשהוא לוקח אותך, מזה אני ממש יצאתי מהתפעלות.

"ישבתי כאן מאחוריכם ולא גרעתי עין מהילד הזה, איך הוא שמח לקיים את מצוות כיבוד אב... אחחח. הלוואי שאזכה גם אני לחנך את הילדים שלי כל כך טוב כמו שאתה מחנך אותם."

מעשיהם של צדיקים:

הוא התלבט לרגע אם להעירו, אך ידע שהמנוחה חשובה לבריאותו של סבו הגדול, שכל כך מותש לאחרונה, ובפרט בימים האחרונים שלפני החג, שראש הישיבה היה עסוק בהשבת תשובות לרבים השואלים על ענייני החג.

אחרי כמה דקות החליט הנכד שלא כדאי להעיר את סבו, ובצעדים שקטים פנה כלעומת שבא ויצא מהסוכה.

למחרת בבוקר התעורר רבינו והצטער על שישן.

"לא למדנו בסוף...!" אמר לנכדו כשפגש אותו, "חבל, חבל שלא הערת אותי..." "אבל סבא, ניסה הנכד לנחם אותו, "גם כשסבא ישן בסוכה זוהי מצווה - מצות שינה בסוכה!"

ענה לו רבי מיכל יהודה בכאב: "ממצוות כאלו בלבד שאשר עם הארץ!!! צריך לדעת שבלי תורה זה לא חיים, כמו שאנחנו אומרים בתפילת ערבית: "כי הם חיינו ואורך ימינו!!!" (מאורם של ישראל)

ערב חג הסוכות. סוכתו של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל כבר עמדה על תילה. הכול ערוך ומוכן לרגל התקדש החג. רק דבר אחד נותר לסדר: "תרצה לבוא אליי אחרי הסעודה ונלמד?" שאל רבי מיכל יהודה את נכדו. "ודאי", השיב הנכד בשמחה.

ללמוד עם סבו? זו זכות גדולה שאי אפשר לתארה במילים כלל! "אם תבוא ותראה שפניתי לנוח קצת אחרי הסעודה", ביקש רבינו, "אני מבקש שתעיר אותי. אני חייב ללמוד!"

ליל יום טוב ראשון של חג הסוכות. הסעודה בבית הרב הסתיימה זה עתה. ראש הישיבה היה עייף ומותש והרגיש ששמורות עיניו נעצמות ממש. הלך לנמנם קצת והסתמך על זה שסיכם עם נכדו בערב החג שיעיר אותו כשמגיע ללמוד איתו.

סעודת החג בביתו של הנכד נמשכה מעט יותר, ובסיומה פנה הנכד בזריזות לבית סבו. כשנכנס לסוכה גילה את רבינו נח.

ותראה מה יהיה. הספר היה "נודע ביהודה". הוא הסתכל באיזה סימן, זכר סימן שלפני כן והחל לשאול את אבא: 'מה דעת כבודו בעניין זה וזה?'

אבא אמר לו: 'כן, יש פה תשובה', וציטט לו את כל התשובה בעל פה. הרב בענגיס היה כולו מלא התפעלות. 'מאיפה צילם את הכול? איזה אדם זה, איך הוא ציטט את הכול, מאיפה הוא ידע את הכול?...' זה אבא שלך! אבא שלך היה לוקח ממני ספר בלילה ומחזיר לי אותו בבוקר, לאחר שכבר גמר את הכול! צילם את כולו! זה אבא שלך!"

חזרתי הביתה ובאתי לספר זאת למו"ר אבי, והוא השתיק אותי ואמר: "מה אתה מדבר שטויות? תלך מפה!..." הא לא רק ברח מהכבוד, אלא גם כשהיו קצת מפארים אותו הוא היה מצטער צער אמיתי. ראו על הפנים שלו איך שכואב לו מכל הדיבורים האלה. זו הנהגה. גם בהיותו ענק שבענקים, תמיד היה נחבא אל הכלים בצניעותו. תמיד ברח מכל הפרסומות, ברח מכל ההתרברבות – אלא אם כן היה זה לתועלת. (הפותר-הניזוץ היומי של דרשו)

סיפר הגאון רבי אברהם יוסף שליט"א, בנו של מרן הגאון רבי עובדיה זצ"ל: פעם אחת שלח אותי אבא זצ"ל להחזיר ספר לבית מסחר לספרים "העור".

בית מסחר זה היה ממש בסוף רחוב זוננפלד בירושלים. החזרתי את הספר ושאלתי איפה נמצא בעל הבית, והוא ניגש אליי ואמר לי: "זה אני". אמרתי לו: "אבא שלח אותי עם הספר." הוא שאל: "מי זה אבא?" אמרתי לו, ואז הוא אמר לי: "אתה לא מכיר את אבא שלך!" חייכתי. אני לא מכיר את אבא שלי? "כן, בוא ותשמע." והוא התחיל לספר: "אתה רואה את הסולם הזה?"

אבא שלך היה עומד ליד הסולם הזה עם הספר ביד ולומד. נכנס לכאן הרב בענגיס מהעדה החרדית, ראה את האברך הצעיר, שכל כמה דקות הופך דף בספר שבידו, ואז אמר לי: 'תגידי לי, אין לכם מה לעשות? (אז כל ספר היה בעל ערך, כי הנייר היה מתפורר. לא היה קל למצוא ספרים, וכל ספר היה יקר מאוד). ככה אתה נותן לו לדפדף?' אמרתי לו: 'כבוד הרב, לך תראה איזה ספר יש לו ביד, תראה איזו תשובה, תנסה להיזכר איזו תשובה שלפני כן, תשאל אותו

בדיחות:

ממש לא ברור לי, אני צריך ללוש בצק במשך שעה ואז לתת לו לנוח?

לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו כדי שלא יהיה משנכנס 'אב' ממעטים בשמחה...

המשותף בין תשעה באב לבין הזמנים: הולכים עם נעלי בית, מחכים לאוכל, אסור ללמוד ומניחים תפילין בצהריים...

ילדים זה כמו פופקורן. אם שקט מדי- סימן שמהו נשרף...

בחור נכנס לחנות ושואל את המוכר: "כמה עולה פחית קולה?" "10 ₪" ענה לו המוכר הבחור מתפלא: "למה כל כך יקר?". "5 ₪ בשביל הפחית ו-5 בשביל השרות" משיב המוכר.

למחרת נכנס שוב הבחור מניח 10 ₪ על הדלפק ומבקש מהמוכר פחית קולה. המוכר לקח את ה-10 ₪ ומחזיר לו 5 ₪.

"מה זה?" שואל הבחור בהתפלאות, "אתמול אמרתם לי 10 ₪ מה קרה היום 5 ₪?" עונה לו המוכר: "היום אין לנו פחיות!"

מי אמר שאגברים לא יכולים לעשות שלוש דברים בבת אחת? - בודאי שהם יכולים!

לדוגמא, כשגבר שוטף פנים - הוא מרטיב גם את המראה וגם את הרצפה!...

שוטר אחד עצר נהג שיכור על נהיגה במהירות מופרזת. שוטר ניגש אליו ואמר: "רשיונות בבקשה." השיכור השיב לו: "איחרת קצת, אחד מהחברים שלך לקח לי אותם לפני חצי שנה"...

חידות:

החידות באדיבות חיים כץ

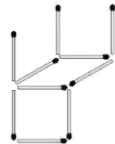
חידות מחשבה:

כיצד ע"י הוספת שני קווים בלבד - ניתן להפוך את שני החיצים לשלושה?

חידת גפרורים:

הזיזו שני גפרורים, כדי להפוך את הכיסא!

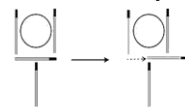

פתרונות לעלון הקודם:

פתרון לחידת חשבון:

	7	
4	1	3
6	8	5
	2	

פתרון לחידת הגפרורים:

יציאה:	כניסה:	דברים:	זמני
20:11	18:57	י-ם:	השבת:
20:14	19:12	ת"א:	
20:12	19:13	ב"ש:	
20:14	19:05	חיפה:	

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

626

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ ב-10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פֶּכֶב

סיפור לשבת קודש

הייסורים מקרבים את האדם לבורא

ה"מאור ושמש" אומר: ראיתי את ישראל בייסוריהם ונזכרתי בברית! שכן דורשים בגמרא שייסורים מכפרים, ממה שנאמר ברית אצל מלח - "ברית מלח עולם" - ונאמר ברית אצל ייסורים - "אלה דברי הברית" - מה מלח מטיב את הבשר כך ייסורים מטיבים את האדם ונותלים ממנו את חטאיו.

הרבי ר' מנדלי מרימנוב זי"ע היה אומר על מאמר חכמנו זה: אומנם המלח מוסיף טעם לבשר, אבל רק אם המלח ניתן במידה מתאימה, ואילו כשמפריזים בהמלחה מאבד הבשר את טעמו עד שאיננו ראוי לאכילה.

כיוצא בזה גם הייסורים, כשהם ניתנים במידה ובשיעור, שיוכל האדם לשאתם, רק אז מטיבים הם את האדם ואילו ייסורים יתר על המידה מעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו. לפיכך "שמעתי את נאקת בני ישראל" - נאקת הייסורים הגדולים - "ואזכור את בריתי" - הגיעה אפוא השעה לזכור את ברית המלח...

מעשה נפלא המלמד אותנו כי הייסורים והניסיונות מקרבים את האדם להשי"ת.

המקובל האלוקי, הגאון רבי נתן נטע שפירא זצ"ל, בעל "המגלה עמוקות", כיהן כרבה של העיר קרקוב לפני כ-400 שנה. יום אחד, הודיע "המגלה עמוקות" לראש הקהל כי הוא מתפטר מתפקידו. "מה???", נזעק ראש הקהל, "הרב רוצה לעזוב אותנו? למה?". "אינני יכול לסביר", משיב הרב.

תושבי העיר ששמעו זאת, הרגישו זאת כרעם ביום בהיר, וחורבן של ממש. כל תושבי קרקוב על רבניה, דייניה ותלמידי החכמים העצומים שבה היו שבורים ורצוצים. הגאון האדיה אור התורה ששכן בקרבם - עוזב... ארבע שעות לפני מסיבת הפרידה, קרא "המגלה עמוקות" לגבאי שלו ואמר: "לך תודיע לכולם שאני חוזר בי מהחלטתי - אני נשאר בעיר".

בני העיר שמעו זאת והחלו לרקוד ברחובות מרחב שמחה. בינתיים, ניגשו כמה מתלמידי הרב ושאלוהו: "למדנו רבנו מדוע רצה לעזוב, ומדוע שינה את דעתו?". ענה להם הרב: "מדוע רציתי לעזוב - לא אספר לכם, מטעם הכמוס עמדי, אך מדוע החלטתי להישאר - אספר לכם.

ביום האחרון לשהותי בעיר, שעות ספורות לפני מסיבת הפרידה, דפקו אצלי בדלת בעלי דין, טובע ונתבע. התובע היה

העשיר הגדול ר' יעקב, שתבע את ר' מוישה התלמיד חכם. ר' מוישה הינו אברך תלמיד חכם, בעל משפחה ברוכה אשר לפרנסתו היה מוכר ברחוב כמה שעות כעכים בעגלתו.

בוקר אחד, עבר ברחוב ר' יעקב העשיר בכרכרתו המפוארת, ושמע את קריאותיו של ר' מוישה המזמינות את הקונים לבוא ולקנות מכעכיו. עצר ר' יעקב את כרכרתו ושאל את ר' מוישה: "אמור נא לי ר' מוישה, כמה שעות ביום הנך עומד כך ומוכר במקום ללמוד?".

"שלוש שעות" עונה האברך הצעיר. "וכמה אתה מרוויח מכך בחודש?". "2,000 ש"ח ולפעמים 2,200 ש"ח". "אתה יודע מה? פנה אליו ר' יעקב הגביר, "אם תסגור את חנותך ותשוב ללמוד - אשלם לך 7,000 ש"ח בחודש". האברך הדל פוקח זוג עיניים גדולות ותוהות: "תשלם לי? מדוע?".

"אני רוצה לעשות אתך עסקת "ששכר וזבולון", ענה הגביר, "תלמד יום שלם במנוחת הנפש ונתחלק בזכויות". ר' מוישה מסכים לעסקה בחפץ לב וסגר את דוכנו אחר הכבוד.

כל אותו חודש ישב בבית המדרש ולמד במנוחה, כשבסוף החודש קיבל מעטפה של 7,000 ש"ח. למחרת, עם תחילתו של החודש החדש, שב ר' מוישה עם העגלה לקרן הרחוב ושב למכור כעכים בעגלתו.

לפתע, עבר שם ר' יעקב הגביר ותדהמה רבה מילאה את ליבו: "מה אתה עושה פה ר' מוישה?! וכי לא סיכמנו כי אתה יושב ולומד ואני מפרנס אותך?!". כן, אך אני חוזר בי מן ההסכם אינני מעוניין בכך". "מדוע?", שאלו הגביר, אך הלה סירב לומר. מיד הזמינו ר' יעקב לדון תורה אצל "המגלה עמוקות" טרם עזיבתו את העיר. ואז, ממשיך "המגלה עמוקות" ומספר, הגיעו אליו שני בעלי הדין והשמיעו את טענותיהם. שאלתי את ר' מוישה: "למה הפרת את ההסכם? אני מכיר אותך, אתה הרי רוצה ללמוד!".

"זה נכון, רבי" עונה האברך "אני אכן רוצה ללמוד, אבל זה מקח טעות".

"מדוע?", שאלתי, ואז המשיך האברך וענה: "דע לך רבי, כי כאשר מכרתי את הכעכים, הייתי קם מידי לילה לאמירת תיקון חצות, ואח"כ ישבתי ללמוד עד התפילה. כאשר חזרתי הביתה מתפילת ותיקון, ניגשו כל בנות המשפחה למלאכה המורכבת של הכנת הכעכים.

היינו לוקחים את החיטים וטוחנים אותם לקמח. אלא שמאחר והייתה זו מלאכה קשה ומורכבת, היו אשתי והבנות נושאות תפילה להצלחת הטחינה. זו מתפללת ובוכה, וזו אומרת פרקי תהילים.

שהכוס נשמטה מידו ונשפכה כליל על האברך דניאל. "אוי ואבוי, אני ממש מתנצל", זעק חיים במבוכה עצומה. הוא התיישש עד למאוד למראה האברך המסודר והנקי מתמלא מכף רגל ועד ראש בקולה שחרחרה ודביקה.

הטלית הלבנה והצחורה, הפכה מלאה בכתמים כהים, החולצה הלבנה והחדשה כבר לא נראתה כפי שהייתה, ואף החליפה המחויטת והשמורה היתה ספוגה בריח הקולה הנורא.

חיים התיישש נורא והתכונן לקבל מטח של כעסים ומילים קשות מהאברך על רשלנותו שגרמה לנזק רב. "אני אנקה לך את הטלית והבגדים, ואף אקנה לך חדש אם יש צורך", התחנן ובלבד להרגיע את רוחו של האברך דניאל, אשר הינו אדם נקי ומסודר בטבעו.

"אלא שאז", מספר חיים, "למרבה תדהמת, נדהמתי לראות כי האברך היקר לא כועס ולא מצטער כלל".

"זה בסדר, כך הוא רצון השי"ת", הגיב דניאל בחיוך עדין, אך אני בתוך תוכי ידעתי עד כמה הוא נקי ומסודר, וכעת הוא מתגבר על טבעו ובלבד שלא לביישיני או לצער אותי.

"ראיתי כמה מקרים דומים, ממשיך חיים ומספר, "בהם האדם שנשפך עליו דבר שכזה הוציא מפיו קולות אנחה וצער: אוף איזה באסה... למה זה קורה לי?... מה אין לך עיניים לראות איך אתה מוזג את הכוס?", אך כאן האברך עומד מולי בחיוך ואמר לי: "צדיק, הכל בסדר, זה ברכה משמיים".

בהתרגשות עצומה, פניתי לאברך ושאלתי אותו: "האם יש לך ילדים?". והלה ענה לי: "לא, אנו נשואים כבר שנתיים ומתפללים לה' שנזכה". מיד עמדתי לעיני כל, וברכתי אותו: "יהי רצון שבזכות ההתגברות שלך והעמידה בניסיון הקשה הזה, שכעת הנך מלוכלך בבגדי השבת ובטלית הלבנה, תזכה לבן זכר עוד השנה".

בחודש אב התשע"ז, ניגש אליי האברך דניאל ואומר לי: "ידידי היקה, רציתי להזמין אותך לברית המילה של בני שנולד כעת, 9 חודשים בדיוק אחר אותה שבת". צמרמורת אחזה אותי בכל גופי וראיתי בחוש עד היכן מגיעה כוחה של התגברות ועבודת המידות מתוך אמונה בה', אשר הקב"ה משלם עליה מיד".

"אין אדם נוגע במוכן לחברו כמלא נימה" קובעים חז"ל ומלמדים אותנו שאין אדם יכול להזיק או להיטיב לך במאומה אם לא נגזר עליך משמים שכך יהיה. כך זוכים לחיות ללא כעסים, ומריבות ומחלוקות אלא רק בשמחה!

יהי רצון שנזכה להתחזק באמונה לדעת שכל הקשים והניסיונות והייסורים שעוברים עלינו הם רק לטובתנו כדי לקרבנו אליו יתברך או על מנת לכפר לנו על חטאינו בעולם הזה ובגילגולים קודמים כדי שנגיע לתיקון נשמתנו, כל מה שעושה ה' לטובה עושה. נזכה לגאולה השלימה והאמיתית לראות במשיח צדקנו ובבניין בית מקדשנו אמן. (ויציא עמו בששון)

סיימנו לטחון את הקמח, אך כעת צריך לשאת תפילה על מלאכת הניפוי, שחלילה לא תיפול תקלה תחת ידינו - ושוב, זו עומדת בפניה זו וזו בפניה אחרת, והבית הפך לחרדת אלוקים, בית תפילה בדמעות.

עכשיו צריך לשאת תפילה שתצליח הלישה, שהבצק יהיה רך וטוב, ולאחר מכן תפילה שהכעכים יצאו טובים, טעימים ומספיק פריכים, וכך על כל פעולה תפילות ודמעות, כשגם אני מצטרף לתפילות. קירות הבית ספוג תפילות, והילדים ספגו את ההבנה כי כאן בבית לא מבצעים שום פעולה ללא תפילה!

וכעת בחודש האחרון שלא הכינו כעכים, הבית כבר לא היה אותו דבר. והתפילות הלוהטות על הכעכים היו חסרות, הרגשנו ריחוק מעט מבורא עולם, היה חסר לנו את הדמעות והקירבה לה' - ועל זה קשה לי לוותר.

"דע לך רבי, כי מוטב לי לוותר על משכורת שמנה מאשר על קירבת ה'. אין לי על מי לסמוך, לא על אף גביר ונדיב, אלא רק על ריבונו של עולם!".

האדם אינו מבין כי הבורא יתברך שהביאו לעולם ושומר עליו בכל רגע חפץ רק בדבר אחד, והוא - שהאדם יהא דבוק בו ויהא עמו בקשר תמידי, אך כשרואה הבורא שהאדם שוכח ממנו, לכן הוא מזמין לו בעיות וקשיים וייסורים בחיים, אשר רק אז נזכר בו האדם ומתפלל אליו.

מעשה נפלא הממחיש לנו כאשר אדם מתגבר ועומד בניסיון זכה לראות ישועות

לפנינו מעשה מדהים שאירע בשלהי חודש חשוון התשע"ז, במולד "פתח הדביר" בבני-ברק, עמד הגבאי והכריז בקול גדול: "כולם מוזמנים מחר, אחר תפילת שחרית של שבת לקידושא רבה לרגל הולדת הבן של יקרנו, סביב שולחנות ערוכים כיד המלך. הקהל מתבקש להשתתף בשמחה".

והנה, למחרת, לאחר תפילת שחרית, נערכו השולחנות כיד המלך, עמוסים וגדושים במיני מטעמים: בורקסים, ביצים, דגים, ירקות ומיני מגדים, הכל על מנת להודות לבורא עולמים על החסד שגמל עם ההורים.

והנה, אחד המתפללים, חיים כהן שמו, הצטרף אף הוא אל סעודת המצווה ותפס את מקומו. בכיסא ממולו ישב אברך בן טובים, דניאל ח. מסודר ונקי להפליא הלובש את בגדי המלכות של שבת קודש, שהצטרף אף הוא לסעודה הקדושה.

לפתע, תפס חיים בידו בקבוק קולה, מזג אותו אל תוך כוסו אלא

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, רחל בת זוליקה

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, פאני בת אסתר, דבורה בת ברכה, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְבָמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30
טל: 036766049

שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 058-3297225
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשויות דברים - ואתחנן תשפ"ב ♦ עלון מס': 95

השגחה שבועית

איך זה קרה בדיוק אצלי

פגשתי ביהודי שמתמודד עם בן מתמודד. נער שירד מהדרך. אני לא חושב שיש מה להרחיב אודות גודל הצער ועומק הכאב. עומד לו אבא חסר אונים מול הבן שלו, כשמה הוא רוצה בסך הכול? שהילד יהיה יהודי ירא שמים, שישמר מעבירות, שיקיים מצוות. זאת היא הרי משאלה שנמצאת בבסיס הקיום שלנו. אנשים משאירים הודעות בקו ושואלים: איך אפשר לומר על ניסיון כזה ילד מה דעביד רחמנא לטב עביד? והרי זה הדבר הקשה ביותר שיכול להיות. מה שמנחם אותנו בכל צער זה שבעולם הבא יהיה גמול על הצער, אבל כשבן לא הולך בדרך הישר, הוא הרי מוביל את עצמו לצער בעולם הבא. סיפר לי האב המתמודד: הלכתי ליהודי גדול שמחזיר בתשובה אלפי יהודים, וביקשתי ממנו חיזוק. הוא אמר לי: "גם לי זה קרה. בת שלי ירדה מהדרך, ואני לא צריך לספר לך איך זה שבר את לבנו לרסיסים. אבל בהתמודדות שלי היתה לי גם תמיהה נוראה. התפללתי ואמרתי: 'ריבוננו של עולם! אני כל כך מתאמץ להחזיר יהודים אליך, ובדיוק אצלי בבית קרה דבר כזה?' ביקשתי הסבר. ביקשתי קרן אור כלשהי בחשכה העבודה שנפלה על הבית שלי. והקב"ה אכן האיר לי. ידוע הרי שאין השפעה מגיעה לעולם בלי תפילה, כמו שהיה בעת בריאת העולם, שלא ירד גשם עד שלא בא אדם הראשון, הכיר בטובתם של גשמים והתפלל עליהם. כך בכל דבר. לאבינו שבשמים יש המוני ילדים שלא הולכים בדרך, רחוקים ותועים, ואין מי שיתפלל עליהם שיחזרו בתשובה. מה עושה ה' מביא ניסיון לבית של עובדי ה', אחד מהילדים יורד ר"ל, וההורים שופכים עליו דמעות כמים. ה' אוסף את כל התפילות והתחנונים, ועל ידם מחזיר בתשובה יהודים רבים מכלל ישראל. כשנגיע לשמים נראה את אלפי בעלי התשובה שהביאו התפילות האלה.

ברגע שקלטתי את ההבנה הזאת, התחלתי להתפלל על כלל ישראל. בכל תפילה ותפילה ביקשתי בדמעות: 'החזירנו בתשובה שלמה לפניך, לא רק אותי, לא רק את הבת שלי, אלא את כולם, את היהודים הרחוקים שבקיבוץ, שבחולל, שבבית הספר החילוני, או שבכל דיוטא תחתונה אחרת. ה' אסף את תפילותי ודמעותי. הרגשתי טיפות של תחייה מומטרות מלמעלה אי שם, הרחק, ומעוררות את הנקודה היהודית.

ברוך ה', בתי היקרה חזרה בתשובה שלמה והקימה בית נאמן בישראל עם בן תורה. עם התפילות אני ממשך, התחנונים מוסיפים לעלות בדמעי ולפעול ברחמים, לקרב עוד ועוד יהודים לאביהם שבשמים.

מסיים האב ואומר: המילים האלה נתנו בי כוח. הן נתנו לי להבין שהקב"ה מצפה לי, שהוא מחכה שארבה בתפילה ובתחנונים. ואני מאמין שבודאי נראה את האור, ובבין שכל מה דעביד רחמנא, לטב עביד.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

סיבה קרובה וסיבה רחוקה

להר הזיתים שבירושלים, ממש תקופה קצרה לפני שיבוא מלך בבל לכבוש אותה. תמה ירמיהו: לקנות שדה במזומן לפני כיבוש האויב, ולאבד ממון בידיים! הלא הכשדים ייקחוה וישרפוה, ומה אם כן התועלת בקניית השדה? אולם הנביא קיבל באמונה את ציווי ה' ואמר: "גדול העצה רוב העלילה אשר ענינך פקוחות על כל דרכי בני אדם". התוכנית מלמעלה כל כך מדויקת ומושגחת, שטמונה בה עצה עמוקה ביותר. לכן נקימה בזולת זה דבר שממש נוגד את ההיגיון. הרי פלוני שגרם לי נזק, הוא רק סיבה קרובה למה שארע לי בסופו של דבר. הסיבה האמתית היא "כי היתה סיבה מעם השם" (מלכים א', י"ב), הוא יתברך לבדו קובע מה שיקרה.

בספר החינוך (מצווה רמ"א) כתוב: משרשי המצווה שלא לנקום, "שידע האדם ויתן אל ליבו כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע, הוא סיבה שתבוא עליו מאת ה' ברוך הוא". זה מה שהיה אצל דוד המלך (שמואל ב, ט"ז), כשברח מאבשלום בנו, והיה במצב כמעט נואש, נדרף ובזוי, ושמעי בן גרא קילל אותו קללה נמרצת. קרובי המלך ביקשו להורגו כדין מורד במלכות, אבל דוד המלך עצר אותם ואמר: "הניחו לו - כי ה' אמר לו קלל את דוד ומי יאמר מדוע עשית כן". מפרש רש"י: אפשר אדם כמותו, שהוא ראש לסנהדרין, יקלל את המלך, אם לא שנאמר מאת הקב"ה? הרי הוא רק סיבה קרובה לצער שלי, בעוד הסיבה הרחוקה - הקב"ה, היא הסיבה האמתית למה שקורה כאן, ולכן לא נפגע בו. וזהו כלל גדול באמונה!!!

ככל שנשנן את זה יותר, היבין אדם לחברו שלנו יעלה דרגה. יקל עלינו לסלוח ולהתגבר, נפסיק להתרגז ולהתעצבן על אלו שלא עשו מה שביקשנו מהם, או שקלקלו, עיכבו או אכזבו. נזכיר לעצמנו תמיד "כי היתה סיבה מעם השם", ושהכול כדי להיטיב לנו בזה ובבא.

(מתוך שיעורים 51-52 בשער הבטחון)

כל דבר שיש לנו, ואנו משתמשים בו ונהנים ממנו, עבר תהליך ארוך מאד עד שהגיע לתכליתו הסופית. לכל עניין קדמו סיבות, חלקן קרובות וחלקן רחוקות. בהקדמה החמישית שבפרק ג' מביא רבינו דוגמא: בעבר היו שואבים מים מהבאר על ידי כלי שקשור לחבל המסתובב באמצעות גלגל. כדי להזיז את הגלגל, היו קושרים אליו בהמה ומוליכים אותה. כשהוליכו את הבהמה לצד אחד, החבל יורד עד למטה, והכלי מתמלא במים, וכשהוליכו אותה לצד השני, הכלי המלא עולה. הכלי שעל ידו שואבים את המים ממעמקי הארץ, נקרא 'סיבה קרובה', והבהמה היא ה'סיבה הרחוקה'. אם הבהמה כושלת, לא יזוז הגלגל. אם הידידת של הכלי תישבר לא יוכלו לקשור אותו לחבל, ואם ייווצר נקב בכלי, שוב לא יגיעו המים ליעדם.

במבט ראשון נראה שבימינו העניין הרבה יותר פשוט, כי יש לנו מים בברזים. אבל מי שמתבונן לראות איך המים מגיעים לביתנו, ואילו משאבות אדירות עובדות בשבילנו, וכמה צינורות בנו עבורנו, רואה שהסיבות והתהליכים מורכבים הרבה יותר! ועל אף שהכול בנוי היטב, די בפיצוץ בצינור, וכבר סובלים מהפסקת מים. ואז, את מי פונים להאשים? את הסיבה הקרובה שאנו מכירים - את חברת המים. אך האמת היא, שכולם הם רק סיבות, בעוד שהסיבה הראשונה, הרחוקה מכולם והיחידה שמשפיעה באמת, זאת גזרה מלמעלה.

העולם בנוי באופן של ממונים על גבי ממונים, גבוה מעל גבוה שומר. כל ממונה עושה תפקידו לפי ההוראה שקיבל מלמעלה, וכך משתלשלים השפע והברכה שבורא העולם שולח לנו. התהליכים המורכבים והנפלאים מתקבצים כמו פאזל נפלא, כדי להביא את התועלת המבוקשת בסוף העניין. על זה אמרה חנה בתפילתה: "ולו נתכנו עלילות" (שמואל א' ב').

בירמיה פרק ל"ב מסופר, שהיה דבר ה' אל ירמיהו הנביא, לקנות שדה הסמוך

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

שבועיים לפני החתונה

אני יכול לסדר הכול גם עבורך. אני חושב שעשיתי דבר שאינו ראוי. מותר לאדם לחסוך כסף בשביל העתיד, אך הוא צריך לדעת, שלא זאת היא הסיבה לכך שיהיה לו כסף בזמן שהוא יצטרך לחתן. הסיבה היחידה שבגללה יהיה לו כסף לחתונה, לבר מצווה או לכל דבר, תהיה רק זאת: אם ה' רוצה שיהיה לו - יהיה לו. הוא היחיד ששולח את הכסף. הוא ולא אחר.

עשרים שנה של הכנה עמדו כעת לימיני. עשרים שנה שזכיתי ללמוד ענייני בטחון מזקני הרב אביגדור מילר זצ"ל ומרבי הגדול, רבי מאיר הלוי סולובייצ'יק זצ"ל. הם אשר נטעו בי את הידיעה, לא רק במוח אלא גם בלב, שאין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזים על כך מלמעלה.

עכשיו בזמן הניסיון, צפו ועלו כל הדיבורים הטובים והחיוזקים הנפלאים. הם שימשו לי כמו המזון שאסף יוסף הצדיק בשנות השבע כדי שיהיה מה לאכול בשנות הרעב, ואכן פעלו את פעולתם. הנחתי את שופרת הטלפון ואמרתי: "ריבוננו של עולם, אתה נמצא אתי כאן עכשיו, תעזור לי להתחזק, אני רוצה להרגיש אבוד ומודאג כמו התכנית של היצר הרע. אני רוצה לחוש בידך החזקה והאיתנה. אני רוצה להישען עליך לגמרי. הן אתה ידעת כולה. כך רצית שיהיה, ואני בטוח שכבר הכנת לנו מה שצריך לחתונה ולכל העניינים מסביבי".

זה היה לי ברור כל כך, שהייתי רגוע באמת. כאשר התפוצצה הפרשה, התקשרו אליי אנשים ושאלו מה אני אומר. אמרתי להם: "כך רצה הקב"ה". הם לא יכלו להבין איך אני עונה במתינות כזאת. "אל תקשקש בראש", הם אמרו לי, "אם אתה ממשיך את החיים במנוחת הנפש שכזאת, סימן שקיבלת ממנו את הכסף ואתה לא מגלה".

"לא קיבלתי ממנו פרוטה", עניתי בכל תוקף, "מה יש לי לסעור ולרגז? וכי אם אהרוג את עצמי זה יביא לי את הכסף בחזרה? לא". המשקיעים השונים רצו ללכת לערכאות, אבל גם בניסיון זה עמדתי. לא זו דרכה של תורה.

הימים חלפו, החתונה הגיעה, והשאלה שאתם בוודאי שואלים היא, איך נפתרה פרשת הכסף.

קיבלתי על עצמי להחזיק את הזוג עשר שנים על חשבוננו. אמרתי למחותן, "איני יכול לתת לך את כל הכסף מראש, אך אם ירצה ה', מה שהבטחתי הזוג יקבל מדי חודש בחודשו".

אשתי שאלה אותי, "מניין תיקח את הכסף?" אמרתי לה: "בורא העולם יודע שאני צריך את הכסף. וכי יש לי ספק שהוא לא ייתן לי מה לאכול? איך לחיות? עדיין לא מצאתי אדם שאין לו לחם לאכול. הוא כבר ידאג גם לזה".

וברוך ה', עמדתי בהתחייבות והכול התנהל כשורה.

שנה אחר כך נגמר השידוך של הבת השנייה. המחותן אמר: "הבן שלי תלמיד חכם. אני רוצה שיחיה ברוגע. הדבר הראשון שאני מבקש הוא, שעוד לפני החתונה תניחו על השולחן מאה אלף דולרים. איני מעוניין בצ'קים של ביטחון ואמונה, אלא במזומנים!" אמרתי לו: "אל תדאג. יהיה לך כל הכסף עוד לפני החופה".

קבענו את החתונה לעוד ששה שבועות, והוא אמר לי: "תזכור, זה

המעשה הבא אינו רק אירוע חד פעמי, אלא מסכת חיים של אמונה ובטחון, אותה פורש בפנינו ראש ישיבת 'תפארת אביגדור' בקליוולנד הגאון רבי ישראל בראג שליט"א, נכדו של הרב אביגדור מילר זצ"ל:

ברצוני לספר את מסכת חיי, כדי להביא כבוד לבורא העולם ולתת חיזוק ליהודים, שידעו איזה מעיין יש לכל אחד ואחד, ממנו יוכלו לשאוב ברכות והצלחות לכל העניינים. מי שחי בבטחון רואה ישועות גדולות, מי שחי בבטחון יש לו מושגים אחרים של טבע, ואל תחשבו שאלו דיבורים בלבד. אספר לכם מה שהיה לי באחת מהסוגיות המורכבות ביותר שאדם עובר בחייו, והיא חיתון הילדים. כולם יודעים שזהו ניסיון גדול, בפרט בארץ ישראל. מחותנים שזכו לארס את בניהם ואת בנותיהם, סיפרו לי שהם חשבו שזהו זמן של שמחה, אבל העול הכבד של הסכומים העצומים שצריכים לגייס לקראת החתונה וקניית הדירה כל כך כבד, שהם אינם מרגישים שמחה. להיפך, הלחץ זה הדחק מאיים לשבור אותם, והמחותן שהיה אמור לשוש ולשמוח ביום כלולות בנו או בתו, מגיע אל החופה שפוף וכפוף, מיצר ודואג, מאין יבוא עזרו.

אל המחותנים האלו פונה אני, לספר את סיפורי הנפלא. עשר בנות קיבלתי במתנה מה' יתברך, זאת חוץ מהבנים היקרים שחנני ברחמי. מיד אחרי חתונתי הבנתי שזה המהלך, שכידוע, כדי לזכות בחתן תלמיד חכם צריכים להניח סכומים נכבדים ביותר. אמרתי לעצמי - החכם עיניו בראשו. בכל חודש אני מעט כסף בצד, וכך יצטבר לי סכום נכבד לחתונות. מאז לידת הבת הבכורה, בכל חודש לקחתי סכום כסף והשקעתי אותו אצל ידידי. כסף רב נתתי לו, מתוך תקווה שהשתדלות זו תעמוד לי בעת הגיע עת דודים. סכום החיסכון הצטבר לכמה מאות אלפי דולרים.

בתי התארסה בשעה טובה, והנה, שבועיים לפני החתונה מתקשר אליי אותו ידיד, והוא שואל אותי: "אתה יושב או עומד?" אמרתי, "אני יכול לעמוד. מה אתה רוצה לומר?" "שכל הכסף שנתת לי איבנו".

שאלתי אותו, "מה קרה? עשית עסק ביש?"

השיחה הולכת ונעשית מעיקה יותר ויותר, כי התשובה שלו הרבה יותר כואבת מאשר לשמוע שהוא הסתבך בעסק לא מוצלח. הוא נשמע מסכן גדול כשהוא אומר לי, "לא. לא היתה פה שום בעיה בעסקים. פשוט גנבתי את הכסף שלך. אני מוכרח להתוודות על כך. אין לי חיים. את כל ה'רווחים' שהעברתי אליך, הוצאתי מהקרן שנתת לי".

לא שאלתי מה הוא עשה עם שאר הכסף, כי זה היה ברור. אנשים רבים הפקידו אצלו סכומים גדולים, והוא חי לו חיי פאר בכבוד וברחבות על חשבון אלו שנתנו בו אמן. יש הרבה מה לרחם עליו, לקנא בו - בוודאי שלא, אפשר גם לכעוס, אבל זה לא יעזור לי. אין בכך כל טעם, כי הכעס הרי לא יביא לי כסף.

אני עומד שבועיים לפני שאכניס את בתי לחופה, ואין בידי פרוטה לפורטה.

בחסדי ה' הבנתי מיד שזהו ניסיון. עד עכשיו חשבתי שאני צריך לדאוג לעצמי, ועתה התברר לי שהרבונו של עולם רוצה להראות לי שהוא יכול לדאוג לי גם בלי המאמצים שלי. הוא הראה לי:

קריה נאמנה

ב-180 שנה לחודש קיימים את הזכות של שכונה שלימה עם שבע בתי כנסיות. התורם יוכל להעביר את שמות כל בני משפחתו לתפילה יזימית אצל הרבנים, ובערב ראש חודש לתפילה על ציונו של בעל חובות הלבבות.

ארבעה אני יודע

ב-104 שנה לחודש קיימים זכות חלוקת עלונים בארבע בתי כנסיות בישוב. התורם יוכל להעביר שמות לתפילה של כל המשפחה בכל ע"ח על ציון בעל חובות הלבבות.

מבקשי אמונה

ב-26 ש"ח לחודש קיימים חלוקת עלונים בבית כנסת אחד. אפשר להעביר 2 שמות לתפילה בכל ע"ח על ציון בעל חובות הלבבות.

ממשיכים להפיץ אמונה בכל רחבי הארץ

1024 בתי כנסיות
כבר נקנו

מציבים יעד עד לחודש אלול
לעוד אלף בתי כנסת!
כמה מתוך אלו
יהיו הזכות שלך?

5221

בתי כנסת שבערי השדות
כבר לא יכולים לוותר על העלון הזה
הם פשוט נושמים אמונה

חייבים להמשיך ולהזרים חמץ

חייב להיות לפני החופה". אמרתי לו, "יהיה בלי ספק".

אשתי ישבה שם, והיא סימנה לי כל הזמן, כלומר, "מה אתה עושה? מהיכן תביא את הכסף?" היא רצתה שאגיד את האמת, שאיננו יכולים לעמוד בדבר כזה.

אמרתי לה, "יהיה כסף גם יהיה". "האם תפשוט יד?" שאלה אשתי במתח. "לא. איני אוסף כסף וגם לא אאסף".

הסברתי לה שכל השידוך הזה הוא שידוך משמים. וכי אנחנו בחרנו בו? הרי השידוך הגיע באופן שמימי. בני הלך ללמוד בישיבה חשובה מאוד, וכשחזר לשבת שאלתי אותו מי הבחור הכי טוב בישיבה. הוא אמר לי שם של בחור, וזה הצית לי את הזיכרון, שכאשר הייתי ילד למד אתי משהו עם אותו שם משפחה. "לך תשאל אותו אם לאבא שלו קוראים כך וכך", ביקשתי מבני.

אשתי התפלאה אז מאוד, למה אני מתעניין בדברים כאלו. אין זו דרכי כלל לשאול על בחורים אחרים. ואכן המילים יצאו לי מהפה בלי לחשוב. כמה ימים אחר כך חזר בני ואומר לי: "כן. הבחור הזה הוא הבן של החבר שלך מהחיידיר". נהייתי לשמוע זאת ושכחתי מכל העניין.

שלוש שנים אחר כך מתקשר אליי שדכן ואומר לי, "יש לי בשבילך שידוך, בחור משהו-משהו, כליל המעלות, שווה לבדוק". שאלתי לשמו של הבחור, והוא אמר לי את שמו של אותו בחור שבני סיפר עלי לפני שלוש שנים. אמרתי לשדכן, "העניין סגור, זה השידוך שלנו".

"מה זה?" התפלא השדכן, "ככה עונים? אתה לא רוצה לברר לבדוק ולברר?"

אמרתי לו: "אני יודע שזה השידוך בלי שום ספק. לפני שלוש שנים שם ה' בפי לשאול שאלה שלא שאלתי מעולם, לא לפני זה ולא אחרי זה".

זה היה כל כך ברור לי, שכשהבחור שלי רצה לנסוע לארץ ישראל, אמרתי לו שלא יסע, כי חבל שיפסיד את שמחת הווארט. הוא התעקש לנסוע, ואכן הווארט נסגר בלעדיו, ממש כמו שהבטחתי לו.

"אחרי השתלשלות מופלאה כזאת, עדיין יש לך ספקות בעניין הכסף?" תמהתי באזני אשתי, "ה' שלח חתן, וכי את חושבת שלא ישלח את הכסף לנדוניה ולקעסט?"

ביקשתי מאשתי שלא תילחץ. זה העול שלי ואין כל טעם ששינוי נדאג. "תשכחי מהכסף ותתכונני לחתונה ברוגע ובשמחה", הוריתי לה.

ארבעים אלף דולר ידעתי מאיפה אשיג. היתה לי פוליסת ביטוח בשווייץ, משם הייתי אמור לקבל אותם, אך לגבי שישים אלף נוספים לא היה לי שום מושג.

כך עברו ארבעה שבועות. נסענו לניו יורק לקניית לקראת החתונה, ובדרכנו חזרה שואלת אשתי היכן אווזים עם הכסף. אמרתי לה, "סיכמנו משהו". אך היא אמרה, "אני סתם מתעניינת".

"אווזים באפס", אמרתי את האמת.

שבועיים לפני החתונה, ועדיין אווזים באפס.

אנו חוזרים הביתה אחרי חמישה ימים של שהייה בניו יורק, ורואים שהצטבר הרבה דואר. אני פותח מעטפה שהגיעה מחברה כלשהי ומוצא בה צ'ק של עשרים אלף דולר על שמי. מעביר לךף הבא והנה עוד צ'ק של עשרים אלף דולר. ובדף הבא עוד עשרים אלף דולר.

אני צועק לאשתי, "בואי תראי מה הולך כאן, הכסף הגיע! כל הכסף הגיע! ואפילו יותר מוקדם מהצפוי, שבועיים לפני תאריך היעד, והכסף כבר אצלי".

התקשרתי למחותן שלי ואמרתי לו: "אני חותם על כל שלושת הצ'קים ושולח לך אותם כמו שהם, שתהיה רגוע".

רק אחרי החתונה התחלתי במסע בירורים: מי זאת החברה ששלחה לי את הצ'קים? קבעתי פגישה עם בעל החברה ושאלתי אותו, "האם שלחת לי שישים אלף דולר?" הוא אמר לי: "לא, מה פתאום שאלח לך שישים אלף דולר?" סיפרתי לו שהגיעו אליי שלושה צ'קים בסכום כולל של שישים, והוא אומר לי, "אה, זה אתה שקיבלת את הכסף?"

"אני מקווה שלא טעית, כי הכסף כבר איננו ואין לי מהיכן להחזיר". "לא. לא היתה כאן טעות", הוא אומר בוודאות ומתחיל מההתחלה: "לפני שבועות מספר עברנו למשרדים חדשים, והחלטנו להכניס את כל הניירת למחשב. כך העברנו את כל המסמכים, עד שהגעתי למסמך מלפני ארבע שנים. עשיתי אז עסק עם משהו, משהו קטן, והוא אמר לי שהוא רוצה שאת כל רווחי אותו עסק אשלח לרוב שלו, הרב ישראל בראג בקליוולנד. הוא מסר לי את הכתובת. וזהו. ארבע שנים שכחתי מהעסק ומההסכם, ועתה כשמצאתי את המסמך, התחלתי לבדוק מה הניב אותו עסק. עשיתי הערכה ראשונית, והמסקנה היתה שהרווחים המגיעים לשותף שלי הם עשרים אלף דולר. רשמתי צ'ק על הסך המדובר. חלפו שעתים, בדקתי לעומק וראיתי שהרווחים הם הרבה יותר. רשמתי צ'ק נוסף של עשרים אלף דולר. בסוף היום בדקתי שוב, וראיתי שיש רווחים נוספים בסך עשרים אלף דולר. אלו הם הצ'קים שהגיעו אליך".

נדהמתי. הריבוננו של עולם כבר הכין עבורי את הכסף, וסידר לשותף מעבר למשרד חדש, כדי שייזכר בזה שלושה שבועות לפני החתונה, וכך הכול יגיע אליי בזמן.

אלו הם רק שני סיפורים ממה שחוויתי בחתונות כל ילדי שיחיו. אצל כל אחד היה סיפור יותר נפלא מאצל הקודם לו.

אני רוצה לומר משהו לכל אבא ולכל מחותן: דע לך, תחשוב ותרגיש שאלו לא הילדים שלך; אלו ילדים של הריבוננו של עולם. זה לא הכסף שלך, זה הכסף שלו. הוא רק רוצה לנסות אותנו, כי הוא איננו שבשמים. אנחנו רק הפועלים שלו, השליחים שלו, ושליח לא צריך לדאוג לכולם. הכול באחריות ומשלחה. כאשר השליח חושב שהוא בעל הבית, אומר אבינו שבשמים: אתה חושב שאתה יכול? נו, בוא נראה אותך. אם אתה כל כך רוצה להתייעל, לך להתייעל. ראיתי איך שה' אומר לי, אתה לא צריך לנסוע לאמריקה. הקבי"ה

חי וקיים גם בארץ ישראל.

הקבי"ה דואג עבור הילדים שלו, וממציא להם כל מה שהם צריכים: אוכל, שכר לימוד, בגדים לקיץ ולחורף, נסיעות, את כל הכסף הוא ממציא עבורם. וכי לחתונתם לא ידאג? זה הרי הרצון שלו שיתחתנו, והוא ישלח את השידוך ואת הכסף. מה יש לדאוג?

משל למה הדבר דומה? לאחד שאמא שלו הזמינה אותו לשבת, והוא מתקשר לפני שבת ושואל במתח, אמא את בטוחה שיש ציילנט? האמא אומרת שכן, והוא שואל שוב, את בטוחה שיש בטוחה-בטוחה. כבר עשרות שנים שאתה אוכל אצלי, וכי פעם אחת לא קיבלת את מנת הציילנט שלך?

ה' מזמין אותנו לשבת, מזמין אותנו לחתונה של הילדים שלו, וכי הוא יביא אותנו לאולם ריק? מה שייכת השתדלות, בסכומים אדירים כמו אלו שצריך לחתונה? וכי אפשר לעשות השתדלות על סכומים כאלו? השתדלות עושים כשזה שייך, אבל כאן הרי לא שייך. כאן צריך לאסוף שקים של בטחון, להתחבר למעיין של הבטחון, המעיין של כל ההצלחות והישועות.

אני מאחל לכם לשמוח בשמחות צאצאיכם בלב שמח ובמנוחת הנפש, וזה אפשרי, כי בניכם אתם לה' אלוקים. בטחו בה' והריבוננו כל ישרי לב!

(את הראיון אפשר לשמוע בשלוחת האידיש, שלוחה 521)

עבודה תוך שבועיים
חפשו עבודה מתאימה. תרמתי להפצת עלונים לבית כנסת במשך שנה, ובה' תוך שבועיים התקבלתי לעבודה טובה.

התקבל לישיבה
רציתי מאד שבני יתקבל לישיבה מסוימת. הבטחתי לתרום 40 בתי כנסיות לחודש ובה' שבוע אחרי התרומה הוא התקבל לישיבה.

ישועה בזיווג
הבטחתי לתרום 10- בתי כנסיות להפצת העלונים כל חודש, כסגולה להיושע בזיווג הגון בקרוב. בה' תוך זמן קצר נשעתי.

כיל יחיד יכול לשנות את חייו לטובה מתוך אמונה בהשגחה פרטית!

שניים לשנה
שניים מילד. הבן והבת. חיכו להיושע בדע של קיימא. תרמתי לשכונה שלמה עלונים למשך שנה, ובחך ה', עשרה חדשים לאחר מכן זכו שניהם בבנים בריאים לאוליט. הרגשתי שהבטחתי של רש"י ממש מתקיימת ב, שמי שמזכה את הרבים חזק לבנים יראים ושלמים.
צ. מ. מנבי ברק

טעות נפלאה
סמוך למועד החתונה של בתי, עדיין לא נמצאה עבורה דירה. הבטחתי לתרום להשגחה פרטית, ומיד אחרי זה הבחנתי במודעה של דירה להשכרה. בעקבות המודעה נכנסתי לבנין שממול הכתובת שבמודעה, וגם בו כן הוצעה דירה להשכרה, והיא היתה הרבה יותר מתאימה.
צ. מ. מבית שמש

חפש בעמדות נדרים פלוס 'השגחה פרטית לכל יהודי, בכל פינה!'
ובחר בעצמך את הישועה שברצונך לזכות.
או בטלפון - 02-6313-742

אֵלֶּזְנֹת

לְשִׁמְנוֹ עֲבֹדָה

פְּרֻשָׁת דְּהַרִיב

הס"ד, אֵלֶּיוֹן קא"ח

בין פֶּאָרן וּבִין תְּפֵל וּלְבָן וְחִצְרַת וְדִי זְהָב, שְׁבִפְסוּק זֶה לְמַד מְשֵׁה רַבְּנוּ לְכָלל יִשְׂרָאֵל תְּשַׁעַה מְדוּת שֶׁל כְּלָלוּת יִרְאֵת ה' וּמְדוּת הֶגְוֹנוֹת הַצְּרִיכִין לְהִלְכִים בְּתוֹרַת ה', וּפְרִט רַבְּנוּ אֵת הַמְּדוּת שְׁלֻמְדָם מְשֵׁה רַבְּנוּ ע"ה, אַחַת לְאַחַת, וּבְמִדָּה הַשִּׁישִׁית כְּתַב כָּהֵ: מֵאֲמַר הַחֲסִידִים זֶה לְשׁוֹנָם: הַפְּרוּשׁ, צִהְלָתוֹ בְּפָנָיו וְדֹאגְתוֹ בְּלָבוֹ, וְהוּא מֵה שְׁרַמְזוּ בְּאוֹמְרוֹ 'בֵּין פֶּאָרן וּבֵין תְּפֵל'. כִּנְגֵד צִהְלָתוֹ בְּפָנָיו, אָמַר 'בֵּין פֶּאָרן', לְשׁוֹן פֶּאָר - שֶׁהַפֶּאָר וְהַשְּׁמִחָה יֵהִיו שְׁרוּיִם עַל פָּנָיו, הַפֶּךָ עֲצָבוֹן שֶׁהוּא גוֹרֵם לְפָנָים רַעוּת וְזוֹעֵפוֹת, כְּמוֹ שְׁפָרֵשׁ בְּמִצְוֹדוֹת אֵת הַכְּתוּב בְּנִחְמָה (ב ב) 'מְדוּעַ פָּנֶיךָ רַעִים', כִּי בְּעֵבּוֹר הַעֲצָבוֹן נִשְׁתַּנָּה מְאוֹר פָּנָיו לְרַע. וּכְנִגֵּד עֲצָבוֹן הַלֵּב אָמַר 'וּבֵין תְּפֵל', מְלִשׁוֹן תְּפֵל, שְׁפָרוּשׁוֹ בְּלִי טַעַם (רֵאָה אִיּוֹב ו ו), שֶׁלֹּא יִגְבֶּה לְבוֹ בְּמַעֲשָׂיו וְיִהְיֶה לְבוֹ עָרֵב עָלָיו, וְלֹא יִחוּשׁ כְּאִלוֹ מַעֲשָׂיו רְאוּיִים בְּהַחֲלֵט, וְיִהְיֶה לְבוֹ בְּמַתִּיקוֹת, אֲלֵא יֵהֵא לְבוֹ תְּפֵל וְיַעֲצֵב אֵל לְבוֹ מִפְּחַד שְׂמָא עֵבֵר אֵת פִּי ה' בְּלֹא יְדִיעָה וּבִשְׂגָגָה בְּעֵבְרוֹת גְּדוּלוֹת אוֹ בְּקִטְנוֹת, אוֹ שְׂמָא מַעֲט בְּעֵבּוּדָה לְפָנָיו ה' מִמֵּה שְׂצָרִיק עֲשׂוֹת, וְיִרְאֶה לְהִטִּיב מַעֲשָׂיו.

עֵקֶר עֲבוֹדַת הַשֵּׁם הִיא בְּשִׂמְחָה

וּכְבָּר נוֹדְעוֹ לְכָל דְּבָרֵי רַבְּנוּ הָאֲרִיז"ל וְרַבְּנוּ הַבַּעַש"ט עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים כח מז) 'תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵב מְרֵב כָּל', שְׁעֵקֶר עֲבוֹדַת הַשֵּׁם הִיא בְּשִׂמְחָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים ק ב) 'עֲבַדוּ אֵת ה' בְּשִׂמְחָה', וְעַל דְּבָר זֶה מֵתְּאוֹנְנַת הַתּוֹרָה בְּיוֹתֵר. אָמַר מַעֲתָה, כִּי בְּבִאוֹר מֵאֲמַר הַחֲסִידִים 'הַפְּרוּשׁ צִהְלָתוֹ בְּפָנָיו וְאִבְלוֹ בְּלָבוֹ', בְּעַל כְּרַחְנוֹ לְפָרֵשׁ שְׂאִין הַכּוֹנֵה שִׁישִׁים פָּנָיו כְּאִלוֹ הֵם צוֹהֲלִים וּבְאֲמַת בְּפִנְיָמִיתוֹ לֹא יִהְיֶה אֲלֵא עֲצָב, אֲלֵא בְּאוֹר הַדְּבָר כִּי מֵתוֹךְ הַמְּרִירוֹת שִׁיחֶיהָ בּוֹ בְּפִנְיָמִית הַלֵּב, דִּיִּיקָא מֵתוֹךְ הַצֶּעֶר עַל הַרְחוּק

רק יהודי יכול להגיע לדרגה כזאת
הגה"צ רבי גד'ל אייזנר זצ"ל עבר את השואה וסבל סבל רב ועם כל זאת תמיד ראוהו עם חיוך על הפנים, ותמיד היה בשמחה אפילו בעמק הבכא.

וכך מספר רבי יוסף דו' לובסקי שהיה תלמידו עוד לפני השואה: בהגיענו לשערי בוכנוולד תשושים ועיפים סובלים ומרוטים כבר היה סוף המלחמה, היה זה לילה אפל ופתאום נרעשתי בפגשי בדמותו של מורי ורבי ר' גד'ל שזה עתה הגיע. ר' גד'ל הפירני והושיט לי את ידו הכחושה, ובאלם ללא קול עמדתני לפניו לרגעים אחדים וצעקתי, רבי במה אפשר להתחזק בשעה זו? - הוא פנה עמי לצדדים ושלף מנעלו את ספר חובת הלבבות, פתח בשער אהבת ה' (פרק א) והגיש למראה עיני את המובא שם: 'על אחד מן החסידים שהיה קם בלילה ואומר, אלקי הרעבתני, וערום עזבתני, ובמחשכי לילה הושבתני, ועזף וגדלך הורתני, ואם תשרפני באש לא אוסיף כי אם לאהבה אותך ולשמחה בך'. קראתי את הכתוב, והוא הביט עלי ברחמים, בטא את המלים בקול 'הרעבתני, ערום עזבתני, תשרפני', מה אומר החסיד בעת כזאת? 'לא אוסיף כי אם לאהבה אותך בשמחה רבה', לזה רק יהודי יכול להגיע לדרגה כזאת, 'משכני אחריך נרוצה' באהבה ובשמחת לב אמיתית. נאה דרש ונאה מקים (עזרי מעם ה' ח"ג פ' צו).

הפּרוּשׁ - צִהְלָתוֹ בְּפָנָיו וְאִבְלוֹ בְּלָבוֹ

וְהוּא שְׁלֻמְדָנוּ רַבְּנוּ הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ בְּפָרוּשׁוֹ בְּדֶרֶךְ רְמֵז אֵת הַפְּסוּק הַפּוֹתַח אֵת פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ (דְּבָרִים א א): 'אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבַר מְשֵׁה אֵל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הִירְדוֹן בְּמִדְבָּר בְּעֶרְבָה מוֹל סוּף

שִׁיחָה לֹו בְּחִינַת צְהֵלָה בְּפָנָיו.

אֵין לְאָדָם לְשִׁמּוּחַ אֲלָא כְּשִׁישְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹת ה'

וּכְדָרְךָ שֶׁכָּתַב רַבְּנֵי הָאֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ בְּפִרְשֵׁת עֵקֶב (דְּבָרִים ז יב): וְהִנֵּה אֲדוֹן הַנְּבִיאִים בָּא בְּנִעַם דְּבָרָיו לְהַעֲרִי בְּמוֹסַר נְעִים, כִּי אֵין לְאָדָם לְשִׁמּוּחַ אֲלָא כְּשִׁישְׁמֹר לְעִשׂוֹת אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' לְעִשׂוֹת, אֲזִי יִשְׁמַח לְבוֹ וַיִּגַּל כְּבוֹדוֹ. אֲבָל כָּל עוֹד שִׁיחֹוֹשׁ שְׁחָסַר אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה', בֵּין מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין מִצְוֹת עֲשֶׂה, עָלָיו אָמַר שְׁלֹמֹה (קֹהֶלֶת ב ב) 'וּלְשִׁמּוּחָה מִה זֶה עוֹשֶׂה'. וְהוּא אֹמְרוֹ 'וְהָיָה' - שְׁמִיחָה תִּהְיֶה לְךָ 'עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן', פְּרוּשׁ 'עֵקֶב' הוּא סוּף וְתַכְלִית, כְּדָרְךָ שֶׁמִּצִּינוּ שִׁישְׁתַּמְשׁוּ חוֹ"ל בְּלִשׁוֹן זֶה בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה (סוּטָה מֵט:). בְּעֵקֶבּוֹת מְשִׁיחָא וְכוּ', כִּי בְּגִמְרָא זְמַן בִּיאָתוֹ יִקְרָא עֵקֶבּוֹת, כְּמוֹ כֵּן אָמַר 'עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרָתֶם וְעִשִׂיתֶם' אֲזִי הוּא זְמַן הַשְׁמִיחָה, וְכָל שְׂלָא הִגִּיעַ לְזֶה אֵין לֹו מְקוֹם לְשִׁמּוּחַ, וְכִמְאֹר חֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהִפְרוּשׁ אָבְלוּ בְּלָבוֹ וְצִהְלָתוֹ בְּפָנָיו, כִּי אֵין נִכּוֹן לְשִׁמּוּחַ מִי שֶׁהוּא עֲתִיד לְעֲמוֹד בְּבוּשָׁה וְכִלְמָה לְפָנָי מְלַךְ הַגְּדוֹל, וְאֵין צָרִיךְ לֹוֹמַר מִי שֶׁמְחִיב רֹאשׁוֹ לְמַלְךָ.

צְהֵלָתוֹ בְּפָנָיו עַל מַה שְׁזָכָה כְּבָר לְקִיָּם

וּמִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים לְמַדְּנֵנו עוֹד, כִּי בְּאֵמַת אַחַר שְׁזָכָה לְקִיָּם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וְלְעִשׂוֹת רְצוֹן שְׁמַיִם, בּוֹדָאֵי יֵשׁ לֹו לְשִׁמּוּחַ, אֲלָא שְׁלִפֵי שְׁכָל אֶחָד יָכוֹל לְהוֹסִיף עוֹד כַּח וְחִיל בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, נִמְצָא שְׁעֵדִין לֹא הַשְּׁלִים תַּכְלִיתוֹ, אִם כֵּן, כְּנֶגֶד מַה שֶּׁטָרַם הַשְּׁלִים עַל זֶה יְהִיָּה 'אָבְלוּ בְּלָבוֹ', אֲךָ כְּנֶגֶד מַה שֶּׁכָּפַר זָכָה לְקִיָּם, בּוֹדָאֵי תִּהְיֶה צְהֵלָתוֹ בְּפָנָיו.

(מֵתוֹךְ הַסֵּפֶר סִפִּיר וִיהִלּוּם לַהֲרַב הַגְּאוּן רַבִּי מִנַּחֵם מִנְדֵל פּוֹמֵרֶנֶץ שְׁלִיט"א)

וְהַתְּשׁוּקָה הַעֲצוּמָה לְקַרְבַּת אֲלֵקִים, מִזֶּה יָבֵא לִידֵי כֶּף שְׁתֵּהִיָּה צְהֵלָתוֹ בְּפָנָיו, הֵינּוּ שִׁיחֵיו פָּנָיו בְּבַחֲנִיַת פָּאָר, שְׁפָנָיו יֵאִירוּ בְּשִׁמּוּחַ הַעֲצוּמָה שִׁישׁ לֹו בְּעִבּוּדַת ה'.

יֵשׁ לְאָדָם לְשִׁמּוּחַ שְׁאֵין לֹו יִרְאֶה אַחֶרֶת זוֹלַת יִרְאֵת שְׁמַיִם

וְעוֹד יִתְבָּאָר עַל פִּי מַה שֶּׁשִּׁמְעָתִי מִפ"ק כ"ק מְרֹן אֲדַמּו"ר רַבִּי דּוֹד חַי אַבִּיחֶצִירָא שְׁלִיט"א, מַה שֶּׁאָמַר בְּשֵׁם אָבִיו הַרַה"ק רַבִּי מֵאִיר זִיע"א, לְפָרֵשׁ אֶת הַכְּתוּב (תְּהִלִּים ב יא) 'עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּה', וְהַתְּמִיָּה יְדוּעָה אֵיךְ אֲפָשָׁר שִׁיחֵיָּה 'גִּילָה' אִם הוּא 'בְּרַעְדָּה', אִם יֵשׁ בְּחִינַת גִּילָה הֲלֹא אֵין בְּחִינַת רַעְדָּה, וְכִקְשִׁית הַגְּמָרָא (בְּרַכּוֹת ל:) מֵאִי 'וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּה'.

וְהָיָה מְפָרֵשׁ וְאוֹמַר, כִּי הֵנָּה יֵשׁ כְּמָה מִינֵי יִרְאָה (רֹאה אור הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרֹאשִׁית א א עַל הַפְּסוּק 'אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ'), אֲמַנָּם מִי שִׁישׁ לֹו יִרְאֵת שְׁמַיִם אֲמַתִּית, אֲזִי הוּא צָרִיךְ לְשִׁמּוּחַ כָּל כֶּף שְׁכָל הַפְּחַד שִׁישׁ לֹו הוּא רַק מִהַקְּב"ה, וְעַל זֶה נֹאמַר 'וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּה', שִׁישׁ לֹו לְשִׁמּוּחַ שְׁאֵין לֹו יִרְאֶה אַחֶרֶת זוֹלַת יִרְאֵת שְׁמַיִם. וְסִים בְּזֶה כִּי עֵמַק עֵמַק הוּא.

כְּשִׁאֲדָם מִצַּר בְּצַעַר הַשְּׁכִינָה מֵתַגְּלָה אֲצִלוּ בְּחִינָה שֶׁל שְׁמִיחָה

וְעַל דָּרְךָ זֶה אֲפָשָׁר שֶׁצְהֵלָתוֹ בְּפָנָיו גַּם הִיא בְּגִלְל שֶׁאָבְלוּ בְּלָבוֹ, כְּלוֹמַר, בְּגִלְל שֶׁהוּא מִצַּר בְּצַעַר הַשְּׁכִינָה, עַל זֶה יְהִיָּה צְהֵלָתוֹ בְּפָנָיו, וְאֵין הַפְּנֹנָה בְּפָנָיו חִיצוֹנִיּוֹת, אֲלָא בְּבַחֲנִיַת הַפָּנִים, הֵינּוּ בְּמִקּוֹם שִׁישׁ בּוֹ גְלוּי, שֶׁמֵתַגְּלָה אֲצִלוּ בְּחִינָה שֶׁל שְׁמִיחָה, כִּי אֵין לֹו לְאָדָם לְשִׁמּוּחַ אֲלָא בְּשִׁמּוּחַ שֶׁל מִצְוָה, וּבִהְיוֹתוֹ דְּבוּק בְּאֱלֹהִים חַיִּים, שְׁזוֹכָה וּמִצַּר בְּצַעַר הַשְּׁכִינָה וּמְקַיֵּם תּוֹרָה וּמִצְוֹת וְעוֹשֶׂה וּמַעֲשֶׂה לְאוֹקְמֵי שְׁכִינְתָא מַעֲפָרָא, בְּזֶה זוֹכָה

שו"ת קה"ק

הַפּוֹתְרִים נִכְוֵנָה יִכְנָסוּ לַהֲגֵרָלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מִתִּיבַת מִנַּחָה מַעֲרִיב בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדְר".
אֶת הַפְּתָרוֹנוֹת יֵשׁ לְשִׁלּוּחַ אֲלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי לַמַּסְפָּר פָּקַס: 077-470-26-81
או לְמֵייל: magdenot@gmail.com
נֹא לְכַתּוּב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּיֶקֶת וְטִלְפוֹן.
בְּרֹאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עֲבוֹר חִידוֹן לְנוֹעַר".

חִידוֹן אֲלֵ?נוֹת - נוֹשֵׂא פְּרָסִים מִי מְזָכֵר בְּפִרְשָׁה זֹו בְּפַעַם הַרְּאִשׁוֹנָה מֵאֲז פִּרְשֵׁת וַיִּשְׁלַח?

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יִפּוֹרְסֵמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מִתִּיבַת מִנַּחָה מַעֲרִיב בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדְר":
פְּרִשְׁת בְּמַדְבַּר:
ה' שְׁלֹמֹה זִלְמָן אֲלִיאֵם מַחִיפָה.

פְּתָרוֹן הַחִידָה - פְּרִשְׁת בְּמַדְבַּר:
ש. מִיָּהִם שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים שֶׁפְּטִירְתֶם מוֹזְכָר בְּפִרְשָׁה זֹו?
ת. בְּפִרְשָׁה זֹו מוֹזְכָרְת מִיתְתֶם שֶׁל נָדָב וְאַבִּיהוּא (בְּמַדְבַּר ג ד).

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

האבלות יוצרת ציפה לגאלה

בחור חם וירא שמים נכנס לחדרו של רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל ושאל: "איך זוכים ליראת שמים?" ענה לו רבי יחזקאל: "הפסוק אומר (תהלים לה, יב) 'לכו בניי שמעו לי יראת ה' אלמדכם' - צריך ללמד יראת שמים כמו שלומדים סגיה; והוא הוסיף וחרז על כך לפחות עשר פעמים: "אלמדכם - צריך ללמד את זה!"

לא רק הסגיה של יראת שמים טעונה למוד, אלא גם הסגיה הזו של "ציפית לישועה" טעונה למוד. להכניס לעניינים, למציאות, ולא לישון! אדם חי בד' אמותיו וחושב כל היום על הפרנסה ועל המשפחה. עליו לעצור ולהתבונן מעט: איך היה נראה בית המקדש, כיצד היו מרגישים את הקב"ה בחוש בעשרת הנסים התמידים שהיו בו, איך היתה נראית הקרבת קרבן פסח, איך היה נראה מעמד שלוח השעיר המשתלח, איך היתה נראית שמחת בית השואבה, ועם איזה מטען רוחני חי כל יהודי באותם ימים. מה שדרוש הוא התבוננות! רק כשאדם מתאבל הוא יכול לקוות ולצפות לגאלה, אחרת איזו אבלות יש על החרבון? הרי לא חסר לו כלום!

משל למה הדבר דומה, לגזלן ונוכל שבא לילד יתום, וברשעות ובאכזריות עשק את הדידה שהורישו לו הוריו. לאחר מעשה נקפו לבו של הגזלן, וכיון שהילד לא הבין את גדל ההפסד של הדידה, הוא קנה לו איזה צאצא קטן ששנה שלשה שקלים... אין מה לומר, עסקה מאיגרת. דידה שעולה מיליון שקל תמורת שלשה שקלים... הילד שלא הבין מאומה, צהל משמחה. איזה דוד נחמד!

גם אנחנו נראים כך. לקחו לנו את בית המקדש ונשארו עם הצאצא קטן, וכמו ילדים קטנים אנחנו מסתפקים בזה ולא מבינים את גדל החרבון. רק אם מתבוננים ומבינים את מה שהיה לנו, ומצטערים על כך - אפשר לצפות לגאלה ולישועה, כמו שאנחנו אומרים בתפלה: "לישועתך קוינו כל היום".

כאשר מבינים את צער השכינה שבגלות ומתפללים על כך, זו סבה לקבלת התפלה. רבי חיים וולוז'ינער זצ"ל מביא, שכשחנה באה לבית המקדש להתפלל, על אף שהיתה מרת נפש, היא לא התפללה שתפקד בבנים. תפלתה היתה על צער השכינה, כמו שנאמר (שמואל א א, י) "ותתפלל על ה'". כשמתפללים תפלה כזו - היא מתקבלת!

זיסע גלות

הצרה הגדולה ביותר היא שכל כך שקענו והתרגלנו לגלות, עד שאנחנו כולל לא מרגישים שזו גלות ושחסר לנו משהו.

בהושענא רבה אנחנו אומרים: "הושע נא כבושה בגולה". באר האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל: כפי שמאכל כבוש נחשב כמבשל, והוא מקבל את השעם והריח מהדבר שנכבש בתוכו, כך הגלות נכנסה ונבלעה בנו, עד ששכחנו בכלל מי אנחנו ומה היינו.

משל לבן מלך שגרש מבית אביו. הוא נדד למרחקים, וכיון שלא היה לו מה לאכל, נמכר לעבד לבעל הבית אכזר גם ושל, שהשתעבד בו בענויים קשים, וכאשר לא רצה לשאת משאות כבדים - היה מכה אותו באכזריות.

לימים יצאה שמועה שהמלך בא לבקור באותו מקום, ושכל אחד יכול לעבר לפניו ולבקש בקשה. בן המלך שכח לגמרי את מוצאו, וכיון שראה שכלם עוברים לפני המלך ומבקשים בקשות, עבר גם הוא לפניו. המלך עבר במרכבה המלכותית, ובנו בא לפניו כשאינו יודע שזהו אביו. שאלו המלך: "בחור'ל, מה אתה רוצה?"

השיב הבן: "אני עובד אצל בעל הבית אכזר ביותר, שנותן לי לישון רק חמש שעות בלילה, מטיל עלי לסחב משאות כבדים, ומכה אותי מכות חזקות. אני מבקש מהמלך שיצוה עליו לתת לי לישון שבע שעות בלילה, שלא יכה אותי כל כך בחזקה, ושלא יתן לי לסחב משאות של חמשים קילו. ארבעים קילו זה מספיק..."

המלך היה המום לחלוטין: "זו הבקשה שלך? שכחת לגמרי מי אתה! אתה צריך להיות עבד? אתה בכלל נסיה! שכחת לגמרי את המעמד שלך!"

כשהייתי באמריקה, שמעתי יהודי אומר לחברו: "איי, באמת זו גלות, אבל זיסע גלות [גלות מתוקה]! אוי ואבוי לכוז' זיסע גלות..."

המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה

חז"ל (תענית ל ע"ב) אמרו: "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים - אינו רואה בשמחתה". חז"ל לא צפו שנבין בדרך של 'מכלל הן אתה שומע לאו' שמי שאינו מתאבל לא זוכה לראות בשמחת ירושלים, אלא הם אומרים זאת במפרש, כדי להדגיש את חמור הענין של מי שלא מתאבל על ירושלים.

הנביאים הקדושים פותחים כל כך הרבה פרקים של נחמה על מה שיהיה בשמחת ירושלים לעתיד לבוא, אך מי זוכה לכך? רק מי שמתאבל על ירושלים! "כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה, וכל מי שאינו מתאבל על ירושלים - אינו זוכה ורואה בשמחתה". מוראדיג!

היעב"ץ פותח בסדור "בית יעקב" (דיני תשעה באב) דברים נוראים: "וכאן מקום שראוי להרחיב בו את הדבור. אלמלא לא היה אלא עוון זה בדינו, שאין מתאבלים על ירושלים כראוי - די להאריך גלותנו. והיא בעיני הסבה קרובה ביותר גלויה עצומה וחזקה, לכל השמדות המפולגות הגדולות הנוראות המבהילות הרעיונים, אשר מצאנו בגלות בכל מקומות פזורנו, על צוארנו נרדפנו, לא הונח לנו להרגיע בגוים עם שפלותנו, ענינו ומרודנו". וכל זה למה? "לפי שציא האבל הלו מלבנו, בהיותנו שוקטים בארץ לא לנו, שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבנו, על פן כמת מלב נשפחנו. מדור לדור נוסף יגון על יגוננו ומכאבנו". ממשיך היעב"ץ: "וכל אוהב אמת יודה לדברנו, וכאשר יוכיח הנסיון ביחוד ביום תשעה באב המר מי ומי המתאבל ונאנח על חרבן הבית ושמוות ארצנו כראוי ממעמקי הלב כמה דמעות נשפכות על זאת ואין דובר דבר ממנה אפילו במחשבה לא בא זכרונה, כאלו מקרה הוא היה לנו".

מורי ורבותי, נישט פשוט! אפשר לצום ולקום את כל ההלכות, אבל אם לא מתאבלים באמת על החרבון - נשארים בלי כלום!

כתוב בפסוק (ישעיהו נב, ח): "קול צפיה נשא קול יחדו ירננו". שואל הזהר הקדוש (פרשת בשלח דף נה עמוד ב): מדוע כתוב ש"צופיה" - המצפים לבנין ירושלים, "נשא קול" בלשון עבר? היה צריך

להיות כתוב "ישאו קול" בלשון עתיד, שהרי הפסוק מדבר על זמן הגאולה!

אומר הזר: כל הסבה שאותם שמצפים לירושלים יזכו לראות בבנינה, היא משום ש"נשא קול" - שבזמן הגלות הם התאבלו על הרוב ונשא את קולם בבכי כמי שמתו מוטל לפניו, ולכן הם יזכו ל"יחדו ירגו" בזמן הגאולה. רק כשהאבלות נכנסת לעצמות - אפשר לזכות לגאולה!

כשנרגיש שבנפשנו הדבר - נגאל!

על הפסוק "אלה פקודי המשכן משכן העדת" (שמות לח, כא) מובא ברש"י מחז"ל: "המשכן משכן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני הרבנין על עונותיהן של ישראל"

שואל רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל א מוראדיגע קש"א: איך יכול הקב"ה לשל מאתנו את בית המקדש בתורת משכון, הלא המקדש הוא חיינו, כמו שאומרים: "רחם על ציון כי היא בית חיינו", ובתורה מצאנו אסור מפרש: "לא יחבל רחים ורכב כי נפש הוא חבל" (דברים כד, ו) - "אם בא [המלוכה] למשכנו על חובו בבית דין, לא ימשכנו בדברים שעושים בהן אכל נפש" (רש"י שם). יש דברים שאי אפשר לקחתם בתורת משכון, כי נפשו של הלווה תלויה בהם. איך, אם כן, נשל מאתנו הקב"ה פעמים את בית המקדש בתורת משכון, מה עם "כי נפש הוא חבל"?

איי רבותי, הוא לא שואל והוא לא עונה, הוא אומר!

אומר ההייליגער רבי חיים וולוז'ינער: אין הכי נמי, כשיגיע הזמן שנרגיש שבית המקדש הוא עצם החיים שלנו, כשנרגיש שבנפשנו הדבר - יחזירנו הקב"ה לנו.

ברחמים גדלים אקבצא

כשמוזכרים את הגאולה, אומרים את המלים 'נחמת ציון וירושלים'. איזו שמחה תהיה בבנין וירושלים! מהיכן אנחנו יודעים שכה יהיה? על כך יש פרקים שלמים בנביאים!

ישנו ווארט נפלא בנוגע לשמחה הגדולה שתהיה בזמן בנין וירושלים: הכתוב אומר (ישעיהו כד, ז) "ברגע קטן עובתיך וברחמים גדלים אקבצא". הבה נתבונן מה קרה בעטיו של אותו "רגע קטן" שהקב"ה עזב אותנו. ממש נורא נוראות. אלפים שנות גלות, נהפכנו כצאן לטבח ויבל נמסרנו למיתות קשות, משנות ואכזריות. אינקוויזיציות, שואה, מארעות, פוגרומים, פגועים. הכל, הכל, בעטיו של אותו "רגע קטן" שהקב"ה עזב אותנו.

ומזה נלמד על הגאולה השלמה, בנין המקדש וירושלים, עליהם אומר הכתוב "וברחמים גדלים אקבצא". אם ראינו מה כחו של "רגע קטן" נוכל לקבל משג על גדל הנסים והישועות שיהיו בעת "הרחמים הגדולים" שיהיו בזמן הגאולה.

הקב"ה יעזרנו שזוכה עוד השנה לראות בשמחת ירושלים הבנויה.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן ספר חדש!! על המעדים)

על מה חרבה ירושלים

ראיתי בקנטרס חדש בשם "מתוק מדבש" לקוטים מן הזר הקדוש בענין חרבן בית המקדש, בתוספת פרושו הנודע של הגאון רבי דניאל פריש זצ"ל.

בקנטרס מובא המדרש הידוע, שכאשר יצא ירמיה הנביא מענתות לירושלים ראה את בית המקדש עשוי דגורים דגורים של אבנים, וחומת ירושלים מסגרת. התחיל צונח... אמר לו הקב"ה: "אני דומה היום לאדם שהיה לו בו יחידי ועשה לו חפה, ומת בתוך חפתו... לך וקרא לאברהם, ליצחק, ליעקב ולמשה מקבריהם, שהם יודעים לבכות".

אכן, ירמיה הלך לרועי האמה ובקש מהם להתחנן בפני ה'. אבות העולם באו לפני הקב"ה בבכי ובאבל, כשהם מורסים זקנם ותולשים שערות ראשם. התחננו שיבטל את רע הגזרה. הקב"ה

השיבם שהוא נאלץ להחריב את ביתו כי בניו עזבו את תורתו, ועברו על כל מצוות התורה.

בזר הקדוש מובאים דברי המדרש, אבל מובאת שם הוספה מועטת, שהקב"ה אמר לאברהם אבינו, כי הוא מוחל על עזיבת התורה ועל כך שחדלו למול את בניהם. אבל על כך שבני ישראל ראו בצער זולתם ולא השתתפו בו, ואף שמחו בצער הזולת, ולא קימו את הכתוב: "בנפל אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך" (משלי כד, י) - אינו יכול עוד לתור. על כן החריב את בית המקדש.

כמה נורא: הרי למוד התורה הוא המיוחד את אמתנו מכל האמות. עיון בטול תורה חמור הוא עד מאד ואין נתן לשערו. עם כל זאת הקב"ה הסכים לתור לבניו אהוביו על חטא זה! ואלו על כך שראו בצער הזולת ולא הצטערו בשל כך, אלא אדרבה שמחו מעט - זאת לא יכול היה הקב"ה לסבל. על כך הוא החריב את בית המקדש. כאשר נתמן פגם זה נזכה להישע תשועת עולמים.

קשה מאד להיות טוב עין באמת ולפרגן מכל הלב, לא כל אדם מסגל להגיע לדרגה זו.

על אהרן הכהן העיד הקב"ה שהוא טוב עין ולב. הוא אמר למשה רבנו, כי אל לו לחשש שמנויו לתפקידו החשוב! היה פגיעה בכבודו של אחיו הגדול, כי אם "יראך ושמח בלבבו".

הרה"ק ה"חדושי הרי"ם" זצ"ל העיד על עצמו, כי אפלו הוא נוסק לעמל על מדותיו במשך כ"א שנה עד שהצליח להיות טוב עין, לפרגן לזולת, ולחוש באמת כי הוא שש ושמח בשמחת חברו.

כל ישראל אחים הם

בכל שנה בליל תשעה באב היה אבי זצ"ל לומד עם ילדים, ומצטט באזניהם בדמעות שלישי מהספר "תורת בר-נש", מאחד מגדולי הונגריה שחי לפני כשמונים שנה.

במדרש מובא, שהקב"ה קורא לבני ישראל בתאר "בנים" - "בנים אתם לה' אלקיכם" (דברים יד, א), לעמת זאת מצינו שיעקב אבינו קורא לבניו "אחיו", שנאמר: "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים" (בראשית לא, מו). פרש רש"י שם: "הם בניו, שהיו לו אחיו, נגשים אליו לצרה ולמלחמה". מצינו שפעמים התורה קוראת לבנים בתאר אחים.

שואל בעל "תורת בר-נש": הנמצא בדבר הזה, שאדם יקרא לבנו בתאר אחיו?

הוא מביא, כי כאשר אדם נוטל לידיו פטיש - אם נוקש בו על העץ, ישמע קול הקשה נמוך, אם יכה על שיש - הקול שישמע יהיה גבוה יותר, ויותר מזה באבן או כדומה. עדין, כל הרעשים הללו סבירים. אך אם יקיש על ברזל - ישמע קול נקישה עצום למרחקים אדירים.

הסבה היא - כותב המחבר - כי הפטיש הוא אחיו של הברזל. כאשר אה מכה את אחיו נשמע קולו למרחקים, שלא כמו כאשר מכה על העץ או על השיש, שאין הפטיש אחיהם של אלו.

היה אבי ז"ל מוסיף בשמו, שיעקב אבינו קרא לבניו בלשון אחים, ולא קרא להם בנים, לרמוז להם שבני ישראל כלם בני איש אחד הם. כל יהודי מכל חוג ועדה, מארץ ישראל או מחוץ לארץ, הנו בנו של בורא כל העולמים, לכן הזכיר יעקב, כי אם ח"ו תדברו סרה בזולת, תפגעו בו ותגרמו לו חלילה וחס איזה צער, הרי הקול ישמע למרחקים, כמו הפטיש המכה על אחיו הברזל.

(רבי אהרון טויסיג שליט"א - כבודם של ישראל)

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת דברים תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 444

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'אמן' על ברכות הגאולה

בשנה זו לא נצונו ביום התשיעי לחדש אב. השנה, כידוע חל היום התשיעי בשבת, והצום נדחה ליום ראשון. כלנו מקווים, מתפללים ומיחלים שלא נצטרך לצום כלל; שהתפלות הרבות שעם ישראל נושא במשך כמעט אלפים שנות גלות, יעלו ויתקבלו במרומים ומשיח צדקנו יבוא ויגאלנו במהרה.

אולי יש שלא יודעים אבל גם הצפייה לגאולה פריכה במצות עניית אמן. ברבות מהברכות שתקנו חכמים טמונה בקשה לבוא הגואל, ובאמצעות ה'אמן' שאנו עונים אחריהן, מביעים אנו את אמונתנו וצפייתנו לבוא הגאולה.

בנוגע לעניית אמן על שתיים מברכות הגאולה, מצאנו התייחסות מיוחדת בספר הקדום 'ספר הגן ודרך משה' (ליום א'): מספר שם על אודות חסיד אחד שבקש להביא פיצד יתכן שרבות אלפי התפלות והבקשות שכלל ישראל נשאו ונושאים במשך דורות כה רבים לבוא הגאולה השלמה - טרם התקבלו, והגלות מתארכת והולכת. לאחר שהתענה על כך גלו לו מן השמים בחלמו: "איה תבוא הגאולה והעולם אינם משיגים לענות אמן על הברכות שבהן מבקשים על הגאולה - ברפת 'המחזיר שכינתו לציון' [לפי שממחרים לומר 'מודים דרבנן'] וברפת 'הפורש סכת שלום' [לפי שממחרים לומר 'ושמרו']!"

מן השמים גלו לנו כי מלבד בקשת הגאולה והפריה בברכות ובתפלות, נדרש מאתנו מאמץ נוסף - לענות אמן כדבעי על ברכות אלו, ואם רק נשפיל להקפיד על כך, נזכה להגאל. שמעתי פעם מחבר רמז יפה על כך, ראשי התבות של הבקשה: "ובנה ירושלים עיר הקדש" הן בגימטריה אמן.

יתכן אף לומר שענין זה נרמז במאמר חכמים (שבת לא א'): "בשעה שמכניסים אדם לדיון, אומרים לו: נשאת ונתת באמונה?... צפית לישועה?"

לינשאת ונתת באמונה יש קשר הדוק לצפית לישועה; הנושא ונתתו באמן, כלומר שהוא מקפיד על עניית אמן כראוי, הוא זה שיוכל לענות על שאלת: "צפית לישועה?"

כפי שלכל ברכה חסר המכה בפטיש - עניית אמן אחריה, כך גם את ברכות הגאולה יש להקפיד ולהשלים בעניית אמן.

בקריאת 'המחזיר שכינתו לציון. אמן' ובברכת שבת שלום,

278 218 מנחם מ"ן

פרש רש"י כי בני ישראל ישבו בקדש, תשע עשרה שנה, "כַּיְמִים אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם" - בדיוק כמנין השנים שבהן נעו ונדו בשאר מסעותיהם במדבר. ויש להבין את הסבה שבגינה התחלקו אותן שלוששים ושמונה שנים שנגזר על ישראל לנדוד במדבר מחמת חטא המרגלים - חצין במנוחה בקדש, וחצין בנדודים ממקום למקום?

פרש רבי פינחס הלוי הורוויץ בעל ה'הפלאה': מסתבר כי לאחר חטא המרגלים שבו נגזר על ישראל לשהות במדבר ולא להכנס לארץ, התפללו משה ובני ישראל שכלל הפחות ימנעו מהם היגיעה והקשי הנגרמים מחמת טלטולי הדרך. וכיון שתפלה עושה מחצה (ויק"ר ז א), התחלקו שנותיהם במדבר - תשע עשרה שנות נדודים, ותשע עשרה שנות מנוחה (פנים יפות).

משה תקן לומר 'מאה ברכות'

'ה' אלקי אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (א יא)

פרש רש"י (ע"פ ספרי א יא) שלאחר שבברך משה את ישראל: "יסף עליכם ככם אלף פעמים", אמרו לו ישראל: "משה אתה נותן קצבה לברכותינו", הלא כבר הבטיח הקדוש ברוך הוא לאברהם (בראשית יג טז): "ושמתי את זרעך כעפר הארץ?" אמר להם משה: "זו משלי היא, והוא [הקדוש ברוך הוא] ויברך אתכם כאשר דבר לכם".

אם כבר הבטחו ישראל בברכת הקדוש ברוך הוא לאברהם בברכה שאין לה קצבה, מדוע הצרך משה להוסיף להם ברכה משלו?

פרש רבי יעקב בעל הטורים:

משה רבנו למד את ישראל לברך 'מאה ברכות' בכל יום. וכיון ששכרה של כל ברכה הוא עשרה זהובים (חליו פז א), נמצא שפאשר יברכו 'מאה ברכות' ישתכרו אלף זהובים בכל יום. וזהו שאמר לישראל: בשכר מצות אמירת 'מאה ברכות' ביום שלמדתי אתכם, תשתכרו "ככם אלף פעמים", אולם מלבד זאת יוסיף ויברך אתכם הקדוש ברוך הוא מאוצרו.

סמוך לכך שמושה הוא שלמד את ישראל לברך 'מאה ברכות' נתן ללמד מהפסוק (דברים לג א): "וזאת הברכה אשר ברוך משה איש האלקים"; "משה איש האלקים" - ראשי תבות 'מאה' (בעל הטורים' דברים לג א; מנחת הנהגה).

ב'עת רצון' יש להתפלל על העתיד

'ה' אלקי אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (א יא)

פרש רש"י (ע"פ ספרי א יא) שלאחר שבברך משה את ישראל: "יסף עליכם ככם אלף פעמים", אמרו לו: "כיצד אתה נותן קצבה לברכותינו", והלא כבר הבטיח הקדוש ברוך הוא לאברהם (בראשית יג טז): "ושמתי את זרעך כעפר הארץ?" אמר להם משה: "זו משלי היא, והוא [הקדוש ברוך הוא] ויברך אתכם כאשר דבר לכם".

את טענתם של ישראל ואת תשובתו של משה, פרש רבי נתנאל פריד בעל ה'פני מבין' על פי משל:

מעשה במקל שלרגל יום הולדתו יצא בהכרח כי נכון הוא למלא כל בקשה שתגש לפניו. לשמע הכרזת המקל מהרו ובאו רבים מתושבי הממלכה, ובנה אחר זה שטחו את בקשותיהם. המקל אכן לא אכזב, כל בקשה שהגשה מלאה לשביעות רצונו של המבקש.

לקראת סוף היום נכנס לחדרו של המקל ידידו ורעו הקרוב ביותר. שמח המקל לקראתו ובקש מיד לשמע את מבקשו. בהכמתו בקש לה נצל את שעת הכשר עד תם, ובקשתו היתה כי מעתה ואילך כל בקשה ומשאלה שיבקש מהמקל, בכל עת ובכל שעה, תתקבל לרצון לפניו.

משל זה הביא החיד"א כ"י לבאר את הפסוק (תהלים סט טד): "ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלקים ברב חסדך עגני באמת ישעך"; בעת שמתפלל אדם בצבור שהיא "עת רצון" למקבלת התפלה (ברכות א א), יבקש האדם "ברב חסדך עגני באמת ישעך" - בכל עת, גם כאשר יארע ויאלץ להתפלל ביחידות (חומת אגף' תהלים שם).

אף לענייננו, טרם פטירתו, כשראה משה שיעת רצון' היא זו, עמד וברך את ישראל כל אחד ואחד בעניינים שהיו נצרכים לו באותה שעה. אולם בני ישראל שבקשו לנצל את גדל השעה, טענו כנגדו: כיצד "אתה נותן קצבה לברכותנו" - הלא מרבם הם צרכינו, ובכל עת יתוספו עליהם עוד ועוד צרכים חדשים? על כן מיד עמד משה וברכם שברכת ה' הפוללת הכל ועומדת לנצל תלונה אותם בכל עת (פני מבין).

תפלה עושה מחצה

'ותשבו בקדש ימים רבים כַּיְמִים אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם" (א מז)

תפלת מנחה שהצילה ממנות לחיים

להתפלל, אני ארד לשאב את המים במקומי, ובפעם אחרת תשאב אתה במקומי".

'ברוך ה'! אנקת רוחה נפלטה מפיו של דניאל, והוא מהר לאהלו כדי להתפלל תפלת מנחה.

מעט לפני שסים להתפלל נשמעה לפתע אזעקה עולה ויורדת, ובו רגע החל מטר פגזים נוחת על כל אזור המחנה. מסתבר כי ממש באותם רגעים החלו העירקים להפגז בכבדות את המחנה האירני.

צוחות פחד וזעקות פצועים נשמעו מכל פנה. הפאניקה הייתה אימה. לארטיילריה האירנית לקחו דקות ארוכות עד שהתעוררה להגיב בהפגזה נגדית. בינתיים נשכב דניאל על רצפת האהל וגונן על ראשו בידיו, תוך כדי שהוא מתפלל בכל לב לצאת בשלום מהארוץ. פיצוצי פגזי העירקים ורעם התותחים האירנים המשיבים אש נשמעו מכל כוון, ורק לאחר כמה עשרות דקות ארוכות ומתוחות שב השקט אל המחנה.

כשן הסערה התפנו האירנים לספר את מתייהם ולחפש את פצועיהם. המידע החל לזרם מהשטח אל חדר הפקוד, ורק לאחר שהערפל התפזר הבין דניאל את הנס הגדול שנעשה עמו; החיל שהתנדב ללכת במקומו אל המעין, נמצא מוטל לצד המעין, כשגופו מרטיש מפגיעה ישירה של פגז.

דניאל שנצל בנס גלוי בזכות הקפדתו על תפלה בזמנה, נשא עיניו לשמים והודה מעמק לבו לקדוש ברוך הוא ששמר עליו והצילו ממנות בטוח.

זמן מה לאחר מכן, לאחר שרות של שנה בשדות הקרב, בקש דניאל ממפקדיו לצאת לחפשה קצרה. המפקדים אשרו לו את מבקשו, והוא נגש לחדרו ונטל את חפציו על דעת שלא לחזור.

דניאל נסע לביתו, ארז לעצמו חבילה קטנה של אכל ובגדים, והודיע להוריו על תכניתו לעלות לארץ. לשמחתו, הוריו עודדוהו ותמכוהו, ואף העניקו לו סכום כסף מכבד כדי שיוכל לשמש אותו במהלך הדרך הקשה.

בכסף שקבל מהוריו שכר דניאל מברית שהסיע אותו בחשאי אל מעבר לגבול אירן פקיסטן, שם כבר המתין לו רכב שהבריחו אל מעמשי פקיסטן. משם נסע דרך טורקיה לארץ הקדש, ובה החל ללמד תורה בישיבת 'אור שמח', ובהמשך אף הקים בית נאמן בישראל.

מפי בעל המעשה

צאתו ובואו מעתה ועד עולם. לפחות בתחום שמירת המצוות יכול היה דניאל להיות רגוע. שלטון האיתולות האירני, למרות אפיו הקיצוני, כבד את שומרי הדת היהודית, ומתוך כך הרשה דניאל באפן מיחד לקבל חבילות מזון כשר מהבית. הוריו האוהבים דאגו לשגר אליו מדי שבוע שפע של מזון משביע ומזין, וכך, ביחס לחילים המסלמים שלעיתים רבות סבלו מתת תזונה, דניאל נהנה מרוחה יחסית.

הקפדתו הגאה על שמירת מצוות מלאה, גם בשעות המלחמה הקשות, גרמה לכך שרבים מהחילים האירנים שסביבו העריצוהו וכבדוהו. כך זכה דניאל למעמד מכבד יחסית בקרב החילים והמפקדים, דבר שלא פעם פטר אותו מתפקידים שהיו כרוכים בחלול שבת וכדומה.

באותו יום שבו התרחש ספורנו, בשעת אחר צהרים מאחרת, סים דניאל את משמרתו כשומר בכניסה למחנה שבו שרת. לאחר שבע שעות שמירה רצופות הוא היה עייף מאד והמתין בקצרו רוח לחיל שיחליפנו. החיל הגיע ודניאל החל לצעד לכוון אהל השנה, אלא שבדייק אז נגש אליו אחד מהקצינים האחראים ודרש ממנו לרדת למעין הסמוך ולשאב ממנו כמה דליי מים כדי למלא את מיכל המים של המחנה.

במחנה, שהיה ממקם באזור הררי ומבדד בלב כורדיסטן האירנית, לא היו מים זורמים. היה זה נהג שבשגרה שהחילים היו נדרשים מפעם לפעם לרדת אל אחד מהמעיינות הרבים הפזורים בסביבה ולשאב מהם כמה דליי מים כדי למלא את מיכלי השתיה של המחנה.

למרות עיפותו הרבה לא העז דניאל להתנכח, כל חיל בצבא האירני יודע שפקדה זו פקדה! וכוח, קטן ככל שהיה, עלול לגרום אחריו ענש כבד. דניאל החל אפוא לרדת לכוון המעין, אלא שאז נעצר על עומדו. 'טרם התפללתי מנחה!' נזכר. נותרו דקות ספורות בלבד עד לשקיעה, ודניאל התלבט מה לעשות. כיהודי מדקדק במצוות הקפיד גם בזמנים הקשים ביותר שלא להפסיד שום תפלה, האם יאלץ הפעם לותר על כך?!

אחד החילים, הבחין במצוקתו והתענין: "מה קרה?"

דניאל הסביר לו שלפי מצוות דתו הוא חייב להתפלל עכשו, דבר הסותר את הפקדה שהשתה עליו זה עתה. בפרץ של רצון טוב התנדב החיל מיד והציע לדניאל: "לך

המים, ימי מלחמת אירן-עירק. אותה מלחמה עקובה מדם, מהקשות ביותר שיזע העולם בעשרות השנים האחרונות. מלחמה שגבתה במהלכה מחיר דמים כבד של מעל מיליון הרוגים מקרב הצדדים הלוחמים. המלחמה החלה זמן מה לאחר נפילת שלטון השאה האירני והקמת שלטון האיתולות המסלמי ונמשכה לאורך כשמונה שנים קשות, עד שהסתיימה בניסגותם של שתי המדינות מהשטחים שכבשו במהלך המלחמה, כאשר קו הגבול שב לקדמותו, כפי שהיה טרם פריצת המלחמה.

מעט לפני שסים להתפלל נשמעה לפתע אזעקה עולה ויורדת, ובו רגע החל מטר פגזים נוחת על כל אזור המחנה. מסתבר כי ממש באותם רגעים החלו העירקים להפגז בכבדות את המחנה האירני.

העיר שיראז באיראן

בשיאם של ימי המלחמה הקשה, לאחר חדשים ארוכים שבהם אבדו האירנים אלפי לוחמים מדי יום, הורו השלטונות על גיוס מסיבי כפוי של מאות אלפי חילים מכל רחבי המדינה. גם דניאל ברדי, צעיר כבן שלושים, בן לאחת מהמשפחות היהודיות השרשיות בעיר שיראז שבאיראן, אלץ באותה העת להצטרף למאמץ המלחמתי.

בצער רב הוא נאלץ לעזב את עבודתו בבית העסק המשפחתי שנהל אביו ולצאת אל שדה הקרב המרוחק והמדמם. בחדשים הבאים היה עתיד לעבר חיות קשות מנשא, לחזות במראות קשים ביותר ולהלחם בתנאי שטח קיצוניים. טרם צאתו מהבית הוא הניח ידו על המזוזה ונשא תפלה חמה שה' ישמר

ברכת המצוה על ברפת כהנים

ברפת כהנים בחזרת התפלה

צוּמָה הַתּוֹרָה אֶת הַכֹּהֲנִים לְעֹלוֹת לְדוֹכּוֹ וּלְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם בְּבִרְכָה הַתּוֹבָה בַּתּוֹרָה (בַּמִּדְבָּר ו' כז-כו): "וּבִרְכָה ה' וְיִשְׁמְרֶךָ; יָאֵר ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וְיַחַדְךָ; יִשָּׂא ה' פְּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשְׁלֹם."

חֲכָמִים תִּקְנּוּ שֶׁהַכֹּהֲנִים יִקְיָמוּ מִצְוַה זֶה בַּתּוֹךְ חֲזַרְתְּ הַש"ץ, לְאַחַר בְּרוּכֹת הָעֲבוּדָה וְהַהוֹדָאָה, וְסִמְכוּ תִּקְנַתְם עַל לְשׁוֹן הַפִּסְטוֹק (וַיִּקְרָא ט כב): "וַיִּשָּׂא אֶהָרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מֵעֲשֵׂת הַחֹטָאִת וְהַעֲלָה וְהִשְׁלִימָם", מִמֶּנּוּ מְשִׁיב שֵׁלָא הִסְתַּלַּק אֶהָרֹן מִן הָעֲבוּדָה עַד לְאַחַר שִׁבְרָךְ אֶת הָעָם. לְפִיכָף, מִצַּד הַדִּין צְרִיכָה הִיְתָה הַבְּרָכָה לְהִקְבֵּעַ לְאַחַר בְּרַכַּת עֲבוּדָה, וְאוּלַם בְּפִעֵל תִּקְנּוּ לְאוּמְרָה רַק אַחַר בְּרַכַּת הַהוֹדָאָה, שְׁכֵן "עֲבוּדָה וְהוֹדָאָה חֲדָא מִלְתָּא הִיא", כְּלוּמֹר: "שֶׁהַהוֹדָאָה עֲבוּדַת הַמִּקְוֹם הִיא, וְאִין לְהַפְסִיק בֵּינֵיהֶם" (מְגִלָּה יח א; ר"י ש"ס ד"ה חֲדָא). הָאֲדַמו"ר רַבֵּי זָבֵב וּוּלְף מְסַטְרִיקוּב הוֹסִיף וְהִסְבִּיר שֶׁהַהוֹדָאָה - תּוֹבָאֵת הָעֲבוּדָה הִיא, שְׁכֵן לְאַחַר שִׁמְקוּרֵיב אֲדָם קֹרְבֵן לְפָנָיו ה' נִשְׁבֵּר לְבוּ בְּקוּבוּ, כְּפִתּוּב (תְּהִלִּים נא יט): "זְבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נִשְׁבֵּרָה", וּמִתּוֹךְ כֵּף הָרִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה וּמוֹדָה לְבוּרָאוֹ הַבְּהֻנָּה (ז'ר זָהֵב פ'ר צו).

נסח הברכה

לפני קיום מצוה זו מברכים הכהנים 'ברפת המצוה', כמתקנת חכמים לגבי כלל המצוות.

ואולם, בשונה מיתר ברכות המצוות קבעו חכמים נסח מיוחד לברכה זו, כנסח המיוחד שקבעו חכמים לכל המצוות שנצטוו בהן הכהנים: "אשר קדשנו בקדשתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה" (סוטה לט א).

הסבה שתקנו לכהנים לברך בנסח שונה היא לפי שהנסח הכללי: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו", יש במשמעותו הודאה על קיום המצוות שנצטוו בהן כל מי שנכלל בקדשת ישראל. לפיכך, לפני קיום כל אחת ממצוות הכהנה, תקנו חכמים שיפרטו הכהנים בברכתם שמודים הם על כך שאזכו למצוה, שרק הם שנתקדשו בקדשתו של אהרן הצטוו בה (נחל איתן' טו ה).

ברכה על נשיאת כפים

חכמים (סוטה לח א) דרשו מן הפתוב שהכהן צריך להגביה ידיו [נשיאת כפים] בעת אמירת ברפת כהנים. ב'שליח ערוך הרב' (או"ח כחכ ז) פסק שאין לכהנים לשאת את כפיהם לפני אמירת 'ברפת המצוה', אלא לאחריה - בשעת אמירת פסוקי הברכה ["וּבִרְכָה" וכו']. זאת לפי ש'נשיאת כפים' היא חלק מעשר המצוה, והרי ברפת המצוה צריכה שתאמר קודם עשית המצוה [עובר לעשייתה].

ואולם ה'פך החיים' (שם עו) הביא בשם ה'פנח רזא' (במדבר ו כז) כי עקר המצוה היא רק אמירת פסוקי הברכה, ואלו נשיאות כפים אינה מעקר המצוה, על כן כתב שאדריבה יש להקדימה לברכת המצוה, כדי שלא תגרם ל'הפסק' בין הברכה למצוה. ה'פנח רזא' אף הביא סמך לשיטתו מלשון הפתוב (תהלים קלד ב): "שאו ידכם קדש וברכו את ה'" - "שאו ידכם" לפני 'ברכו את ה'".

רבי אריה ליב מאמסטרדם נקט אף הוא ש'נשיאות כפים' היא חלק מהמצוה, ולפיכך אין הכוונה נושא כפיו אלא לאחר הברכה. כך פרש שדברי רבי אלעזר בן שמוע (שם לט א): "מימי... לא נשיאתי כפי בלא ברכה" נאמרו כפשוטם; שהקפיד שלא להגביה ידיו לפני שברך ברפת המצוה, כיון שחדש שהגבהת הידים היא חלק מהמצוה (בגין אריאל' ח"ב מסכת סוטה).

מקור הברכה

בגמרא (מגלה כז ב) הובא כי רבי אלעזר בן שמוע אמר לתלמידיו שאחת הסבות שבגינן זכה להאריך ימים היתה: "מימי... לא נשיאתי כפי בלא ברכה". ותמורה המפרשים: היתכן שייחס רבי אלעזר את סבת אריכות ימיו להקפדה על דבר שבחובה כ'ברפת המצוות'?

ה'טורי אבן' (שם) פרש כי עד לימיו של רבי אלעזר בן שמוע לא היו מברכים 'ברפת המצוה' על ברפת כהנים, וכיון שהוא שתמו לברך עליה, תלה את אריכות ימיו בזכות זו.

מדוע באמת לא תקנה ברכה למצוות ברפת כהנים עד לימיו של רבי אלעזר? הנצי"ב ('העמק שאלה' בהעלתך שאילתא קכה אות יא) פרש שחכמי הדורות הקודמים סברו שכשם שברפת 'איהבת עולם' נחשבת כ'ברפת המצוות' לקריאת שמע הנאמרת אחריה (ראה רמב"ן ברכות יא ב), כך ברפת 'הטוב שמך וך נאה להודות' שמברך שליח הצבור, היא כ'ברפת המצוות' ל'ברפת כהנים' הנאמרת אחריה. ולכן לא תקנו לה ברכה מיוחדת. אולם רבי אלעזר בן שמוע סבר שמאחר שאין שליח הצבור מוציא בתפלתו את מי שבקי בתפלה (שו"ע או"ח ככד א), אין הכהנים יכולים לצאת ידי חובת ברפת המצוה בברכתו, ולכן תקנו להם ברכה מיוחדת.

עוד יש שבאר זאת על פי דברי הפוסקים (ראה 'בית דוד' או"ח סי' פג) שאין מברכים על קיום מצוות שמהותן היא אמירת ברכה, ולפיכך לא תקנו ברכה על מצות 'ברפת המצוה'. אף לענינו יש לומר שלפיכך לא תקנו חכמים ברכה על ברפת הכהנים שמהותה היא ברכה. ואולם רבי אלעזר סבר שרק על ברכה המכוננת כפלי ה' [כברפת המצוה] אין מקום להוסיף ולברך ברכה לפניה, אך ברפת הכהנים, אף שמהותה ברכה, הלא מכוננת היא כפלי ישראל, ולכן יש לברך עליה כעל יתר המצוות (תקנו תפלה' בסדור 'אוצר התפלות' סדר ברפת כהנים בתפלת שלווה רגלים).

בונת אמון

אמת הוא שהקדוש ברוך הוא צוה את הכהנים לברך את עמו ישראל באהבה.

אברך יקר!
בהצטרפות למיזם 'דרך אמונה' תזכה לצבר תשעים אמונים ביום, ובכך תזכה להמנות על הראייה להקרא: "גוי צדיק שמר אמונים".
המקפידים על כללי מיזם 'דרך אמונה' במהלך חדש אב, זכאים להשתתף בהגרלה על 6 מלגות בסך \$ 500 כל אחת.
ההגרלה מתקיים א"ה ביום שלישי ג' באולול תשפ"ב.
הזוכים יקבלו הודעה ושמותיהם יפורסמו במוקד 'דרך אמונה' שלושה 3.

מוקד 'דרך אמונה'

03-91-7-91-91

- שלושה 1 שמיעת כללי המיזם
- שלושה 2 הרשמה להשתתפות בהגרלה, בין השעות 20:00-22:00
- שלושה 3 שמיעת שמות הזוכים

תשעים אמונים ביום

חכמים קבעו כי על האדם לענות מדי יום תשעים אמונים על ברכות. כדי להצליח לעמוד במסכה זו צריך האדם להשתדל במחד לשמע ברכות מפי חברו, לפיכך נהנו רבים לשמע 'ברכות השדר' מפי כמה מתפללים (שו"ע או"ח דה שו"ת הר"ם"ע מפא"ס סי' קכ"ג משנה ברוך' שם סי' ק"ו).

ישאל לעתיד לבא

המוכיח רבי משה כהנא מגיביטש כותב כי לעתיד לבא ישאל כל אדם האם הקפיד לענות מדי יום תשעים אמונים, וכן האם עמד ביתר המכסות שקבעו חכמים לדברים שבקדשה, ואלו דבריו: "כתבו חכמי אמת, שלעתיד לבא ישאל כל אדם אם היה 'צדיק', דהינו אם קיים בכל יום את מכסת הדברים שבקדשה שגורמו באותיות צדי"ק: "צ" אמונים, ד' קדשות, י' קדושים, ק' ברכות..." (דרך משה' ליום יא)

בנין של צדיק

רבי שמשון דוד פינקוס היה אומר כי לעמידה במכסות הדברים שבקדשה יש משמעות מיוחדת בנוגע לקביעת דרגתו של האדם. שהרי קבעו הדמונים שאין אדם נקרא 'צדי"ק', עד שישלים צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדושים וק' ברכות. נמצא שאם חסר לאדם אחת מהמכסות שקבעו חכמינו לאמירת דברים שבקדשה, הוא כבר לא צדיק!

אין זה ענין של עוד אמן או פחות אמן, יש לנו כאן בנין של צדי"ק - ואם חסרה לנו אמן אחת, כל הבנין של הצדיק חסר! כפי שאדם שחסרה לו אצבע אחת אינו 'אדם' - פחות אצבע, אלא הוא בגדר 'בעל מום' שחסר לו בשלמות ה'אדם', כך אדם שלא השלים מכסה זו, חסר לו בשלמות ה'צדיק' (נפש שמשון' על סדור התפלה עמ' קלח).

לכבוד מערכת וכל מאמינים,

תודות רוב ברכות על העלון הנפלא, המשמש בעבורי כ'זרקור' נדיר המאיר את כל נושאי 'עבודת הלב'.

נתן לקרא על פעלכם, את הקריאה שקרא רבי עקיבא בשעתו (אבות דר' פ' פרק ו) בראותו את האבן החקוקה המנוחת על פי הבאר: "אבנים שחקו מים". כמים השוחקים אבנים, כן פועלים הרעיונות המקוריים, הברורים והמבארים, אשר אתם מביאים לפנינו מדי שבוע, בגוון ותמונה מופלא. אט אט הם משלימים את יעודם, התודעה מחלחלת בלב ההמון, ומתוך כך מתרבה ההקפדה על כבוד שמים בעולם.

'כטופח על מנת להטפוח' - רבים מקוראים הנאמנים הופכים אט אט מ'מתחזקים' ל'מחזקים'. אין הם מסתפקים בהתחזקותם האישית, אלא מבקשים אף לזכות את זולתם, ומתוך כך הם מקדימים לבית הכנסת לשמיעת ברכות השחר מהמתפללים.

יהי רצון שחפץ ה' בידכם יצליח, ותמשיכו לפעל גדולות ונצורות עד כי נזכה לראות כי כל "עדת ישראל יעשו אתו" [ראשי תבות בגימטריה 'אמן'] - את האמן'.

בברכת כ"ה לחי',
שלום ויש,
ירושלים.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

המהר"ם בנעט ז"ע

המהר"ם בנעט ז"ע י"ג באב תקפ"ט

רבי מרדכי בנעט מניקלשבורג נולד בעיר שווגא שבהונגריה בשנת ה'תקי"ג, לאביו רבי

אברהם. בהיותו כבן אחת עשרה שנים כבר נשלח ללמוד בישיבה ששכנה בעיר אטינגן, ובראשה עמד רבי יעקב קצנלבויגן. בגיל שמונה עשרה עבר לפראג, שם למד תורה מפי רב העיר בעל ה'נודע ביהודה'.

בהגיעו לפראג נלקח כחתן לבתו של אחד מנכבדי העיר ניקלשבורג. לאחר נשואיו הסתופף בצלו של רב העיר הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג שהיה ממאורי החסידות, ולימים ראה בו רבו המבוק.

בצעירותו התמנה רבנו לדין בעירו ניקלשבורג, אולם בהמשך עקר מהמקום כדי לשמש במשרות רבנות בכמה מערי אירופה. לאחר פטירת הרבי ר' שמעלקא, נעתר לשוב ולמלא את מקומו כרבה של ניקלשבורג. בעיר ניקלשבורג עמד רבי מרדכי בראשות ישיבה גדולה שעל ספסליה נמנו כארבע מאות תלמידים, ביניהם רבי יהודה אסאד זצ"ל ועוד מגדולי ישראל. בהיותו מערף ביותר על קיסר אוסטריה פרנץ הראשון, מנהו זה כרבה של מורביה כלה. את מעמדו הרם נצל כדי להגן על חומות הדת.

לעת זקנותו נסע רבי מרדכי אל עירת המרפא קרלסבאד, בהיותו שם, ביום י"ג באב ה'תקפ"ט נתבקש לישיבה של מעלה. נטמן בעיר ליכטנשטט הסמוכה לקרלסבאד, על תנאי שיעבירוהו בהמשך לעירו ניקלשבורג. כחצי שנה אחר פטירתו העתיק ארונו מליכטנשטט, ונטמן למנוחת עולמים בעירו ניקלשבורג.

ברכות השחר מפל אחד ואחד

רבי יעקב, בן מהר"ם בנעט, מתאר בקנטרס שכתב על תולדות חיי אביו את סדר הנהגתו מדי בקר, ואלו דבריו: "מעולם היה... מן העשרה ראשונים, ושמע מפל אחד ואחד מבאי ביתו את ברכות השחר כדי לענות אמן אחריהם, ואחרי כן אמר הוא עצמו הברכות על הסדר בקול געים ובכונה, קדם שעמד השליח צבור בתפלה" (תולדות ר' מרדכי בנעט עמ' 16).

אמן - שלישת עקרי האמונה

בעל ספר העקרים (מאמר ראשון פ"ד) סבר שעקרי הדת הם שלושה: א. מציאות ה'; ב. תורה מן השמים; ג. שכר ועונש. מהר"ם בנעט באר כי המלה אמן היא הכרזת אמונה בשלושה עקרין אלו. שהרי אמרו חכמים (שבת קיט ב) כי שלוש אותיותיה מכונות לשלוש התבות: "א- ל מלך נאמן". והנה, 'א-ל' היא הכרזה על אמונה במציאות ה' המושל בכל, בכח בלתי מוגבל. 'מלך' היא הכרזה על האמונה בתורה מן השמים, ככתוב (תהלים צט ד): "מלך משפט אהב", והתורה נקראת משפט, ככתוב (תהלים יט י): "משפטי ה' אמת צדקו יחדו", ונאמן היא הכרזה על היותו נאמן לשלם שכר למקמי מצוותיו ועונש לעוברי עליהן (ד"רשות מהר"ם בנעט דרושים קצרים).

קדיש מפי אדם גדול

ספר נכד רבנו, הגאון רבי אברהם יצחק גליק מטולצ'נא, כי אשת רבנו, הרבנית מרת שרה פינקל עליו השלום, היתה מתפללת שבעלה יאריך ימים יותר ממנה, כדי שתזכה שצדיק כמותו יאמר אחריה קדיש וילמד לעלוי נשמתה. בקשתה נתקבלה, והיא אכן נפטרה קצת יותר משנה לפניו [כ"ז באיר תקפ"ח], ורבי מרדכי אמר אחריה קדיש במשך כל השנה (צדיק פתמר יפרח עמ' כח).

פנינת בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

איך משמחים את בורא עולם

יהיה לימוד תורה בעם ישראל, אבל רואים אנו שצריך מלחמה עיקשת והרבה מסירות נפש לשם כך.

למעשה הכל מתחיל ונובע מנקודה אחת, והיא חורבן בית המקדש. הרי כאשר היה בית המקדש קיים, היה אור גדול בעם ישראל, היתה שכניה ועם ישראל חיו בקדושה וטהרה, והיו לומדים תורה בדביקות. אבל לאחר חורבן בית המקדש - זהו, הלב של השכינה וליבם של עם ישראל הפסיק לפעום, וצריך מסירות רבה ומאמץ גדול בשביל ללמוד כמה דקות, וצריך מאמץ רב בשביל לקיים את התורה והמצוות, השכינה הסתלקה מעם ישראל, אין זה דבר פשוט כלל, וזהו המצב שנגרם עקב כך.

אבל בד בבד צריכים אנו לזכור, שכמה שקשה לנו, ובאמת שנמצאים אנו במצב רוחני קשה מאוד, לקב"ה יש צער בכפלי כפליים, ככתוב "בְּכָל צָרָתָם לֹא צָר" (ישעיה סג, ט), כשיש צער למטה יש צער גדול גם לקב"ה, הקב"ה מצטער בצרת עם ישראל. אם חס ושלום יהודי נמצא במחלה או בקשיים, שלא יחשוב שזהו הצער הפרטי שלו, זהו בראש ובראשונה צערה של השכינה, ויש לקב"ה כאב וצער גדול מכך.

ידוע שכתוב בספרים הקדושים הבטחה מפי קדושי עליון, שאם יהודי נמצא בצער ומצוקה, והוא לא חושב על הצער שלו, אלא חושב על צערה של השכינה, מובטח לו שהוא יצא מהצרה שלו. לצערנו האדם רגיל לראות קודם כל את צרתו שלו, ורק אחר כך את צערם של אחרים, אבל צריכים אנו לזכור שהקב"ה נשאר ללא בית בעולמנו, הקב"ה ללא עם ישראל בקדושתם, הקב"ה נמצא כנווד וגולה מביתו, וזהו צער איום ונורא, וזה מה שצריך לכאוב לכל אחד מאיתנו.

אם כן, התפקיד שלנו זה לשמח את הקב"ה ולהרבות כבוד שמים, ואיך יכולים אנו לעשות כן? כיצד יכולים אנו להקל על צערה של השכינה הקדושה? לפי האמור התשובה היא פשוטה מאוד, מכיון שבכל צער שיש ליהודי הקב"ה נמצא בצער גדול, אם כן כאשר נשמח יהודי אחר ונעזור לו בצרתו נשמח בכך את הקב"ה. ככה עובדים הדברים בשמיים, כל המשמח יהודי משמח את בורא עולם.

הרב בידרמן סיפר עצום בעניין. לפני מספר שנים נסע הרב בידרמן לקבר רחל, וכשהגיע לכניסה לציון הוא הבחין באדם הדור ומיוחד העומד לנגד עיניו, הנראה כתלמיד חכם עצום. הרב ניגש אליו ודיבר איתו מעט בלימוד, ומיד הבחין בחכמה עצומה היוצאת ממנו, יודע את הש"ס והפוסקים באופן מדהים, ובנוסף מתנהג ומדבר באצילות. תוך כדי הדברים הבין הרב בידרמן, שמדובר בגביר שחי בארצות הברית. הרב בידרמן הרגיש שהוא חייב לשאול אותו, מהיכן הגיעה החכמה הזאת והאצילות שיש לו.

הרב אליהו לופיאן אומר בשם החפץ חיים, כשהיתה מלחמת העולם הראשונה, הסבל היה גדול והיו מקרים קשים ונוראים, שהיה קשה מאוד לעמוד בהם. אומר הרב, שבזמן מלחמת העולם הראשונה כבר ניבא החפץ חיים ואמר, כשהיתה מלחמת עולם השנייה, המלחמה הראשונה תהיה כאין וכאפס לעומת השנייה, וכמו שידועים כולנו מליונים של יהודים הובלו לטבח וקיפחו את חייהם, נורא ואיום. המשיך ואמר החפץ חיים, כאשר תגיע מלחמת העולם השלישית, מלחמת העולם השנייה תהיה כצחוק לעומת מה שהולך להיות במלחמת העולם השלישית.

הוסיף החפץ חיים ואמר, שמלחמת העולם השלישית תהיה מלחמה רוחנית, והיא המלחמה הקשה מכולן, ומה הכוונה במלחמה רוחנית, שכולם רוצים להלחם על התורה הקדושה, אנחנו רוצים ללמוד תורה, ומנגד יש כאלה הרוצים לבטל את התורה ולימודה, וזו תהיה מלחמה קשה ועיקשת. הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות בזמן מלחמה על התורה, זה להרבות כבוד תורה וכבוד שמים בעולם, שחס ושלום לא יתחלל שמו של הקב"ה, כי כאשר התורה מתחללת זה חילול שמו של הקב"ה.

הגמרא (סנהדרין צח): מביאה כמה וכמה אמוראים שאמרו "יתי (יבוא המשיח) ולא איחמיניה (ולא אראנו)", וכוונתם שהם לא רוצים להיות בעולם הזה כשיגיע זמן ביאת משיח צדקינו, ודאי שכל אחד יודע שכאשר יגיע העת, יהיה גילוי עצום ונורא ואור הגדול, עליו נאמר "עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹקִים זֹלְתָךְ" (ישעיה סד, ג), תהיה מהפכה גדולה, ועם ישראל יזכה לראות ממש מראות אלוקים, ומי שיזכה לראות את זה, ודאי שזה אומר שהוא זכאי לכך, ובכל אופן באו אותם אמוראים ואמרו, אנחנו לא רוצים להיות בעולם בזמן הזה. הפשט הפשוט הוא שיהיו צרות רבות, ויהיה קשה לעמוד כנגד אותם אסונות וטרגדיות שעלולות להיות.

אבל ישנו פשט יותר עמוק, וכי מה התכוונו לומר האמוראים, וכי הם מפחדים מהצרות אל מול הגילוי האלוהי הגדול והנורא שיהיה, וכי הם לא רוצים לזכות ולהיות באותו הגילוי. אלא אמרו האמוראים, יודעים אנו שבזמן הזה שלפני הגילוי, יהיה חילול ה' גדול ונורא, כמו שאמר החפץ חיים, ואנו לא מסוגלים להיות בזמן הזה, ולא מסוגלים לראות את אותו חילול ה', ולכן אנו מוכנים להפסיד את אותו גילוי שכניה, (וכמובן שכונתם שהם משתוקקים וחפצים להקיץ בזמן תחיית המתים), אבל העיקר שלא יראו את חילול כבוד שמים, נורא ואיום.

זה מה שראות עינינו בדורנו, יש מלחמת דת ממשית על התורה הקדושה, האם תהיה תורה והיהו ישיבות קדושות, ומנגד חס ושלום יש החפצים בסגירת הישיבות. ודאי שיש לנו הבטחה "כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זֵרְעוֹ" (דברים לא, כא), הישיבות ולימוד התורה תמיד יתנהלו כסדרן, והובטחנו שתמיד

**"בְּכָל צָרָתָם לֹא צָר",
כשיש צער למטה יש
צער גדול גם לקב"ה,
הקב"ה מצטער בצרת
עם ישראל. אם חס
ושלום יהודי נמצא
במחלה או בקשיים,
שלא יחשוב שזהו
הצער הפרטי שלו,
זהו בראש ובראשונה
צערה של השכינה**

המשך
בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל	לע"נ רחל בת שולמית סלחה ע"ה
	21:00	20:08	18:57				

החיים במרתף

נרצה להתקרב - רק נקפוץ לביקור מרומם... והיום אנחנו במרתף. אנו יכולים להתפלל, אבל לא מרגישים ולא חווים את קרבת ה' כמו אז, לא רואים בעיניים ולא חשים בידיים. איננו יכולים לאכול בשר קדשים, אין לנו יכולת לחיות עם ה' יתברך בתחושות ברות מימוש בידיים. אלו חיים במרתף טחוב ועצוב, בעוד יש לנו בית מפואר למעלה...

כולנו אבלים על דרכי ציון השוממות, אבל אין זהו אבל רגיל, שונה אבל זה מהצער של קרובים לאדם שנפטר, ויותר דומים הם לכן קרוב שהלך לאיבוד בעומק היער, לצד הצער והכאב על האובדן - יש געגוע צורב, ציפיה בלתי פוסקת לשובו, כמיהה לראותו שוב. גם אם היער מלא בשודדים או חיות רעות, וגם אם הוא נחטף בידיהם - הלב אינו מאפשר להתאבל, אלא רק להתעצב, ומיד לפעול בכל הכח כדי להחזירו לביתו, מתוך געגוע לראותו שוב מחייו, בחיק משפחתו האוהבת... ואם כך הדברים בבן אובד, הם שבעתיים נכונים באבא שבשמיים, שהיינו סמוכים על שולחנו וחיים בהיכלו, בצילו חימדנו וישבנו, אליו עלינו לרגל, אצלו כיפרנו

שר' קלמן הגביר חיתן את בנו בכורו, העריכו כולם כי לבטח ירכוש לזוג הצעיר בית נאה ומהודר, כנאה וכיאה לבנו של עשיר כמותו. כולם ידעו שסוכם מראש כי בני הזוג יתגוררו בארץ ישראל, והניחו כי אביהם הכין להם בית ראוי לשמו, בהתאם לכבודו ומעמדו. גם החתן ידע שאביו טיפל היטב בנושא הדירה הממתנה לו בירושלים, ולו לא נותר אלא לברר את הכתובת ולקבל מפתח... לאחר ימי השבע ברכות, נפרד ר' קלמן מבנו וכלתו בהתרגשות אין קץ, צייד אותם במפתח ובכתובת, והזוג הצעיר טס ארצה. לאחר טיסה בת כתיסר שעות, ולאחר שהעמיסו מזוודותיהם על המונית בשדה התעופה וגם פרקו אותן ממנה בחצר הבית בירושלים - לא נותר לבני הזוג אלא לנעוץ את המפתח בחריץ המנעול, והדלת נפתחה.

האור הודלק, אבל אז - תחושתם היתה שענייהם חושכות. אם הם חשבו שהם מגיעים לבית ראוי לשמו, בית מרווח בן כמה חדרים, מרוהט בכל טוב, רחב ידיים ונאה למראה, מסתבר שהגיעו לסוג של מחסן קטן, טחוב למחצה. במחסן מושלכות מיטות חדשות ונאות שהוזמנו עבורם, מוצרי חשמל כמו מקרר ומכונת כביסה משוכללים ארוזים היישר מהיבוא, אולם השטח קטן וצפוף ממש, וגם המרחב לא נראה יפה מדי...

לקח להם זמן להתרגל לעובדה כי זו הדירה, אבל באין ברירה - אין ברירה. המקרר חובר לשקע, לכיור שהיה שם הודבקה חתיכת שיש מהחצר, ומעתה ייקרא שם פינה זו 'מטבח'. השולחן והכיסאות הוצבו גם הם, והמיטות בפינה הנגדית. מסתבר - שזו הדירה המדוברת, בה יאלצו לגור. ומה להם מתלוננים? - הרי קיבלו אותה חינם אין כסף... לא קלים היו החיים בקיטון הצר והמחניק. המקום היה צפוף ביותר, הפריטים הונחו זה על גב רעהו, ובאופן כללי - זה היה רחוק מאוד מההגדרה 'דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם'. הם לא פיללו ולא מיללו שיגיעו למקום כזה...

חלפו כחודשיים, ובשיחת טלפון שגרתית בישר ר' קלמן כי הוא מגיע ארצה לביקור. 'נו, שיבוא ויראה איך אנחנו חיים' - לחשה הרעיה הצעירה לבעלה, שהגיב באנחת הסכמה. אולי אם אבא יראה את המצב, הוא יבין שלא סידר לנו בית ראוי לשמו, ישלוף שיק ויסדר את העניין... הקיטון הצר מורק וצוחצח לקראת ביקורו של ר' קלמן, שהופיע בהדרו בשעת אחר הצהריים מאוחרת. הוא נכנס אל הבית הקטן, וכמעט קרס תחתיו. 'מה זה?!' - הוא שאג, 'פה אתם גרים? פה?! הרי אני תכנתי את הדירה הזו עם אדריכל מובחר, הבית תוכנן בקפידה, על סלוננו הענק ושבעת חדרי המפוארים, המטבח המתקדם והלובי המרווח בכניסה. זה לא יתכן!' - אמר, וכשעיניו יוצאות מחוריהן החל להסתובב מסוחרר...

ואז, ניגש אל המקרר, שלף את החוט מהשקע, והזיז אותו קמעא. דלת. דלת נחשפה שם. הוא פתח את הדלת בתנועה בוטחת, ואז התגלו מדרגות. בני הזוג עולים אחריו במדרגות וחושפים... בית

נאה ומפואר, מרווח וגדול. בית בן שבעה חדרים, כל אחד מהם כמו סוויטה של בית מלון. ואיזה לובי, ואיזה מטבח, ואיזה סלון... 'אתם גרתם לכם במרתף של הבית המפואר שבניתי עבורכם, שם בחרתם לגור?!', שאל ר' קלמן ההמום. 'ציוויתי על הספקים השונים להניח שם את הריהוט ומכשירי החשמל, כדי שתוכלו למקם אותם כרצונכם במרחבי הבית, לא רציתי שהמובילים ילכלכו אותו. ואתם - פשוט השארתם אותם במרתף, וגרתם במרתף של הבית הענק שבניתי לכם?!'

אחים יקרים! בתשעה באב, קולו של אבא המתגעגע יוצא מסוף העולם ועד סופו: בניתי לכם בית, בית מקדש. כמה מואר ונעים שם, כמה נחמד ואהוב. כמה אנו יכולים לחיות שם ביחד, להתעלות, להתרומם, להתרגש, לחוש קרבת אלוקים בעומק ליבנו! האם טוב לכם במרתף? האם נעימים לכם התנאים הנוכחיים בהם אתם חיים? יש בית מפואר למעלה, שובו אליי ואשובה אליכם! יתכן בהחלט שהתרגלנו לחיי המרתף, עד כי כבר איננו חשים בחסרונו של הבית הגדול.

אבל אם נתבונן נבין, שמעבר לקיר מרתף הגלות יש בית מרווח ומפואר, חיי גאולה, חיים בצילו של אבא, בקרבת אלוקים. אז, בבית הגדול, כשיפתחו שערי בקרוב, אם נחטא חלילה - נביא קרבן ומיד נראה את הכתם מוסר וממורק. אם

הוא נכנס אל הבית הקטן, וכמעט קרס תחתיו. 'מה זה?!' - הוא שאג, 'פה אתם גרים? פה?! הרי אני תכנתי את הדירה הזו עם אדריכל מובחר, הבית תוכנן בקפידה... זה לא יתכן!' - אמר.

עוונותינו, לפניו שפכנו שיח ואותו ראינו מקשיב לנו. היתה לנו תקופה מדהימה כאשר היינו קרובים אליו כל כך, חשים אותו, מרגישים את ידו התומכת, נרגשים בחצרותיו ונלהבים בנעשה במקדשו... אז הגיע החורבן, כשמו כן הוא. לא רק בית המקדש נחרב, מערכת יחסים שלימה בינינו - בני אהבים, לאבינו - אבינו שבשמים, נחרבה עם בית המקדש. אנו שרויים בעומק הגלות, רגשותינו קפואים, תחושותינו דוממות. עולם שלם של קרבת אלוקים גלוי, של קשר ישיר ובלתי אמצעי עם הקדוש ברוך הוא, של גילוי שכניה חשוף לעין כל, הלך לאיבוד... אבל הבן לא מת, ממש לא. הוא רק הלך לאיבוד, ביער סבוך ומפותל ושמו 'גלות'. ביער הזה יש שודדים נוראיים, יש גזירות קשות, יש צרות, יש מחלות, יש ייסורים, יש אויבים, יש קשיים בכל התחומים. זהו יער הגלות הנורא, שאנו מתנהלים בתוכו כמעט אלפיים שנה... - נמצא שאיננו מתאבלים על משהו שהיה ולא יחזור, איננו בוכים על משהו שהלך לבלי שוב, אנו פשוט מתגעגעים, כמהים וכוספים, וזו משמעות האבל והצער, אלו התחושות שלנו בימים אלה!

אנו גם יודעים, שהכאב הוא הדדי, שהגעגוע הצורב הוא לא רק שלנו. יחד עימנו גם השכינה שרויה בגלות, מלכו של עולם חפץ ורוצה לגלות מלכותו כראוי, בבית מקדשו בירושלים, בראשות בניו אהוביו. אבל הגלות הולכת ונמשכת, חשוכה ומסוגרת, צרות אחרונות משכחות את הראשונות, ונחמה מבוששת מלבוא... לכן עלינו לזעוק אל בורא עולם: 'אור חדש על ציון תאיר!' - אנא, אבא, תזיז את המקרר הכבד מעם הדלת, תפתח את השער, האר פניך על מקדשך השמם, האר את פנינו כי באורך נראה אור! תמהר ישועה ותחיש גאולה, אבא, תביא אותנו כבר אל הבית הגדול והנישא...

הרב אשר קובלסקי שליט"א

- לע"נ רבנית חסיה סוליקה ע"ה
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ אברהם אבהרון בן גיגינה ז"ל
- לע"נ יהודית בת ריחנה ע"ה

ציפית לישועה?

לעיתים מצוי אדם שטוב לו בעולמו, שלא מצליח להכניס צער ויגון בליבו וציפיה לגאולה, נביא משל הממחיש כיצד ניתן גם לאדם שסביבו "כל טוב", לראות את החסר ולצפות לגאולה. משל למשפחה שאביהם שכב בביתו כשהוא חולה במצב קשה מאוד, בני הבית המודאגים הזמינו רופא בדחפיות, והם המתונו בקוצר רוח לבואו. כל דקה עוברת כנצח, מתי כבר יבוא הרופא? והנה נשמעת דפיקה בדלת, הכל קופצים באחת ממקומם, בתקווה גדולה כי אכן הרופא בא. אך לאכזבתם, לא היו אלו דפיקותיו של הרופא, אלא בסך הכל שכן שבא להחזיר את חבילת הסוכר שלוה אתמול. חולפות כמה דקות של ציפייה דרוכה מורטת עצבים, ליבם כבר יוצא לראות את פני הרופא, והנה שוב דפיקות בדלת, גם הפעם ניתרו בני הבית ממקומם, ובלבם קיוו לראות את דמותו של הרופא נכנס לבדוק את אביהם החולה. אך שוב אכזבה גדולה, הפעם היה זה שכן אחר שבא להשאיל פטיש.

למותר לציין שלמרות האכזבות החוזרות ונשנות, המשיכו בני הבית לקוות ולצפות לבואו של הרופא. הרי יש להם צורך עז לצפות לכך, מצבו הקשה של אביהם, יחד עם הבטחתו של הרופא שהוא יבוא כמה שיותר מהר. עפ"י משל זה מסביר הגרי"ז מברסק "צ"ל את ענין ה'ציפייה לגאולה', כך צריכה להיות ההמתנה לבואו של המשיח, ברור שהמצב הנוכחי בו שרוי עם ישראל אינו יכול להימשך, וביותר משום שהקב"ה כבר הבטיח לנו ע"י נביאיו שהגאולה בוא תבוא. לכן אדם המאוכזב מהפעמים הרבות שחשב שהנה המשיח דופק בדלת, ומתייאש ואינו ממתין לו יותר, אינו אלא שוגה וחלילה מתעלם מנבואות מפורשות והבטחה אלוקית לישועה.

אם כן, חובת ה'ציפייה לגאולה' פירושה: לצאת מהמסגרת המצומצמת - החשיבה הפרטית של כל אחד על מצבו, אלא להתחיל לחשוב על אביו שבשמיים, וכמו שבמשל, לא משנה כמה פעמים ידפקו בדלת, בכל פעם יצפו שוב שמא זה הרופא, גם בעניינינו יודעים אנו שהשכינה גולה ונמצאת בצער איום ונורא, ואם כן בכל רגע עלינו לצפות שיבוא הגואל, ולכן עלינו להביט בעיניים רחבות מחוץ למסגרת האנוכית, וצריכים אנו להתאבל על הר ציון ששמים ושועלים הילכו בו, וזאת יכול לעשות כל אדם, בחושבו על אביו שבשמים הנמצא בצער רב משום הגלות שגזרה על עם ישראל.

הקונה המיליון

"וּשְׁפָטֶם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אָחִיו" (דברים א, טז)

שאלה: המעשה שלפנינו התרחש במרכז קניות גדול בארץ: בין אנשים רבים שהגיעו, היה ראובן שעמד בתור לקופה והחל להשתעל, והשיעול גבר מרגע לרגע. מאחורי ראובן המשתעל עמד שמעון, שהחליט להעיר לו: "אין זה ראוי, אתה עלול להדביק את הסובבים. האם תוכל לעמוד בצד עד שתרגע מתקפת השיעול שלך?". ראובן שמע והסכים, ועזב את התור והמתין בצד, ושמעון התקדם ותפס את מקומו של ראובן בתור. והנה, מיד לאחר ששמעון ה'מעיר' שילם בקופה... ניגש אליו במהירות מנהל מרכז הקניות עם מעטפה בידו, ומסביבו צלמים שהחלו לצלם את שמעון. המנהל מוסר לשמעון את המעטפה, וברוכו ב'מזל טוב' לבבי: "יש כאן תלושי קניה בסך עשרים אלף שקלים, מתנה להיתוך 'הלקוח המיליון' שלנו!".

ראובן המשתעל שעמד בצד, לפתע הפסיק להשתעל... ובא לתבוע את תלושי הקניה לעצמו, שכן אלמלא יצא מן התור, היה הוא אמור לזכות בהם... לבסוף החליטו ראובן ושמעון לגשת לבית הדין ולברר: למי שייכת הזכיה?

תשובה: סיפר החפץ חיים זצ"ל: מעשה בתלמיד חכם שהתארח בביתו של איש פשוט, ושניהם רכשו באותו היום כרטיסי הגרלה. בעל הבית חשב בליבו: 'כבר שנים שאני מנסה את מזלי, ומעולם לא זכיתי'. מן הסתם בשמים רוצים לעשות טוב לתלמיד חכם המתארח בביתו, ובטוחני שהכרטיס שלו בעל סיכויים רבים לזכות בהגרלה.

לאחר שנרדם התלמיד חכם, הגיע בעל הבית והחליף את הכרטיסים... את שלו הניח בכיסו של התלמיד חכם, ואת הכרטיס של התלמיד חכם לקח לעצמו. ומה קרה לבסוף? - הכרטיס של בעל הבית, שנמצא כעת בכיסו של התלמיד חכם, הוא שעלה בגורל! הצטער בעל הבית על הפסדו הצורב, והחל להסביר בתירוץ ובנימוקים שונים שהכרטיסים הוחלפו בטעות.

אמר על כך החפץ חיים: וכי הכרטיסים זוכים?! הלא האנשים זוכים! מי שה' יתברך רוצה להעניק לו את הזכיה, הוא הזוכה! ואם בעל-הבית הניח את כרטיסו בכיסו של התלמיד חכם, ולבסוף דוקא כרטיס זה זכה, אות ברור הוא שכן רצו בשמים, ומה לו להתלונן עתה לאחר שויתר עליו.

כך נאמר גם בשאלתנו: 'האנשים זוכים, ולא התלושים!' מן השמים רצו שראובן המשתעל לא יזכה, ולכן סובבו שיעזבו את התור, והתלושים יגיעו לידי של הבא אחריו בתור.

סיכום: הזכיה שייכת לשמעון.

(אחת שאלתי 1, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

לב טהור ברא לי אלוקים

ישעיה הנביא: כיצד עוד קודם החורבן השחיתו רבים מעם ישראל את מידותיהם, ומה גרם להם לכך?

כמו שהבאנו בשם המדרש, את ירמיה וישעיה הקדים משה רבינו בפרשתינו, ואמר "אֵיכָה אֶשָׂא לְבַדִּי טְרַחְקֶם וּמִשְׁאָכֶם וְרִיבְכֶם", לרמז לנו, שהסיבה הראשונה והעיקרית לבכיייתם של עם ישראל לדורות, הוא "אֵיכָה אֶשָׂא לְבַדִּי". את מגילת איכה כל אדם נושא מכיוון שהוא 'לבדו', והסיבה היא "טְרַחְקֶם וּמִשְׁאָכֶם וְרִיבְכֶם", משום המריבות והמחלוקות בקרב עם ישראל, והיא מה שאמרו חז"ל, בעוון שנאת חנים חרב בית המקדש!

כדוגמא לשנאת חנים מביאה הגמרא את המעשה בקמצא ובר קמצא, ומספרת שעשיר אחד עשה סעודה, ורצה להזמין את 'קמצא' אהובו, אך בטעות הזמין 'בר קמצא' שונאו. העשיר הקפיד בליבו על 'בר קמצא', ולא היה מוכן להשאירו בסעודה בשום פנים ואופן, גם לא תמורת תשלום דמי הסעודה, וסילקו בבושת פנים. אין הגמרא מתארת מחלוקת, וגם לא מריבה או סכסוך, אלא רק תרעומת והקפדה בין שני אנשים, וזוהי שנאת חנים עליה כל אחד צריך לעבוד, שלא יהיה בליבו הקפדה על אף אחד מישראל, וזה 'לב טהור ברא לי אלקים', שיאהב כל אחד מישראל, ובכך יכול כל אחד להחיש את גאולתו ופדיון נפשנו.

**הסיבה הראשונה
העיקרית לבכיייתם של
עם ישראל לדורות, הוא
"אֵיכָה אֶשָׂא לְבַדִּי". את
מגילת איכה כל אדם
נושא מכיוון שהוא 'לבדו',
והסיבה היא "טְרַחְקֶם
וּמִשְׁאָכֶם וְרִיבְכֶם"**

בפרשת השבוע פונה משה רבינו לעם ישראל ואומר, "אֵיכָה אֶשָׂא לְבַדִּי טְרַחְקֶם וּמִשְׁאָכֶם וְרִיבְכֶם" (דברים א, יב), ומקובל מדברי רבותינו שישנו קשר עמוק בין דברי משה רבינו לתשעה באב. אומרים רבותינו (מדרש איכה): "שלושה נתבאו בלשון איכה: משה, ישעיה וירמיה. משה אמר 'איכה אשא לבדי'. ישעיה אמר: 'איכה היתה לזונה'. ירמיה אמר: 'איכה ישה בדד'. אמר רבי לוי, משל למטרונה שהיו לה ג' שושבינין. אחד ראה אותה בשלוותה, אחד ראה אותה בפחזותה ואחד ראה אתה בניוולה. כך משה ראה את ישראל בכבודם ושלוותם, ואמר 'איכה אשא לבדי טרחכם', ישעיה ראה אותם בפחזותם (בחטאיהם לפני החורבן) ואמר 'איכה היתה לזונה', ירמיה ראה אותם בניוולם (כלומר לאחר החורבן) ואמר 'איכה ישה בדד'."

דברי המדרש אומרים דרשני, ישנו קשר בין שלוש השאלות. השאלה הבולטת ביותר היא כמוכן האחרונה, אותה קוראים בתשעה באב, והיא "איכה ישה בדד", כיצד הפכה הגבירה שהכל משחיים לפתחה לעניה מרודה ונרדפת, שביתה נחרב והיא גלתה מארמונה, והשאלה שקדמה לה היא "איכה היתה לזונה", שואל

הרב יצחק בלאזר זצ"ל

בי"א אב תרס"ז, לפני 115 נסתלק לבית עולמו הגאון רבי יצחק בלאזר, הידוע בשם רבי איצ'לה פטרבורגר (על שם העיר פטרבורג לשם נשלח ע"י רבו, לכהן ברבנות בעודו בן 16 שנה בלבד!). הרב היה מראשוני תנועת המוסר, מגדולי תלמידיו של רבי ישראל מסלנט, ואחד מגדולי הצדיקים ובעלי המוסר בדורות האחרונים, שלא רק למד מוסר, אלא חי מוסר ונשם מוסר, וכל חייו היו מושגתים על ערכי המוסר.

עניות לשמה

יום אחד החליט הרב שעליו לצאת לגלות. לבש בגדי עניים ועזב את עירו בלי להודיע על כך לאיש - גם לא לתלמידיו. בדרכו השתדל להגיע למקומות שלא מכירים אותו, שם היה מראה את עצמו כעני המבקש נדבה. באחד הימים הזדמן לבית יהודים רחמנים, שהואילו בטובם להכניס את ההלך העני, ולתת לו מעט מאכל ומשקה להחיות את נפשו משיירי המאכלים שנתרו מסעודתם.

בדיוק באותו זמן עבר שם אחד מתלמידיו, ולתדהמתו רואה את רבו הנערץ, מחופש לעני ואוכל משיירי מאכל... מפיו נפלטה זעקה: "רבינו!...". הרב השתיקו באחת והזהירו: "אם תגלה מי אני - לא אמחול לך!". השיב התלמיד המופתע "לא אגלה את סודו של הרב, אך תורה היא וללמוד אני צריך, מה פשר הנהגה זו של רבינו?"

רבי יצחק זצ"ל הסביר: "רציתי לטעום טעם של עניות מה היא, כדי שאבין לנפש העני. אינני יכול לומר לאחרים דברי מוסר בנושא שאינני מכיר ומרגיש אותו באופן אישי. הדברים לא יתקבלו על לב השומעים. רציתי, אפוא, לחוש בעצמי מהי הרגשתו של העני".

למה שמח הרב?

סיפר תלמידו רבי אהרן בקשט זצ"ל: יום אחד הזמין אותי הרב לסעוד על שולחנו. היה זה בעת אשר הרבנית שכבה חולה על מיטתה, כשבמקומה משמשת מבשלת עניה מבנות קובנא. בשעה שהיתה המבשלת מגישה את האוכל לשולחן, נשמע לפתע קולה של הרבנית מחדר משכבה: "האם כבר הגשת את הדגים? האם כבר נתת את המרק? ואת בשר העוף?". אחר כל שאלה ושאלה השיבה המבשלת בחיוב... אבל למעשה הגישה לפנייה רק לחם ומרק, בעוד את הדגים והבשר נטלה לעצמה ולמשפחתה!

נדמהתי לראות את רבי יצחק, ששמע את כל הדו-שיח בין הרבנית למבשלת, אשר לא זו בלבד שישב כמחריש ולא הגיב מאומה, כדי שלא לבייש את המבשלת הענייה למרות שידע ששיקרה, אלא שמחה ועונג פשוט על פניו, על ההזדמנות שנתגלגלה לפתחו להדבק במידותיו של הקב"ה, לרחם ולהיטיב לענייה אומללה זו ולבני משפחתה, אשר ודאי יושוו על התבשילים שלקחה לביתה.

המשך מעמוד 1 >>>

הגביר שמע את השאלה והשיב לרב, האם אני יכול לספר לרב סיפור קצר ממנו הרב יבין הכל, סיפור ישן מזמן קום המדינה? הרב השיב בשמחה והגביר החל בסיפורו. בזמן השואה היו שלוש אחיות, שבחסדי שמים ניצלו מהתופת הנוראה, שתי אחיות הגיעו לארץ ישראל. האחות השלישית עברה מסכת התעללות קשה מהגרמנים הצוררים, ומאז נתבררה שהיא אינה יכולה להביא ילדים לעולם, בצר לה היא הגיעה לארצות הברית, וזכתה להתחתן עם אדם שגם הוא לא יכול להביא ילדים לעולם, וכך הם חיו את חייהם האחד עם השנייה.

האחות הגדולה מבין השתיים שחיו בארץ, זכתה להביא ילד לעולם, ואחרי ילדה גם בת בשעה טובה ומוצלחת. כאשר היא זכתה ללדת את הבן השלישי, חשבה האחות לעצמה, אני אמנם שמחה ומאושרת אבל אחותי בארצות הברית מסכנה, היא לא זוכה לילדים, יום יום היא חיה את חייה בצער רב, צריכה לחיות את השימומן הזה ואת עגמת הנפש הקשה, חיים ללא ילדים והמשך. תוך כדי מחשבה החליטה האחות הגדולה, שאת הילד השלישי היא נותנת לאחות שלה בארצות הברית, שאחותה תגדל אותו כבן לכל דבר ועניין. בודאי שהיא תשמור על קשר איתה ועם הילד, ותבקר בארצות הברית לעיתים מזדמנות, אבל היא גמלה בדעתה לוותר על בנה הקטן לטובת אחותה, מעשה אצילי שמעטים היו מסוגלים להעלות במחשבתם.

קנתה האחות כרטיס טיסה ועשתה מעשה, היא הגיעה לביתה של אחותה הקטנה, ובשמוע האחות הקטנה את כל זאת, היא התרגשה מאוד ובירכה את אחותה הגדולה מקרב לב. איזו שמחה עצומה, וכי מבינים אנו מה מעשה שכזה עושה בשמיים, איזו מסירות נפש למען האחר, וכי מי מאיתנו היה מוכן לתת את הילד שלו, אפילו לאחיו או לאחותו הקרובים, לאחר תשעה ירחי לידה מפרכים ומרגשים שאשה זוכה לחבוק בן, ברגעים אלו ללכת ולמסור אותו לאחרים? זו מסירות נפש עצומה רק כדי למנוע צער ולשמח אחרים.

המשיך הגביר ואמר, האחות הקטנה גידלה את הבן הזה במשך שנים. באותו זמן קום המדינה היו בארץ ישראל נסיונות רבים וקשים, הגיעו משכילים רבים שניסו לגרום לפריקת עול תורה ומצוות מעם ישראל, ורבים וטובים עזבו את התורה, וכך היה גם עם שני הילדים הגדולים של האחות הגדולה, אף הם פרקו עול תורה ומצוות והלכו אחרי המשכילים, היה ממש קשה לעמוד בנסיונות האלו וגם הם נכשלו בכך, ונהיו חילונים לכל דבר ועניין.

מסיים הגביר את סיפורו, היחיד שנשאר שומר תורה ומצוות, הוא אותו ילד עליו היא ויתרה, הוא חי בקרב יהודי ארצות הברית, וזכה לגדול שם על תורת לימוד התורה וקיום המצוות, ואני הוא אותו ילד! אמה שלי מסרה אותי לאחותה וכך ניצלתי. ראו מה רב שכרה של אותה אחות גדולה, מלבד העובדה ששימחה את אחותה הקטנה, ובודאי שאת הקב"ה והשכינה הקדושה, היא זכתה עקב כך שילד אחד מיוצאי חלציה נשאר נאמן לתורה ולמצוות, עד שהלך והפך לגביר ירא שמיים ובעל חכמת תורה נדירה. הרב בידרמן התפעל מאוד ממעשה זה, וסיפרו בשיעוריו הרבים.

זהו הדבר שיכול לשמח את הקב"ה, וזה מה שכל אחד מאיתנו צריך לעשות בזמנים קשים אלו, הקב"ה נמצא בצער ובוכה על מצבם של עם ישראל, והתפקיד שלנו הוא לשמח את בורא עולם, ואם נשמח את הקרובים אלינו, החל מבני המשפחה וכן את החבר או השכן, בודאי שנגרום בכך לנחת רוח ושמחה לקב"ה, ובעזרת ה' נזכה לראות את בנין בית המקדש שלישי במהרה בימינו אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

בית לוי
אולם האירועים המחודש של בית הנוסח "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: **ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // נסנים והרצאות**
ההנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנוקדים

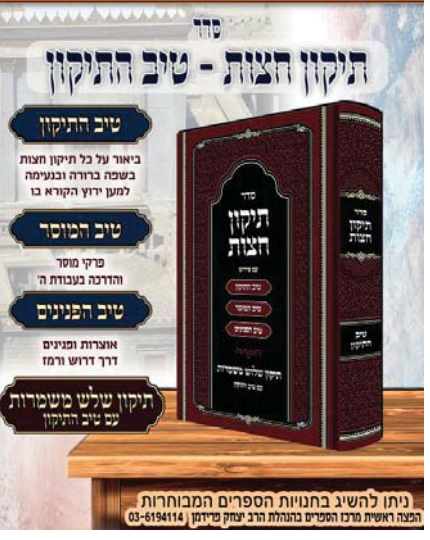

לפרטים ותיאום מועד התרשמות: רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגית בית וגן ירושלים
054-422931 // 054-3551383 // 02-6540906

בית לוי
מקוה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים
נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד, ועובר נקיון יסודי מידי יום ע"י חברת נקיון
לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -
02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)
לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל: ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM
לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

מדוע שואל אתה, ומה נזכרת בזה עתה? - הקשתה האשה. מפני שראש הישיבה ביקש ממני לברר זאת עבורו - ענה האיש בפשטות. אכן, יש לי אח אחד ויחיד, הודתה האשה, אבל כבר לפני הרבה שנים נותקו הקשרים בינינו, עוד לפני שנישאתי, ואיני יודעת אודותיו ולא כלום!

לכל הפחות להעמיד תלמידים שהיה הם כבנים (סמורין ע"פ). היתה זו ישיבה מוצלחת ביותר, באהבתו הגדולה לתלמידיו השקיע ראש הישיבה את כל אונו ומרצו לפיתוחה ושגשוגה של הישיבה, שעד מהרה תפסה את מקומה בכותל המזרח של הישיבות הטובות כשמות בחרים מתדפקים על פתחה. יש בה באותה ישיבה שלמות מיוחדת, גם ברוחניות ובחורים נעלים ומשוכחים, עם צוות נפלא של מגידי שיעורים גאוני עולם. וגם בגשמיות בבנייני פאר הדורים ומשוכללים, המתנהלים ביוקר ומצוחצחים תמיד, כראוי וכיאות לכבודה של תורה הקדושה. באחת השנים הגיע ללמוד באותה ישיבה בחור חשוב ממוחץ לארץ, כדרך הרבה מחבריו הגיע אף הוא ללימודי ישיבה גדולה בארץ הקודש, ובהיותו מהמובחרים ביותר ועילוי מצוין התקבל לאותה ישיבה מיוחדת, שם התעלה במעלות התורה והיראה ועשה חיל בלימודיו.

לאחר הגילוי הגדול התפתחו שיתות נפש בין הני תרי גיסי, צנתרא דהבא, ונודע לו לאב שראש הישיבה חשוך בגים, ולראש הישיבה נודע שאותו בחור 'בן יחיד' הוא לאביו ולאמו, ועתה מוטל הוא לפנייהם חולה מסוכן, ללא מציאת מזור ותרופה למחלתו הקשה. והנה יום אחד משתקברו יותר זה לזה, דיברו ביניהם על מחשבה אחת שהתברר שהתעוררה אצל שניהם כאחד, שמא אותה הקפידה שיש ביניהם האח על אחותו, והאחות על אחיה, היא שמעורת על שניהם את הקטרוג הקשה. - כאשר ידוע שההקפדה והמחלוקת היא עיקר הגורם לכל הצרות והיטורים ועגמות הנפש שהאדם עובר עלי אדמות. על אתר החליטו אפוא השניים שאין שום טעם 'לסחוב' את אותה מחלוקת ישנה נושנת על פני ימים רבים ושנים... והגיעה העת להתפייס ביניהם. אמו של הבחור, אחותו היחידה של ראש הישיבה, הגיעה ארצה תוך ימים ספורים, ונעשה ביניהם פיוס גדול, דמעות רבות זלגו במעמד בקשת המחילה, כשלאחריה נשארו הווי הבחור להתארח בביתו של האח ראש הישיבה, ונעשה ביניהם אהבה גדולה מאוד תחת כל השנים שהיו מופרדים. והנה לאחר אותו הפיוס הגדול, חל לפתע שינוי עצום לטובה במצבו של הבחור, ותוך ימים ספורים הבריא לגמרי כאחד האדם, לפליאת כל רופאים, שלא הבינו מה גרם לה לאותה מחלה לעזוב בפתאומיות שזכו את גופו של הבחור, שזה כמה שבועות רק הלכה והתגברה עליו.

הוא עצימי ובשרי הוא! לאחר הגילוי הגדול התפתחו שיתות נפש בין הני תרי גיסי, צנתרא דהבא, ונודע לו לאב שראש הישיבה חשוך בגים, ולראש הישיבה נודע שאותו בחור 'בן יחיד' הוא לאביו ולאמו, ועתה מוטל הוא לפנייהם חולה מסוכן, ללא מציאת מזור ותרופה למחלתו הקשה. והנה יום אחד משתקברו יותר זה לזה, דיברו ביניהם על מחשבה אחת שהתברר שהתעוררה אצל שניהם כאחד, שמא אותה הקפידה שיש ביניהם האח על אחותו, והאחות על אחיה, היא שמעורת על שניהם את הקטרוג הקשה. - כאשר ידוע שההקפדה והמחלוקת היא עיקר הגורם לכל הצרות והיטורים ועגמות הנפש שהאדם עובר עלי אדמות. על אתר החליטו אפוא השניים שאין שום טעם 'לסחוב' את אותה מחלוקת ישנה נושנת על פני ימים רבים ושנים... והגיעה העת להתפייס ביניהם. אמו של הבחור, אחותו היחידה של ראש הישיבה, הגיעה ארצה תוך ימים ספורים, ונעשה ביניהם פיוס גדול, דמעות רבות זלגו במעמד בקשת המחילה, כשלאחריה נשארו הווי הבחור להתארח בביתו של האח ראש הישיבה, ונעשה ביניהם אהבה גדולה מאוד תחת כל השנים שהיו מופרדים. והנה לאחר אותו הפיוס הגדול, חל לפתע שינוי עצום לטובה במצבו של הבחור, ותוך ימים ספורים הבריא לגמרי כאחד האדם, לפליאת כל רופאים, שלא הבינו מה גרם לה לאותה מחלה לעזוב בפתאומיות שזכו את גופו של הבחור, שזה כמה שבועות רק הלכה והתגברה עליו. ומאידך גם בביתו של ראש הישיבה התרחש נס ופלא עצום, כאשר לאחר שנים רבות של עקרות זכו להיפקד בורע של קיימא, להשתאות כל רופאיהם שלא נתנו להם שום סיכוי לנוח מצבם להביא ילדים. המסקנא שהסיקו לעצמם שני הגיסים היתה ברורה ומוחשית, שאותו כעס וקפידא שביניהם הוא שגרם כנראה לכל אותו קטרוג נורא, שנעשה האח חשוך בגים לשנים מרובות, והאחות זכתה לבן אחד, שבטיב ההשגחה מן השמים נשלח ללמוד בישיבתו של דודו, אשר התקרב אליו מאוד, ולהביא עליו שם אותה מחלה מסוכנת שבעקבותיה התגלגל השלום הגדול! ללמדך שאלו העניינים שבין אדם לחבירו, הינם חמורים ביותר, ומלבד הגמול הממתין לאדם בעולם הבא לאחר מאה ועשרים, עוד משלמים עליהם קשות גם בזה העולם! - לפיכך צריך איש ישראל לתקן המידות לטובה, להיות מעבידי על מידותיו תמיד, ובזה נזכה לשלום הגדול בבית ישראל בביאת מבשר משמיע שלום במהרה בימינו אמן.

מלצו זצ"ל גאב"ד 'קלעצק' וראש ישיבת 'עץ חיים', התפלל ביום הכיפורים בבית נכסת הסמוך לביתו. על אף חולשתו וקנותו לא ויתר על מצות 'תענית יום הכיפורים', והשתדל בכל כוחו לצום את כל התענית משלם. באמצע היום חש מעט חולשה בתעניתו הקשה, ופרש לחדר צדדי כדי לפוש ולנוח מעט. בחור אחד מבני הבית רץ מהר אל הבית והביא 'כרית', כדי שעליה יניח צדיק את ראשו בעת מנוחתו. ההפסקה הזו ארכה זמן רב, ורק כעבור שעה ארוכה יצא רבי איסר זלמן מחדרו ונכנס להמשיך בתפילה בבית הנכסת, באומרו שכבר מרגיש טוב יותר ברוח ה'.

לאחר מכן כשנדברו עימו במוצאי יום הכיפורים, ונשאל כיצד עבר עליו הצום, סיפר שבעצם בזמן מועט לאחר שנשכב לנוח באותה הפסקה כבר הוקל עליו, ואולי היתה מספיקה עבורו הפסקת מנוחה קצרה. - אלא שחששו היה שאם יחזור מיד בזמן מועט לבית הנכסת, עלול אותו בחור שרץ להביא את הכרית לחשוב שכל עמלו היה לשווא, ושכנראה אותה הכרית אינה נוחה מספיק בשביל הרב וכיצא, ובכך היה נגרם 'עגמת נפש' וצער לאותו בחור... לפיכך העדיף אותו צדיק להמשיך יותר במנוחתו שבתדור פנימה, על אף שבכך נמצא מחסירי מביית המדרש ביום הקדוש, העיקר שלא להיכשל בחשש ורוח שייגרם על ידו צער לאיש ישראל! § § §

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | דתורמים להפצת העלון | לקבלת העלון כפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל המצוי"ב

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י"סיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק נלביע י"ח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מנותן י"ח וקרובים מיוחדים 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גלילי 19
------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--	--	---	------------------------	--	----------

י"ו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקרו! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון כפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֹת: 19:14

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:13

ר"ת: 20:46

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 562 5.8.2022 - ח' מנחם אב תשפ"ב

זֶה הַשָּׁעַר לַחַיִּים יִבְוֹאוּ בוֹ

פְּרִשְׁת - דְּבָרִים

שַׁבַּת תְּדוּן

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּדָּוּ בַּמִּדְבָּר בְּעֶרְבָה מוֹל סוּף בֵּין פָּאֵרוֹ וּבֵין תְּפֵל וְלָבוֹ וַחֲצֹרֹת וְדִי זָהָב (א,א)

רש"י: "והזכירן ברמז מפני כבודם של ישראל".

זכרוני סיפר הרב, מעשה מופלא שבבית סבתי עליה השלום היו חוזרים עליו מדי פעם כדי להדגיש את חשיבות ידיעת התורה. מתוך המעשה שיסופר כאן נוכל לדעת שגם אם הקב"ה רוצה להציל את האדם, צריך הוא, האדם, להיות בקי בדברי התורה אחרת, כל ההשתדלויות לא תעזורנה.

זה קרה בפולין שלפני מלחמות העולם, כאשר השלטונות אסור על היהודים לסחור עם הגויים בתואנה שהיהודים מרמים את הכפריים הגויים. ויהי היום, וערב שבת היה, עבר יהודי אחד צדיק וישר, על החוק, וקנה סחורה מכפרי גוי, העמיסה על עגלתו ונסע עימה העירה.

בנוסעו עם הסחורה מהכפר לעיר, תפסוהו אנשי החוק, ולאחר חקירה גילו שעשה סחורה עם גוי. מיודענו החליט לנקוט בדרך שבה הלכו אבותינו בגולה, וניסה לשחד את השוטר. הוא מוציא סך נכבד הוא מגישו לאיש המדים.

השוטר היה, במקרה, איש ישר-דרך, וכשראה את הכסף המושט לו בהיחבא, גבר כעסו עוד יותר, והחליט לעצור את היהודי בעד שתי העבירות גם יחד. על הסחר עם גוי ועל ניסיון השוחד. בעוד שבגין העבירה הראשונה היה צפוי לו עונש קל יחסית, הרי שבעד מעשה השוחד המתינו לו עשרות שנים בבית הסוהר.

והנה, בפולין של הימים ההם, כמו גם בכל מדינות אירופה, היה מקובל שכאשר ביקשו השלטונות למצוא חן בעיני עמים אחרים, מינו למשרות בכירות אנשים מאותן אומות. באותה תקופה ביקשה הממשלה בפולין למצוא חן בעיני היהודים, וכך נבחר לא אחר מאשר נכדו של בעל ה'תבואות שור' למשרת התובע הכללי.

כאשר הגיע זמן המשפט, ישב הרב שור על כס התובע. והנה, רצה הקב"ה לזכות את היהודי שלנו מכל אשמה, למרות שמצד הטבע היה נראה בבירור שאין כל אפשרות לשחררו. מה עשה הקב"ה? רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום. לפתע עלתה בליבו של התובע עצה מחוכמת, ובעת הקראת החשדות החמורים, רמוז ליהודי מה עליו לטעון לזכותו, וזאת באמצעות משנה מפורשת במסכת שבת...

בעת שהקריא את החשדות, זימום הרב שור בפיו את המשנה (שבת פרק כד משנה א') "מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לנכרי". בכך התכוון לרמוז לחשוד שבאשר לעבירת השוחד יטען לשופט שלא היתה לו כל כוונה לתת שוחד לשוטר, אלא כיוון שהיה בדרך בערב שבת, מחייבת אותו ההלכה למסור את כיסו לנכרי...

היהודי קלט את הרמז וטען כך בפני השופט. למשמע הטענה הזו, זימן בית המשפט את רב העיר וורשה, לשאלו האם הדבר נכון שכך צריך לעשות כל יהודי שהחשיכה לו הדרך בערב שבת.

המרא דאתרא של וורשה אישר את הדברים, ואף הציג את המשנה לפני השופט שאכן התרשם לטובה וזיכה את היהודי על אתר מעבירת השוחד. כיוון שזוכה מעבירה זו זיכה אותו השופט גם מעבירת הסחר-מכר שעשה עם הגוי, מאחר והשתכנע שהיהודי לא נהג במרמה.

סיפור זה ממחיש בפנינו את חשיבות לימוד התורה, שהרי גם אם הקב"ה הכין כבר את הרפואה למכתו של היהודי, אם לא היה החשוד מכיר את המשנה במסכת שבת, לא היה קולט את הרמז שבדברי התובע הכללי, וממילא לא היה יוצא זכאי במשפטו. הרמז שנתן מה רבינו עומד לנו לעולמים. ('טובך יביעו' דף קס-קסא)

גאב"ד 'חרדים', הגה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א, בעניין אהבת חינום שמקרבת הגאולה

את הסיפור דלהלן שמעתי מכלי ראשון, שהיה עד ראיה: הסיפור התרחש לפני כחמישים שנה, בעצם יום הקדוש יום הכיפורים, באחד מבתי הכנסת בארצנו הקדושה. הציבור נעמד לתפילת מנחה, והנה נראית בפתח ביהמ"ד דמות זרה, יהודי שחזותו מעידה עליו כאלף עדים שיהודי תועה הוא ר"ל, ואינו יודע תורה ומצוות מה הם, תינוק שנשבה למהדרין.

ואולי זו לו הפעם הראשונה שדורכות כפות רגליו על מפתן בית כנסת כל שהוא. הוא התיישב בניחותא בספסל הסמוך לבימת הקריאה, והמתין למכירת העליות ומפטיר יונה. הוא חפץ במפטיר יונה על סגולותיו הרבות, בכל מחיר שיושת עליו.

ואכן מיד כאשר גבאי ביהמ"ד החל במכירת מפטיר יונה המיוחל, הצביע תיכף אותו יהודי על סכום הגון וגבו. אך כיוון שהיו שם מתפללים נוספים שחפצו אף הם באותו מפטיר נחשק, העלו המה את המחיר עוד ועוד, אך מי כעמד ישראל החפצים בתורת ה', אותו יהודי לא התייאש, ולעומתם העלה אף הוא את המחיר עד שיזכה לו, למורת רוחם של המתפללים האחרים.

משהגיעה שעת הקריאה והגבאי נקב בשמו לעלות, הבחין אחד המתפללים שהיה מאלו שחפצו בעליה זו והפסידוה, שאותו יהודי רוכש המפטיר, נועל לרגליו לא פחות ולא יותר מנעלי עור משובחות, האסורות ביום הכיפורים. ברגע כמימרא התעטף הלה ב'קנאת ה' צבאות', דימה עצמו כפנחס בשעתו, לקח 'רומח' בלשונו, וקבל עם ועדה הרים קולו בגערה: "רשע! איך אינך מתבייש בעצם יוהכ"פ לעבור על איסור נעילת הסנדל, ועוד בתוככי היכל ה', ומוסיף חטא על פשע אתה, במה שהעזת לקנות עליה לתורה ולעלות לברך עליה, אינך מברך אלא מנאץ" וכו' כיד הקנאות הטובה במצבים שכאלה...

קונה זה, שלא ידע כלל במה מדובר ובאיסור נעילת הסנדל, היה נבוך לגמרי מול שפיכת האש, אתא חירורא ואזל סומקא, והחליפו פניו גוונים עשרת מונים למול כל קהל ועדה. ה'קנאי' לא נרגע והחל שוב שופך קיתון של רותחים וביב של שופכין על ראשו "וכי סבור אתה כי במקצת שלמונים שיש לך, הותרה לך רצועת הסנדלים ומותר אתה בכל איסורי התורה?..."

היהודי התועה לא ידע את נפשו מרוב הלם, תדהמה וביזיון נורא, ובזריזות עשה 'זמן פליטתנו' אל מחוץ לביהמ"ד, וויתר על העליה אותה קנה בדמים מרובים, ומעולם עד עתה לא נראה יותר בביהמ"ד... ה'קנאי' עלה למפטיר יונה במקומו, בידך בהתלהבות ובדביקות עצומה "אשר בחר בנו מכל העמים", לשמחת לבבו כי עלה בידו מבוקשו, ב"ה...

פירוש חדש התפרש לנו בזכות הנהגתו המושחתת של אותו 'קנאי', בדברי רב יהודה אמר רב (ב"מ פ"ה): "על מה אבדה הארץ, על שלא ברכו בתורה תחילה". וכך הפירוש "על שלא נתנו לזולת לברך בתורה תחילה"... אלא גירשו אותו בחרפה ובושה מביהמ"ד, ר"ל.

במקום ללמדו ספר ולהדריכו בדרך הישרה אשר ילך בה... ואולי נתרץ בכך את קושיית המפרשים הזועקת מאליה, וכי אכן לא ברכו בתורה תחילה? היאך נחשדו בכגון דא? אך על פי האמור, לא קשה מידי. כיוון שהפשט יהא שוודאי ברכו בתורה תחילה, במלוא הקנאות והדביקות, אלא שלא נתנו לזולת האפשרות לברך בתורה תחילה, אלא חיפשו בכל דרך אפשרית לגרשם מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, באמתלא שרשעים המה... וד"ל.

על זה בכה הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע, ושפך שיח ברחמים ותחנונים, בתפילתו הנודעת: "אדרבה תן בליבינו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם, ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך". הדאגה, כביכול, לכבוד ה', והקנאות למען שמו, תוך כדי זלזול ורמיסת כבוד השני, היא שנאת 'חנם' בהתגלמותה, והיא שהחריבה את ביתינו ושרפה את היכלנו, והגליתנו לבין אומות העולם! וגמרא מפורשת היא (יומא ט): וכמוזכ"ל: "אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם".

כידוע, כששאל מלך אוסטריה לשרו הנגיד הטפסר הר"ר שמשון וורטהיים ז"ל, מה טעם ישראל עדיין בגלות, והוא השיבו כי מפני שנאת חנם הוא, המלך לא האמינו עד שנתגלגל הדבר שהציל יהודי את המלך, ובעבור שכרו ביקש להדיח את מתחרהו היהודי... במקום לשלות אוצרות מגנזי המלך...

המגיד מקלם היה מסבב בין העיירות, ובמתק לשונו עורר את בני ישראל על חובת אהבת חנם, והזהירות משנאת חנם חלילה. וכך דרש את הפסוק בפרשת שופטים (להלן יז ח): "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין בין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך":

היינו אם יפלא – אם תתפלא ותתמה על כך שבאים על ישראל רדיפות וייסורים יותר משאר האומות, ותקשה לך בין דם לדם – מה נשתנה דם ישראל שהינו הפקר ר"ל ונשפך כמים לבין דם האומות שלא נשפך, ובין נגע לנגע – ומה נשתנו ישראל משאר גווי הארץ שבאים עליהם נגעים וחלאים ולא על הגויים. ובין דין לדין – מה טעם ישנם דינים על כלל ישראל חלילה ולא על משפחות האדמה.

משיב הכתוב, דע כי כל אלו באים משום דברי ריבות בשעריך – יען שקיימים דברי ריב ביניהם בשעריהם, לכן ר"ל נגזרו עליהם ענייני דם נגע ודין, ד' יצילנו מכל אלו. ע"כ. ולדברינו דלעיל נוסף לומר 'דברי ריבות בשעריך' היינו דברי ריבות שהם בתוך שערי ה' – שערים המצויינים בתורה והלכה, בתוך בתי כנסיות ובתי מדרשות, עם האצטלא דרבנן של 'קנאי' ויראת שמים, דייקא שם איש את רעהו חיים בלעו ר"ל, א"כ חלילה אותם נגעי המחלוקת ודברי פוליטיקה בתוך חצרות ה' ר"ל, במטרה צבועה של 'לשם שמים'...

הם הסיבה אשר ישנו הבדל ר"ל בין דם ישראל לדם האומות ובין נגע לנגע... דברי ריבות בשעריך ובדברינו אלה ניתן להטעים את המובא בפוסקים, ש"לעולם פרשת דברים נקראת תמיד בשבת לפני תשעה באב ומפטירים בה 'חזון ישעיהו' (פסיקתא, מובא בתוס' מגילה לא: וכן נפסק בשו"ע סי' תכ"ח סעיף ד) ועל כן היא נקראת שבת חזון, והרבה טעמים נאמרו בדבר", הטעם הפשוט שלעולם קוראים פרשת דברים לפני תשעה באב, הוא מפני שחורבן הבית בא לישראל כתוצאה מדיבת הארץ שהוציאו המרגלים, המובא בפרשתנו, דכתיב (א כו) ולא אביתם לעלות ותמרו את פי ה"א.

ומפורסמים דברי ר' יוחנן שאמר (תענית כט), שבעבור הבכיה שבכו בני ישראל בשמעם את דברי המרגלים, כדכתיב לעיל (במדבר יד א) ויבכו העם בלילה ההוא, ואותו לילה ליל תשעה באב היה, אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חינוס, ואני קובע לכם בכיה של דורות. על כן קוראים פרשת דברים לפני ת"ב כי היא הנותנת לכל צום החמישי שתבוא, והיא זו שגרמה לחורבן הבית, ועל כן מפטירים מענייני החורבן 'והיה ארצכם שממה' וגו' לא רק בגלל שהיא מעניינת דיומא ד'בין המצרים', אלא מלבד זאת היא גם מעניינת הפרשה עצמה, כהמשך להאמור על חטא המרגלים. (לקראת שבת מלכתא - דברים-תשפא)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מוּל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוּולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמוחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת דברים - חזון"

*****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

לומר את דעתו בענין, ההלכה היא שמתחילים מהקטן שבין הדיינים, כי אם בתחילה ישאלו את פי אב בית הדין, והוא יאמר את דעתו, כל הדיינים הבאים אחריו לא ירצו לחלוק עליו ויאמרו כמוהו, התורה רצתה שהדיין כן יאמר את דעתו, לכן מתחילים מהסוף. שואלים את הדיין הקטן ביותר בבית הדין מה דעתו, אחריו את היותר גדול ויותר גדול, ורק בסוף שואלים את אב בית הדין מה דעתו בעניין. והנה, כאן הרי דנו דיני נפשות האם להרוג את בר קמצא או לא, וכיון שרבי זכריה בן אבוקולס היה אב בית הדין. לכאורה היו צריכים לשאול אותו אחרון, ואם אכן היו שואלים אותו אחרון, יתכן מאד שברוב דעות היו הורגים את בר קמצא. אלא שרבי זכריה בן אבוקולס מרוב ענוות, אחו את עצמו לדיין הקטן מכולם בבית הדין, ועל כן אמר את דעתו ראשון. התוצאה היתה שכל הבאים אחריו לא רצו לחלוק עליו כי ידעו את האמת שהוא הגדול מכולם, וממילא לא הרגו את בר קמצא.

נמצא, שאותה ענווה של רבי זכריה - היא שגרמה בסופו של דבר לחורבן בית מקדשנו. עד כאן דבריו הנפלאים של הגאון מוילנא זי"ע.

אך בואו ונראו את הפשט הנורא שאמר הרה"ק בעל ה"מאור עיניים" מטשורניביל זי"ע ממנו אנו צריכים ללמוד מוסר השכל גדול: דהנה זה וודאי שרבי זכריה גדול בדורו היה, והרי לך, שההכרעה הייתה כדבריו - אף במקום חשש סכנה משום שלום המלכות. ומדוע באמת לא חשש רבי זכריה לסכנה הגדולה - והרי אין דבר העומד מפני פיקוח נפש וכל שכן במקום שכל נפשות ישראל יהיו בסכנה ע"י מניעת הקרבת הקרבן, כפי שראינו שיצא מכך בסוף, שנשרף בית המקדש ועמו נמבחו רכבות אלפי ישראל. אז מדוע באמת לא חשש רבי זכריה לסכנה הגדולה?

אלא - אמר הרה"ק בעל ה"מאור עיניים" זי"ע - מוכרחים לומר שרבי זכריה ראה ברוח קדשו שכבר נגזרה גזירה ועתיד הכית להחרב, על כן חישב בעצמו - מדוע יקריבו לחינם 'בעל מום' הרי לא יועיל הדבר כמאומה למנוע את חורבן הכית, שאף אם יקריבוהו יסבב הקב"ה את החורבן על ידי דבר אחר. ומה שלא גילה את מעמו לכהני ה', זה היה לרוב ענוותנותו של רבי זכריה, שלא רצה להודיע בריש גלי שזכה לראות ברוח הקודש, לכן סתם ולא פירש. אמנם בענוותנותו זו גרם הוא בעצמו לחורבן הכית, כי אם היה מגלה שכבר נגזרה גזירת חורבן על בית המקדש, היו בני ישראל מרבים בתפילה ובתשובה, והיו קורעים עולמות ומונעים את החורבן בתפילתם, אך מאחר שלא ידעו לא התפללו ונחרב הכית!...

אמר הכותב: היום לאחר אלפיים שנות גלות, שאין אנו צריכים 'רוח הקודש' בכדי להבין שאנו בגלות נוראה, כי הרי כל אחד ואחד מרגיש וחש אותה על בשרו - גלות והסתר פנים קשה ברוחניות ובגשמיות. ואין בית שאין מרגישים בו את עול הגלות. אז מדוע שלא ניקח את הכח האדיר של תפלה שנתן לנו הקב"ה ונזעק ונצעק אל ה' שיחיש לגאלנו גאולת עולם? אל לנו להסכים עם כך שהייב להיות השנה 'צום תשעה באב', זה יכול עוד להשתנות! עם רק נלמד מוסר השכל מענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס, ונשתמש עם הכח האדיר שנתן לנו הקב"ה בפנינו: 'תפילה וצעקה' שבכוחה לבטל גזירות ולהצמיח ישועות למעלה מדרך הטבע!

יחידו נתלכד כולנו כל אחד במקומו, ונעשה מה שעשו אבותינו במצרים שעזר להם לצאת מן הגלות: 'ונצעק אל ה' אלוקי אבותנו וישמע ה' את קולנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו וישלח מלאך ויוצאנו ממצרים'...
אם כך נעשה וירחם עלינו הקב"ה, נזכה לשיר במוצאי ש"ק הקרוב בשמחה רבה: 'אליהו הנביא, אליהו התשבי, אליהו הגלעדי בא אלינו עם משיח בן דוד'...

איזה לימוד אנו צריכים ללמוד מענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס שהחריבה את בית מקדשנו?

בגמרא (גיטין נו.) מובא את כל ההשתלשלות של סיפור בר קמצא אך שאחרי שבוישו שונאו בעל הסעודה ברבים והשליחו החוצה, מבלי שאף אחד מן החכמים מחה על בזיונו, הלך והלשין לקיסר: "מרדו בן יהודאי! שאלו הקיסר: "מי יאמר שאכן כנים דבריך?" ענה לו בר קמצא: "שלה להם בהמה לקרבן להקריב על המזבה, ותראה אם מקריבים אותם בבית מקדשם. אני אומר שהם מרדו כך ולא יאותו להקריב את קרבנך".

הלך הקיסר ושלה בידו של בר קמצא עגל משולש, השלישי לבטן, שהוא המשובח ביותר. תוך כדי הליכתו לירושלים, הטיל בו בר קמצא מום בעגל. בניב שפתים - בשפתו העליונה של העגל. ויש אומרים, בדוקין שבעיניים. (מסבירים המפרשים: שיש כאן רמז על הסיבה האמיתית שהביאה לחורבן בית המקדש, שהיא הפגם שהיה ב"עיניהם" של ישראל - מדת העין רעה, והפגם שהיה "בשפתותיהם" - דיבורים אסורים של שנאת חנם האחד על השני.) ולשתי הדעות, המקום שבו הטיל את המום היה מקום שעבורנו, היהודים, הוא נחשב למום, ואין להקריבו בבית המקדש, אך עבור הגויים, אם רוצים להקריב קרבן לשמים בכמה שלהם, אינו נחשב למום, ממילא הקיסר הגוי לא יבין למה לא הקריבוהו.

בר קמצא הגיע לבית המקדש ובידו קרבן מאת הקיסר, ואז מתברר שבקרבן יש מום.

התעורר ויכוח בין החכמים מה יש לעשות במקרה כזה: רבנן סברו להקריבו למרות המום שבו, משום שלום מלכות. אמר להם רבי זכריה בן אבוקולס, "יאמרו בעלי מומין קרבין על המזבה" - יתפרסם הדבר, ואז יאמרו שניתן להקל ולהקריב בעלי מומין על גבי המזבה אפילו כשאין בו משום שלום מלכות!

הסכימו החכמים לדבריו, אבל סברו שיש להרוג את בר קמצא, כדי שלא ילך לקיסר ויספר לו שסרבו לקבל את קרבנו. אמר להם רבי זכריה בן אבוקולס: "יאמרו מטיל מום בקדשים יהרג" - אם נהרגנו ילמדו אנשים מכך שהמטיל מום בקדשים נהרג. כלומר, אדם שהטיל מום בקדשים באמת אינו הייב מיתה, אלא שכאן, במקרה המסויים הזה, היו צריכים להרוג אותו מחמת סיבה מיוחדת של שלום המלכות. אבל מי יידע שהרינתו נעשה בגלל סיבה זו? הרי הסוף שאת התקדים יזכרו, אבל את המקרה המיוחד שהיה כאן לא יזכרו, ועוד עלול לצאת כאן תקלה שאנשים יחשבו שהדין שמי שמטיל מום בקדשים יהרג!

ואכן לא הרגו אותו, וגם לא הקריבו את קרבנו, והניחו לו ללכת לדרכו. כתוצאה מכך, הלך בר קמצא בחזרה אל הקיסר, וסיפר לו שלא קיבלו את הקרבן. אז קיבל הקיסר את עלילתו שהיהודים מרדו בו, ונתגלגלו הדברים שעלה הקיסר לירושלים והעלה את מקדש ה' באש, ועם ה' נלקחו אל שבי הגלות המר בו אנו נתונים עד היום הזה.

על כך אומרת הגמרא שם: "אמר רבי יוחנן ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס, החריבה את ביתנו, ושרפה את היכלנו, והגליתנו מארצנו!..."

נשאלת השאלה, מהו הלשון "ענוותנותו" של רבי זכריה בן אבוקולס, איזו עניויות יש כאן, הרי כל מענותיו היו 'מן הדין' שלא יאמרו בעלי מומין קרבין על המזבה וכו'. ומה שייך בענין זה ענווה? היה כאן ספק הלכתי והוא פסק לנהוג באופן מסוים. מדוע מעשהו מוגדר כענווה?

אז הגאון מוילנא זי"ע ביאר בפשטות: כשדנים דיני נפשות בסנהדרין, ואחרי כל הירישות והחקירות מגיעים לשלב הכרעת הדין, וכל דיין צריך

המעם שנקרא השבת שלפני תשעה באב "שבת חזון"

הסביר הר"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, מדוע נקרא שבת זו 'שבת-חזון', כי 'חזון' הוא מלשון 'מחזה' – בשבת זו מראים לכל אחד ואחד מישראל את בית המקדש השלישי מרחוק...

הוא מביא על כך משל מאב שהכין לבנו בגד יקר, והבן קרעו. הכין האב לבנו מלבוש שני, ואף אותו קרע הבן. עשה האב בגד שלישי, אך לא נתנו לבנו. הוא שומר את הבגד אצלו ורק "לפרקים רחוקים ידועים" הוא מראה לבן את הבגד, באומרו, שאם יתנהג כראוי – יקבלו.

בשבת זו שעליה המליצו צדיקים: "רכ לך שבת בעמק הבכא" – שהשבת הזאת שנמצאת לכאורה בעמק הבכא, בתוך החושך של האבל על הורבן הבית, היא רב לך – היא השבת עם האור הגדול ביותר, כי כאשר יש חושך גדול, אז האור מאיר ביותר!

בשבת זו הקב"ה מאיר לנו באור גדול ואומר לנו: "ראו ותחזו את הבגד היקר שתפירתי עבורכם..."

תשעה באב שחל בשבת – נדחה

מסופר, כי פעם בא חסיד אחד מארץ ישראל לשבות בשבת חזון אצל הר"ק בעל ה"חידושי הרי"ם" מגור זי"ע, והיה אותו חסיד כ"עצבות".

נענה ה"חידושי הרי"ם" זי"ע ואמר: שבת הוא מכנים אורחים גדול, כשמגיע ראש חודש, מזכירים יעלה ויבוא והלל, וכשמגיע חול המועד נותן לו השבת את תפילת המוספין, וכשמגיע יום טוב ויום כיפור, נותנת לו השבת את הכל גם את השחרית והמוסף. ברם כשמגיע תשעה באב (כשתשעה באב חל בשבת) אומר לו השבת: "בבקשה עבור ואל תפריע את שמחתי!"...

מדוע תשעה באב נקרא מועד?

מצינו במוספים, לגבי הליכות והלכות שונות, תשעה באב איקרי מועד על שם הכתוב (איכה א, טו): "קרא עלי מועד" (בית יוסף סימן תקנ"ט בשם התשב"ץ), וצריך להבין הענין בזה, וכי יאה הדבר לקרוא יום שהרב בית המקדש בתואר "מועד"? לשמחה מה זו עושה?

אלא הסביר הר"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספרו "פרי צדיק" (פרשת דברים אות יג) הסבר נפלא הנותן מבט מיוחד ומלא תקוה על יום "תשעה באב". בהקדם דברי הגמרא (יומא נד, ב): "אמר ריש לקיש, בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעוררין זה בזה". ותמוה, הרי מה שהיו מעוררין זה בזה הוא סימן ברכה וחיבה לישראל (עיין בבא בתרא צ"ט, א), ובהיפך בקללתן אם לא היו מעוררין הוא סימן קללה ושנאה" (לשון המהרש"א שם), ואיך יתכן שבשעת החורבן היו הכרובין מעוררין זה בזה?

אלא ההסבר הוא: משום שהחורבן וההרס הביאו את בני ישראל לידי הרהור תשובה על מעלליהם, ובכך נפתח תיכף הפתח לגאולתן וישועתן של ישראל, כנודע מה שאיתא בירושלמי ומדרש (איכה רבה א, ע) שבמ' באב אחר החורבן נולד משיח. ועומק הבנת הדברים: "שאכן מקודם שנחרב הבית היו באמת אין עושיין רצונו של מקום, שלא עלה על דעתם שיחרב הבית, אבל אך כשראו שנכנסו אויבים להיכל, תיכף הרהרו כל ישראל בתשובה והתחרטו על מעשיהם הרעים, רק שכבר נגזרה גזירה, וכמו שהוכיחם ירמיה למה לא עשו תשובה עד שלא נגזרה גזירה שאו לא היה נחרב, ואז תיכף נעשו ישראל בכלל עושיין רצונו של מקום ומוה נולד תיכף משיח".

ענין זה מתעורר בכל שנה, כשם שאז נתעוררו ישראל בתשובה ביום זה, כך בכל שנה בט' באב בני ישראל מתעוררין בתשובה, וכשם שאז זכו למחילה וכפרה על עוונותיהם עקב צערם על החורבן, כך בכל שנה יום זה מוכן לסליחה ולכפרה, דוגמת יום הכיפורים...

וכתוצאה מכך, כשם שאז נולד אורי של משיח ביום זה, כן בכל שנה בתשעה באב משיח, שבכל דור יש נפש אחד שראוי להיות משיח אם יהיה הדור זכאי ותחילת אורו ביום תשעה באב!

לכן נקרא יום זה "מועד", שהרי אין לך יום טוב גדול מזה שכני ישראל זוכים לתשובה ולכפרה על עוונותיהם ופשעיהם.

אמר הכותב: אחרי שקוראים את הדברים הנוראים הנ"ל, אין לנו אלא לקחת את עצמנו בימים הבאים לקראתנו, ולקדשם כראוי בלימוד התורה, בתפילה, ובעשיית המצוות, לקבל על עצמנו עול מלכותו יתברך, בכדי שאכן נהיה זכאים וראויים להתגלותו ולתחילת אורו של משיח צדקנו שיתגלה אלינו ברוב ורחמים וחסדים גלויים, אכי"ר.

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע הוסיף לכאר את הדברים במשל: למה הדבר דומה: לכן מלך שסרה, הפשיטו המלך את בגדיו כגדי החג והפאר וההדר, והלבישו בגדי קדרות וחשכות, ועשה המלך לעצמו סימן לאותו היום בו הפשיט את בנו מכגדי תפארתו, ובכל שנה בהגיע האי

יומא היה תולה בגדים אלו בחוץ "אולי יעבור בנו בשוק ויראה כגדיו שהיה לו מקדמת דנא, אז אולי יתחרט ויעשה תשובה", ובראות הבן כגדי יקר אלו "דוח לבו וסמר בשרו בזכרו את בגדיו... וכאשר ישים זאת אל לבו בלב שלם, אזי כביכול מה מאד יכמרו רחמיו של האב בראותו שהבן מתחרט על מעשיו", ומחזירו אל חיקו, ומלבישו שוב בגדים משובחים לכבוד ולתפארת.

וזהו ה"מועד" בט' באב, דאנו בני ישראל היינו לבושים בבגדי פאר, וכינו לבית המקדש מקום השראת השכינה ומקום ירידת השפע וכו', ומרוב עוונותינו חסרנו כל אלה, ובאי יומא – בו נטל תפארתנו – "נתעורר כל הדברים שהיה לנו בזמן הבית" ולכן נקרא 'מועד', כי בו מתנוצצים כל האורות וההשפעות דאז, וזהו משום שהקב"ה רוצה שנתבונן במה שחסרנו, ונבכה ונתאוון על החורבן, "ונפרוש כפינו לאלקי השמים דיחזיר אותנו לבית מאוינו כמאז ומקדם... אזי יכמרו רחמי הקב"ה על עמו בני ישראל"

בין פארן ובין תופל ולבן והצרות ודי זהב (א, א)

כתב הגר"א מוילנא זי"ע בספרו "אדרת אליהו": דע כי בשבעים שנה האחרונות של הגלות הוא גלות הערב רב. ויש המשה מיני ערב רב:

א. בעלי המחלוקת ובעלי הלשון הרע – הגורמים לשנאת חינום.

ב. הרודפים אחר התאוה כמו זנות וכדומה.

ג. הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם עםם.

ד. הרודפים אחר הכבוד, ובונים הרבות למו לעשות להם שם.

ה. הרודפים אחר הממון.

ומשה רבנו ע"ה כשהוכיח את עם ישראל, חישב במילים אלו את כל החמש כיתות. דהיינו "פארן" הם בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, כי משם נשתלחו המרגלים שדיברו לשון הרע. ו"תופל" אלו הם הרודפים אחר התאוה שהיא תיפלות. "ולבן" הם הרמאים, המראים עצמן לבן מבחוץ. "והצרות" הם הרודפים אחר הכבוד ובונים הצרות והרבות. "ודי זהב" הם הרודפין אחר הממון.

ומפיים שם הגר"א: ואמר "פארן" מתחילה, כי המחלוקת נגד כולם, והם נקראים עמלקים, ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם, ועליהם נאמר תמחה את זכר עמלק כמבואר בזהר (ח"א כה ע"א).

כידוע, אף בית המקדש השני נחרב אך בשל שנאת חינום ומחלוקת. וכדאי להביא כאן את דבריו הנפלאים של הגה"ק בעל ה"ערוך לנר" זי"ע:

דהנה, הגמרא בסוף מסכת מכות מספרת, על רבן גמליאל, רבי אלעזר בן עזריה, רבי יהושע ורבי עקיבא, שעלו יום אחד לירושלים בתקופה שלאחר חורבן בית שני. כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם. כיון שהגיעו להר הבית, ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים והיו כולם בוכים ורבי עקיבא מצחק. (הגמרא בהמשך מסבירה שם מדוע רבי עקיבא היה מצחק).

שאל הגה"ק בעל ה"ערוך לנר" זי"ע מדוע דוקא שועל יצא מבית קדשי הקדשים ולא היה אחרת?

ובאמת בתקופת בית ראשון – אומרים חז"ל (יומא ס"ט ע"ב) – חכמי ישראל התפללו להקב"ה על היצר הרע של העבודה זרה שיתבטל מן העולם, וכך אמרו: "הווי הווי יצר זה של העבודה זרה הוא זה שהחריב את בית המקדש והרג את כל הצדיקים, והגלה את ישראל מארצם, ועדיין רוקד הוא בינינו ומסיתנו לעבוד עבודה זרה?... הלא לא נתת לנו אותו רק כדי שנקבל שכר על ידו כמה שנתגבר עליו. אין אנו רוצים אותו ואין אנו רוצים את השכר הבא על ידו כשנתגבר עליו.

ואכן תפילתם התקבלה, ונפץ אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי הקדשים – יצא מקדשי הקדשים דמות גור אריה של אש. "אמר להם זכריהו הנביא לישראל: היינו יצרא דעבודה זרה" – זהו היצר של העבודה זרה.

וצריך להבין מהו פשר ההבדל בין בית ראשון לבית שני, מדוע בבית ראשון יצאה מבית קדשי הקדשים דמות אריה, ואילו בבית שני – שועל?

וביאר ה"ערוך לנר": בית ראשון נחרב בגלל ג' עבירות חמורות – גילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה. העוונות הללו הם בבחינת אריה, העבירות החמורות שישנן. ליצר הרע היה כח של אריה להחטיא את ישראל בהמאים החמורים ביותר. לכן כשהם התפללו – יצא אריה מבית קדשי הקדשים.

אבל בבית שני לא היה אריה, היצר הרע של העבודה זרה הרי כבר התבטל מן העולם קודם לכן. על מה אפוא נחרב הבית?

על עוון שנאת חינום, שהוא נמשל לשועל – היה חכמה וערמומית מאין כמותה. כדי לעורר שנאת חינום בין יהודים, צריך היצר הרע להיות ערמומי כשועל. לבוא אל האדם, מהופש לצדיק עם זקן ארוך, וללחוש באזניו: "מדוע אתה שותק לו, תראה מה עשה לך?" וכשיטען: "אני הרי צדיק ורוצה לוותר", יאמר בצדקנות: "הלא זו מצוה לרדוף אותו!"... זהו שועל. הוא מתחכם ויודע איך ליצור את המחלוקת עד שבסוף תהיה שם שנאת חינום.

"קו הפנינים" החזקת האמיתיות!

077-2222-855

דְּבָרִים שַׁבַּת חֲזוֹן

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 693 במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 9779997777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 582 שנה י"ב זכות העלון מוקדש לרבנו ר' יצחק בן שלמה לוריא - האר"י ז"ל ד' אב תשפ"ב

דְּבָרִים - תוכן ענייני הפרשה

929 ה'תשפ"ב

- א. בר"ח שבט, התחיל משה את משנה תורה, ברמזי תוכחה.
- ב. מינוי שופטים, והמצוה לשפוט בצדק, לא תגורו מפני איש.
- ג. פרשת המרגלים, נרגנות עם ישראל על ה', והגזירה שרק בניהם יבואו לארץ, חטא המעפילים ועונשם.
- ד. מסעי ישראל בעבר הירדן המזרחי - בגבול בני עשו, מואב, ועמון (והאיסור ללחום עמהם).
- ה. מלחמות ישראל עם סיחון מלך חשבון, ועוג מלך הבשן.
- ו. נחלת חצי שבט מנשה, ראובן ובני גד - בארץ סיחון.
- ז. ציווי משה ליהושע, שלא לפחד מלהילחם נגד מלכי כנען, אלא לבטוח בה', כי הוא הנלחם בשביל בני ישראל.

השבת מתחילים את חומש דברים - משנה תורה. פרשת דברים הנקראת בשבת זו, לעולם חלה לפני תשעה באב. ושבת זו מכונה - שבת חזון על-שם ההפטרה (ישעיה א): "חֲזוֹן יְשַׁעֲיָהוּ בֶן אֲמוּץ אֲשֶׁר חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בְּיַמֵּי עֲזִיָּהוּ יוֹתֵם אֲחֻז יַחֲזִקְיָהוּ מַלְכֵי יְהוּדָה".

נמצאים אנו סמוך לתשעה באב שהשנה חל ביום השבת, מאחר ואין מתענים בשבת (בצומות של פורענות), התענית נדחית ליום ראשון - לתאריך י' באב, לכן כל דיני שבוע 'שחל בו' השנה מתבטלים.

הקשר בין פרשת דברים ליום תשעה באב נעוץ בזה, שבהיות ובני ישראל לא הקפידו להגות בדברי התורה הקדושה, אזי כתוצאה מכך נכשלו בעוון לשון הרע והגיעו לידי שנאת חנם, ולכך גלתה השכינה מעליהם ואף הם גלו מארצם (עיין מסכת יומא ט:). אם כן יש בזה ללמדנו מוסר הרבה, שבכוח דברי התורה להגן על האדם מפני העבירה ולשמור על קדושת פיו, אך בשעה שהאדם מרפה את פיו מלימוד התורה, דברי חולין נכנסים אל פיו, ועד מהרה מתדרדר מדחי אל דחי ובא לידי איסור לשון הרע, הוצאת שם רע, שבועה לשקר וכיוצא בזה.

ופותחת הפרשה: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן... וְלָבֵן וְחִצְרֹת וְדִי זֶהב".

רבינו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א מבאר את הפסוק בדרך הרמז, ולקח נאה ונפלא בצידו, וכך הוא כותב בנועם דבריו: "וְלָבֵן - שִׁיחִיה לֹו לֵב טָהוֹר וְנָקִי... וִירְחִיק מִמֶּנּוּ שְׁנֵאת הַבְּרִיּוֹת וְהַקְּנָאָה וְהַתְּחַרְרוֹת".

לפני פטירתו משה רבינו אומר לישראל דברי מוסר וחוכמה, ובדבריו הוא רומז להם שישתדלו שיהיה להם לב נקי וזך, וזאת יעשו על ידי שירחיקו מליבם מחשבות של קנאה ושנאה כלפי זולתם.

ואת כל זה רמז להם משה במילה "וְלָבֵן", משום שהצבע הלבן מורה על זוך וטוהר.

ידוע כי כאשר מניפים בשדה הקרב דגל לבן, הרי זה אות וסימן לשלום, ומדוע? היות שהצבע הלבן מורה על נקיות וטוהר, ועל כן הדגל הלבן מגלה שאין פניהם עוד למלחמה אלא לשלום.

וכבר לימדונו חכמים ואמרו (סוף מסכת עוקצין): "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום!"

וכמובן שכדי להגיע אל השלום המיוחל צריך שיהיה ליבו של האדם זך טהור ונקי כלפי סובביו, כי רק לב שהוא חף ונקי מקנאה ואו שנאה הוא זה שיוכל להביט אל זולתו בעין טובה. ועל זה אמר התנא רבי אלעזר בן ערך (אבות ב, יג), שהדרך הטובה שידבק בה האדם היא לב טוב! ואף רבו, רבן יוחנן בן זכאי, הסכים עימו בזה ואמר: "רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם". ומדוע? מפני שלב טוב כולל בתוכו את כל המעלות האחרות.

ועל זה יתפלל האדם ויבקש (תהלים נא, יב): "לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים וְרוּחַ נְכוֹן חִדָּשׁ בְּקִרְבִּי".

אלו אירועים מרכזיים אירעו בחודש אב?

- 1. בראש חודש אב נפטר אהרן הכהן, כפי שנאמר (במדבר לג, לח): "וַיַּעַל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֶל הַר הַהָרִי עַל פִּי ה', וַיָּמָת שָׁם בַּשָּׁנָת הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ" (במדבר לג, לח).
  - 2. בתשעה באב נאבק יעקב עם המלאך, שרו של עשו, ונצחו (חדש בחדשו פ"ז).
  - 3. בתשעה באב נחרבו בית המקדש הראשון והשני (תענית פ"ד מ"ו).
  - 4. בעשירי באב נולד יששכר (ילקו"ש מ"ז רס"ב).
  - 5. ט"ו באב ידוע כאחד הימים הטובים לישראל, כדברי המשנה (תענית דף מ"ח) "לא היו ימים טובים לישראל כ-ט"ו באב וכיום הכיפורים".
- לתאריכים אלו בחודש אב יש חוט מקשר: פטירת אהרן הכהן בראש חודש מצביה תמרור בכניסה לחודש זה, ללכת בדרכו של אהרן הכהן שהיה 'אוהב שלום ורודף שלום', וטרח כל ימיו להשכין שלום ואחדות בקרב ישראל, והוא תאריך הפטירה היחיד המוזכר בתורה, כדי ללמדנו אורחות חיים מאהרן הכהן. והמלאך, שרו של עשו, בא להתגושש עם יעקב דווקא בתשעה באב, להראות שיום זה מר ונמהר ליהודים, ולכן בא ביום זה כדי לנצח את יעקב אבינו, לכן ביום ההוא נחרבו שני המקדשות, ואירעו בו פורענויות לאורך הדורות. ובט"ו באב יבנה בית המקדש, כדברי רבי צדוק הכהן מלובלין (פרי צדיק ט"ו באב מאמר א).
- ולידת יששכר - שבט לומדי התורה - בעשירי באב, ללמדנו שמכח התורה עתידין להיגאל. ועל זה היתה נבואת זכריה על "מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְגָּה עַל רֵאשִׁיהָ וְשִׁבְעָה נִרְתְּיָה עֲלֶיהָ שִׁבְעָה" (זכריה ד, ב), בה נרמז עניין הגאולה בזכות התורה, כדברי המלאך אליו: "לא בחיל ולא בכח, כי אם ברוחי אמר ה' צב-אות". בנבואה זו מנבא הנביא על מאור התורה שבכוחו להוציא את עם ישראל מחשכת הגלות לאור הגאולה.

מאת

בית המקדש מקור החיות

מי שכואב לו – סימן שהוא חי!

אמרו חז"ל (תענית ל:): "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה".

רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה מדייק מדברי הגמרא הללו: לא נאמר: "זוכה ויראה בשמחתה" בעתיד, אלא "זוכה ורואה" בלשון הווה.

אם אדם מצטער ומתאבל על ירושלים, הרי זה סימן שהוא חש את האבידה הגדולה. הוא מרגיש את החסר הרוחני הנורא, ודווקא משום כך יש לו כבר עכשיו חיות רוחנית.

כדי להמחיש את הדברים, נביא את דבריו של רופא אחד, שאמר לנו כך: אם ישנה דלקת במקום כלשהו בגוף, סימן שהגוף בכללותו בריא, משום שגוף חולה מאוד אינו מסוגל להתנגד למחלה, והתוצאה היא, שהגוף מאפשר למחלה לעשות בו שמות. כשמערכת העיכול אינה בריאה, היא סופגת גם אוכל מקולקל ורקוב. כשהמערכת תקינה, היא פולטת את האוכל הרקוב באמצעות הקאות בלתי פוסקות. לענייננו: כשאדם כואב את היעדר השכינה, סימן שהוא חי.

כשאדם אינו מרגיש את כאב השכינה, סימן שהוא נטול חיות. הרגשות הרוחניים שלו מתו לחלוטין, אין לו שום תחושה, אין בו שום רוממות.

טוב לו בקילוגרם קמח שלו ובחצילים, יש לו חומוס וגם פיתה, ואם כך - מבחינתו הכול בסדר. זו אחת מהשלכות החורבן הנוראות: אנשים מתים מבחינה רוחנית.

"כל המתאבל" – יש בו זכות הנפש

"כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה". "זוכה" מלשון זכות. אם הוא מתאבל על ירושלים, הרי זה סימן שיש בו זוך וטוהר. רגשותיו הרוחניים עדיין זכים.

יהודי אחד היה גר בהרצליה, ופעם בכמה חודשים היה מגיע אל הסטייפלר זצ"ל. תינה האיש את צערו באוזני הסטייפלר: "הרב, אינני מסוגל לראות את חילולי השבת שם! איני יכול לסבול את חוסר הצניעות הנורא! איני יכול עוד לגור במקום הזה"! הסטייפלר עודד אותו ואמר: "צריך יהודי כמוך גם בהרצליה, שיראו צורת יהודי של פעם. תישאר, זקוקים לך שם". במשך כמה שנים חזר על עצמו התהליך הזה, עד ששנה או שנה וחצי לא הגיע האיש. יום אחד פגש אותו הסטייפלר ושאלו מה קרה שהפסיק להגיע. אמר לו האיש: "ברוך ה', הברכות של הרב התקיימו. התחלתי להתרגל... הזדעזעו הסטייפלר ואמר: "התרגלת?! עזוב את המקום מיד!

עבור דירה לבני ברק, עכשיו, ללא שום שהות!"

כל זמן שכואב לו מאוד לראות חילולי שבת וקשה היה לו לשאת את חוסר הצניעות - הוא היה חי. ומאחר שהיה חי, היה יכול להמשיך לגור במקום כדי שהתושבים יראו מהי צורת יהודי אמיתי. מרגע שכבר לא מפריעים לו חילולי השבת ושאר העוונות הנעשים בריש גלי - הוא חייב לברוח, להימלט משם כל עוד נפשו בו. כבר אין כאב?! אין תגובה דלקתית?! סימן שהגוף חולה מאוד.

"דולה ומשקה" – בגשמיות וברוחניות

"מקדש" אותיות "דמשק". "דמשק" פירושו דולה ומשקה, כפי שמבואר בגמרא על אליעזר עבד אברהם, שנקרא "דְּמִשְׁקֵ אֱלִיעֶזֶר": "אמר רבי אלעזר, שדולה ומשקה מתורת רבו לאחרים" (יומא כח:). בית המקדש היה "דולה ומשקה" כל טובה שבעולם. ממנו הגיע כל השפע, הרוחני והגשמי לעולם. הגאון מוולנא, בפירושו לשיר השירים, מפרש על הפסוק: "כְּמִגְדַל דָּוִד צְנֹאָרָךְ" - רמז למקום המקדש. מדוע נמשל בית המקדש בצוואר? עיקר חיותו של האדם מצויה בצוואר.

שם נמצאים הקנה והוושט. שם מצוי החיבור בין הרוחניות, שהיא עיקר מציאותו של האדם, לבין הגשמיות, שתפקידה לשרת את הרוחניות. דרך הוושט נכנס המזון הגשמי לתוך הגוף. בתוך הגוף עובר המזון את כל התהליכים הנצרכים. הוא מעובד ומפורק על ידי החומצות והאנזימים ושאר השרתים, עד שנוצר הדם, המספק חיות לכל האיברים. הקב"ה זן את העולם כולו בחן, בחסד וברחמים, וכל השפע הגשמי שהוא מרעיף על כל העולם עובר דרך בית המקדש, שהוא כ"צוואר".

רש"י בפירושו על קהלת מבאר ששלמה המלך הכיר את כל הערוצים והנתיבים המובילים את כל הטובה והשפע הגשמי ממקום המקדש לכל קצוות תבל. כל המחצבים, כמו הנפט והזהב, וכל המזון והמים - השורש של כולם נעוץ בבית המקדש, ושלמה המלך ידע והכיר את מסלולם.

הגמרא אומרת, שאילו ידע נבוכדנצר שכל העוצמה שלו וכל השפע הכלכלי שיש לו מגיעים על ידי בית המקדש ובזכות בית המקדש - לא רק שלא היה מחריב את המקדש, אלא היה מביא מיליוני חיילים לשמור על המקום הקדוש.

בחג הסוכות הוקרבו בבית המקדש 70 פרים כנגד 70 אומות. למה דווקא בסוכות מקריבים לזכות האומות? כי בחג הסוכות נידונים על המים, ואף בני אומות העולם זקוקים למים כדי לחיות. לכן היו מקריבים קורבנות כנגדם, כדי שיבוא גם להם השפע הנובע מבית המקדש.

השפעת השפע הגשמי נמשלת לוושט. הקנה מסמל את הרוחניות. על ידי הקנה נכנס אוויר מלמעלה ויורד למטה דרך הריאות. על ידי הקנה גם עולה האוויר למעלה. על ידי הקנה יש לאדם יכולת הדיבור.

בית המקדש מחבר בין עליונים לתחתונים - בבית המקדש היו ישראל מתפללים ומקריבים קורבנות, כוהנים בעבודתם ולוויים בשירם ובזמרים. התפילה והקורבנות היו עולים למרום ועושים נחת רוח לבורא. בית המקדש מכונה אפוא 'צוואר', ועיקר החיות של העם נמצאת שם.

ידוע המושג ההלכתי: "פסיק רישיה ולא ימות", כלום ניתן לחתוך ראשו של תרנגול והוא לא ימות?! אם חותכים את הצוואר, שהוא המגשר, כבר אין חיים.

זהו שאנו אומרים בברכות ההפטר: "רחם על ציון כי היא בית חיינו" - בלי ציון אין לנו חיים. [דורש טוב - בין המיצרים]

יסוד הבניין של האדם

אני אומר לכם מתוך עובדות קיימות ומניסיון של עשרות שנים, שיסוד הבניין של האדם לכל החיים אינו הכשרונות אלא רק מידותיו. אם יש לאדם מידות טובות - אזי יש לו עתיד מזהיר, ואם ח"ו המידות הן אחרות - הוא רחוק מהכול! אומנם יכולים לטעות בו, אבל האמת שהוא רחוק לגמרי מהמעלות. וכך ראינו אצל כל גדולי הדורות, שיסוד היסודות אצלם היה מידות טובות.

זכיתי לשמוע שיעורים אצל הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל. ראינו אצלו את האהבה והחביבות שהראה לתלמידיו, וכששמע הערה נכונה מאיזה תלמיד היה שומע ומקבל, וחוזר ומזכיר בשמו כמה וכמה פעמים באהבה שאין לה גבול. זכורני שפעם אחת ישב בחור אחד אצל הרב ואמר לו סברא בלימוד. מיד פנה לרבנית וביקש ממנה 'משקה'! הרב ידע מתי צריך לעודד בחור, ועל ידי הנהגה זו בנה את התלמיד. כשהיה שומע מתלמיד סברא שאינה מתוקנת, מיד היה אומר: "מסתמא כיוונתם לומר כך וכך", והיה מרחיב ומבאר למה צריך לומר כך ודווקא כך, והתלמיד היה מקבל את ההרגשה שאכן התכוון לזה. [בינת המידות]

חטא המרגלים - שנאת חנם - השורש

לחורבן הבית

מנין נלקחה מטבע הלשון "בין המצרים"? כתב ה'כלי יקר': אמנם ירמיהו הנביא כתב כלשון הזה במגילת איכה (א, ג): "כָּל רִדְפֵיהֶּ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמִּצְרַיִם", אך העומק הוא שבעצם ירמיהו הנביא שאל את הלשון הזו מהפסוק בפרשתינו: "בֵּין פְּאָרֶן וּבֵין תַּפְּלִי". שכן 'פארן' - זהו חטא המרגלים, ו'תופל' הוא חטא העגל (זה לא כרש"י שביאר שתופל הוא החטא במו), אלא תופל מלשון "נְבִיאֵיךָ חָזוּ לָךְ שָׂוֵא וְתַפְּלִי" (איכה ב, יד) - מלשון בית תיפלה של עבודה זרה. ועל כן, ביום "ז בתמוז נשתברו הלוחות בגלל חטא העגל (תופל), וביום תשעה באב נחרב בית המקדש בשל חטא המרגלים שהיה באותו היום (במדבר פארו), ו"בין המצרים" הוא בין שני החטאים הללו: "בֵּין פְּאָרֶן וּבֵין תַּפְּלִי".

מוסיף ה'כלי יקר' לבאר: אף על פי שידוע ששני בתי המקדש נחרבו בתשעה באב, אף על פי כן צמים פעמיים: ב"ז בתמוז וב-ט' באב.

ומדוע צמים גם ב"ז בתמוז? כיון ש"ז בתמוז מתייחס לחורבן בית ראשון, ותשעה באב מתייחס לחורבן בית שני. ומעתה יאירו דברי הגמרא (יומא דף ט): בית המקדש הראשון נחרב בעוון עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, וזה בדיוק כפי שחטאו בראשונה בחטא העגל - ב"ז בתמוז, כי צום זה מתייחס כלפי בית ראשון שחטאו בו בעבודה זרה, כמו אבותינו שחטאו בעגל, ולכן נחרב.

ובית המקדש השני נחרב בגלל שנאת חנם. ומתי נולדה בעם ישראל "שנאת חנם"? שואל ה'כלי יקר', ומתריך: **בחטא המרגלים!** והראיה, שאמרו: "בְּשִׁנְאָת ה' אֲתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (דברים א, כז).

וכפי שהמרגלים חטאו בשנאת חנם, כך בבית שני חטאו בשנאת חנם, ולכן נחרב. אלא שתמוה: כיצד אמרו עם ישראל דבר שכזה? וכי כל מה שעשה להם הקב"ה ניסים גלויים במצרים ועל הים, נתן להם תורה באותות ובמופתים וזיכה אותם בכל יום ויום במון, באר, ענן ושפע רוחני וגשמי - והכל "בשנאת ה'", הכל בשביל "להשמידנו"? כיצד עלתה כזו במחשבתם להעליל שהקב"ה שונא אותם בעיצומו של שפע משמים? אלא אדרבא, הם היו אלו שהיו ממורמרים והרגישו שנאה בליבם.

והדברים קשים מלאומרים, אבל מפורשים ב"לקוט שמעוני" (רמז תת"ה), וברש"י (א, כז): "ה' היה אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו", וכפי שהם חשו כלפיו, כך גם חשבו שהוא מרגיש כלפיהם, ושונא אותם. וכיון שהרגיש כל אחד שנאה כלפי חברו, היו הם משוכנעים שגם הקב"ה שונא אותם, וכך נולדה בחטא המרגלים "שנאת חנם", ופְּשָׁה הנגע בזמן בית שני בעם ישראל!

ומתבאר מה'כלי יקר': חטא העגל הוא כנגד חורבן בית ראשון, שבשניהם חטאו בעבודה זרה. וחטא המרגלים הוא כנגד חורבן בית שני, שבשניהם חטאו בשנאת חנם.

אולם עדיין יש לחדד: היכן רואים בפסוקים שנאת חנם בין איש לרעהו? הרי בחטא המרגלים מודגשים בעיקר שני חטאים: דיבת הארץ רעה - לשון הרע על ארץ ישראל, וכפירה בקב"ה - שאמרו: "חֶזֶק הוּא מִמֶּנּוּ" (במדבר יג, לא). וא"כ מניין שהייתה "שנאת חנם" בין איש לרעהו?

מבאר הרב פינקוס זצ"ל את עומק המושג "שנאת חנם": ה"חובת הלבבות" (שער ו', פרק י') והרמב"ן (אגרת הרמב"ן) מבארים את שורש מידת הענווה - שעלינו להרגיש באמת ובתמים שכל אדם ואדם טוב יותר מאתנו.

והביאור בזה - האדם צריך לחפש תמיד דבר בו השני עדיף עליו, ובזה יתמקד, שהשורש של "שנאת חנם" הוא "עין רעה", למצוא משהו רע אצל השני, "ולהיתפש" בנקודה הזו מבין כל המעלות שיש בחברו, ואז לשנוא אותו על כך.

ומעתה, אומר ה'חפץ חיים', השורש העמוק של "שנאת חנם" הוא "לשון הרע". כי כל המקור לשנאת איש את רעהו, הוא בכך שמביטים באופן שלילי על מעשי הזולת, ואז "רצים" לספר לכולם. תחילתו ב"עין רעה" וסופו ב"לשון הרע"!

ונפלאים הדברים, שכן כאשר סוף סוף מוצא אדם "מום" בחברו, "פגם" בהליכותיו "וחיסרון" בהנהגתו - קצרה הדרך לכך שיביט עליו בצורה מזלזלת, ואף ישתף חבר נוסף במה שגילה. ואם לא די בזה, הוא אף יצדיק את מעשיו בכך שעל אדם בזוי ושפל "מצוה" לספר לשון הרע, למען לא ילמדו מדרכיו. אותו אדם ישכח רק "פרט קטן" - שגם הוא לוקה בחסרונות. כיון שכך, יבואר באופן נפלא, שהשורש של שנאת חנם נעוץ בחטא המרגלים. שכן השורש הוא "עין רעה" כלפי הזולת, והתוצאה הישירה היא לחשוב וגם לדבר עליו "לשון הרע".

וזה בדיוק מה שהמרגלים עשו: הביטו בארץ ישראל בעין רעה, חיפשו בה פגם, ומצאו, וקצרה הדרך לדבר על הארץ לשון הרע - "אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ" (במדבר יג, לב), "פירותיה משונים", ולא השכילו להבין שאדרבה, זו מעלת ארץ ישראל - שפירותיה משובחים, ומגדלת עם של גיבורים, ואף הגויים מתו למענם ולטובתם, על מנת שלא ישימו לב אליהם ולא יגרמו להם נזק.

ואם תאמר: הלא דיברו לשון הרע על דומם, ואם כן מדוע נענשו בחומרה כה רבה, הרי הארץ לא נפגעה מהם? אלא שהסוד נעוץ בכך, שלשון הרע הינו התמקדות ברע, ולא משנה של מי או על מה. ולכן, העין הרעה בה הביטו כלפי ארץ ישראל, והלשון הרעה שדיברו עליה, הם-הם השורש ממנו גדלה וצמחה אותה "עין רעה" בה החלו עם ישראל להביט איש כלפי רעהו. משום שהלשון הרע שאמרו על דומם כמו ארץ ישראל, מרמז על לשון הרע שאמרו איש על רעהו, שהוא חמור הרבה יותר.

והיסוד העולה הוא אחד - כפי שהביטו על ארץ ישראל בעין רעה ודברו עליה לשון הרע ומאסו בה, כך מאסו איש ברעהו, הביטו בעין רעה על חבריהם, דָּבְרוּ לשון הרע ושנאו זה את זה, ומכאן צמח השורש לשנאת חנם שהיה בבית שני.

ואם אלו היו הסיבות לחורבן הבית, וכיצד נזכה לכך שיבנה בית המקדש במהרה? - אך ורק אם נתחזק בשני היסודות העצומים הללו: האחד - שנביט בעין טובה על חברינו ונימנע מדיבור לשון הרע, כי כנגד שנאת חנם מוכרח שהתיקון יהיה באהבת חנם.

ובנוסף, שנתחזק באמונה אמתית בהקב"ה, כפי שאמר חבקוק הנביא, שמספיק דבר אחד בלבד בדורות האחרונים: "צדיק באמונתו יחיה"!

ובזכות האמונה (שהיא השורש) ואהבת החינם (שהיא התוצאה) - יבנה בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן!

ה' אלוֹקֵיךָ עִמָּךְ לֹא חָסְרָתָ דְבָר׃ (ב, ז) - שיהיה שם שמים שגור בפיד

בנתינת צדקה, וכיוצא בזה, והרי הוא כמכבה אש בתבן, שלפי רגע נכבה האש אבל אחר כך מתלהב ביותר. וגם דומה למי שהוא צמא, ומרווה צמאו במים מלוחים, שלפי רגע זו מרווה הצמא, אבל אחר כך יצמא ביותר ויותר. אלא יפשפש אולי חטא באיזה ממון ויחזירו לבעליו, או אולי מנע איזה צדקה, ויתן ויחזור ויתן, ויודה לה' ויהיה מודה ועוזב.

מז. וכן כשהולך לעשות איזה עסק, יאמר: אני הולך לעשות זה ברשות ה' יתברך ולמען שמו, ויתפלל תפילה קצרה, זו נוסחה: 'רבונו של עולם, בדברי קדשך כתוב לאמר 'הַבּוֹטָח בַּה' חֶסֶד יְסוּבְּנָו' (תהלים לב, י), וכתוב (נחמיה ט, ו) 'וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת פְּלִמָּס', חלוק לי מחסדך ליתן ברכה במעשה ידי בפעולה זו'.

מח. וכל מה שיקרה לאדם, יאמין שהוא מאיתו יתברך, כגון שפגע בו אדם רע וזלזל ובייש אותו וקללו, יקבל באהבה, כי ה' אמר לו קלל והוא שלוחו של מקום מפני חטאיו, כמו שאמר דוד על שמעי בן גרא (שמואל ב' טז, י).

ככה יתנהג בכל המקראות הן טובים הן רעים, יאמין ויאמר: 'מאת ה' היתה זאת'. עיין שם וינעם לך. ובזה אפשר לפרש כוונת הפסוק (בראשית טז, ב): 'וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ', שבא ללמדנו שתמיד צריך אדם להזכיר שם שמים בפיו ולומר קודם כל דבר שעושה, בעזרת ה', בעזרת האל-וישועתו, וכיוצא וכך יצליח. וזהו סיבת הצלחתו של יוסף שהיה איש מצליח כי שם שמים תמיד היה שגור בפיו. השם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו אמן. [ע"פ צרור המור דברים]

אפשר לפרש בדרך דרש ורמז, "ה' אלוֹקֵיךָ עִמָּךְ", דהיינו שהאדם שגור בפיו אם ירצה ה' או בעזרת ה' וישועתו וכיוצא, לא יחסר לו דבר, וכמו שמצינו מעשה שהובא באוצר המדרשים (אלפא ביתא דבן סירא, עמוד 39) וזה לשונו: מעשה באדם אחד שהיה עשיר גדול והיו לו קרקעות הרבה ולא היו לו שוורים לחרוש אותם, מה עשה אותו האיש נטל כיס של מעות שהיו בה מאה דינרין והלך לעיר אחת לקנות שוורים או פרות לחרוש קרקעותיו, וכשהיה הולך בדרך פגש בו אליהו הנביא זכור לטוב, אמר לו להיכן תלך, אמר לכפר לקנות שוורים או פירות, אמר לו אמור אם יגזור השם, אמר אם יגזור או לא יגזור הרי מעותיי בידי ואעשה צרכי, אמר לו ולא בהצלחה, הלך לאותו דרך לעשות צרכו ונפל לו כיסו, וכיון שהלך לכפר השוורים לעשות סחורתו שלח ידו ליקח הכיס לתת המעות ולא מצא כלום, מיד חזר לביתו במר נפש ונטל ממון אחר שנית והלך לכפר אחר כדי שלא יפגע בו אליהו, וכשהיה מהלך בדרך פגע בו אליהו ז"ל ונזדמן לו כזקן אחד ואמר לו להיכן תלך, אמר לו לקנות שוורים, א"ל אמור אם גזור השם, אמר לו אם יגזור או לא יגזור הרי מעותיי בידי ואיני מתירא מכלום, מיד הלך האיש לדרכו וכשהיה הולך בדרך נתן לו אליהו שינה ושכב בדרך ויישן ונטל אליהו אותו הכיס מידו, וכשהקיץ משנתו לא מצא כלום, וחזר לביתו בפחי נפש ונטל ממון שלישי והלך לו.

פגע בו (פגש אותו) אליהו ז"ל אמר לו להיכן אתה הולך, אמר לו לקנות שוורים אם יגזור השם, אמר לו לך לשלום ובהצלחה. מיד החזיר לו אליהו ז"ל כל מעותיו והכניסם לכיסו והוא לא ידע מאומה ממעותיו, ומיד הלך לקנות שוורים ומצא שם שתי פרות אדומות שלא היה בהם שום מום, ואמר לבעליהן בכמה הפרות האלו אמרו לו במאה דינרין, אמר אין עמי מאה דינרין, מיד הכניס ידו לתוך כיסו ומצא שם שלש מאות דינרין, ומיד קנה אותם הפרות ועשה כל צרכיו וקנה שוורים. עיין שם.

וראה להגאון רבי ישעיה הלוי הורביץ ז"ל בספרו שני לוחות הברית (שער האותיות אות אל"ף - אמת ואמונה אותיות מו, מז, מח) שכתב, וזה לשונו: מו. בכלל דביקות האמונה, שיאמר על כל פעולה שרוצה לעשות, אפילו לזמן קרוב, יאמר: אעשה זה אם ירצה השם, הן שיהיה דבר גדול או דבר קטן, וסימנך וְעֵצָתָה ה' הִיא תְּקוּמָה (משלי יט, כא), 'היא' ראשי תיבות א"ם י'רצה ה'שם, ואז 'תקום', ויא"ה מקום כבודו' (קדושת כתר מוסף שבת וי"ט).

וכן אם ירצה לעשות איזה משא ומתן, כגון לקנות או למכור איזה סחורה, יאמר: אני בוטח בה' ומקווה בזו הסיבה ישלח לי ה' יתברך מזונותיי וצרכיי, כי היעשה ה' ארובות בשמים, להוריד לו שק מלא מעות, רק השם יתברך מזמין ברצונו הטוב על ידי הטבע, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני ח"ב רמז תתפ"ג), 'יְבַרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ' (דברים יד, כט), יכול אפילו יושב בטל, תלמוד לומר (שם) 'אשר תעשה'.

ויבטח כי העסק זו היא הסיבה ששולח לו השם יתברך הקצוב לו, וכן כתב ב'חובת הלבבות' (שער הבטחון סוף פרק ג). ואם הרוויח, יאמר: הרווחתי בעזרת השם יתברך, כמו שכתוב (דברים ת, יח) 'וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי (ה') הוּא הַנִּתֵּן לְךָ פֶּחַ לְעֲשׂוֹת חֵיל'.

וכן להיפך, אם אירע לו איזה רעה או הפסד, יאמר: מאת ה' היתה זאת לי עבור איזה חטא, ויפשפש במידה כנגד מידה, ויתקן המעות, לא כמו איזה בלי דעת נמשל כבהמות, כשמזמין השם יתברך הפסד בממון, אז אחר כך מקמץ

ממקומך מלכנו תופיע. ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך.
מְתֵי תַמְלֹךְ בְּצִיּוֹן.
בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון.

בברכת התורה רזן ברירה

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמֵה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל ועדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל - ה' אב אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רולף) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן ינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמשון מרים בת עזיזה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.
זיווג הנגון: זהבה בת אטו:גימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עזר בן גר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נואה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחרה בבית חורן יפה

לזרע של הימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה שושנה ריזל בת מינה מיטל בת לולו שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (בן זכר) יובל בן שלומית: אנוש בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל בריכה בת אביגיל: עדי בת מוזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

כתב עת תורני איכותי לבני תורה

בתבונה

בס"ד, גיליון 8 | אב תשפ"ב | מהדורת ראש חודש | יו"ל ע"י מרכז תבונות - המרכז ללימוד הגמרא

הגשר לגמרא

הרבה גשרים בעולם. יש גשרים שמחברים בין רחובות, ערים ואפילו יבשות, ויש גשרים שמחברים בין תקופות. האם יש גשר שמחבר בין ימינו לימי התלמוד? מהו הגשר המיוחד הזה? ואיך הוא יוצר אצל כל אחד מאיתנו מעבר טבעי אלף וחמש מאות שנה אחורה. מאמר מרתק ומקיף || עמודים 4-5

גלות פוניבז' בבבל

מהו הקשר בין השיעור הראשון של הפונזביז'ער-רב בארץ ישראל לבין סנהריב מלך בבל? || עמוד 3

דער סטייפלער

כמה עובדות וידיעות מרתקות שלא ידעתם על רבינו יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל || עמוד 6

דבר המערכת

שלום לכם קוראים נכבדים.

נמצאים אנו בימים שביני וביני-בין זמן קיץ ובין זמן אלול, ובכך מסיימים אנו למעשה שנה ארוכה ומלאה. שנה מליאה בצרות, לא סתם צרה או שתיים, אלא חמש עשרה צרות, וצרות צרותיהן. גם חלקינו עברו ימים של 'כסף מנלן', עבור חלקינו היו אלה ימים של "המשתכר על ישתכר יותר על שתות". היו גם כאלה שאצלם היו ימים "דאוקיר בישרא וקאי בדמי רדיא".

ומי יודע מה עוד מחכה לנו בשנה הבאה...

הצד השווה שבכולן-זו העייפות. עייפות של לימוד התורה!

"אמר רבי אלעזר בר ברכיה: אין נמסר עם עייף בתורה' ביד מי המציק לו" (סנהדרין צד, ב).

עברנו שנה ארוכה שבה אנו בוחרים ממה אנחנו רוצים להתעייף-האם מסוגיית "חמש עשרה צרות" ביבמות-או מצרות הממשלה. האם אנו משקיעים את מוחינו בסוגיית "כסף מנלן" בקידושין ומונעים בכך חובות ופקידי מס הכנסה מציקים למיניהם. האם אנו מעדיפים את סוגיית "זה כלל גדול בהמוציא מחבירו עליו הראיה" או שאנו בכלל מעדיפים שיוציאו ממנו ממון בלי ראייה ובלי שם התראה ועדים?

זו בחירה שלנו!

נתבונן נא במילותיו הקצרות אך הנפלאות של המהר"ל בחידושי אגדות (סנהדרין שם): "ואלו אשר היו סובלים עליהם על התורה אין זה רק התגברות על הטבעי ולהיות דבק בשכל, ובשביל כך ראוי שיעשה להם נס להתגבר על הטבע החמרית". ע"י העייפות מהתורה נמנעת עייפות אחרת-ובשביל עייפות כזו "ראוי שיעשה להם נס להתגבר על הטבע החומרית".

לאדם נגזרו צרות. תמיד היו ותמיד גם יהיו. כך דרכו של עולם. "רבים שתנו ורבים ישתנו", אבל הקב"ה ברחמיו נתן בידינו את האפשרות לבחור מה למזוג לנו בכוס-האם מי תורה, לצלול במים הזכים שבעולם, או חלילה מים אחרים.

כשאתה מרגיש שעל הרשב"א אזה אתה כמעט ונעשה חולה-דע לך שמעל ראשך מרחפת מחלה אחרת, וכעת בידך, עם מאמץ מצידך, אתה מחליף עולם בעולם, ממש קנין חליפין-אתה מחליף חולי נפש-ב"נפשי חולת אהבתך". האם תמשיך עוד לפחד מהרשב"א הארוך או מהרמב"ם הקצר שכמעט והורג אותך? תאמר לעצמך את האמת, מה היית מעדיף???

בברכת בין הזמנים של עלייה, ובהערכה רבה מלאת קנאה בך-כן בך ששקוע עד צווארו בסוגיות של קיום שטרות, אביאל אברהם טוויל

הודעה חשובה:

עקב שדרוג הקו הטלפוני התערבבו ההודעות הישנות והחדשות. הילכך מי שרוצה עדיין שיחזרו אליו-וטרם חזרו, נא להשאיר הודעה מחודשת ונשתדל בעז"ה לחזור בהקדם.

הגיליון מוקדש

לרפואת ר' ברוך ברכני בן רחל ורעייתו שיחי *

לרפואת הגב' אסתר הינדא בת שפרה תחי בתושח"י *

לרפואת הגב' נורית בת רומיה תחי

- ניתן להקדיש את הגיליון לרפואה או להבדיל לע"נ ע"י השארת הודעה מפורטת במערכת -

ללמוד ולהצליח
המרכז ללימוד הגמרא
טל: 0733-478-474
(להשאיר הודעה בטלוחה מספר 1)
דוא"ל: m.tvunot@gmail.com

עורך ראשי: הרב אביאל אברהם טוויל
כותבים: הרב מנחם ריביץ
הרב יוסף חיים אליהו

לקבלת הגיליון למייל, וכן לתגובות ושאלות ניתן לשלוח לדוא"ל עם פירוט הבקשה. ניתן להשיג את הגיליון באתרי:

החבר הגויים

[3] בעומקה של תורה

[4] להתחיל מחדש

[6] הביאני המלך חדריו

בחודש זה יצא רק גיליון אחד.
גיליון הבא יצא ביום ראשון א' אלול בס"ד.

בענייני תורה

מגיש: הרב מנחם ריביץ |

גלות וגאולה

על מה היה השיעור הראשון בישיבת פוניבז' • למה נגזרו עלינו שתי הגלויות? • ולמה זכינו בבנין ביהמ"ק השני? •

ראה הקב"ה כי אילו היה ממשיך המצב עוד מאה או מאתיים שנה, והיה העם עובר את כל הטלטול והשמדות שנגזרו עליו, או אז תשתכח התורה מכל וכל מבלי זכר כלל, ואם כן ח"ו אבדה תקוותנו. אבל חסדי ה' לא תמו ומה רבו רחמיו, כי הבטיח שלא תשכח התורה מקרבנו ולכן פקד אותנו לאחר שבעים שנות גלות בבל, והעמיד עוד נביאים שמסרו את דבר ה' לנכנסת הגדולה, וכן בבית שני רבו לומדי התורה ומלמדיה, הם גדרו גדרות וסייגים לבל תשכח התורה, וכאשר שיער הקב"ה בחכמתו העליונה כי כבר נעשה התיקון והתורה לא תשכח, הגלה אותנו שנית מארץ ישראל, גלות שכאמור כבר נגזרה עוד בימי בית ראשון, וברוך שמו, שעניינו רואות שלמרות שבעו"ה אנחנו קרוב לאלפיים שנה בגלות, לא שכחנו מצות ה' ודקדוקי סופרים והכל בחסד ה' וטובו עלינו.

ורואים מדבריו שיעקר הגלות ומשך הגלות הכל נובע מחסרון בלימוד התורה, וגם הגאולה העתידה כל יעודה זה תורה, כמו שרואים ברמב"ם בסוף הלכות מלכים: "לא נתאו הנביאים והחכמים ימות המשיח לא כדי שישלטו על כל העולם ולא כדי שירדו בגוים, ולא כדי שיינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויים בתורה וחכמתה ולא יהיה להם נוגש ומבטל כדי שיזכרו לחיי העוה"ב. ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות. שהטובה תהיה משופעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד" וכו'.

הקב"ה החזיר את עמ"י לארץ לאחר שבעים שנות גלות רק כדי לתת את הכח ואת עמל התורה וידיעת התורה הנצרכות כדי שנוכל לעבור את הגלות הזאת עם כל הפורענויות, גזרות השמד, עלילות הדם והטלטולים בלי שנשכח את התורה, הוא נתן לנו את ביהמ"ק השני כדי שלמרות גירוש ספרד, הפוגרומים במזרח אירופה והשוואה, יוכל הרב מופניבז' להמשיך להרביץ תורה ולהמשיך את השיעור בישיבה בדיוק איפה שהפסיק טרם המלחמה.

אין לנו אלא לסיים בדברי קודשו של היערות דבש: "ובאמת עיקר הגלות היא אבדן תורתנו וחכמתה", ועיקר נחמתנו כי ה' השאיר לנו שריד, אשר לא שכחנו זה משך זמן רב מצותיו ותורתו, במצות תורה וסופרים. כמה חייבים אנחנו לשבח לה' על נס נפלא כזה, אשר זה זמן אורך הגלות והטלטולים מגוי לגוי, ובכל זאת לא שכחנו תורת אלוהינו, ועוד יש תורה בישראל, רק הכל תלוי בנו לחזק ידיים רפות וברכים כושלות לבל ימוטו..." ■

לאחר פטירת הרב יצחק רבינוביץ זצ"ל רבה של העיר פוניבז' בליטא קיבל הרה"ג יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל את משרת הרבנות, הרב כהנמן הקים בעיר ישיבה, מוסדות חינוך ומפעלי חסד. ב"א ניסן שנת ת"ש, הגיע הרב לביקור בישראל, ובעודו בארה"ק הגיעו אליו הבשורות על המתרחש ליהודי אירופה על ידי הנאצים ימ"ש. בשואה נרצחו אשתו של הרב ורוב ילדיו כשרק אחד מבניו הרב אברהם כהנמן ניצל. הרב נשאר בארה"ק וקבע כאן את מקום מושבו, כשנה לאחר מכן כבר הונחה אבן הפינה של ישיבת פוניבז' בבני ברק, חלפו עוד שנתיים והישיבה נפתחה, אמנם עוד לא בבנין הקבע אלא בבית כנסת ה'הייליגמן' ברחוב רבי עקיבא, אך שבעה בחורים היו הראשונים לפקוד את מה שעתידה להיות אחת הישיבות הגדולות והחשובות של עולם התורה. השיעור הראשון שנמסר מפי הפוניבז'ער-רב ביום רביעי ד' כסליו תש"ד התחיל בדיוק בנקודה שבה הוא סיים את השיעור האחרון שמסר בישיבת פוניבז' בליטא...

רבי יהונתן אייבשיץ זצוק"ל כתב בספרו יערות דבש שכבר מבואר בכל מקראות התנ"ך שכבר בימי בית ראשון נגזרה הגלות הארוכה והמרה הזאת שאנו חיים בה היום, וכי גאולת בית שני לא נקראת בשם גאולה אלא פקידה, כלומר משהו זמני. ובאמת אם לא היינו צריכים את ההפסקה הזאת - למה הקב"ה העלה את עם ישראל אחרי שבעים שנות גלות חזרה לארה"ק, בנה את בית המקדש השני לאחר שכבר ידוע שזה זמני ועתידי לחזור לגלות ארוכה שהרי נגזרה היא כבר בימי הבית הראשון?

בימי בית ראשון היו את הסנהדרין ומעתיקי השמועה וכן תלמידים גדולים בתורה עד שאין ערוך להם בימי בית שני, וקטנם של ראשונים היה עב ממתני אחרונים, מכל מקום המוני העם נעדרים היו מחכמה כי היו טרודים כל כך בענייניהם עד שלא ידעו מהתורה, עד שבשובם מהגולה לאחר שבעים שנים בבבל לא ידעו ממצות סוכה ומשמירת שבת והתערבו בגויי הארץ כי לא ידעו איסור החיתון, וזה גרם כי התפתו ללכת אחר נביאי השקר שקמו ואחרי חכמי עכו"ם, עד שלבסוף אטמו אזנם לשמוע בקול נביא, ואפילו לומדי התורה התפתו אחריהם, והכל היה בגלל מיעוט תורה, וזה כוונת הפסוק "על מה אבדה ארץ ויאמר ה' על עזבם תורת", כי ודאי ידוע שהארץ נאבדה כי עזבו ה' והלכו אחרי אלוהי נכר, רק השאלה איך באו לכלל טעות ושטות כזו להחליף טוב ברע, ועל זה אמר על עזבם תורתו, מחמת שלא למדו תורה-באו לכלל טעות זו.

ביקשתם... קיבלתם... לאור בקשת רבים...

פרטים בקרוב...

להתחיל מחדש

כמה פעמים ניסינו להצליח ולהתחבר ללימוד שלנו, ניסיון שהביא אכזבה אחר אכזבה. האם קיימת דרך אמיתית להתחבר ללימוד הגמרא? מהי דרכו הייחודית של כל לומד ולומד? והאם ניתן לזהות את יכולותינו הטבעיים בלימוד ומהם לצמוח הלאה? כשם שפרצופיהם שונים כך לימודם שונה.

מאמר חובה /// מגיש הרב אביאל אברהם טוויל
מנהל מרכז תבונות

מאמר מקיף על ייחודיות המיפוי של מרכז תבונות מעובד מתוך שאלות רבות שנשאלו

וכך נראים שבעת המנגנונים:

למי מיועד המיפוי העיקרי של המרכז?

בעיקרון אנו מיועדים לקהלי תלמידים החל מכיתה ה' ועד שיעור ג' בישיבה קטנה. יש גם מקרים יוצאי דופן של מבוגרים, ואפילו אברכים שבאו ללמוד ולהכיר את יכולותם בלימוד, ואכן הצליחו. למותר לציין, שאנו שומרים על דיסקרטיות מוחלטת בכל הנוגע לפרטי הנבחרים.

באותה המידה, אנו גם עובדים מול מוסדות חינוך בהם אנו ממפים את רמת הכיתה, ומוצאים מבנה שיעור ולמידה שיכסה את כל שכבות השיעור עפ"י חוזקותיהם וחולשותיהם.

מהו הניסיון שלך בתחום? וכיצד רכשת אותו?

אין ספק שזו אחת השאלות הטובות שנשאלתי בה אין ספור פעמים.

אז כך, לאחר עשר שנים בהם ליוויתי תלמידים רבים ממגוון רחב של קהלים שונים, בהם שמתתי תמיד לנגד עיני להתבונן איך נראית הגמרא, לא מהצד שלי כמלמד, אלא מהצד השני - מצידו של התלמיד. אילו פעולות עליו לפעולת בכדי להצליח בלימוד הגמרא, ומה הוא הגורם לכך ששינינו רואים את אותם המילים אבל ההבנה וההסבר כל כך שונים. וכמו שאומרים: "דייג טוב צריך לחשוב כמו דג". כך למעשה, נוצר הגולם של השיטה. במהלך השנים קראתי כמעט כל ספר שקיים בתחום הגמרא, כל מאמר, חקרתי ודרשתי,

כשפתחתי את "מרכז תבונות" - המרכז ללימוד הגמרא, קיבלתי שאלות רבות העולות לנו מאליהם שרבים מתוכם הינם שאלות טבעיות. הרי למעשה אנו נתקלים במערכת מעניינת, מצד אחד הרעיון של מיפוי דידיקטי בגמרא הוא דבר חדש יחסית, אך מאידך הביקוש והתעניינות במיפוי הזה היא איננה רגילה ושגרתית.

במאמר הנוכחי אנסה בס"ד להציג כמה שאלות שנשאלנו ע"י רבים בהזדמנויות שונות ובמקומות שונים, ויחד ננסה ליצור תמונה ברורה ככל הניתן על מה שאפשר לעשות בכדי לקרב את הלומד הצעיר ללימוד הגמרא.

ובכן, השאלה הבסיסית ביותר היא: מה זה בכלל "מרכז תבונות"?

מרכז תבונות הוא מרכז ללימוד הגמרא, ששם מטרה לנגד עינינו לזהות סיבות לקשיים ואתגרים המצויים בקרב תלמידים לומדי גמרא. אנחנו לוקחים תלמידים למסע מרתק שנקרא "מיפוי דידיקטי בגמרא", במסע הזה נזהה כמה מרכיבים באישיותו של הלומד הקשורים ללימוד הגמרא. זאת לאחר שזיהינו שבכדי ללמוד גמרא עלינו לעבור שבעה מנגנונים החל משלב הקלט של החומר ועד שלב הפלט. לומד שחסר לו שלב או שחלש בשלב מסויים, יקשה עליו מאוד להתקדם הלאה. לשם כך, אנו ממפים את יכולותיו של הלומד, מוצאים את חוזקותיו - ומציבים חוזקה מול חולשה, כביכול בונים מנוף מאישיות התלמיד שעיימו ירים התלמיד את החולשות שלו.

בשיטת המיפוי של 'תבונות' - אנחנו משנים את כל תהליך הלמידה ורותמים את כל הכלים הקיימים לטובת הלימוד בצורה ממוקדת. אופן הגשת השיעור תשתנה בהתאם לרמת התלמיד או הכיתה, לא רק בצורה כללית של "חלש" או "חזק" אלא ממש עפ"י גרף רמות מצופה מכל שכבת גיל, עפ"י מחקר מעמיק שערכת. כך גם המבחרים יתחלקו באופן כזה, שהשאלות יתפרסו עפ"י שבעת המנגנונים כך שאנו מחזקים בכל שאלה מנגנון נוסף.

"לומד שחסר לו שלב או שחלש בשלב מסויים, יקשה עליו מאוד להתקדם הלאה. לשם כך, אנו מחפים את יכולותיו של הלומד, מוצאים את חוזקותיו - ומציבים חוזקה מול חולשה, כביכול בונים מנוף מאישיות התלמיד שעיימו ירים התלמיד את החולשות שלו..."

המיפוי, נציב מידע ישן מול חדש ואת הכל נכניס לדו"ח, כך שהדו"ח הוא כעין תיאור מדוייק של אישיות הלומד, ומציגה תמונה ברורה על גישתו האישית בלימוד. כך נבנה תוכנית למידה מותאמת לתלמיד.

מה הכוונה 'תוכנית למידה מותאמת'?
תוכנית למידה מותאמת (תל"ם) פירושה, פירוק של סיבות הקשיים למטרות ברורות. לאחר שזיהינו את חוזקות התלמיד ואת חולשותיו, אנו מציבים חוזקה מול חולשה ומלמדים את התלמיד איך להיות הרופא האישי של עצמו. אתן דוגמא קטנה לדבר, למשל, תלמיד שיש לו חשיבה טובה אך מצד שני הוא אינו מבין כראוי את מה שהוא קורא, אנחנו נבנה עבורו תוכנית למידה שתלווה את ההבנה בעיקר ע"י גירוי החשיבה. אצל תלמיד כזה החשיבה היא החוזק, ההבנה היא החולשה, אם נלמד אותו בצורה שתמיד נגרה לו את החשיבה - נצליח ע"י חשיבתו לחזק את ההבנה שלו.

והקב"ה סייע בעדי זוכיתי להבין את התהליך הזה, וכיום אני משתדל להעביר את הדברים הלאה. (עיין נדרים נה, א). גם ראיתי ברכה והצלחה בסייעתא דשמיא בתהליך שאני מעביר את התלמידים שלי.

את התוכנית נחלק למטרות ברורות, למשל, "התלמיד יצליח להעמיד שני צדדים לספק או לבעיה", למטרה זו ניתן שבועיים לביצוע, למשל, עפ"י רמת התלמיד. את המשימות נרשום בתוכנית ונציג להורים. האב יכול להחליט ללמוד לבד עם בנו עפ"י התוכנית ולסמן בתחילת שיעור איך והיכן הוא רוצה להשיג את המטרה, ובסוף השיעור - האם השיג את המטרה. אפשר גם לתת למלווה בגמרא להתנהל עפ"י התוכנית ולסמן בהתאם להתפתחות. כך נמשיך את כל המטרות, למשל, להבין את ההיגיון בשני השיטות שבגמרא, להמחיש מקרה, להעמיד תשובה מול שאלה וכדו' על זה הדרך. למותר לציין, שאני מעניק ליווי צמוד וייעוץ לכל אורך התקופה.

האמת היא, שמעיקרא בכלל לא עלה בדעתי שהדברים ילכו בצורה הזו, אבל כח ההשגחה הפגיש ביני ובין אחד מגדולי הדור שהוא למעשה המנוע הגדול שמניע תמיד את הספינה של מרכז "תבונות". עימו אני מתייעץ רבות בהרבה שאלות ונושאים שמתעוררים חדשים לבקרים. ומאז ההקמה של המרכז כמות הסייעתא דשמיא שמלווה אותי ואת חברי למרכז היא בלתי נתפסת בשכל אנושי. אין לי ספק שזו זכות הרבים הרוצים כ"כ להצליח בלימוד הגמרא, ממש בבחינת "מלאה הארץ דעה את ה'".

כמה זמן נמשך התהליך?

למעשה, השאלה שלך היא דינאמית, כי קשה לומר שתלמיד עם ששה כישורים טובים יהיה זהה בזמן הטיפול לתלמיד שחזק רק בחמישה כישורים. ולכן יהיה שקר לומר זמן מדוייק. אבל מתוך הניסיון, אנו עורכים מיפוי יכולות שפועל בשני מישורים, גם בחלק השפה של התלמיד וגם בחלק הכתיבה שלו, כך שאנו לא משאירים מצב בו התלמיד נדמה כחלש בארגון בעוד הוא קשה בהבעה. אחר כך אנו בונים תל"ם של

איזו מעטפת אתם מספקים לבחורים/תלמידים שבאים להיבחן?

מיד בתחילת הדרך, אנחנו ממפים את יכולותיו של התלמיד. במהלך המיפוי אנחנו לא רק מזהים את הקשיים, את זה גם אחרים יכולים לזהות, אנחנו בעיקר מתייחסים לדברים שאינם גלויים - כי שם מסתתרים הסיבות לקשיים. אם נבין את הסיבה לקושי נוכל בקלות רבה יותר לבנות תוכנית מסודרת שתועיל ותסייע לבחור. השלב הבא הוא נתינת "חוות דעת". אנו אוספים את המידע הרב שהצטבר לנו, מהשאלונים המיוחדים שנשאלו ההורים והצוות החינוכי, נוסף ע"ז את המידע שהתחדש לנו במהלך

- האם יש לך רצון להכיר אחת ולתמיד מה הם הכוחות הטבעיים שלך בלימוד הגמרא?
  - האם אתה רוצה כבר להבין איך יתכן שגדולים וחכמים נהנים כ"כ מהגמרא, ואתה מביט בה כאילו היתה כתובה בסינית?
  - האם כבר נמאס לך להעביר את הזמן בישיבה מבלי להבין ולהתחבר סוף סוף למה שאתה בכל מקרה כבר עושה?
  - האם הרגשת פעם בחיך רגע אחד של הנאה אמיתית מפשט נכון בתוספות?
  - האם החלום שלך הוא לדעת את הלימוד ולהיות תלמיד חכם?
- אם התשובה שלך היא "כן" - אז אל תפספס את ההזדמנות הזו !!!**

פותחים את 'אלות' כמו גדולים!
פנה עוד היום לייעוץ והכוונה ותתחיל את הזמן ברגל ימין!

- הרצאות והדרכות
- גישמאק בלימוד
- ארגון כלים מקצועי
- בניית תוכניות למידה מותאמות
- מיפוי כישורים ודיקטיים בגמרא

בהנהלת הרב אביאל אברהם טוויל שליט"א
לפרטים ולקבלת תכנים והרצאות:
0733-478-474

(תא קולי שלוחה 1)
m.tvunot@gmail.com

ההמשך בעמוד 7

על כל סיגריה 4 דפי גמרא

כשהחליט הסטייפלר זצ"ל לצמצם את העישון, עשה כל מיני קבלות על זה, בתחילה היה מחלק כל סיגריה לשתיים, אח"כ היה נודר צדקה או לימוד שניות על כל סיגריה, ולבסוף קיבל על עצמו ללמוד ארבעה דפים גמ' על כל סיגריה. וכדי שיוכל לקיים את נדרו גם אם ייקלע למקום שאין שם ספרים, שינן את כל מס' נדרים בעל פה, פעם היה באמצע חתונה וכבדו אותו בסיגריה, וכדי שלא לבייש את בעלי השמחה, נטל את הסיגריה ונכנס לחדר אחד ללמוד את ארבעת הדפים שנשאר חייב מן הסיגריה הקודמת. כאשר מישהו נכנס לחדר וראה אותו כך, אמר: אוי כמה שהבריות טועים בי, סבורים שמתמיד אני, ולא היא, נתאוותי לסיגריה.

ראש הישיבה

כיהן כראש ישיבה בישיבת בית יוסף ונבחר דוק בעיירת פינסק, וכשעלה לארץ בשנת תרצ"ד שימש ראש ישיבת בית יוסף בגבעת רוקח, היכן שמוקמת כיום ישיבת בית חתיהו.

עם הארץ אסור לאכול בשר

יום אחד ישב רבינו בחדר האוכל בישיבה ושוחח בדברי תורה עם ראש הישיבה רבי אברהם יפה"ן זצ"ל. בריחתא דאורייתא צעק הגר"א יפה"ן, עם הארץ! כשסיים את הויכוח יצא מיד מהחדר אוכל, שהרי עם הארץ אסור לאכול בשר.

החיסרון היחיד בשידוך

החזון איש אמר על השידוך של אחותו מרים ע"ה עם הסטייפלר, שהחסרון היחיד בשידוך הזה, שחשב עליו באמצע תפילת שמונה עשרה, הוא התחתן בגיל 28 בשנת תרפ"ז.

המכנסיים נקרו והשיעור היה כרגיל

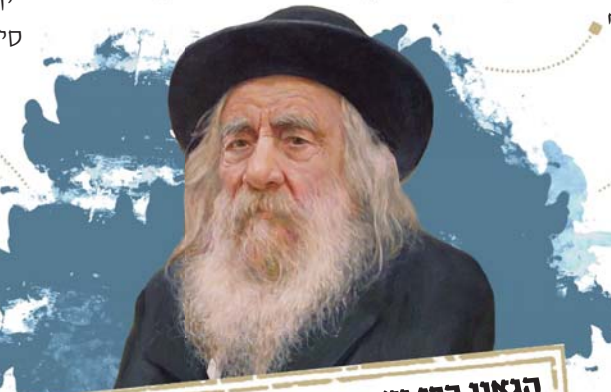
כששימש ראש ישיבת בית יוסף, אירע פעם שהודיע לתלמידים כי יאמר את השיעור בביתו, התלמידים נתאספו כולם בבית הסטייפלר שישב על מיטתו מכוסה בשמיכה ואמר את השיעור כרגיל. לאחר השיעור ניגש אחד התלמידים לרבינו ואחל לו רפואה שלמה, השיבו הסטייפלר ב"ה אינני חולה, אך זוג המכנסיים היחיד שלי נקרע, ולא נמצא עדיין חוט לתפורו, ולכן אני יושב מכוסה בשמיכה ואיני יכול לצאת אבל אין זה סיבה לבטל תורה.

כתב וערך את שער הספר

כשהוציא חתנו רבי שלמה ברמן זצ"ל את סדרת ספריו 'אשר לשלמה' נמנע מלהתחם את שמו על השער, הבנים שאלו את אביהם מדוע לא הזכיר את שמו? השיב: אני לא חותם על סיק ללא כיסוי, ומנין לי שכתבתי אמת והודברים מדויקים, וכיצד אחתום את שמי? כשהוסיפו ושאלו, וא"כ מדוע בחלק הראשון כן נדפס שמו? השיב, שהסבא הסטייפלר הוא שכתב את השער, ואי אפשר לחחוק את מה שכתב.

הצצה מרתקת על גדולי ישראל

הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצוק"ל ר"י בית יוסף — כ"ג אב תשמ"ה

הבחור הכי טוב בישיבה

בבחרותו נסע רבי חיים שמואלביץ זצ"ל לבקר את דודו רבי אברהם יפה"ן חתנו של הסבא מנוברדוק. שניהן כראש ישיבת ננוברדוק בביאליסטוק. כאשר הגיע לישיבה שאל את דודו מיהו הבחור הכי טוב והחשוב בישיבה? רבי אברהם התחיל להסתובב עימו בישיבה והצביע לו, הבחור הזה הוא המתמיד של הישיבה, וזה הלמדן של הישיבה, וזה הבעל כשרון הגדול בישיבה, זה בעל מידות טובות, בסוף הצביע לו על בחור אחד ואמר: זה הבחור הכי טוב בישיבה. התפלא ר' חיים אם זה המתמיד, והלה הבעל כשרון וכו' א"כ במה הוא הכי טוב? אמר לו רבי אברהם, הבחור הזה הוא 'מבקש' כל דבר שהוא לומד אינו נח עד שהוא מבין את הענין בשלמות, מי שהוא מבקש בוודאי יצליח בהכל, ויגדל לגדול בישראל, אותו בחור היה הסטייפלר.

הסימטה בבני ברק שמזכירה את הורנוסטייפל

בראש חודש ניסן שנת תר"ע נפטר עליו אביו והוא בן 11 שנים, אמו האלמנה שהיתה צריכה לגדל 3 ילדים והפרנסה היתה קשה, החליטה להעתיק את דירתה לעיירת מולדתה הורנוסטייפל, שם יעזרו לה בני משפחתה למצוא פרנסה. ישנה פינה בבני ברק ברחוב גאוני בריסק שהסטייפלר היה נוהג לעבור דרכה, זהו שביל שחוצה מרחוב סעדיה גאון לרחוב וסרמן, יש שם משתלה של העירייה, ובצדדי השביל יש עצים גדולים שנותן תחושה של יער, והיה אומר אותו נוף, מזכיר לי את העיירה הורנוסטייפל.

בשר בתשעת הימים

בהיותו בנוברדוק היה מחסור עצום במזון, ולחם לא היה בנמצא, אבל בשר היה לרוב, וכל יום מתשעת הימים היה בחור אחר שערך סיום חסכת, וכך יכלו כולם לאכול עמו בשר.

הסיבה שהיה כבד שמיעה

סיפר הרב שטיינמן זצ"ל: ידוע שהסטייפלר היה כבד שמיעה, וזאת בגלל, שבצעירותו היתה לו דלקת אוזניים קטנה, ולא היה להוריו כסף לקחת אותו לרופא, ולכן לאט לאט זה הוזנח, עד שנעשה כבד שמיעה.

נושא כליו

פעם הלכו הסטייפלר והרב אלישיב ברחובות ירושלים, והיה זה בתחילת תקופת כהונת הרב אלישיב כדיין, ולפתע הרב אלישיב שם לב שהתיק שבידו 'נסחב' ממנו, והיה זה הסטייפלר, שלקחו לשאת אותו באומרו שמאחד והתקנה לדיין בעיר, אסור לו כאן לשאת תיק. עיין ש"ע חושן משפט סימן ח' סעיף ד'.

ההסכמה על ספריו

על ספריו לא ביקש הסכמה מגדולי הדור, שסבר שכיון שלא כתב להלכה אין צורך בהסכמה, אך כשהוציא את ספרו הראשון שערי תבונה, כן הלך לקבל הסכמות, וזאת מפני שאחד הנדיבים הבטיח לו סכום כסף להוצאות ההדפסה, ולבסוף לא נתן לו, ונשאר בעל חוב, לכן היה צריך להתאמץ ולמכור את הספר כדי לחחוק את חובותיו, לכן נסע לוורשה ושם קיבל מכתב הסכמה מרבי מנחם זמבא, כמן כן היתה לו גם הסכמה מרבי חיים עונר גרודזינסקי.

ולקבל בס"ד גם פתרונות כפי משאת הזמן, כי הזמן קצר והמלאכה ממש מרובה.

אני מזמין את הציבור להירשם לאמצעים בהם ומהם פועל מרכז תבונות. השקעה רבה ניתנת בכלים אלו בכדי להנגיש את "תבונות" לכל אחד ואחד.

אמרת "אמצעים"? מה הם האמצעים שבהם פועל המרכז?

המרכז פועל בכמה וכמה פלטפורמות נכבדות:

1. הגיליון האיכותי "בתבונה" שיו"ל פעמיים בחודש, בו אנו שמים דגש בעיקר על נתינת כלים איכותיים ופרקטיים לקוראים הנכבדים. הגיליון מחולק בתלמודי תורה, ישיבות ובתי מדרש בכמה ערים מרכזיות ברחבי הארץ, ובס"ד עוד נגיע לכל המקומות כולם.

2. כמו"כ, אנו מספקים קו תוכן איכותי טלפוני בו עולים הרצאות ופודקאסטים איכותיים ופרקטיים, גם ניתן להשאיר בקו הודעות עם שאלות ואנו משתדלים לחזור כמעט לכל אחד, כמובן, בהתחשב למשאת הזמן והעומס הרב שב"ה יש על הקו. בקו אנו גם מציגים שיעורים מעשיים בדף היומי שנמסרים לאברכים בני תורה חשובים, בהם ניתן לראות בבירור איך אנו מוסרים שיעור שתופס גם את קהל הבעלי בתים המקשיבים לשיעור, עפ"י חוקי הדידקטיקה שבגמרא.

3. מערכת דיוור מיוחדת עם חומרי עזר נוספים. גם בה ניתן לשאול שאלות, ואנסה להשיב כפי יכולתי בלי נדר.

4. הרצאות, הדרכות וערבי עיון להוראת ומסירת שיעורים בגמרא לצוותי חינוך והורים.

מה עוד התוכניות לעתיד?

אנחנו לא מפסיקים לחשוב על העתיד ולייעל, כמובן, שהציבור מוזמן להציע רעיונות (כפי שבאמת הרבה עשו עד כה) בכדי שנוכל לדעת מה עוד ניתן וראוי להוסיף.

אמנם, כעת אנו עובדים בס"ד על כמה וכמה דברים:

1. אנו בשלבי סיום של עריכת חוברת הדרכה מיוחדת להורים שרוצים קצת ליהנות סוף סוף מלימוד איכותי בגמרא עם הבן שלהם. **פרטים יופיעו בגיליון שווה לעקוב.**

2. דבר נוסף שאנו עובדים עליו כעת, לאחר בקשות רבות, ולחצים יומיים - הוא בניית קורס מיוחד שיעניק כלים מעשיים ותיאורטיים להוראת הגמרא, שיופיע בשני גרסאות: פרונטלי ודיגיטלי לטובת הציבור וכדי שנגיע בעזרת ה' לכל בית בישראל.

3. גם אנו עובדים כעת על קירות תוכן, מבצעים ומשחקי העשרה כיתתיים שיהיו מותאמים לדרך של תבונות.

כמובן, שעוד היד נטויה בעזרת ה', כי באמת שניכר שיש ביקוש אדיר לתכנים הללו, אני מקבל תגובות ושאלות רבות, גם בקשות רבות לייעוץ מבחורי ישיבות, מחנכים והורים שמתקיימים מידי יום. אין בכלל ספק שהציבור דורש הרבה יותר ממה שיש כרגע, וה' יתן כוחות להמשיך הלאה ולהאהיב את הגמרא לתלמידינו-כי בסופו של דבר, כאמור, בהם תלוי העתיד של עם ישראל. ■

שלושה חודשים שהוא זמן מומלץ, בסוף התקופה, אנו עורכים מיפוי נוסף בו אנו מסכמים את התהליך ומעניקים לילד את 'הגישה שלו ללימוד'. בדר"כ אחר תקופה כזו, כשעובדים נכון, התלמיד כבר מתרגל לצורת הלימוד ומתחבר, נהנה, ולבסוף יוכל גם לפעול בדרך זו גם לבדו.

מה המיוחדות של מרכז תבונות?

איני בא לשלול שיטות אחרות או להמעיט מערך אחרים. שמעתי וחקרתי כמה וכמה שיטות, את חלקם אני מכיר רק מלמעלה, ויש כאלה שאיני מכיר כלל. אבל אני כן מכיר את 'מרכז תבונות', זו שיטה שמפרקת את השאלה "למה התלמיד אינו אוהב/מצליח/יכול ללמוד גמרא?" - לשבעת מנגנונים טכניים בהם התלמיד אמור לצעוד. בגישת תבונות אנו יודעים מהניסיון שלכל תלמיד יש גישה מיוחדת ושונה ללימוד עפ"י נטיותיו האישיות ועפ"י היכולות המיוחדות שהקב"ה העניק לו, ורק לו. אין תלמיד שאינו יכול ללמוד גמרא, יש קשיים בעיקר כי הם לא יודעים מה הם אמורים לעשות. לא תמיד המלמדים/ הרמ"ם מבארים נכון את הדרך, בפעמים רבות אנו עסוקים יותר ב'מה לומר' או 'מה לא לומר' מאשר 'איך הגענו למה שאמרנו או לא אמרנו'.

רק בתבונות יש חלוקה ברורה ליכולות לימודיות בגמרא "לפי גיל!" המלמדים הוותיקים שבנינו יכולים לשאול את עצמם: "מה באמת! ההבדל בין הרמה של כיתה ו' לרמה של כיתה ז'?" - התשובות יהיו כאלה פחות או יותר: "בכיתה ו' לומדים יותר פשט, בכיתה ז' יותר מעמיקים" או כל מיני קלישאות מהסוג הזה, וכפי שאמר לי בכנות רב חשוב: "אלו שאלות שהתשובות עליהם הם רק עם הידיים!". ואנחנו מסבירים במילים...

כמה אחוזי הצלחה יש?

שוב, מהנסיון האישי שלי בעשר השנים האחרונות - ההצלחה היא למעלה מתשעים אחוז (!) במידה ועובדים עפ"י התוכנית. לעיתים זה קשה, זה מחייב, זה דורש הכנה ותכנון ראוי, אבל זה עובד.

האם ניתן להתייעץ בנושאים שונים גם מחוץ למיפוי?

התשובה היא: לא. אלא: "בוודאי ובשמחה".

הורתו ולידתו של מרכז תבונות הינם בשביל להרבות תורה בישראל. וכחלק ממטרה זו עלינו לנסות ולהאהיב את הגמרא על כל כלל ישראל. אני יודע שזה נשמע אולי תיאורטי. אבל אני מעביר שעות רבות בייעוץ למחנכים והורים, ללא תשלום, כפי מידת הזמן והיכולת, כי הדברים נובעים בעיקר מתוך אידיאל אישי עמוק.

כחלק ממהותו של העם היהודי-לימוד התורה עומד בראש הפרמידה. ובשל כך, לומדי התורה-נושאי הדגל הם החשובים ביותר בהיררכיה שבעולם כולו. עם כל הכבוד לכל אדם ותפקידו, בחורי הישיבה-הם הפנים של העם שלנו. בהם, אנו תלויים, הם אלו שישארו בסופו של דבר את פני העתיד של כולנו. אני רואה חשיבות אדירה בהשקעה בהם, לתת להם הכל, בכדי להועיל להם ככל שניתן בכדי שימשיכו וייצגו אותנו בגאווה בפני העולם.

הילכך, אני מנסה כפי כוחי להועיל ולהעניק מהניסיון שצברתי, בכדי לממש מטרה זו. כמובן, שניתן לקבוע פגישה מסודרת ולהציג בעיות

לשיעורי הדף היומי
חייגו: 0733-478-474

כתובות

תבונות
 ללמד ולהצליח
 המרכז ללימוד הגמרא

ממשיכים להנות מהדרך
בקיצור ובבהירות
 (כחצי שעה)

גיליון אב תשפ"ב מהדורת ראש חודש

7 **תבונה**

לייעוץ ופרטים: 0733-478-474

ספריית הפודקאסטים של 'תבונות'

3 שלוחה

הדרכות לחונכים - הרצאת מעגל הזהב - חניך-חונך-חומר עם הרבה כלים מעשיים

פרק 1: דברי פתיחה מהרב יצחק לוי הכניסה לעולמו של התלמיד
פרק 2: דברי הדרכה מהרה"ג רבי ישראל יעקב פינקוס שליט"א
פרק 3: ההרצאה המרכזית
פרק 4: דברי הדרכה מהרה"ג רבי יוסף אביטל שליט"א

4 שלוחה

תבונה חינוכית - תוכנית איכותית שמעלה את כל הנושאים שמעסיקים אתכם עם הדרכות מעשיות

פרק 1: התאמת הלימוד לרמת הלומד
פרק 2: הפעלה וחינוך בלימוד-א
פרק 3: הפעלה וחינוך בלימוד-ב
פרק 4: הפעלה וחינוך בלימוד-ג אחרון
פרק 5: הילד הבינוני - מהו? **בקרוב**

6 שלוחה

קולות - לשמוע את הקולות של גדולי ישראל. 4 דקות של משא חינוכי מיוחד

פרק 1: רבי גרשון אדלשטיין שליט"א - האמת שבפשטות
פרק 2: רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל - אחריות על התורה

7 שלוחה

שיעורי הדף היומי - לצעוד בין שבילי הגמרא בבהירות ובקיצור. להנות מהדרך

שיעור הנמסר מידי יום בפני אברכים ת"ח ועולה לקו כבר מהבוקר. השיעור מלווה בהקדמות והגדרות ברורות תוך יצירת סדר מיוחד במהלך הסוגיא. משך השיעור כחצי שעה בלבד.

8 שלוחה

היצירה - מסע מרתק בעקבות יצירת הדורות הבלתי נגמרת - התלמוד בבלי

פרק 1: תורה שבע"פ ותורה שבכתב
פרק 2: אופן מסירת התורה
פרק 3: תקופת התנ"ך **בקרוב**

שלוחה 1: תא קולי להשאת הודעה או בקשה שיחזרו אליכם
שלוחה 2: התחברות לרשימת קבלת צנתוק כשעולה שיעור או תוכנית חדשים
שלוחה 9: פרטים על פעילות מרכז תבונות

לפרטים ולקבלת תכנים והרצאות:
0733-478-474

(תא קולי שלוחה 1)

m.tvunot@gmail.com

הרצאות והדרכות

גישמאק בלימוד

ארגז כלים מקצועי

בניית תוכניות למידה מותאמות

מיפוי כישורים דיסקטיים בגמרא

בהנהלת הרב אביאל אברהם טוויל שליט"א

תבונות
ללמוד ולהצליח

המרכז ללימוד הגמרא

אוצר - הלכות

לתשעה באב - תשפ"ב

זמני שבת וט' באב

ב"ב	ירושלים	מודיעין עילית	
19:18	18:57	19:06	הדלה"נ
19:35	19:35	19:35	שקיעת החמה בש"ק
20:20	20:11	20:11	צאת השבת
12:47	12:45	12:46	חצות היום
20:02	20:20	20:00	גמר הצום

תמצית הלכות הנחוצות לשבת קודש ותשעה באב שנדחה ליום ראשון
על פי פסקי מרנא "השבט-הלוי" צקללה"ה
 שנאמרים בביהמ"ד "שבט הלוי" אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית
 ע"י הרב אלטר אליהו מרמורשטיין שליט"א
 ראש כולל ישועות יעקב ומח"ס המינים המהודרים

ערב שבת קודש ה' באב

- א. רחיצה לכבוד שבת קודש: דעת המחבר להתרחץ כבכל ערש"ק, ומנהג בני אשכנז לרחוץ פניו ידיו ורגליו והפפת הראש בחמין בלי סבון. ובימינו כיון שרגלים כך ככל ערש"ק מותר לכל הדעות. כתב הביאור¹ (סי' תקנ"א ד"ה בחפיפת) שמו"מ יזהר לכתחילה שיהיה² קודם הצות, ובדיעבד גם אחר הצות מותר. העוסק במלאכתו כל השבוע ומזיע הרבה, ורוצה לרחוץ כל גופו להעביר את הזוהמה בעש"ק, מותר לו לרחוץ כל גופו במים קרים (שבט הלוי ח"ח סי' קכ"ז). בא"י לפעמים החום גובר ומזיעים הרבה מותר לרחוץ גם כל גופו בצונן ויעשה זה דרך אברים אברים לא בבת אחת, והדבר מסור ללב ירא ה' מתי להקל בזה (שו"ת שבה"ל ח"ז סי' ע"ז)³.
- ג. הנוהג לטבול בכל ערב שבת מותר לטבול גם בעש"ק זה (משנ"ב סי' תקנ"א סקצ"ה). אבל לא במים חמין (שעה"צ סקצ"ח).
- ד. אם יש צורך בטעימות תבשילי הבשר של שבת קודש לצורך הבישול, מותר לטעום מעט כפי הצורך⁴ (מבית לוי).
- ה. בגדי שבת: הנוהגים להחליף מלבושים שונים בכל שבת, כגון שטריימל וקפטן מותרים גם בשבת זו. וכן אנשים שרק מחליפים בגדים, כגון כובע וחליפה, אף שאינו ניכר כל כך מותרים להחליף כדרכם (משנ"ב סי' תקנ"א סק"ו).
- ו. החלפת הבגדים תהיה בזמן שרגיל בכל ערב שבת ללבוש את בגדי השבת (מבית לוי).
- ז. מנהגו של רבינו השבט הלוי שהחליף את כל בגדיו לכבוד שבת קודש מלבד המכנסיים (גיליונות שבט הלוי)⁵.
- ח. מותר לגזוז ציפורנים לכבוד שבת (משנ"ב סי' תקנ"א סק"כ).
- ט. מותר לצחצה נעליים לכבוד שבת (מבית לוי).
- י. נהגו לאסור להחליף מצעי המוטה (משנ"ב סי' תקנ"א סק"ג). אבל להחליף מגבות למגבות מכובסות מותר (קיצור שו"ע סי' קכ"ב ס' ט). ואין להימנע משיטפת הדירה לכבוד שבת⁶ (ס' מבית לוי).
- יא. המתארח בבית חבריו והכינו סדינים נקיים ומכובסים יכול לישון עליהם⁷ (שו"ת מנחת יצחק ח"י סי' מ"ד, מבית לוי).

ביום השבת

- א. הנוהגים לטבול במקווה כל שבת בבוקר לתוספת טהרה, מותרים גם בשבת זו (ישועות יעקב סי' תקנ"א סוס"ק ג', וע"ע מנחת חינוך מצוה שי"ג בסופו). וידקדקו לטבול במים צוננים כדווקא, ואם אי אפשר בעניין אחר וחייב טבילה אפשר להקל בדוחק בחמין (שמעתי ממור"ר הגאון הגדול רבי י.מ. שטרן שליט"א). ודעת המשנת יוסף שיטבול רק במים פושרים (שו"ת בכת"י).
- ב. מפטירים הזון ישעיהו (סי' תכ"ח ח'). והמנהג שהרב קורא ההפטרות (מג"א סי' רפ"ב סק"ד, קשו"ע סי' ע"ט ס' ט). ואפילו כשיש התן בשבת אופירף (עליה-לתורה) או יארציית נהגו לתת את המפטיר לרב בשבת הזון, (שו"ת שבה"ל ח"א סי' ע"ד)⁸.
- ג. אומרים "אב הרחמים" (משנ"ב סי' רפ"ד סקט"ז). ואם יש בשבת זו ברית מילה בבית הכנסת, הציבור יאמרוהו, אולם בעלי הברית לא יאמרוהו. שהרי עיקר תקנת אב הרחמים היה בשבת שלפני ת"ב (הגר"ש דביליצי זצ"ל). במקום שנוהגים להזכיר נשמות בכל שבת מוזכרין אף בשבת זו (משנ"ב סי' רפ"ד סקט"ז).
- ד. סעודת שבת בבוקר אוכלים כבכל שבת - בשר ודגים וכל מטעמים. [אלו הנוהגים לאכול מאכלי חלב בסעודה שלישית יתנו דעתם שהשבת מתחילים סעודה שלישית מוקדם, ולכן נצרכת שימת לב מתי מסיימים את אכילת הבשר כדי להתמין בין בשר לחלב כדון].
- ה. תלמוד תורה: הרמ"א (סי' תקנ"ג ס' ב') כתב שאין אומרים פרקי אבות. והט"ז מפקפק מאוד על מניעת הלימוד בשבת, ומסיים שהלומד בשבת אחר הצות לא הפסיד, והמשנ"ב כתב דיש לסמוך על זה⁹. וכתב הביאור¹⁰ (ד"ה ולכן אס) "לפי שאין אדם לומד אלא מה שלבו חפץ ועיניו הוראות דכמה ת"ח מותרשלים

¹ יש לדון בעניין רחיצה מי הוא אסטניס שמותר לו לרחוץ: איתא בגמ' (ביצה כא:) מתני' ב"ש אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אלא א"כ ראויים לשתיה וב"ה מתירין, וכ' התוס' ד"ה לא ... "ודווקא לרגליו אבל לכל גופו מודה דאסור דדבר השוה לכל נפש בעין וזה אינו ראוי אלא לבני אדם מעונגים אבל ידיו ורגליו שווה לכל נפש" עכ"ל. הובא בבב"י סי' תקי"א ונקטו כן להלכה. בזמננו יש לכל אחד מרחץ [אמבטיה] בביתו וא"כ הוי דבר השווה לכל נפש רחיצה שלא לשם תענוג וצ"ב, ועיין שו"ת שלמת חיים שי"ג.

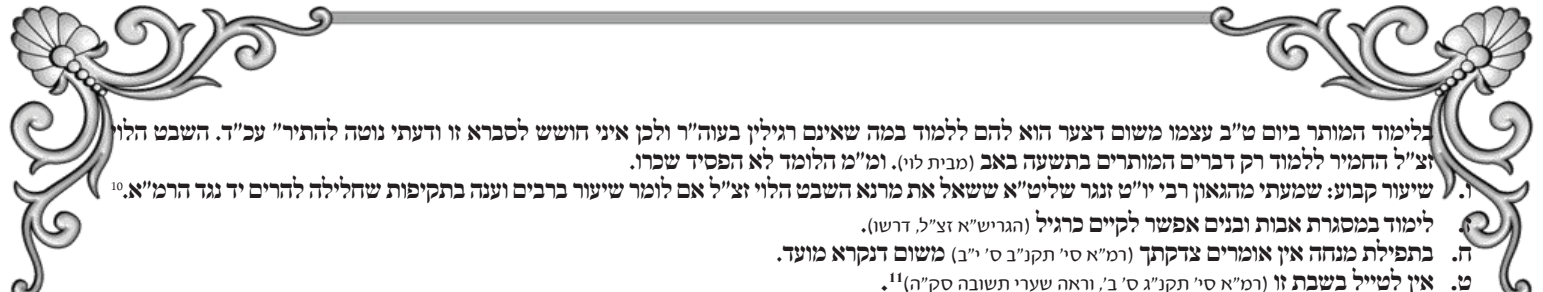
² בס' מבית לוי כתב ששמע מהשבט הלוי צ"ל דנראה דאין המנהג כן. ומציין ללבוש סי' תקנ"א סקט"ז שכתוב סמוך לשבת.
³ אם קשה לו במים קרים, יכול להפשירם במעט מים חמים כדי להפיג קור המים באופן שלא ייהנה מחום המים. (קרא עלי מועד ס' ג' הע' ז' בשם אור לציון)

⁴ דאין זה בכלל טעימה האסורה משום שמחה (מבית לוי). ולעניין ברכה יברך ברכה הצריכה.
⁵ רבינו (גיליונות שבט הלוי) ביאר שמה שנהגו מקודם ללבוש בגדי חול בשבת זו לא היה בזה חיסרון בכבוד שבת, והוא נוהג בדרך הממוצע כפי שהנהיג הגר"א (עיין סי' תקנ"א).

⁶ החזו"א (אורחות רבינו ח"ב עמ' קל"ג), הגריש"א זצ"ל (אשרי איש) - דמותר לכבוד שבת כרגיל. ויש שנהגו למעט קצת (הליכות שלמה פ' י"ד). הגאון רבי שמואל סלט זצ"ל אמר שבעש"ק חזון לא ירחצו הרצפה כל כך בטוב כרגיל, ואמר הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל דאולי רק משום חומרא אמר כן וראוי למאן דאפשר ליה להחמיר בחומרת האי גאון זצ"ל (שו"ת שלמת חיים אור"ח סי' שי"ב).

⁷ וכן בגדי שינה מכובסים (מבית לוי עמ' שפ"ד).
⁸ במקום שאין אומרים ההפטרות בניגון של איכה, רק כל הקהל אומרים ביחד, אין מעכב המנהג לכבד את הרב בעליית המפטיר. (הגאון הגדול רבי מ. ש. קליין שליט"א)

⁹ עיין בביאור הלכה שהארין בזה. נהגו בישיבת ראדין ע"פ הוראת החפץ חיים ללמוד כבכל יום עד סמוך לבין השמשות (ח"ח חיינו ופעלו ח"ג ע' תתמ"ח). הוראת האור לציון (שו"ת ח"ג פכ"ח) שמי שקשה לו ויש חשש שמחמת זה יתבטל מלימודו יכול לסמוך על המקילים וילמד במקום שלבו חפץ. והוראת האדמו"ר מויז'ניץ זצ"ל בעל "תורת מרדכי" לבני הישיבה ללמוד כרגיל, וכן נהג בעצמו. (נטעי גבריאל פ' צ"ב הע' ד'). וכן נהג הגרי"י פישר זצ"ל

- בלימוד המותר ביום ט"ב עצמו משום דצער הוא להם ללמוד כמה שאינם רגילין בעוה"ר ולכן אינו חושש לסברא זו ודעתי נוטה להתיר עכ"ד. השבט הלוי זצ"ל החמיר ללמוד רק בדברים המותרים בתשעה באב (מבית לוי). ומ"מ הלומד לא הפסיד שכרו.
1. שיעור קבוע: שמעתי מהגאון רבי יו"ט זגור שליט"א ששאל את מרנא השבט הלוי זצ"ל אם לומר שיעור ברבים וענה בתקיפות שחלילה להרים יד נגד הרמ"א.¹⁰
2. לימוד במסגרת אבות ובנים אפשר לקיים כרגיל (הגריש"א זצ"ל דרוש).
3. בתפילת מנחה אין אומרים צדקתך (רמ"א סי' תקנ"ב סי' י"ב) משום דנקרא מועד.
4. אין לטייל בשבת זו (רמ"א סי' תקנ"ג ס' ב', וראה שערי תשובה סק"ה).¹¹
5. לא יאמר אדם שאוכל או שותה כדי שלמחר יהיה לו כח לצום (ע"פ מג"א סי' ר"צ בשם ספר חסידים)¹².
6. לקיחת תכשירים בשבת: אנשים חלופי מוגז שרוצים לקחתם כדי שיוכלו לצום, יערבום במאכל או במשקה, ומותר לקחתם בשבת. ועדיף לערב מערב שבת. (מבית לוי)¹³. ופשוט שאסור לומר שהוא לוקח אותם כדי שיוכל לצום. ומי שיודע שבתו או בניו ובנותיו חלשים וצריכים לכך, וצריך לזרום ולשדלם בעניין, יזהר מלומר בפירוש.
7. אכילת סעודה שלישית: יאכל בביתו, ויכול לומר זמירות כדרכו כבכל שבת.¹⁴
8. מוזמן על הכוס, ואם סיים ברכת המזון קודם השקיעה או גמר ברכת המזון אחר שקיעת החמה, לא ישתה הכוס. (הגר"צ כהן זצ"ל בס' ט' באב שחל ביום א' ע' קכ"ד).
9. צריך להפסיק מאכילה ושתייה ורחיצה מבעוד יום – 'משקיעת החמה' אפילו בשבת, וצריך להזיזה שלא יטעו שהוא כשאר שבתות, שאם התחילו מבעוד יום, שאפשר לאכול גם אחר השקיעה. (משנ"ב סי' תקנ"ב סק"ד).
10. לכתחילה יש ליטול מים אחרונים קודם השקיעה (הגר"ש דבליצקי זצ"ל)¹⁵. ואם לא נטל קודם השקיעה רשאי ליטול לאחר מכן, אפילו אחר צאת הכוכבים (הגר"צ כהן זצ"ל ס' ט' באב שחל ביום א' ע' קכ"ד).
11. אם מברך ברכת המזון קודם השקיעה, ויש לו עוד שהות לאכול ולשתות, מותר להמשיך לאכול ואין צריך להתנות (משנ"ב סי' תקנ"ג שעה"צ סק"ז)¹⁶.
12. אסור להכין שום דבר לצורך ליל תשעה באב עד זמן יציאת השבת, מלבד אם משתמש בו בשבת.
13. משקיעת החמה נאסר לאכול ולשתות ולרחוץ, היות ובמניעת דברים אלו אין ניכר שנוהג אכלות בשבת. אבל חליצת המנעלים ראה לקמן.
14. לשבת על כסא רגיל מותר עד צאת השבת (שש"כ פ' ס"ב הע' פ"ח. ק"ו מנעילת הסנדל עיי"ש. ועיין דברי הגר"ש דבליצקי זצ"ל הערה נ"א).

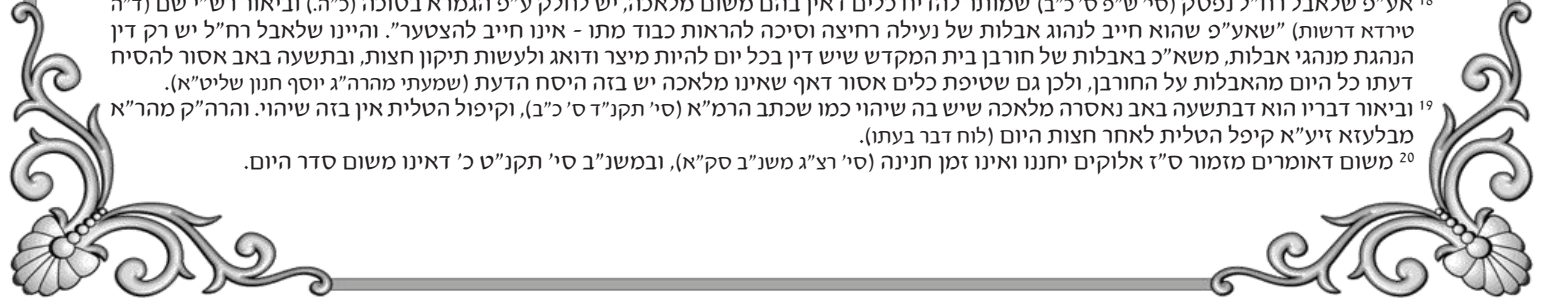
מוצאי שבת קודש

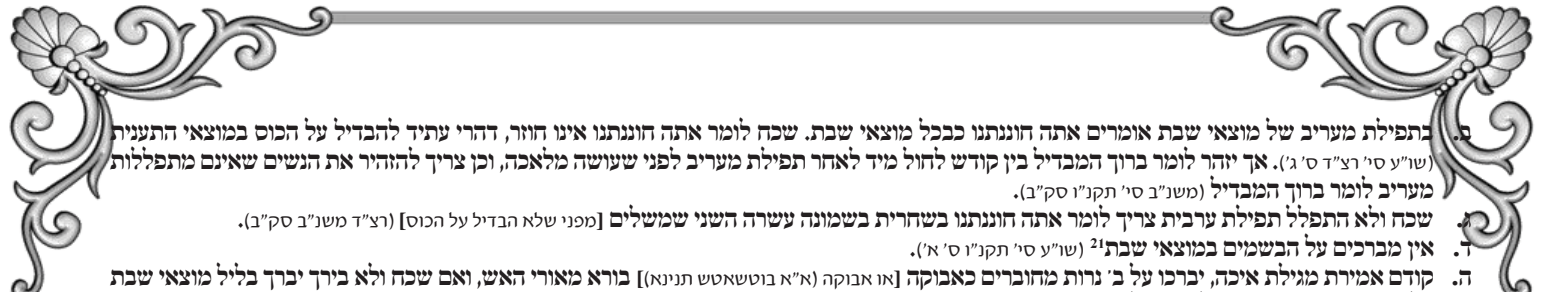
- א. חליצת המנעלים הוא סימן ממש לאבלות, לכך כתב הרמ"א לחולצם לאחר אמירת 'ברכו', הוץ מההוץ שחולץ קודם אמירת ברכו¹⁷ (סי' תקנ"ג רמ"א ס' ב'). בזמננו שמאחרים קצת את זמן תפילת מעריב בצאת השבת, האנשים והנשים יאמרו 'ברוך המבדיל בין קודש לחול', יהלצו המנעלים, ויחליפו את בגדי השבת לבגדי יום חול (שש"כ פ' כ"ח ס' פ"ה הע' קפ"ט. ובשו"ת שלמת חיים ח"א ס' פ"ו).
- ב. רבינו מרנא השבט הלוי זצ"ל נהג לבוא לבית המדרש בזכרון מאיר בשנים קדמוניות, בבגדי חול ומנעלים בזמן בין השמשות של רבינו תם, ולאחר ברכו של מוצאי שבת חליץ מנעליו, וזכה קיים מנהג בני אשכנז ללכת בבגדי חול בשבת.
- ג. הנוהג לפי שיטת רבינו תם, או הנוהג כדעת החזו"א 45 דקות אחר שקיעת החמה, ככל הדברים דאורייתא ודרבנן, לא ינהג שום מנהגי אבלות עד זמן יציאת השבת לרבינו תם או כדעת החזו"א. מפני שעדיין אצלו תוספת שבת (חוט שני זצ"ל ח"ב ע' שכ"ז).
- ד. הנוהג לפי שיטת רבינו תם רק לגבי שבת ויום הכיפורים, או עכ"פ רק בדאורייתא, דעת הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א (מועדים וזמנים ח"ז סי' ר"ו) לענין חליצת המנעלים, שיהלוצו בזמן הרגיל של צאת השבת (כשיטת הגאונים), ויסתובב בביתו בנעלי בית או בלי מנעלים, דמפני שבבית הרבה פעמים חולקים בנעלי בית או בלי מנעלים אין ניכר אבלות.
- ה. שכתחילה, יזהר שלא יגע בהם כדי שלא יצטרך ליטול ידיים (משנ"ב תקנ"ג סק"ו).
- ו. מותר לפנות הכלים מהשולחן שאכלו בשבת מיד לאחר זמן יציאת השבת ואמירת 'ברוך המבדיל'. אך אין לשטוף את הכלים עד למחרת לאחר חצות¹⁸ (מבית לוי, אבן שרמ"א). ומכל מקום מותר לשים בתוכם מים (הגר"ש דבליצקי זצ"ל).
- ז. קיפול הטלית במוצאי שבת מותר (מבית לוי). וכן שמעתי מהגרי"ק זצ"ל שמותר מפני שקיפול הטלית אינה מלאכה¹⁹.
- ח. כתב המשנ"ב שאסור לעשן, והחמיר מאד עד שכתב שמי שמעשן בט' באב היה ראוי לנדונו. ויש מהאחרונים שמקילים בזה, ולכן מי שדחוק לו שמורגל בו ביותר, יש להקל אחר חצות בצנעא בתוך ביתו (רמ"א ומשנ"ב סי' תקנ"ה סק"ח).

תפילת ערבית

א. הנהוגים לומר מזמורי תהילים קודם תפילת ערבית של מוצש"ק אין מזמרים במוצאי שבת זו (רמ"א סי' תקנ"ט ס' ב', משנ"ב סי' רצ"ג סק"א)²⁰.

- בעל אבן ישראל ללמוד כרגיל. ועיין עוד בלוח תמידים כסדרן דעת הרה"ק מהר"א זצ"ל מבעלזא ללמוד כל השבת רק דברים המותרים בתשעה באב.
- 10 בשו"ת דברי יציב כתב שאם יש שיעור קבוע לא יבטלו אותו אלא יעסקו בשיעור בדברים המותרים, דלא ליחזי כאבלות בפרהסיא, אך הגרי"ש אלישיב זצ"ל פסק שיש לבטלו כפי שהורה הרמ"א לבטל פרקי אבות ברבים, אך אם זה יגרום לביטול תורה שלא ילמדו משתתפיו כלום מותר ללמד.
- 11 כתב בס' יוסף אומץ הקדמון (תתע"ב) היאך יעלה על לב שום בר ישראל או בת ישראל לילך לטיול ביום שנעשו לאבותינו צרות גדולות וחזקות, ועוד היום אנחנו סובלים את הצרות הגלות המר הזה בעו"ה ושכינה הולכת עמנו בגלות.
- 12 הגר"נ פרנקל זצ"ל בעל שו"ת אמרי בינה, וכ"כ בעל המשנת יוסף שליט"א בכת"ו. שמעתי מהגאון רבי מאיר סירוטה שליט"א דהוי זלזול בכבוד שבת ע"פ פרמ"ג משב"ג סי' ר"צ.
- 13 ועיין בשו"ת מגדנות אליהו לדודי הגאון רבי א.א. רובנשטיין זצ"ל ח"ב סי' קל"ג שמותר ליטול בשבת תוספת לחיזוק כדי שיוכל לצום ופושט החששות משום מכין משבת לחול ועוד עיי"ש.
- 14 לאכול ברוב עס: המג"א אסר, והבכור שור התיר שאם מבטלו הוי כאבלות בפרהסיא. ומן השבט הלוי פסק כהמג"א. ונהרא נהרא ופשטיה.
- 15 לזמר זמירות אחר שקיעת החמה: עיין דרכי חיים ושלום (אות תר"ע) שהרה"ק בעל מנחת אלעזר זצ"ל היה יושב בסעודה שלישית כבכל שבת, וראה שם הטעם. וכן כתוב במנהגי ספינקא (פ' כ"ה ע' נ"ה), וכן נהג הרה"ק בעל "חלקת - יהושע" זצ"ל מביאלא, ועוד.
- 16 אם חל ט"ב באב בשבת או באחד בשבת אין צריך להתנות, כיון דאסור להראות עינו בשבת מסתמא לא נתכוון להפסיק לשם תענית (שעה"צ סי' תקנ"ג סק"ז בשם פתחי עולם).
- 17 דנו בדברי הרמ"א האם מה שכתב שלא יחלצו עד לאחר ברכו הוא מפני שהתפללו ערבית מבעוד יום, או דמפני שמצוה להוסיף מן החול על הקודש התירו להישאר במנעלים עד לאחר ברכו אף שמתפללים בלילה? עיין שו"ת שלמת חיים סי' פ"ד אות ב' דמעיקרא כך קיבלו תענית ת"ב כשחל בשבת, שעכ"פ לענין נעילת הסנדל כל עוד שלא אמרו ברכו אינם חולצים מחמת קדושת תוספת שבת, משום דהוי דבר שבפרסיה, עיי"ש. וכן דעת שו"ת באר משה (עיין בס' ט"ב שחל בשבת עמ' צ"ג באריכות).
- 18 אע"פ שלאבל רח"ל נפסק (סי' ש"פ ס' כ"ב) שמותר להדיח כלים דאין בהם משום מלאכה, יש לחלק ע"פ הגמרא בסוכה (כ"ה). וביאור רש"י שם (ד"ה טירדא דרשות) "שאע"פ שהוא חייב לנהוג אבלות של נעילה רחיצה וסיכה להראות כבוד מתו - אינו חייב להצטער". והיינו שלאבל רח"ל יש רק דין הנהגת מנהגי אבלות, משא"כ באבלות של חורבן בית המקדש שיש דין בכל יום להיות מיצר דואג ולעשות תיקון חצות, ובתשעה באב אסור להסיח דעתו כל היום מהאבלות על החורבן, ולכן גם שטיפת כלים אסור דאף שאינו מלאכה יש בזה היסח הדעת (שמעתי מהרה"ג יוסף חנון שליט"א).
- 19 וביאור דבריו הוא דבתשעה באב נאסרה מלאכה שיש בה שיהיו כמו שכתב הרמ"א (סי' תקנ"ד ס' כ"ב), וקיפול הטלית אין בזה שיהיו. והרה"ק מהר"א מבלעזא זצ"ל קיפל הטלית לאחר חצות היום (לוח דבר בעתו).
- 20 משום דאומרים מזמור ס"ז אלוקים יחננו ואינו זמן חנינה (סי' רצ"ג משנ"ב סק"א), ובמשנ"ב סי' תקנ"ט כ' דאינו משום סדר היום.

- ב. בתפילת מעריב של מוצאי שבת אומרים אתה הונתנו כבכל מוצאי שבת. שכח לומר אתה הונתנו אינו חוזר, דהרי עתיד להבדיל על הכוס במוצאי התענית (שו"ע סי' רצ"ד ס' ג). אך יזהר לומר ברוך המבדיל בין קודש לחול מיד לאחר תפילת מעריב לפני שעושה מלאכה, וכן צריך להזהיר את הנשים שאינם מתפללות מעריב לומר ברוך המבדיל (משנ"ב סי' תקנ"ו סק"ב).
- ג. שכח ולא התפלל תפילת ערבית צריך לומר אתה הונתנו בשחרית בשמונה עשרה השני שמשולים [מפני שלא הבדיל על הכוס] (רצ"ד משנ"ב סק"ב).
- ד. אין מברכים על הכשמים במוצאי שבת²¹ (שו"ע סי' תקנ"ו ס' א).
- ה. קודם אמירת מגילת איכה, יברכו על ב' גרות מהוברים כאבוקה [או אבוקה (א"א בוטשאטש תנינא)] בורא מאורי האש, ואם שכח ולא בירך בירך בליל מוצאי שבת בלבד. הנשים יברכו בבית לעצמם לבד ברכת מאורי האש²² (מבית לוי).
- ו. קריאת שמע שעל המיטה אומר כרגיל (הליכות ומנהגי בין המצרים פ"ז הל' מ"ו).

יום התענית

- א. נטילת ידיים שחרית עד קשרי אצבעותיו (שו"ע סי' תקנ"ד ס' י). ויברך על נטילת ידיים לאחר שיעשה צרכיו (משנ"ב שם סק"ב). היוצא מבית הכסא יטול ידיו עד קשרי אצבעותיו, וכן הנוגע במקומות המכוסים ששם הוא מקום זיעה (שו"ע סי' תרי"ג ס' ג). הנהוג כל ימות השנה ליטול ידיו ג"פ לאחר שיוצא מבית הכסא, מותר גם בתשעה באב. ומותר לשים תכשיר נגד זיעה (ביאורה לתקנ"ד ד"ה סיכה).
- ב. נוהגים שלא מתעטפים בטלית ולא מניחים בתפילת שחרית אלא בתפילת מנחה. ולובשים טלית קטן בלא ברכה (שו"ע סי' תקנ"ה ס' א). ואם פשטו בלילה י"א שצריך לברך עליו (סידור יעב"י. משנ"ב סי' תקנ"ה סק"ב). והורה הגר"ש אויערבאך זצ"ל להקפיד לישון עם הטלית קטן ולהמשיך ללבושו ביום וזוירי כן לבני ביתו כדי שלא לבוא לחיוב ברכה בבקר (הליכות שלמה תפילה פ"ג הערה 34)²³.
- ג. ברכות השחר הנותן לשתי וכו' אומרים כבכל יום, מלבד ברכת שעשה לי כל צרכי שדנו בזה הפוסקים, כיון שהיא ברכה הנאמרת בכל יום על מנעלי האדם, ובתשעה באב אין נועלים כמנעלים. וכתב המשנ"ב (תקנ"ד סק"א) הדסכימו הרבה אחרונים שיכול לברך ברכת שעשה לי כל צרכי. והמנהג לברך (מבית לוי). הנהגים על פי האר"י והגר"א מברכים ברכת שעשה לי כל צרכי במוצאי תשעה באב כשנועלים את המנעלים²⁴.
- ד. בתשעה באב משכימים קצת לבית הכנסת, ומי'מ אם מחמת כן יגמרו התפילה והקנינות זמן הרבה קודם חצות אין להשכים (משנ"ב סי' תקנ"ט סק"ז). וגם המאחרים יקפידו על זמן קריאת שמע.
- ה. המנהג שאין מהזיקים את הציציות בברוך שאמר ובקריאת שמע (מבית לוי).
- ו. מרנא בעל השבט הלוי יזע"א הוסיף בתשעה באב בברכת "את צמח" שבשמו"ע את התיבות "ומצפים לישועה", אע"פ שבשאר ימות השנה לא אמר, מחמת שהזמן ראוי ומיועד להזכיר את צפייתנו לישועה קרובה (ס' הליכות שבט הלוי).
- ז. בשעת אמירת הקנינות אסור לשוחח עם חברו, דאין להפסיק מן האבלות (שו"ע סי' תקנ"ט ס' ה, ועיי"ש). כתב הרמ"א שנהגו ללכת לבית הקברות לאחר שיוצאים מבית הכנסת (סי' תקנ"ט ס' י).
- ח. מרנא השבט הלוי זצ"ל חיבר קינה על חורבן יהדות אירופה הנקראת קינת "אש תוקד בקרבי" ואמרו חו"ק קודם פיוט אלי ציון ועריה.
- ט. נחלקו הפוסקים אם מותר להריח בשמים ביום התענית. דעת המ"ז לאסור. וכתב השעה"צ (סי' תקנ"ו סק"א) שכן ס"ל להגר"א לאסור. והרחת טאב"ק אם מקל על צימו מותר (מו"ר הגאון הגדול רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א).
- י. אין שואלים שאילת שלום בתשעה באב (משנ"ב סי' תקנ"ד סק"א). אך מותר לאחל מול-טוב (מבית לוי, שו"ת להורות נתן ח"ב ס' ל"ז).
- יא. אחר חצות ערך מרנא השבט הלוי זצ"ל תיקון חצות ברוב עם²⁵, ואמרו כל הפיוטים ותיקון רחל בלבד (הליכות שבט הלוי).
- יב. קודם תפילת המנחה יש ליטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו, דהוי כמקבל פני השכינה (משנ"ב סי' תקנ"ד ס' כ"א)²⁶. [בשנים קדמוניות ניגש לעמוד מרנא השבט"ל זצ"ל לתפילת מנחה, והתפלל בהתעוררות רבתית. וכאשר כבר לא ניגש לעמוד היה מורה לגבאי ביהמ"ד לשלוח לפני התיבה רק מי שיכול להתפלל מתוך רגש] (הליכות שבט הלוי).
- יג. כהן הנוטל ידיו קודם נשיאת כפים נוטל ידיו כרגיל עד הפרק (סי' תרי"ג מ"ב סק"ב).
- יד. בתפילת מנחה אומרים נחם בברכת בונה ירושלים. אם שכח לומר נחם אומרו קודם "ותחזינה", ואינו חותם בברכה²⁷. ואם שכח גם שם אומרו אחרי אלוקי נצור קודם יהיו לרצון. שכח לומר גם שם אינו חוזר. (אשי ישראל פ' מ"ד ס' נ).
- טו. אף חולה שאינו מתענה אומר "נחם" בתפילת מנחה (שו"ע סי' תקנ"ז ס' א' ומשנ"ב סק"ה).
- טז. החושש שמא ישכח עד הלילה דברי תורה שנתחדשו לו בדברים המותרים ללמוד בתשעה באב, יכתוב רק ראשי דברים (כף החיים סי' תקנ"ד ס' ק"ו)²⁸.
- יז. כלה שלא עברו שלשים יום מנישואיה מותרת לרחוץ פניה במים, או לסוך בשמן או משהה [אם יש יובש] שלא תתנגה על בעלה (משנ"ב סי' תקנ"ד סק"ט).
- יח. נהגו שלא להתאפר וכדומה וכן שלא לענווד תכשיטים (נטעי גבריאל פ' ע"ג ס' ה בשם בעל "אגרות משה").

חולה שאינו מתענה

- א. הבדלה: חולה יבדיל לעצמו. יולדת או מעוברת²⁹ או שאר נשים שאינן מתענות, לכתחילה יבדיל הבעל או איש אחר להוציאם, והאשה תשתה, וגם המבדיל יוצא בזה ידי חובת הבדלה (שבט הלוי ח"ח סי' קכ"ט).
- ב. חולה שאינו רוצה לשתות, יתן לקטן - שהגיע לחינוך ברכה ואינו בגיל חינוך להתאבל על ירושלים - לשתות רוב כוס (משנ"ב סי' תקנ"א סק"ע). [כל תינוק לפי חכמתו, ובערך בין שש לתשע].
- ג. אישה שאין לה מי שיוציא אותה בהבדלה, תעשה הבדלה בעצמה, ותשתה את הכוס (עיין משנ"ב סי' רצ"ו סק"ה, שו"ת שבט הלוי ח"ז סי' ע"ז אות ד'). ואם אינה רוצה לעשות הבדלה עיין בהערה³⁰.

²¹ ובטעם הדבר כ' הבית יוסף בשם המרדכי דהוי תענוג. וכן כ' בשם אבודרהם דאין מרחיץ עצי בשמים מפני שבלייל תשעה באב אין לעשות נחת רוח. וכן כ' המטה משה סי' תש"ל דאסור משום תענוג.

²² ועיין ביאור הלכה (סי' רצ"ד ד"ה לא) שאישה אינה חייבת בברכת הנר. לכן יברך הבעל בבית להוציא את הנשים, וכ"כ הגר"ש אויערבך זצ"ל. אמנם אישה שרוצה לברך רשאית לברך, עיין אגרות משה (ח"מ ח"ב סי' מ"ז א-ב) וכן דעת **השבט הלוי, והגר"ח ק"צ ז"ל**.

²³ עיין מג"א (סי' כ"א סק"ב) בשם כתבי **האר"י** לישון תמיד עם טלית קטן.

²⁴ כן מובא בסידור בעל התניא, וכן כתב בדינים והנהגות בשם הגר"א ובשם החזו"א.

²⁵ בכל ימי בין המצרים ערך מרנא השבט"ל זצ"ל אחר חצות היום תיקון חצות ברוב עם בביהמ"ד, ככתוב באר"י ל"ל (סי' תקנ"א משנ"ב ס' ק"ג). וכן נהגו אצל החת"ס זצ"ל.

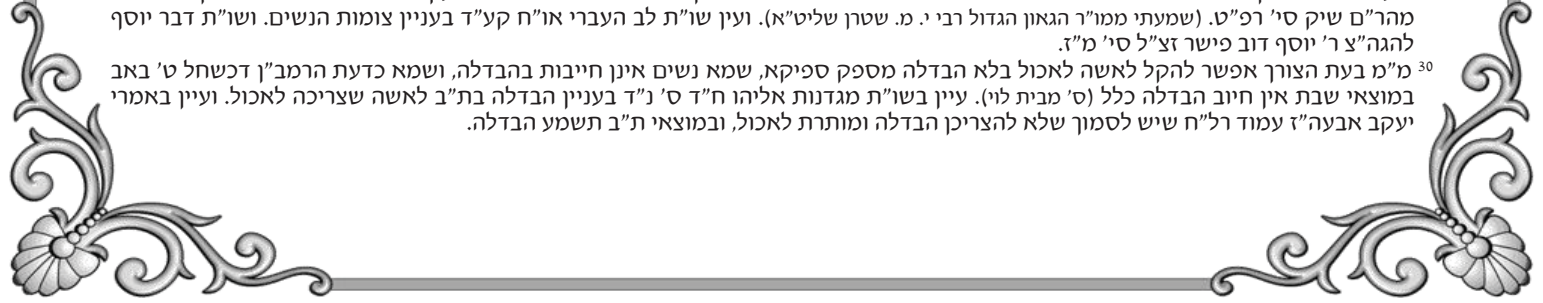
²⁶ **הרבה פעמים התבטא לפני תפילת מנחה של תשעה באב, שתפילה זו לעת ערב הוא עת רצון נשגב מאוד. ואף בשנה האחרונה אמר לב"ב סו"מ התפילה כי הולכים להתפלל עכשיו תפילת עת רצון מיוחד** (גיליונות שבט הלוי). ועיין בבני יששכר (מי' תמוז אב אות ג').

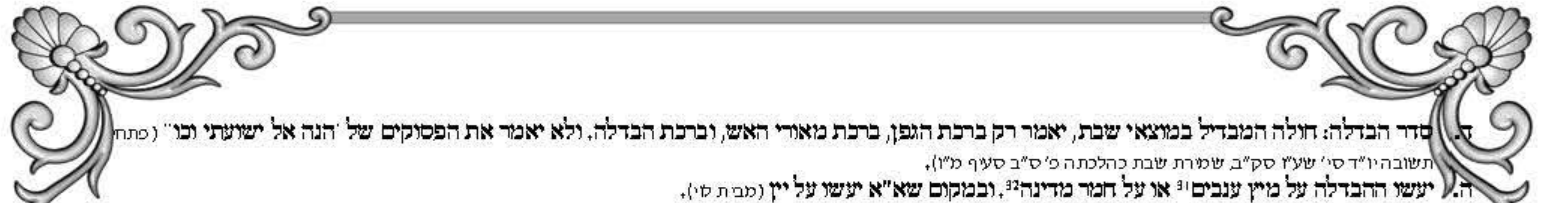
²⁷ ובדיעבד אם אמר בשומע תפילה יצא.

²⁸ בשערי תשובה (סק"כ) אוסר אף בדברים המותרים ללמוד בת"ב משום שיש שמחה בכתובת חיידושי תורה, ועוד שביום אחד אין חשש שמא ישכח.

²⁹ מעוברת או מינקת תשאל למורה הוראה אם צריכה לצום. ויבררו אם צריכה לבד או גם אוכל. עין שו"ת חת"ס או"ח סי' קנ"ז ושו"ת מהר"ם שיק סי' רפ"ט. (שמעתי ממו"ר הגאון הגדול רבי י. מ. שטרן שליט"א). ועין שו"ת לב העברי או"ח קע"ד בעניין צומות הנשים. ושו"ת דבר יוסף להגה"צ ר' יוסף דוב פישר זצ"ל סי' מ"ז.

³⁰ מ"מ בעת הצורך אפשר להקל לאשה לאכול בלא הבדלה מספק ספיקא, שמא נשים אינן חייבות בהבדלה, ושמא כדעת הרמב"ן דכשחל ט' באב במוצאי שבת אין חיוב הבדלה כלל (ס' מבית לוי). עיין בשו"ת מגדנות אליהו ח"ד ס' נ"ד בעניין הבדלה בת"ב לאשה שצריכה לאכול. ועיין באמרי יעקב אבעה"ז עמוד רל"ח שיש לסמוך שלא להצריכן הבדלה ומותרת לאכול, ובמוצאי ת"ב תשמע הבדלה.

- ד. סדר הבדלה: חולה המבדיל במוצאי שבת, יאמר רק ברכת הגפן, ברכת מאורי האש, וברכת הבדלה, ולא יאמר את הפסוקים של 'הנה אל ישועתי וכו' (מתח תשובה ו'ד ס'י' שע"ז סק"ב שמירת שבת כהלכתה ס'י"ב סעיף מ"ו).
- ה. יעשה הבדלה על מין ענבים³¹ או על חמר מדינה³², ובמקום שא"א יעשו על מין (מבית לוי).
- ו. חולה שארץ רק לשנת מים, אין צריך להבדיל בשביל שתיית מים (שו"ע ס'י"ב סעיף א; וכן נקטו שו"ת שבט הלוי ח"ה קכ"ט, והגר"א ש"ש ב' צ"ל), בעל ברית או חולה הצם עד אחרי מנחה אומר "ענני" בשמונה עשרה (משנ"ב ס'י"ב תקס"ב סק"ג, וסק"ג), ואם אינו צם עד מנחה אינו אומר "ענני", ומ"מ אם מזלג התיבות "צום תעניתנו" יכול לומר (משנ"ב ס'י"ב תקס"ב סק"ג, שעה צ"ב סק"ו).
- ז. חולה יניח תפילין קודם האכילה, אם מתפלל בביתו ביחידות יתפלל עם תפילין, ואם מתפלל בבית הכנסת יתפלל בלא תפילין ואחר כך בביתו יקרא קריאת שמע עם תפילין, ואף אם מניח תפילין לאחר זמן קריאת שמע יחזור ויקרא קריאת שמע עם התפילין³³.
- ח. במנחה יכול להתפלל עם התפילין אף שכבר הניחם בשחרית, שלא לפרש מן הציבור (שבט הלוי ח"ה ס'י"ב קל"ג אות ב').
- ט. חולה או יולדת שאינם מתענים ואוכלים פת יגלו ידיהם עד הפרק³⁴ (פי החיים ס'י"ב תקנ"ד סק"ג), וכן יגלו מים אחרונים (ס'י"ב שחל ביום א' עמוד קס"ג).
- יא. בברכת המזון לפני בנה יהושלים יאמר נחם, ויש שאמרו לאמרו ב הרחמן ובלא התימה, ואם שכח אין מחזירין אותו (שו"ע ס'י"ב תקנ"ז).

קסן שאינו מתענה

דעת מהר"ל דיסקין זצ"ל שקמץ שהגיע לחינוך צריך להבדיל על הכוס קודם אכילתו, ובספר מבית לוי כתב מרן בבת"י "ולמעשה לא ראינו נוהגים כן, שקמץ מבדיל לעצמו", וכ"כ השמירת שבת כהלכתה (פרק ס"ב ס'י"ה) שקמץ אוכלים ומשתים ללא הבדלה, ובמוצאי תשעה באב שומעים הבדלה ויוצאים ידי חובתם³⁵.

מוצאי התענית

- א. מקדימים להתפלל ערבית קצת קודם חצי שעה לאחר השקיעה (שו"ת שבט הלוי ח"ז ס'י"ב ע"ב), וכתב שם: "וכך קבלתי להתפלל במוצאי תענית מעריב מוקדם יותר"³⁶ וכך אני נוהג בבית מדרשי³⁷.
- ב. סדר הבדלה: אומר ברכת הגפן וברכת הבדלה בלבד, ושוחת היין בעצמו ואין צריך לתת לתניוק (משנ"ב ס'י"ב תקנ"ו סק"ג; ועיין שבט הלוי ח"ז ס'י"ב ע"א אות ט').
- ג. המבדיל או ששומע הבדלה ודעתו לאכול תיכף פת, צריך להזהר שלא יהיה מונע בשעת הבדלה לפניו, ואם הביא, פורס עליו מפה ומכסה (שו"ע ס'י"ב רצ"ט ס'י"ב), וכן אם אוכל מונעת תיכף אחר הבדלה יכסם (שו"ת לבוש מרדכי ח"א ס'י"ב מ"ו).
- ד. איש שעשה הבדלה לאשתו או לחולה בצום וכבר יצא ידי חובת הבדלה, אם יש בביתו בחור או קטנים שמוציאים ידי חובה עושה להם הבדלה במוצאי הצום (משנ"ב ס'י"ב רצ"ו סק"ל).
- ה. קידוש לבנה: נעלים המונעים קודם קידוש הלבנה, ואלו שנהגו שלא לברך בבוקר שעשה לי כל צרכי יכרכו עכשיו לאחר שנעלו המנעלים.
- ו. ישעם קודם קידוש הלבנה, ואם מחמת הצניעה ימנע מלקדש הלבנה בציבור יכול לקדש אף שלא טעם (רמ"א ס'י"ב תכ"ז ס'י"ב, משנ"ב סק"י"א שעה צ"ב סק"ט).
- ז. המנוהג לרקוד אחר קידוש לבנה כרגיל (מבית לוי).
- ח. אישה שבעלה מתעכב מלבוא לביתו ואינה יכולה להמתין, יכולה לשנות מים בלבד קודם הבדלה, ואם רוצה יכולה להבדיל לעצמה (מבית לוי).
- ט. שכח לומר במוצאי שבת בתפילת ערבית אתה חוננתנו ואכל קודם הבדלה במוצאי ט"ב, דעת הגר"ש א"א א"א ש"ש ס'י"ב ה"צ"ה) דנראה דאינו צריך לחזור ולהתפלל ערבית כמו בכל מוצאי שבת, דמפני שהתפלל הרבה תפילות אין עוד מקום להזכיר בתפילה.

אכילת במוצאי הצום:

- א. אכילת בשר ויין במוצאי התענית אסור אף בשנה זו מפני אבלות של יום (שו"ע ס'י"ב תקנ"ח ס'י"א).
- ב. בשנה זו מותר לרחוץ במרחץ ולהסתפר (ס'י"ב תקנ"ח משנ"ב סק"ד) וכן לכבס הבגדים וללבוש בגדים מכובסים (מבית לוי).
- ג. מותר לברך ברכת שהחיינו (שו"ת מהרש"ם סו"ס קמ"ח, שו"ת שבה"ל ח"ז ס'י"ב ע"א אות י'),
- ד. מותר לשמוע מוזיקה (עיין במשנ"ב ס'י"ב תקנ"ח סק"ד, מבית לוי).

³¹ רה"י יין מגתו שאינו חשוב, ואין בו משום שמחה (משנ"ב ס'י"ב תקנ"ב סק"ז). ואין נאסר רק משום מנהג כדסתב המחבר 'נהגו לאסור'.

³² ודעת השבט הלוי שמוציאים טבעיים וכן תה וקפה להלכה למעשה אין להחשיבם לחמר מדינה, אבל הגר"ש פישר זצ"ל נהג בשנים שהרבנית חלתה שהיה עושה לה הבדלה על קפה שחור אחרי שנצטן מעט וראוי לשתייה, שלא יהיה כ"כ חם שלא תוכל לשתות מלאו לאגמו, והרבנית שחתה הכוס (אבן ישראל).

³³ שו"ת שבט הלוי (ה"ט קל"ג, מבית לוי) דלא כפסק המשנ"ב (ס'י"ב תקנ"ה סק"ה), וע"פ מנהג רבותינו שנקטו כשערי תשובה שקראו ד' פרשיות עם הנחת התפילין בס' באב משום שהוא דרך תפילה (מבית לוי).

³⁴ עיין בשו"ת שבט הלוי (ח"ה ס'י"ב קל"ט) לענין יום הכיפורים שפסק שיטול ידיו עד הפרק, ועיין שמירת שבת כהלכתה (פרק ל"ט ס'י"ג) בשם הגר"ש א"א א"א ש"ש.

³⁵ עיין מבית לוי (עמ' תק"ו) באריכות. בשמירת שבת כהלכתה ביאר שדומה לקידוש שמורתו להאכיל קסן הצריך קודם קידוש. ויש לצרף את דעת הרמב"ן והרשב"א (ח"א ס'י"ב ק"ז) שאין חיוב הבדלה בתשעה באב.

³⁶ במוצאי התענית יש מדיקדקים ליטול הידיים ג"פ. ואם מתפלל תפילת ערבית לאחר סיום הצום יטול ידיו קודם תפילת ערבית (בן איש חי אות כ"ח, לוח א"י). וכן נהג בעל אילת השחר (כאל תערוג), [אם לא בירך ברכת שעשה לי כל צרכי יברך מתי שנעל המנעלים].

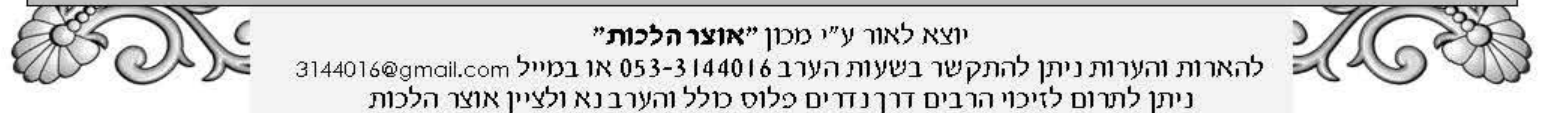
³⁷ עיין שם בתשובה שבחלשים ממש יש להקל עוד יותר.

ואלו יעמדו על הבדלה שהשתתפו בהוצאות הגליון

<p>למוטב נשמת הרה"ק ישראל משה ב"ד הרה"ק אברהם יעקב זצוק"ל כטיק ארמ"ר בעל עטרת ישראל זצ"ל נלכ"ע כ"א אב תשפ"א</p>	<p>למוטב נשמת הרה"ק רבי יעקב ב"ד הרה"ק רבי מרדכי יוסף זצ"ל בעל בית יעקב מאזיביה נלכ"ע ט"ז אב תרל"ח נחמ"ב חר"ב דוד זכ"ל רבי שחי</p>	<p>למוטב נשמת הרה"ק רבי יצחק ב"ד רבי שלום יוסף זצ"ל כ"ק הארמו"ר מבהוש נלכ"ע י"ד אב תשנ"ב</p>	<p>למוטב נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות הרבים לזכות התנן י"נתן יטבאל בלוי סיני" עב"ג הכלה בת הכ"ב יואל זאנצ' סיני" נחמ"ב אב חלה ידיד הכ"ב יואל זאנצ' סיני"</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי שלום נחמ"ב רבי משה אברהם זצ"ל בעל נתיבות שלום נלכ"ע י"ז אב תשס"ט</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי יצחק ב"ד רבי שלום יוסף זצ"ל כ"ק הארמו"ר מבהוש נלכ"ע י"ד אב תשנ"ב</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>
<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>		<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>	<p>לזכות נשמת הרה"ק רבי אהרן ב"ד יששכר חי זצ"ל מבעלזא נחמ"ב חר"ב מיכל חוקק שלישי</p>				

יוצא לאור ע"י מכון "אוצר הלכות"

להארות והערות ניתן להתקשר בשעות הערב 053-3144016 או במייל 3144016@gmail.com
ניתן לתרום לזיכוי הרבים דרך נדדים כלוס כלל והערב נא ולציין אוצר הלכות

פרשת - דברים

זהירות גם בכבודו של האדם השפל ביותר

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּיַמֵּי בְּעֶבְרָה מֹלד סוּף בֵּין פְּרָאן וּבֵין תְּפֵל וְלָבֹן וְחֶצְרוֹת וְיַד זֶהְבִּי רִשְׁיִי כֹתֵב (ד"ה אלה הדברים). לפי שהן דברי תוכחות ומנהגן כן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודן של ישראל עכ"ל

אנו רואים בפרשה משה רבינו מוכיח את עם ישראל ברמז בלבד בצורה הכי מכובדת שאפשר ובכמה שפחות אפשרות לפגוע, כמובא ברש"י על הפסוק בין פראן ובין תופל אמר רבי יוחנן, חזרנו על כל המקרא ולא מציינו מקום ששמו תפל ולבן, אלא הוכיחו על הדברים שתפלו על המן שהוא לבן, שאמרו (במדבר כא, ה) "ונפשנו קצה בלחם הקלקל" ועל מה שעשו במדבר פארן על ידי המרגלים וכן שאר התוכחות הכל בדרך רמז כמובא ברש"י.

כתוב "הוכח תוכיח את עמיתך" למרות שזוהי מצווה גדולה וחשובה כל זאת בתנאי ש"לא תשא עליו חטא" היינו, שלא תביישנו שאם ביישת אותו, אין לך מצווה אלא עבירה. התורה הקדושה מאד הקפידה על פגיעה בכבוד האדם

מצאנו שהתורה חסה על השפלים שבבני אדם על כבודם, בלעם הרעה המלאך הרג את האתון אף על פי שנעשה על ידה קידוש ה' גדול שפתח ה' את פיה אבל כיון שנתבזה בלעם מתוכחתה של האתון המלאך הרגה לומר לנו כמה התורה חסה על כבודם של הבריות של אדם שפל כבלעם שרוצה "לברך" את ישראל שעושה מעשה בהמה למרות כל זאת התורה חסה על כבודו וכן מיד לאחר מתן תורה בפרשת משפטים התורה מתחילה בעבד עברי השפל שבישראל שנמכר בגניבתו, התורה מצווה שלא יעבוד בו בפרך וכן אם יש לך רק כרית אחת תן לו אותה והאדון ישן ללא כרית ולבסוף כשיוצא ממך תתן לו מענק מהדגן תירוש ויצהר עד שאמרו הקונה עבד עברי לעצמו כקונה אדון לעצמו

וכן הגונב שה שחטו משלם ארבע ושור משלם חמש לאדם לאחד הדעות הסיבה שמשלם ארבע כיון שהתבזה שהרים את השם על כתפו גם על גנב התורה חשבה על כבודו ומשום כך משלם פחות אחד עד כמה התורה חסה על כבודם של האנשים השפלים ביותר

הגמרא במסכת גיטין (דף נה) **מספרת מעשה** באדם אחד שהיה לו אהוב בשם "קמצא", ושונא בשם "בר קמצא". ערך האיש סעודה, ואמר למשרתו שילך ויקרא לקמצא. הלך המשרת והביא לו בטעות את בר קמצא שונאו. באמצע הסעודה עבר בעל הבית בין המוזמנים, והנהגה הפתעתו רואה הוא את בר קמצא שונאו. כעס בעל הבית ואמר: "הרי שונא אתה לי, מה אתה עושה כאן? עמוד מיד וצא!" התבייש בר קמצא לצאת מן הסעודה בנוכחות כולם, וביקש מבעל הבית: "הואיל וכבר באתי הנח לי להישאר, ואשלם לך תשלום מלא עבור המנה שלי". אולם בעל הסעודה לא הסכים. התחנן בר קמצא ואמר: "מוכן אני לשלם לך חצי מהוצאות הסעודה כולה!". אך גם לכך לא הסכים בעל הבית. "אשלם לך את כל הוצאות הסעודה", הוסיף להתחנן בר קמצא. אולם בעל הבית לא הסכים גם לזאת. הוא תפס בידו את בר קמצא, העמידו והוציאו מחוץ לביתו. נעלב בר קמצא עד עמקי שמתו, ואמר: הואיל וישבו בסעודה זו החכמים, ולא מחו בבעל הבית שגרם לי כאלו בושות, סימן שנות להם בדבר, לכן אלך ואלשינו עליהם לפני המלך.

הלך בר קמצא אל נירון קיסר רומא ואמר לו: "מרדו בך היהודים! והא לך הוכחה לכך: שלח להם קרבן ותראה אם יקריבו אותו!". שלח הקיסר בידו של בר קמצא איל משובה, שיביא אותו קרבן לבית המקדש. בדרך הטיל בר קמצא מום בשפתיים של האיל - היה זה מום שבעיני אומות העולם אינו נחשב כמום, אולם לגבי הקרבה על גבי המזבח נחשב כמום, ונפשל מלהיות לקורבן. כשהביא בר קמצא את האיל לבית המקדש, רצו חכמים להקריבו מפני שלום המלכות. אמר להם רבי זכריה בן אבוקולס: אם נקריב קורבן זה, מעכשיו יטעו ויאמרו שיש היתר לבהמה בעלת מום להיות מוקרבת על גבי המזבח. אמרו חכמים: אם כן נהרוג את בר קמצא, שלא ילך לספר לקיסר על כך שלא הקרבנו את הקרבן.

שהביא. אמר להם רבי זכריה: אם נהרוג את בר קמצא, יטעו אנשים ויאמרו, שאדם המטיל מום בבהמה שהוקדשה לקרבן - דינו להריגה אכן קבלו החכמים את דבריו, ודחו את הקרבן של הקיסר. הלך בר קמצא וסיפר לקיסר שחכמי ישראל לא הסכימו להקריב את הקרבן ששלח. הבין הקיסר כי ישראל מרדו בו, קצף מאוד, והחליט לעלות למלחמה על ירושלים. אמרו חכמים: אם כן נהרוג את בר קמצא, שלא ילך לספר לקיסר על כך שלא הקרבנו את הקרבן שהביא. אמר להם רבי זכריה: אם נהרוג את בר קמצא, יטעו אנשים ויאמרו, שאדם המטיל מום בבהמה שהוקדשה לקרבן - דינו להריגה. אכן קבלו החכמים את דבריו, ודחו את הקרבן של הקיסר. הלך בר קמצא וסיפר לקיסר שחכמי ישראל לא הסכימו להקריב את הקרבן ששלח. הבין הקיסר כי ישראל מרדו בו, קצף מאוד, והחליט לעלות למלחמה על ירושלים.

ואומרת הגמרא שם תניא אמר רבי אלעזר בוא וראה כמה גדולה כוחה של בושא שהרי סייע הקב"ה לבר קמצא והחריב את ביתו ושרף את היכלו. כיצד סייע לו הקב"ה? כפי שמובא לעיל, בר קמצא הלך לקיסר ואמר לו שישלח קורבן לבהמ"ק ובר קמצא פגם בקרבן של הקיסר ע"י מום שליהודים נחשב מום ואילו לגויים לא נחשב מום וכך רצה להעליל על עם ישראל שהם מרדו בו שהרי לא רוצים להקריב את קרבן הקיסר וזה נחשב כמרידה בקיסר [לכאורה רואים מפה שידע איזה סוג מום לעשות בקרבן משמע שידע ספר ולמרות זאת הפגיעה בכבודו העבירה אותו על דעתו] ובכל זאת חשבו להקריב את הקרבן כבעל מום או אפשרויות אחרות שיכלו לעשות ובסוף לא עשו כלום ולא הקריבו את הקרבן וזה גרם לחורבן הבית והקב"ה כביכול סייע לבר קמצא ולא נתן בליבם שיקרבו בכל זאת את הקרבן, וזה גרם שיצליח בר קמצא במזימתו

אנו רואים עד כמה חמור לבייש יהודי אפילו יהודי שפל כזה שלכל הדעות הוא נקרא מוסר לא מוסר ליחיד אלא על כלל ישראל כמו שלבסוף זה קרה שגרם חורבן בית המקדש ונהרגו אלפים בישראל שלכל הדעות מדין מוסר מותר להורגו למרות זאת הקב"ה סייע לו בנקמתו בגלל בושתו הגדולה שנגרמה לו **מסופר בבריסק** היה שוחט שרצו להעבירו ממשרתו כיון שלא היה ראוי לכך, וקיימו ישיבה על כך בביתו של הרב מבריסק והשוחט גם הגיע לישיבה. רצה מישהו לומר לו שיצא בחוץ, רמז לו הרב מבריסק שלא יעשה כך, עד שאחד הנוכחים עשה מעשה מחוכם שגרם לו לצאת מבלי לפגוע בשוחט. ואמר על כך הרב מבריסק שאם היינו פוגעים בשוחט לא היה יוצא כלום מישיבה זו. ולא הייתה סייעתא דשמיא. כמו שראינו שבגלל הבושה הקב"ה סייע במזימתו של בר קמצא, אדם שפל שמוכן לגרום לחורבן של ישראל.

הרמב"ם בהלכות מלכים כותב שמלך למרות מעמדו הגבוה צריך להזהר בכבודם של הקטן שבקטנים חז"ל אומרים שלעתיד לבוא שואלים לאדם המלכת לקונך שחרית וערבית? המלכת את חבירך בנחת רוח? המלכת כפשוטו וכמשמעו לכבודו כאילו היה מלך. ולא כמלך בשר ודם אלא כביכול כמלך מלכי המלכים הקב"ה. כי שניהם הוא אחד ואי אפשר לקיים זה בלא זה. כאשר יחסר האדם מצוות המלכת חבירו, חסר לו גם כן במצוות המלכת קונו ברוך הוא. ומרגלא בפה קודשו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: אוי להם לאותם אנשים שמתייחסים לזולת כאילו היו חתיכת עץ בעלמא וכחפץ נטול ערך. מפני שבאותה מידה יחס שמחויב להמליך עליו את הקב"ה ולקבל עליו עול עבדות, כן ביחס לחבירו. לא רק שלא יזלזל ויפגע בכבודו, אלא חייב להמליכו עליו ולחוש את עצמו נכנע לפניו כעבד לפני המלך, עכ"ל

כיון שקב"ה מאד מאד מקפיד על כבודו שלכל יהודי אפילו קטן שבקטנים וכשאדם פוגע ביהודי מכל סיבה שהיא גם הוא חושב שזה לשם שמים, גחלים הוא חותה על ראשו וכמו שהוא פגע באדם גם בו יפגעו כמו שאמר רב לבנו לא תבייש ולא תתבייש ואם נזהר בכבודם של כל יהודי מישראל גם הקב"ה ידאג יכבודו אותו כראוי מדה כנגד מדה.

מאוצרות הפרשה

(ב"ב ק"י). על איש ששמו יהונתן, מבני בניו של גרשם בן משה רבנו, שהיה כומר לעבודה זרה. שאלוהו: הלא נכד של משה רבנו אתה, היתכן שתשמש ככומר לעבודה זרה?! אמר להם יהונתן: "כך מקובלנו מבית אבי אבא [היינו ממושה רבנו], לעולם ישכיר אדם עצמו לעבודה זרה ואל יצטרך לבריות", והיות ואני זקוק לפרנסה, השכרתי את עצמי לעבודה זרה. הגמרא שם מבארת שהיתה לו ליהונתן טעות, שמושה רבנו לא התכוון, חלילה, לעבודה זרה כפשוטה – שיעבוד אלילים, אלא לעבודה שהיא זרה לו, שאינה תואמת את מעמדו ואת כבודו, כלומר, עדיף לאדם לעבוד בעבודה שאינה מכבדת אותו, ובלבד שלא יצטרך לבריות, כמבואר שם בגמרא. מסופר שם בגמרא: "כיון שראה דוד [המלך] שממוון חביב עליו ביותר, מינהו על האוצרות". אמנם לאחר מכן שב יהונתן אל ה' בכל לבו. שאלתי את אבא – סיפר רבי ישעיה שליט"א – מהיכן ידע דוד המלך שהממוון חביב עליו ביותר? הלא מסופר שיהונתן לא רצה להזדקק לבריות, ולכן נשכר לעבודה זרה, והיכן רואים בסיפור זה שהממוון חביב עליו ביותר? השיב לי אבא: אם לא שהיה הממוון חביב עליו ביותר, לא היתה לו טעות כל כך נוראה בדברים שאמר משה רבנו. אם לא שהיה הממוון חביב עליו ביותר, הוא היה מבין שכונת משה רבנו לעבודה שהיא זרה לו, ולא לעבודה זרה כפשוטה, געלט [כסף] – זה מה שבלבל אותו. כך תרץ רבי חיים זצ"ל.

התאווה לכסף מאד מאד מצויה בינינו. צאו וראו כמה צריך להזהר הימנה. (רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, חי ראובן)

אכל בכסף תשברני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי רק אעברה ברגלי (ב, כח)

לשם מה נצרך משה לומר שאת האוכל יאכלו ואת המים ישתו, וכי ישנה אפשרות לשתות את האוכל ולאכול את המים?! אלא שבני האמורי חששו שמא ירוקנו ישראל את השוק של העיר חשבון מכל מאכל ומשקה, ולכן הודיעו ישראל: נקנה אכל ושתיה רק בשעור ובמידה שאנו אוכלים ושותים, לא מעבר לכך. (ומתוק האור)

צידנם יקראו לחרמון שרין והאמרי יקרא לו שניר (ג,ט)

ובמקום אחר הוא אומר עד הר שיאון הוא חרמון, הרי לו ארבעה שמות. למה הוצרכו לכתב? להגיד שבח ארץ ישראל... (רש"י) מקשה רבי חיים קניבסקי זצ"ל בספרו "טעמא דקרא", אם שבחה של ארץ ישראל הוא רבוי השמות, מדוע לא הוזכר בפסוק זה גם השם "שיאון"? ותרץ על פי דברי המדרש (דב"ר ואתחנן): "כשאמר הקב"ה למשה, כי לא תעבור את הירדן, אמר משה, אם כן אעלה דרך הר חרמון, והיה עולה וההר עולה עמו, והגביה ההר וכו', ולכך קוראים אותו שיאון, שהיה תולה עצמו ועולה".

ועל פי זה מובן, מדוע בפסוק שבפרשת דברים התורה אינה מונה את השם שיאון, מפני שכאן מסופר על כבוש ארץ סיחון ועוג, והימים היו עוד בטרם עלה משה להר חרמון, ועדין לא נקרא שמו שיאון. אבל בפרשת ואתחנן, כשמושה רבנו חוזר ושונה לבני ישראל את התורה, זה היה כבר לאחר שעלה להר חרמון, ונקרא שמו שיאון, ולכן שם כתיב "עד הר שיאון". (ומתוק האור)

ולבן וחצרת ודי זהב (א, א)

רש"י מפרש, שכל המקומות הללו המוזכרים בפסוק, הם רמז ששם הכעיסו את הקב"ה.

"די זהב" הוא אחרון החטאים המוזכרים. ועל איזה חטא מדובר כאן? מפרש רש"י: "הוכיחן על העגל שעשו בשביל רב זהב שהיה להם". יש לתמוה על כך – מדוע הוזכר חטא העגל רק לאחר "חצרות" דהיינו מחלוקת קרח, הלא הוא היה קודם, שכן היה חטאם הראשון במדבר? אומר על כך רבי העשיל בספרו "חנוכת התורה", שהנה מצינו במדרש שלאחר חטא העגל, כאשר עמד משה רבנו להגן על עם ישראל, אמר לפני הקב"ה: מפני מה אתה רוצה להענישם על חטא העגל, הלא אמרת 'אנכי ולא יהיה לך בלשון יחיד, ולי צוית ולא להם. ובזה היה מלמד עליהם זכות. במחלוקתו של קרח אמרו: כולנו שמענו מפי הקב"ה אנכי ולא יהיה לך, וכונתם היתה, שמאחר ששמעו "אנכי ה'" בלשון יחיד, אם כן כל אחד ואחד מאתנו חשוב בעיני הקב"ה כמושה. ומאותו זמן פסקה הסנגוריה של משה רבנו, שטען שרק הוא נצטווה ב"אנכי ה'".

לפי זה מובן היטב הענין ש"חצרות" הוקדם ל"די זהב", כי מכח החטא של קרח ועדתו שהיה בחצרות, התעורר הקטרוג על עוון די זהב, דהיינו חטא העגל, כי רק לאחר שאמרו קרח ועדתו כי כולם נצטוו ב"אנכי ה'" איבדו בני ישראל את הזכות שלימד עליהם משה רבנו, ונמצא שרק על ידי עוון "חצרות" בא עון "די זהב", ולפיכך נכתב "די זהב" בסוף.

ודי זהב (שם)

פרש רש"י: "הוכיחן על העגל שעשו בשביל רב הזהב שהיה להם". מדבריו נראה, שהיה לישראל זהב מיותר, וזהו "די זהב" – היה להם די זהב והותר, עד שהוצרכו לומר "די", מספיק זהב, לא צריך יותר. ומשלא אמרו כך – סופם שהגיעו לחטא העגל. לכאורה הדברים מתמיהים, כלום ראיתם פעם בן אדם שיאמר "די" לזהב?! אדרבה, כולם רוצים עוד ועוד ועוד! מי הוא זה שאומר "די" לזהב? אלא מה תאמרו, שמאחר שכבר היה להם לישראל, המון זהב, ציפו מהם שיאמרו "די", "אל תביאו לי עוד". – והלא זה ממש הפך טבעו של האדם, שהרי מי שיש לו מיליון אחד רוצה שנים, ואם יש לו כבר שנים הוא רוצה עוד שנים (קהלת רבה א,יג) ואין אדם מת וחצי תאותו בידו (שם). מהי, אפוא, כונת רש"י באמרו: "בשביל רב הזהב שהיה להם"? רבי אלחנן וסרמן זצ"ל אמר על כך ווארט נפלא: מה גורם לאדם שאינו שבע לעולם? מקורה של התאוה לעוד ועוד, היא מהוהמה שבאה לעולם מהנחש (שבת קמז). ואמנם כשעם ישראל עמד לפני הר סיני פסקה זהומתם, אך בחטא העגל שבו ונודדמו. אולם קודם חטא העגל ולאחר מתן תורה, כשפסקה זהומתם, אמרו ישראל: "די זהב", נפשם הטהורה לא נזקקה ליותר, ולכן אמרו "די", ועל כך הטענה כלפי עם ישראל – לו הייתם נשירים בדרגתכם, אלולא פסקה זהומתכם – הייתם אומרים "די" לזהב, ולא הייתם נכשלים בחטא העגל.

תאות הממוון מורידה את האדם לדרגות נמוכות ביותר. בואו תשמעו, א אינטרסאנטע זאך שאמר לי רבי ישעיה קניבסקי שליט"א, בנו של מרן שר התורה רבי חיים זצ"ל, וכך אמר: שאלתי את אבא, מסופר בגמרא

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק

פרק קי"ח "לחיים שלום יש תוכניות"

סקירת הפרק האחרון:

רב נפתלי הרטשטיין מסב צער עצם לאלוף צבי צרה צור (ראש משלחת הרכישה), כאשר הוא חוזר את בקשתו לאשר את רשימת הרכש עם סיום המשימה, לדעת הסנטור המשימה עוד לא הסתיימה, כל עוד לא קיבל אות חיים מהאמא שתאשר לו כי בנה חיים שלום נמצא כבר בידה. הוא חושב מהעומד, הם חשודים אצל על כך.

חיים שלום מתעורר אחרי שקרב ליומיים היה שקוע בתרדמת (מעת שיצא מלאו) הוא מגלה את עצמו בבית משפחת חרדית (בבתי הונגרים) לוקח לו כמה שעות עד שהוא קולט שהחלום שחלם כי משמים יוצאו אותו מהמלא התקיים, בדרך ניסית ביותר יצא מהמלא האיום ב היה אמור לסיים את חיו. לאחר שמתאושש הוא מברר אצל בעל הבית היכן הוא נמצא וכשהוא שומע שזה קרוב לשכונת מאה שערים הוא מבקש שיודיעו לאמו שהוא נמצא בקרבת מקום, כדי שתוכל לבוא לבקרו.

אחת הבנות של ר' אליהו יוצאת לדרך כדי לעדכן את האמא, אלא שהיא שוכחת את מה שהביח לה לומר לאמא, גב' פינקלשטיין נמצאת באותה שעה בביתה ואומרת תהלים על בנה כפי מנהגה מאז נעלם, כשהיא שומעת את הדפיקות היא נגשת לדלת וחאה נערה צעירה ששאלת אותה אם היא האמא? כשהיא מאשרת בחיוביות את התשובה מתחילה הנערה מאד לגמגם, היא לא יודעת איך להעביר את הבשורה המשמחת בלי לגרום להתרגשות מזיקה, רק לאחר מספר רגעים היא מצליחה להעביר את הבשורה הטובה.

בינתיים ברקע נמצא בחור שעומד לא הרחק מהבית מסתתר בגומחה שמסתירה אותו היטב ומצלם אותן ומקליטן במכשיר הקלטה, בפרק הזה נראה את השתלשלות האיחיים בעקבות המעקב.

מסכת קנאים פוגעים בו, שנת תשי"ג ותרדוף לפ"ק:

דמות חרישית התגבבה לה לגומחה צרה בקרבת ביתה של גב' אסתר פינקלשטיין, הדמות הייתה לבושה במיטב המחלצות היחשולמיות, מה לדמות זו עם נהלים שמתאימים לאנשי היס"מ או הימ"מ?

את אברמיל ליכטנשטיין מ'הורדנא הייעזר' (שכונה חרדית ליד שוק מחנה יהודה) לא שואלים כאלו קושיות, אם יש לשאול את השאלות צריכים להציגן לאביו רב מאיר יהודה שישב על התורה והעבודה בבית כנסת "זהרי חמה" למתפללי וותיקין כשהוא מעוטף בטלית ותפילין ולומד עם חצות היום בלי להכניס טעימה אחת לפיו. אך יצא מקרבו בן בלייעל פורק עול שהעלים את עצמו מירושלים ברגע אחד ולא עשה מלאכתו טיפין טיפין כחבריו הפחדנים. אבל תשובה אחת יש לו בפיו חברים רעים יכולים להרוס בבת אחת את כל מה שמשקיעים בבית, עשיתי את כל מה שיכולתי לגדל ממשך דרך אבל ברוב העוונות יצא ממני בן מושחת ורע מעללים וכבר מצינו בתורה פרשת "בן סורר ומורה" ולי היא ניתנה בבחינת דרוש וקבל שכר.

אברמיל יקירו שינה צורה ונהיה "רמי" שם מעוברת מצלצל ולקינוח החליט שליכטנשטיין לא מתאים לו אמנם זוהי נסיכות זעירה ליד צרפת אבל כיום אין לה שימוש בקרב החברה החדשה בה בחר, לפיקך נהפך להיות ביום בהיר לאבן בוהקת. הוא התגייס ליחידת עילית וקיבל הכשרה שהפכה אותו ללוחם עז נפש שיכול להלך אפילו על חוט שיפרש בין שני גורדי שחקים בני 100 קומות. עתה יש לו תפקיד חשוב דווקא בשכונת מאה שערים.

רמי אבן בוהקת היה נחוש להביא תמונה טובה למפקדו אל"מ אבירם סלע מהאסיר המשוחרר 210, הוא יוכיח למפקדו הציני שלא מסוגל לפרגן מילה אחת טובה אי פעם, כי הוא מפקד ביצועי מוכשר ביותר, הנה הצליח להגיע עד לבית משפחת פינקלשטיין בלי שאיש יבחין בו, הוא מצא את הגומחה הנסתרת שסמוכה לבית האלמנה, עמדה שכמעט נועדה מתחילת בניינה בשביל המטרה שהציב, היא הייתה בניה בצורה שכמעט הסתירה אותו ומאיך לא מנעה ממנו מלצלם.

הוא שמח עם זה שהנערה נותרה עומדת בחוץ משוחחת עם האמא, שפת האידיש הייתה שגורה היטב על לשונו הוא הבין כל מילה וגם הקליט את כל הנאמר, הם צילם מספר צילומים שהראו בבירור את האמא, הוא קיווה שאבירם סלע ישתכנע הפעם שיש משהו בידו, הסנטור דאי שומע אידיש, כיהודי חרדי מאמריקה הוא אינו דובר רק אנגלית חזקה שגם "מאמע לשון" (אידיש) שגורה על לשונו הוא ישמע את כל השיחה ולא יוכל להתעלם מהנתונים שמראים שהוא כרגע בבית בקרבת מקום.

עדיין זה לא בדיוק מה שהיה צריך, היה עדיף תמונה של האסיר יחד עם האם, אבל לבינתיים זה גם הישג לא מבוטל.

כדי שבגדיו המסורבלים לא יפריעו לו הוריד את הכובע הירושלמי רחב התיתורה (סופר- ביבערהוט בגרמנית) מראשו קיפל את החאלטעל למחצה את שרולווי הפטיל עד אמצע הזרוע כך תהיה לו גישה נוחה לצלם ולהקליט.

תוך כדי שהוא עסוק במלאכתו לא הבחין בשני אברכים בעלי קומה שעוברים בסביבה בדרךם לסיור שכונתי, הללו היו בעלי חוש ריח מפותח ביותר, הם ידעו לאתר בעיות גם כשלא התרחשו, לא כל שכן את אלו שבאמצע התרחשותן. והנה מה עיניהם רואות? קצה ראש מציץ מגומחה נסתרת, ובעקבותיו מתרוממת לה יד עם איזה אפראט (מכשיר) הם לא היו בקיאים בטבעו של המכשיר אבל

מספרי המגיד

מוחם החריף תפס שזו מצלמה, מכשיר נדיר בירושלים, מה עושה אותו מציץ בשטיבאלע הפרוצה (הגומחה) אחרי מי הוא עוקב ואת מה הוא עומד לצלם?

מבט נוסף הבהיר להם את התמונה, הם ראו בחצר שליד עומדות להן שתי נשים אחת מבוגרת יחסית והשניה נערה ירושלמית צנועה כשהן משוחחות בהתרגשות ביניהן, עתה קלטו האברכים, אותו יצור עומד ומצלם אותן, רעדה אחזתם "וואס טוהט זאך דא-מה קורה כאן?" מצלמים נשים בשכונה הקדושה מאה שערים? או רח"ל ט' קבץ של טומאה נחתו בבת אחת לתוככי השכונה הקדושה הטהורה במ"ט שערי טהרה, איך תשכונה הטומאה הנוראה לצד הקדושה!?

שמעון עקשטיין ונחמן גערבער הם מאנשי "וועד הצניעות והקדושה" שמונו (על ידי עצמם) לפני חמש שנים כאשר רב לייבל ווערקער כבר לא היה במיטבו, מאז עשו את עבודתם במסירות נפש כראוי, הם לא נתנו לצינים דייסת רגל בשכונה הקדושה, עיניהם היו צופיות אנה ואנה גם על כל השכונות מסביב, למען "ותשקוט הארץ ארבעים שנה".

הם החליטו להפתיע את המציץ והמצלם הטמא, הם יגחו מאחוריו ויפרקו את עצמותיו כליל, אמנם עדיין לא הגיעו למדרגה של "נתנו בו עיניהם ועשו אותו גל עצמות" אבל עינא ביזא תליא' ובוזה כוחם רב מאד, אלא שהמציץ הנלזז אינו בטלן הוא קלט מיד כי הוא במעקב, חושי תפסו את הסכנה הנוראה שכמעט המיט על עצמו, הוא גמיש להפליא, לזה קיבל הכשרה מיוחדת במינה, עוד בטרם התקרבו אליו טיפס בזריזות מעל הגומחה נאחו בצינור שעמד בקרבת מקום והנה הוא על הגג, הם לא כל כך זריזים לטפס אחרי אותו נבל, הלאקשין קוגל הגאלע והקישקע דומיהם בהם הידדו בשב"ק נעשו קטליזטור (זר) לכישלונם.

הוא הפתיע אותם בפרט נוסף, לכתחילה חשבו שמדובר באיזה חילוני שפלש לשכונה הקדושה וניסה לטמאות אותה, אבל כשטיפס על הצינור גילו להפתעתם כי הבחור לבוש בלבוש הכי ירושלמי, פרט אחד לא נעדר, גם הפיאות שהשתלשלו להן בחינניות נראו אמיתיות לא מעשה ידי שחקן, הם לא הצליחו לזהות את הטיפוס הנבל מתוך רשימת השאבבניקים שהייתה מעודכנת אצלם בתיקיות מסודרות עם כל הפרטים העדכניים מימים ימימה, כדי להפליא בהם את מכותיהם בעת שינסו חלילה וחס להחליש את קדושת המחנה לא הופיע עדכון של החברמן הזה.

היום משום מה לא הצליחו למנוע דבר איום ונורא שכמוהו עוד לא אירע, היום התגלה שבחור ירושלמי שעוד לא שלח בזקנו ובלבושו כיתר השאבבניקים מעז לעשות מעשה נבלה תוך שהוא לבוש עם בגדי הכבוד והתפארת, כאחשוורש הרשע שלבש בגדי כהן גדול במשתה היין, איכה נהפכה ירושלים קריה נאמנה לזונה?! פחדים נוראים ה"ככה יעשה למקום מקדש השכונה!?"

"שמעון וואס זאגסטע אויפ דעם? צעק נחמן רגז כולו, ס'איז דאך אנהימעל געשרי- שומו שמיים, דיא שטאט איז אזוי וויא ת"א-סדום סיטי (כעיר תל אביב סדום הטמאה) אין הגדרה אחרת למעשה המתועב, אוך און וועה (אוי ואבוי) בתוך השכונה ששומרת על עצמה שחלילה וחס לא יחדור אליה גרגיר אבק ממחנה הסט"א, חודרת תופעה איומה ונוראה שבחסדי שמים נמגר אותה לפני שתתפשט, דו ערסט וואס איך זאג דיר? אתה שומע את מה שאני אומר מזועזע איהם דערפאטערין נחל אותי".

מגלגלים זכות על ידי זכאי (ואולי חובה על ידי חייב) הם מאלו שמתפללים ג' פעמים ביום בדביקות: "מתי תבוא לידי מצוות מחאה ואקיימנה בשלימות" הם משתדלים להדר במצוה זו אבל לא תמיד היא שכיחה, בשל כך מצירים מאד, שמא לא זכו בכך, בשל איזה סטרוג שממי בעון הדר.

אבל עתה בס"ד זכו למצוה מיוחדת זו, אפילו שלא שיערו ל'האט אזא עכטיל' (עסיס שכזה), בחלומות הוורחים ביותר לא האמינו שיזכו לזכה הידור מצוה עד שליש, משמים זימנו אותם עתה להתרעע על תופעה נוראה שבנוראות, בה לא נתקלו עד עתה, לא שלא חזו מחזות קשים, עיניהם כבר ראו בס"ד פארשידענס (כל מיני דברים) אבל דבר כזה לא, אפילו אסון "בני התאומים" שיתרחש בעתיד יתגמד לעומת זה, בלי כל ספק.

שטעלט זיך פאר- תתארו לעצמכם, בחור שלבוש עם כל בגדי היראים ושלמים יתנהג כאחד הנקלים והריקים, שומו שמיים ותרזג הארץ ותזוע מהלך ת"ק פרסאות על ת"ק פרסאות, באו פרצים ויחללה, ולא עוד שהגדילו עשות...הרשעים הצינים, הם העזו לקחת צבוע לעשות מעשה זמרי וללבוש בגדים כפנחס?! רח"ל מדברים נוראים שכאלו.

הדברים צריכים להגיע עוד היום לרב עמרם ברש"י בלויא ולרב אהרן קצב"ג כדי שימחו בזה כדת וכדין, צריכים להמליץ להם (כחובה) לעשות עצרת מחאה ב'ככר השבת' דמאה שערים, להביא את כל הרבבות ששכחו מעט מהקרבות ועל כך ידו כל הדוים, מי יודע אם לא בשל זה נפלה תבערה גדולה בפלטיין של מלך, רחמנא לשיזבן מכל מרעין בישין כהאי גוונא.

אך לעת עתה יש את ההלכה הידועה להם "קנאים פוגעים בו" הלכה הצרופה שמורה לקנאי דמתא, עליהם אין שמץ של ספק שמכוונים אך ורק לשם שמיים, כבר מימים ימימה מוחזקים הם בכך בלי כל פקפוק.

תיכף למחשבה מעשה, בקולות וברקים ותימרות עשן, למען ישמעו כל היראים ויבואו למגר את התועבה הזו.

"בחור מחוצץ, ווי שמעסטע זיך נישט, שטעהן פאטקאפירן פרייען אין אונזערע הייליגע שטעטעל? שעם דיך פאר דיינע "מעשים טובים" וועסט נאך באצאהלן טייער פאר דיין מיאוסע זאכץ- איך אתה לא מתבייש לעמוד ולצלם נשים בשכונה הקדושה שלנו, תתבייש לך על המעשים הטובים שלך עוד תשלם יקר עבור מעשיך המתועבים".

אלא שבשעה שצעקו גילו שאין כל זכר למחוצץ, תוך שהם עסוקים במעשה קידוש ה' תפס הנבל את ידיו ורגליו ונעלם במהירות על גבי גגותיה של מאה שערים, ריצתו על הגגות לא הייתה מביישת צבי נרדף על ידי טיגריס משחר לטרף.

מספרי המגיד

הזאת היא נעמי?

מה קרה כעת? נבהלו הנשים שעד עתה שוחחו בחצר, כל כך היו שקועות בשיחה ביניהן עד שלא העלו במחשבתן שיש אי מי שמצלם אותן, הן ראו את האברכים מדברים בהתרגשות אל קבוצת אנשים שהתאספה במקום ומספרים להם על איזה בחור מחוצף כנראה שאבבניק חדש שהצטרף אל החבורה וה' ירחם ניסה לטנף פלטרין של המלך, אבל בחסדי שמים הם הרימו זעקות נוראות והבחור הפחז נמלט לו כאנטילופה נפחדת.

"תישארי איתי כעת, אני מפחדת מאד להיות לבד, אולי ניקח מונית וניסע יחד לבית הורייך? ביקשה גב' פינקלשטיין את הנערה?
"אכן כן" הסכימה הנערה טובת הלב עם האם, כדי להרגיע את רוחה הנסערת.

גב' פינקלשטיין מיהרה לקחת מונית לבית משפחת פינרמן כדי לפגוש את חיים שלום היקר.

כשנכנסה לבית ראתה את בנה יקירה שוכב במיטה חלוש מאד, ברגע הראשון נחרדה לראותו, פניו חיוורות מאד עם זקן של ספירה פאות קלושות שהחלו רק כעת לגדול, זהו חיים שלום שהייתה לו ארשת חסידית מובהקת? מבט חודר יותר גילה שהתווים לא טושטשו, יש עוד דמיון לתוויו הקודמים אבל הוא נראה כפול מגילו, עשר שנים שלא ראתה אותו, היא ציפתה לראותו מבוגר, אבל עד כדי כך?! ה' ירחם אך שכעת הוא נראה, ממש עור ועצמות, פניו בגרו מאד, פנים מיוסרות מאד שעברו הרבה צער בחיים.

אבל לאחר שהחלה לשוחח עימו גילתה לשמחתה כי ברוחו הוא חזק מאד, זה לא חיים שלום הסקן מלא התהיות שפזל לכל מיני כיוונים, היום יש לה בן יציב בדעתו שיודע היטב את תפקידו בעולם, הם שוחחו ביניהם עד לשעה מאוחרת, כשרצתה לקום ממקומה ביקש ממנה חיים שלום שרוצה הוא להצטרף אליה, הוא רוצה לשוב כבר לבית ממנו נתלש כל כך הרבה שנים.

האם ניגשה אל בעלת הבית לשאול אם בנה כשיר ללכת לביתו, רב אליהו פינרמן הניע את ראשו בחיוב, אין כמו הבית שמרפא עדיף שיחזור כבר עתה למרות תשישותו.

לאחר שהודו רבות לו ולכל בני משפחתו יצאו כשחיים שלום מהלך מדה, רגליו היו מכווצות ולא היו כמעט יכולות לנוע, רב אליהו הזדח להביא הליכון שבנה במו ידיו כדי לעזור לתשושי כוח. חיים שלום לא התנגד וק' דידה אל הרכב שהוזמן למקום.

את פרק הזמן הזה ניצל רמי אבן בוהקת היטב, כשהוא מוסתר מאחורי חבית גדולה שעמדה נטושה שנים רבות נעמד עם המצלמה המשוכללת לתפוס תמונה טובה עם האסיר בכבודו ובעצמו, הפעם נזהר שלא ללבוש את בגדי המלכות שהסגירו אותו ליד אויביו, הוא הצליח לתפוס זווית צילום נהדרת שהשקיפה על הבית של רב אליהו, הוא חיכה לרגע זה זמן רב, ברגע שחיים שלום יצא מהבית כשהוא מדה מלווה באמו הודה לגורל הטוב שהביא לו את חיים שלום במלוא חזונו יחד עם אמו, התמונה שתפס שווה לו הפעם מיליונים.

היום כבר לא יוכל אבירם סלע לזלזל בממצאים שהביא. הכל היה שווה, הפעם הוא לא יתפשר, הוא יבקש דמי סיכון.

***

חיים שלום מספר את מסכת חייו בלי השמטות.

כשנכנס חיים שלום לביתו התרגש מאד, עשר שנים לא דרכו רגליו בבית, עיניו לא יכלו להסתגל למקום, הוא נראה לו כל כך שונה מהעבר, דומה שאמא עשתה איזה רמונט (שיפוץ) רציני, חלו בבית שינויים גדולים, רק לאחר שהסתגל למקום גילה שלמעשה לא נעשו בו שינויים מלבד הצביעה.

הבית נקי מאד ומסודר להפליא, האמא המסורה לא הזניחה את ביתה גם בימים הקשים שעברו עליה, כבת משפחה אמידה לא יכולה הייתה להסתגל לגור בבית מוזנח, אבל להשקיע בו מעבר ליכולותיה הכספיות לא הייתה מוכנה, בקושי רב כלכלה את עצמה, היה אדם אלמוני (מחותנה לשעבר) שדאג מפעם לפעם להכניס לה סכומי כסף דרך "כולל פולין-וורשה" כאשר איש לא יודע לספר לה מהיכן המקור, בזכות זאת יכולה הייתה להמשיך את מסגרת החיים ולשלם את החובות שהצטברו מהחתונות שעשתה בגפה ולא לצאת מרוששת לחלוטין.

לאחר שפגה ההתרגשות הראשונה סיפר חיים שלום לאמו את כל עלילות חייו, הוא לא שיקר לה הפעם כפי שנהג בעבר, אמנם בוש מאד במעשיו הרעים, אבל הוא עשה עליהם תשובה גמורה, ראש וראשונה להן הייתה ההחלטה, לא לחיות עוד בכחש, עליו לא להסתגר אלא לומר דברים כהווייתם:

"כשלתני בדרך בה הלכתי, בצורה החמורה ביותר".

הוא סיפר לה אך התעוות לחלוטין בשל חברים רעים ששתה בצמא את דבריהם, בטוח היה שהם באים לקרב את הגאולה ומניחים את היסודות לבנין הבית השלישי, הם שינו בפניו שאפילו אם ירד כל הבניין מהשמים צריכים לעשות איזו פעולה מלמטה, כדי לזכות לסייעתא מלמעלה.

מספורי המגיד

הפעם יודע הוא להבחין בין קלא דאילן לדמוי תכלת. איציק ביגלמייסטר שהיה מורו ורבו בדעות כחבות ובשיבוש דרך המהר"ל היה חוזה שקר, אין ספק שגם החכם התימני שהתגורר בנחלת אחים (שכונת נחלאות) ממנו ינק איציק את שיטתו היה טועה ומטעה בידועין, רק על מורו הראשון רבי משה כהן (שמת בינתיים) אצלו למד את מסכת בבא בתרא חו"מ וסדר קדשים לימד זכות, שהיה תמים מאד וגם נזהר מאד מלהעביר לו את שיטתו הכוזבת, אלא שאם לא היה מכיר אותו יתכן שלא היה מתקרב לכל אותם הווי ההזיות המשיחיות שמסכנות את הרחמינות ואת הגשמיות יחד.

כמו כן סיפר לה שהיה באצ"ל ופעל רבות למענם כמתכנן מבצעים, לאחר מיכן התגייס לצבא שם עשה חייל, הוא התקרב למפקדים הבכירים שלו שהכירו בכישרונותיו הרבים ודאגו לקדם אותו בסולם הקצונה, במסגרת הצבא הכיר אחת שכמעט התחתן איתה, ה' ירחם אם היה נישא לה, זו הייתה בכיה לדורות, הבית שהיה מקים היה בית גויי בלי כל ספק.

אבל משמים שמרו עליו שבכל שנות האירוסין היסט ולא רצה לקבוע תאריך סופי לחתונה, מה שהביא שהכלה מאסה בו ועזבה אותו לחלוטין ובק נצל משואה רחמינית. הוא גם סיפר לה על האויב שרדף אותו עד חורמה ומסבב כל הסיבות הביא שעל ידי רציחתו נאלץ לערוק מהצבא, בק נסתם הגולל על חלומו הצבאי, אלמלי כן, מי יודע אם לא היה נהיה לבסוף רמט"ל ואולי אפילו מדינאי גדול, מה שהיה מרחיק אותו לנצח מדרך התשובה.

כנראה שאבא ז"ל שמר על ממרום שלא אכשל ושתה"ל לי אחרית ותקווה, גם לאחר הנפילה הגדולה כשכבר התגלגלתי לכלא איום ונורא שלפי כל הסיכויים הייתי צריך לסיים שם את החיים, כפי שכל שוכני המקום זוכים, לי קרה נס גדול משמים ויצאתי מבור תחתיות ועל ק צריך אני עשות סעודת הודאה.

האמא שמעה ודמעה רבות, לאחר ששמעה את הווידי הנרגש הבינה שאכן חיים שלום חזר לבית במלוא המובן, הוא מתחרט על כל העבר וחפץ להקים בית יהודי כפי שחינכו אותו, אין ספק שענתה בשל הוא להקים בית בישראל, היא אבל התלבטה האם לא מוקדם מדי לגשש את הדופק אצל משפחת הויזמן, הוא עדיין אינו נראה במיטבו, בקושי יש רמז לפאות וזקן, גם מראהו עלוב מאד, האם לא עדיף להמתין עוד כמה חודשים, עד שיחלים ויראה וחזותו תשתנה לטובה? ודאי שכן.

***

לחיים שלום יש תוכניות:

"באיזה חודש אנחנו נמצאים?" שאל חיים את אמו בהתרגשות רבה לאחר שסיים את ההרצאה החושפנית.

"אנחנו כעת בט"ו אייר, עוד פחות מחודש נחוג את קבלת התורה, בשבילך אני חושבת זו היא שמחה גדולה, מעתה תוכל לשבת ולהתמיד בלימוד כבעבר, אני מקוה שתוכל לחוג את מתן תורה בבית המדרש הסמוך, הלוואי שעד אז תתאווש לחלוטין ותוכל להתחיל מחדש את החיים".

"אמא יקרה, שאלתי אותך באיזה חודש אנו אוחזים בשל ענין אחר, קיבלתי הבטחה מאבא ז"ל כי בחודש סיון אינשא בעזתי"ת לצארטיל הצדקנית תחי', אבא אמר לי שלמרות כל מה שעברה היא שמרה אמונים לשידוך ולא הייתה מוכנה לשמוע שום שידוך, היא קיבלה משמים אות כי אנחנו הזוג הנכון שהוכרז עליו ארבעים יום קודם ליצירה.

אני רואה שמכל דברי אבא ז"ל לא נפל צרור ארצה, הייתי רוצה שתציר קשר עם משפחת הויזמן ותבקשי מהם לחדש את השידוך ולמען ה' לעשות את כל המאמצים שעד סוף חודש סיון נוכל להעמיד חופה בעזרת ה' ממרומים" ביקש חיים שלום את אמו כולו דמעות.

האם נרעשה מאד מדבריו, היא רואה שלחיים שלום יש תוכניות אחרות משלה, היא חשבה בהתחלה שהיה כדאי להמתין עם הדבר מספר חודשים, אבל אם חיים שלום בא עם ציטוטים מדברי אבא ז"ל איך תביע התנגדות? היא הייתה בטוחה בזכויות של האבא בשמים שיסייעו לחידוש השידוך.

"אדרבה ואדרבה, אדבר עם גב' כהן השכנה, בעלה רב מנחם מנדל לומד עם רב אפרים זלמן הויזמן בכולל, אבקש ממנה שבעלה יעביר מחר את הבקשה שלנו לחידוש השידוך, אני מקוה שגם הם יתרצו לך, היו לי לאחרונה שיחות טובות עם צארטיל וגם עם אמא, נראה לי שהיא שינתה טעמה לטובה, אני בטוחה שהפעם תתקבל בפנים מאירות בבית ובעזרתו יתבך נוכל לחדש את הקשר כבר בימים הקרובים.

עוד דבר חשוב עלי לעשות, ליצור קשר עם בן דודנו רב נפתלי הרטשטיין שהייתה לו יד גדולה לקרב את הישועה, עלי לבשר לו כי המאמצים שלו הניבו פירות וב'ה אתה משוחרר מכבלי המאסר".

~~~~~

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

הדלקת נרות: 19:15
 יציאת השבת: 20:05
 רבינו תם: 20:57

ע"פ אופק תל אביב
 ט' באב תשפ"ב

טוב לחסות בה'

800

האם אסור לי לשנוא?!

דברים התשפ"ב. ערב תשעה באב

הנה עומדים אנו לפני שיאו של החורבן – צום ט' באב. היום הקשה בתולדות עם ישראל.

היום שעזב ה' את ביתו בארץ, והגלה את עמו במשך כבר 2,000 שנה. וכל זאת מדוע?...

כולם יודעים היטיב את התשובה – שנאת חנם. אבל רק רגע, יש לי שאלה קשה. מה אתה רוצה לומר לי, שאם החבר שלי ילשין עליי, יהרוס לי את הרכב, יצחק עליי בפני כולם – אז אסור לי לבעוס עליו ולהרגיש בלב רגשות שנאה?!... מה זאת אומרת, הרי לא ניתנה התורה למלאכי השרת?!... והרי בורא עולם יודע היטיב כי זה ניסיון קשה המעורר שנאה רבה, ומה הוא מצפה ממני בשעה זו שאין דנים אדם בשעת כעס?!... וכי בית המקדש נחרב גם בגללי, והרי אם יצערו אותי, אינני 'פראיר' בלשון העם, ואינני צריך לסבול בגללו?. שאלה גדולה וקשה.

בואו תשמעו מה עונה לנו הרמב"ם. כתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ז ה"ז): "כשיחטא איש לאיש, לא ישנאו וישתוק, אלא מצווה עליו להודיעו ולומר לו 'למה עשית לי כך וכך?', שנא: 'הוכח תוכיח את עמיתך'.

ואם חזר וביקש ממנו למחול לו – צריך למחול, ולא יהיה המוחל אכזרי".

ואם חזר וביקש ממנו למחול לו – צריך למחול, ולא יהיה המוחל אכזרי".

אומר לך הרמב"ם: אתה בן אדם, מותר לך להיפגע, זה הגיוני ובריא שתצטער בגלל מישהו ותרגיש רגשות שנאה וכעס. השאלה מה תעשה עם זה?!

אם תשמור את השנאה בלב ותפתח בשתיקה – זה נגד רצון ה', וזו שנאת חנם שמצערת את הבורא כל כך וגרמה לו לעזוב אותנו.

אך כיוון שאתה בן אדם, טוב ורצוי שתיגש אל זה שפגע בך ותפרוק את הכעס בפניו ותאמר לו: "למה בדיוק עשית לי זאת?". לפרוק את הרגשות שלנו – זה דבר טבעי וחשוב, ואף מובן ומקובל בעיני ה'.

מסיים הרמב"ם: "מי שחטא עליו חברו ולא רצה להוכיחו ולא לדבר לו כלום מפני שהיה החוטא הדיוט ביותר, ומחל לו בליבו ולא שנאו ולא הוכיחו – הרי זו מידת חסידות". אם הינך בעל מידות מיוחד, המעביר על מידותיך ומוכן לסלוח בלי להקפיד – אשריך, אך זו מידת חסידות ואינה מדינא.

כי ע"פ הדין צריך אתה לומר לו זאת, ולא לשמור את השנאה בלבד. מסיים הרמב"ם: "ולא הקפידה תורה אלא על המשטמה" – בורא עולם מקפיד על השנאה אחד לשני יותר מכל. כי אבא יכול להבין שילדיו מתווכחים על צעצוע ורבים לזמן קצר, אך אם הם שונאים ממש איש את רעהו ולא מדברים אחד עם השני בבית – אין להורים צער גדול מזה.

מעשה מדהים ומיוחד מובא ב"באר שלמה" (מערכת ש' אות ג'): "היה זה לפני 300 שנה. בממלכה האוסטרית שלט הקיסר 'לאופולד' הראשון שהנהיג את הממלכה ברוב עוז והדר. הקיסר האוסטרי אהב מאד את היהודים והחליט למנות לשר האוצר את אחד מגדולי הדור של היהודים באותה תקופה, הלא הוא – הגאון הצדיק רבי שמשון וורטהיימר זצ"ל. רבי שמשון ניצל את מעמדו לטובת היהודים, וזכה בעזרת קירבתו למלך לבטל גזירות רבות ששונאי ישראל ביקשו להטיל על היהודים.

יום אחד, קרא הקיסר לרבי שמשון ושאל אותו שאלה נוקבת וקשה: "אמור נא לי ידידי, יש לי שאלה גדולה וקשה על היהודים. אם תענה לי נכונה, מה טוב. אך אם תתחמק או תענה תשובה אחרת – אזרוק אותך ואת כל היהודים מארצי...".

– המשך בעמוד 3 –

לרפואה. פרנסה. והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. ניסים חיים רפאל בן לשיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה. אייל רפאל בן שרית שרה. דביר בן רויטל, ליאור בן פרידה, אריאל בן רויטל.

זיווג הגון: הניאל ולירן בני אורנה, ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. סתיו בת ורדה, אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן גליה. פרחת בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. עליזה בת מזל טוב מלכא. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנתס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמר. גלילי הכהן בן כוכבה.

העלון מוקדש לע"נ שושנה בת שרה ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לעילוי נשמת מורים בן מרימה פיניש ת.נ.צ.ב.ה

צום ט' באב שחל במוצ"ש

מתוך פסקי מון הרב עובדיה זצ"ל

הבדלה במוצ"ש ט' באב

כשחל ט' באב במוצ"ש, אין להחליף את בגדי השבת ואת נעלי העור מיד בשקיעת החמה, אלא ישאר עימם עד כ-20 דקות לאחר השקיעה כדי להוסיף מחול על הקודש, שמצות תוספת מחול על הקודש דוחה לאיסור נעילת הסנדל, כיון שאסור להראות אבלות בשבת.

קודם שיחלוץ נעליו ויחליף את בגדי השבת שעליו בבגדי חול שכבר לבשם קודם ואינם מכובסים, יאמר: "ברוך המבדיל בין קודש לחול".

זמן תפילת ערבית

מן הראוי להודיע בציבור שתפילת ערבית במוצאי שבת תהיה לאחר כחצי שעה או ארבעים דקות מהשקיעה, כדי שתהיה שהות לקהל להחליף את בגדי השבת ואת נעלי העור לאחר צאת הכוכבים, ולבוא לבית הכנסת בנחת.

תיקון חצות / הרה"ב בן ציון מוצאפי

בימים אלו של בין המיצרים נהגו כל ישראל לומר 'תיקון חצות' עם חצות היום, ונביא כאן מעט ממעלת האומרה כמובא בזוהר הקדוש: * זוהר לך לך (צ"ב): "האומר תיקון חצות שמור למעלה ולמטה ויש לו חלק בעולם הבא". * זוהר בשלח (נ"ז): "נקרא בן לה' ומקבל כתר עליון, יראים ממנו הבריות, ונכנס בכל פתחי גן עדן ואין מי שימחה בו ותפילתו נשמעת".

סוד בית המקדש

ורבנו חיים פלאגי ז"ל כתב (מועד לכל חי סימן י, ס"ו) "מכפרים כל עוונותיו, זוכה לאריכות ימים, בניו לא ימותו בחייו, יראה זרע ויאריך ימים".

עוד הוסיף לומר השל"ה הקדוש (דרך חיים כ"א): "עבודה גדולה ועצומה לבורא יתברך היא אמירת תיקון חצות, כי גם הקב"ה ופמלייתו והצדיקים שבגן עדן בוכים כל לילה, וחיוב על כל אחד מאתנו שגרמנו כל הצער והחורבן לשכינה להשתתף בצערה". *רבי יהונתן אייבשיץ כותב (יערות דבש, א' דרוש א'): "צריך להוריד דמעות על בנין ירושלים, כי הוא תכלית השלימות, ואם אין לנו ירושלים ומלכות דוד למה לנו חיים".

צום ט' באב שחל במוצ"ש

מתוך פסקי מון הרב עובדיה זצ"ל

הדחת כלים בט' באב

מותר להדיח את כלי השבת במוצ"ש שהוא ליל תשעה באב. ואם יש צורך להדיח במים חמים, גם כן מותר, כיון שאין כאן רחיצה לתענוג, אלא רק להקל עליו את שטיפת הכלים שיתנקו בקלות יותר.

בזאת תבחנו

מכיון שהיה אסור עלינו ללמוד תורה המשמחת בתשעה באב, בזאת נבחן האדם, אם לאחר שפתח את הצום ונרגע, פותח ספר ולומד אפילו מעט, מראה בזה בעליל שחפצו ותאוותו ללמוד תורה, כי הנה עת אשר נגמר האיסור ללמוד, מיד לומד. ושכרו רב ועצום אצל הקב"ה שמראה את חיבתו לתורה ולהקב"ה. ומובטח לו שיראה ישועות גדולות, כי בשעה הזאת, הרבה אנשים עייפים וחלשים מהצום ואינם לומדים. וכל שכן אם מזכה גם את בני ביתו, אשריו ואשרי חלקו.

הרב איתמר גימאני

מתוך יום ליום

בקול... תיכנס למקלחת, תאסוף את המשחקים, נוווו... תלך לישון...". צריך לדעת, כי כמו שאנו כמבוגרים מרגישים לאחר הערה או פקודה הרגשה לא נוחה ורעה, אזי לילד שמקבל פקודות והערות ללא סוף - ישנה הרגשה רעה עוד יותר, לפי שאינו יודע לקבל את הדברים בצורה בוגרת. כעת, אולי מובן, מדוע אין פלא מה הסיבה שאנו מבקשים מהילד 200 פעם להיכנס למקלחת והילד לא מקשיב. אנו מבקשים 300 פעם לאסוף את המשחקים והילד לא שומע... מדוע? כי גם לילד לא נוח לשמוע פקודות ורק הוראות.

אז מה עושים? הפתרון קל ופועל מיידית: משנים את השפה. ונביא דוגמא: אם אותו גבאי בית כנסת יגש להעיר לנו בצורה נעימה: "כבודו היקר, לא נעים לי אבל אם תוכל בבקשה להפסיק לדבר, זה קצת מפריע לשמוע את קריאת התורה".

באותו רגע נרצה מרצוננו להפסיק לדבר, כיוון שהדבר נאמר בצורה יפה ומכבדת. על כן, בדיוק אותו הדבר אצל הילדים: אם נדבר אליהם בצורה מכבדת, מחבבת ומכילה: "ילדי המתוקים, בואו נראה מי חרוץ ונכנס ראשון למקלחת?!", ולא "נו, כנסו מהר למקלחת". נראה מיד כי זה יתקבל הרבה יותר טוב, ואם תגיד שזה נשמע מדי מתרפס, אז אותך אני שואל וכי בעשרות פעמים שפקדת וצעקת עליו הוא כן הקשיב?... הדברים נכנסים ללב כשיודעים איך לומר זאת בצורה יפה.!

ילדים או חיילים!?!

נתאר לעצמינו כי אנו קוראים עלון מסוים בבית הכנסת, אלא שלפתע ניגש אלינו רב בית הכנסת או הגבאי ואומר לנו: "כאן לא קוראים עלונים, הפסק מיד לקרוא". כיצד נרגיש באותו רגע? - רובנו נקשיב לדברים, אך לא יהא לנו רצון וחשק לקיים את דבריו. מדוע?... כי נאמרה לנו פקודה, ולא נוח לנו לשמוע פקודות. על כן, ברור לכל כי אם נקבל בבית כנסת פקודות והערות ללא סוף: "תפסיק לדבר... תפסיק לקרוא עלונים... אל תשב כאן... תזרוק את הטישו".

במקרה הטוב נחליף בית כנסת, כיוון שזה לא נעים ולא נוח לשמוע ולקבל כל הזמן פקודות והזעפות פנים. סיפר לי חבר טוב המתגורר במקום עם כמה בתי כנסיות המלאות מפה לאוזן, מלבד בית כנסת אחת שאין בו מניין. הוא בדק ומצא כי באותו בית כנסת ישנו גבאי שלא מפסיק להעיר ולתת פקודות כמו מפקד צבאי, ואף רב בית הכנסת מקפיד בסוף כל תפילה לקרוא לחזן לשימוע: "טעית כשאמרת בחזרת הש"ץ ככה", הוא פונה לכמה מתפללים ומעיר להם: "הנחת התפילין שלך לא טובה", וכך עוד הערות רבות... וזו הסיבה שבית הכנסת הזה ריק ממתפללים, בעוד ששאר בתי הכנסיות עמוסות. הורים יקרים ונפלאים, אם נקשיב בשעות הערב לנשמע בבתינו, נוכל לספור עשרות פקודות: "תאכל יפה, תברך

שאלת החלום הגורלית

הרב שמשון ורטהיימר

– המשך מעמוד 1 –

רבי שמשון נחרד מדברי המלך והקשיב לדבריו: "אמור נא לי, הרי אתם היהודים חכמים ופיקחים, וגם גומלי חסדים נהדרים. אין עם מיוחד כמותכם. פעמים רבות שמעתי על יהודי שבצרה ומצוקה וחבריו נחלצים לעזרתו ועושים עמו חסד וצדקה, דבר שאינו מצוי כל כך אצלנו הגויים. אך דבר אחד איני מבין – מדוע, אם כן, העם היהודי סובל חרפת גלות קשה כל כך מאות שנים, נרדף ומעונה מכל אומה?!"

רבי שמשון הרהר מעט, וענה: "קיימת סיבה אחת המאריכה את גלותנו. אילולא היא – כבר היינו נגאלים". "ומה היא?!", דחק בו הקיסר. "מפני שיש בינינו שנאת חנם", השיב רבי שמשון, "אם לא היתה שנאה בין איש לאחיו, הרי שכעת היינו נגאלים וזוכים להיות בירושלים, סמוכים לבורא עולם בבית המקדש, העם הנבחר שלו".

הקיסר שמע זאת, אך התשובה לא סיפקה אותו ולא הניחה את דעתו. "כיצד תאמר כן, הרי אני מכיר את היהודים, ויש ביניהם אחווה ושלוש, וגם המון גמילות חסדים. אני בטוח שאתה מסתיר ממני את התשובה האמיתית. ולכן", סיים הקיסר, "אם תוך שלושה ימים לא תשיב לי מהי הסיבה האמיתית לכך, שאלוקים הותיר אתכם מעונים בגלות, והחריב את מקדשכם – אגרש את כל היהודים מהמדינה".

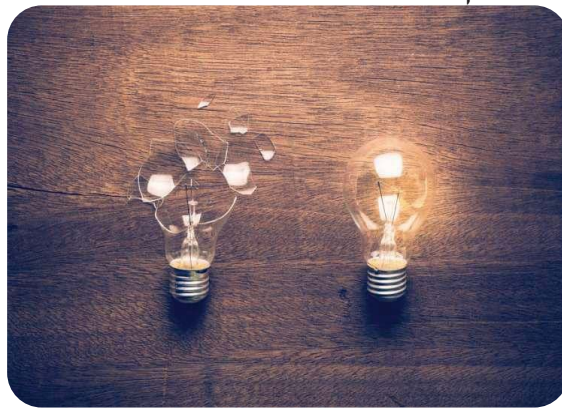
ר' שמשון הצטער מאוד על הדבר – מה הוא כבר יכול לעשות. החליט ר' שמשון להתענות ולהתפלל, ובסיום הצום והתפילה ערך שאלת חלום.

"אנא, תודיעו לי מהשמיים מה עליי לעשות בכדי להציל את יהודי ארצנו בשעת צרה זו".

מיד כשסיים, ענו לו מהשמים:

"ר' שמשון, הסר דאגה מליבך, ענית לקיסר טוב מאוד. זו סיבת צער הגלות, והקיסר ייווכח בקרוב בתשובתך".

למחרת, הלך הקיסר עם שריו ונכבדיו ליערות כמנהגם להשתעשע בציד-חיות. והנה לפתע, הבחין הקיסר בחיה נאה ביותר הרצה במהירות לתוככי היער ודלק אחריה בחירוף נפש. תוך כדי המרדף לא הבחין הקיסר כי כל הפמליא שלו, לא נמצאת עמו, והינו בודד ביער. הלילה ירד וקולות חיות הטרף נשמעו. פחד נורא הציף את לב הקיסר, והוא הבין כי הוא חייב להציל את חייו. מרחוק הוא ראה נהר ובסביבתו כמה

בתים מוארים.

הקיסר מיהר ורץ לכיוון הנהר, פשט את בגדי מלכותו הכבדים והחל לשחות אל עברו השני של הנהר. סוף סוף, הצליח הוא להגיע אל הכפר. לאחר שעות ארוכות ביעד, כשהוא תשוש ורעב, כשכולו רטוב עד לשד-עצמותיו, וקופא מחמת הכפור הנורא חיפש הוא אדם טוב שיסכים לפתוח לו את הדלת. דפק בדלת של הבית הראשון אליו נקלע, והנה פתחו לו בני הבית הנכרים את הדלת בחשדנות והססנות.

מיד כשראו את ההלך הזר, לא זיהו כי מדובר בקיסר, הם התייחסו אליו בחשדנות, ולבסוף טרקו בפניו את הדלת. הוא המשיך לבית השני והשלישי, וגם שם לא פתחו לו את הדלת וסילקוהו מהמקום. מיואש ושבור החליט לחפש בית עם מזוזה בפתחו, המעיד על בית יהודי, כי בוודאי היהודים הרחמנים בני רחמנים יחמלו עליי ויכניסוני לביתם.

עבר הוא בית אחר בית, עד שלאחר כמה דקות מצא בית עם מזוזה בפתחו. דפק על הדלת, ולשמחתו פתח לו יהודי עטור סממנים עם הארת פנים, והכניסו לביתו באושר. התחנן הקיסר לפני היהודי: "אנא יהודי, רחם עליי, ותן לי להתחמם ולאכול, בטרם אמות ברעב".

היהודי הסכים בשמחה ומיהר להסיק את התנור, הושיב את האורח לידו, ומזג לו יין-שרף לחמם את גופו, ואף ארוחה דשנה הניח לפניו.

הקיסר הרגיש הקלה עצומה, והמשיך להתחנן: "יהודי, בבקשה, עדיין קר לי, אנא תביא לי מעיל פרווה".

אשת בעל הבית שעמדה לידו, לחשה לו באידיש: "תזהר ממנו, יתכן שהוא שודד, כי מי מסתובב כך בלילה קפוא. הוא עוד ישדוד אותנו ויברח".

"אל דאגה", ענה לה, "בהצלת נפשות אין לעשות חשבונות. אל תפחד, אני אשמור עליו כל הלילה", אמר ונתן לו את המעיל לחמם את גופו.

הקיסר שמע את שיחתם של בני הזוג והתפעל כל כך ממסירות נפשם של היהודים להכניס אדם חשוד לביתם, ולתת לו מכל טוב שבביתם.

הבטיח הקיסר בליבו, כי ברגע שיוכל ישיב לו גמול מיוחד ביותר על מעשהו האצילי וליבו הרחום.

הלילה עבר והבוקר עלה. עם שעות הבוקר המוקדמות, פנה הקיסר אל היהודי ושאלו: "האם יש כאן עגלון שיוכל להוליכני לעיר הבירה ווינה?".

"אני עגלון, ואקח אותך בשמחה רבה", השיב היהודי.

"אשלם לך מחיר כפול", אמר הקיסר, "אך אבקש שתתן לי להתכסות במעיל הפרווה שלך בנסיעה, מפני הקור העז".

אשתו של היהודי שמעה זאת ושוב הזהירה אותו: "היזהר בעלי. הגוי הזה טומן לך מלכודת. הוא לא ישלם לך הנסיעה, ואף יגנוב לך את מעיל הפרווה היקר..." – המשך בעמוד 4 –

כדי לזכות להביא את הגאולה שאנו צריכים לא לשנוא ולא לרטון על מעשהו של השני
אנו בני אדם בעלי רגשות, שונים בדעותינו, אך אם נפגעת – לך ודבר עם האדם, שתף אותו בצער שהוא גרם לך
בצורה יפה. אם תשמור בלב, ותחליט כי גמרת איתו – על זה יש צער לה, ועל זה אנו בגלות!

מפרקים את השנאה

– המשך מעמוד 3 –

שומע היהודי את דבריה ומרגיעה: "הסירי דאגה מליבך, בע"ה הכל יהיה בסדר". הקיסר שומע זאת, וליבו מתמלא התפעמות והערצה נוספת על היהודים טובי הלב וגומלי החסד. העגלון לקח אותו לזוניה, וכשנכנסו לעיר, שאלו להיכן בדיוק ירצה להגיע. "לבית המלוכה", השיב הגוי. "לשם אינני נכנס", אמר היהודי, "הרי חל איסור להתקרב לארמון הקיסר". אך הנוסע 'הפשוט' הרגיעו: "אין ממה לחשוש, סע בבקשה".

השניים מגיעים לאחוזת המלוכה, והעגלון עוצר. "היכנס פנימה", הורה הקיסר, אך היהודי נבעט ונבהל: "להיכנס לכאן זו ממש סכנה, אני לא מוכן להמשיך", הודיע נחרצות. "אני מבטיח לך", אמר הקיסר, "כי לא יארע לך רע, היכנס ואל תפחד". היהודי השתכנע מדבריו ונכנס פנימה אל בית המלוכה.

ואז, לפתע, קפץ הקיסר מהעגלה, נכנס לתוך הארמון ונעלם. מיד כשנכנס לארמון הורה לאנשי המשמר: "הכניסו את העגלון למקום שמור, שלא יברח". מיד קפצו השומרים ממקומם ותפסו את היהודי. הכניסוהו לחדר ואמרו לו: "המתן פה". החל היהודי להצטער ולחשוב מדוע לא הקשיב לקולה של אשתו אשר הזהירה אותו מהגרוע מכל.

כעבור כמה דקות, נכנסו שומרים והורו ליהודי: "הקיסר קורא לך". באן כבר נשבר היהודי והחל לרעוד כולו. הוא הביין כי כלתה אליו הרעה, וכי ייענש כעת בעונש כבד ונורא. בחיל וברעדה נעמד אל מול הקיסר, השפיל מבטו, עד שפנה אליו הקיסר ואמר לו:

"האם אינך מכירני?". היהודי השיב כי מעולם לא ראה את הקיסר. צחק הקיסר ואמר לו כי הוא היה אורחו אתמול בלילה, ועמו הגיע לארמון. נשמתו של היהודי כמעט נעתקה ממקומה, והוא החל להתרגש נורא. הקיסר כיבדו בכבוד גדול על כך שהציל את חייו, ואמר לו בחיבה: "יהודי יקר, עשית בשבילי המון עם טוב ליבך, ולכן אני רוצה לשלם לך. לא סתם תשלום, אלא כל אוצרות המלוכה פתוחים

לפניך, ובלבד שתגייד לי מה הדבר שאתה הכי רוצה. את הכל אשתדל לעשות למענך".

היהודי נדהם כולו והחל לחשוב במבוכה. "גם אם תבקש כפר שלם, כרם גדול או שדה, כסף מזומן או תשלום מכס של אחת העיירות – הכל יהיה שלך, רק תבקש..."

למרבה הפלא, היהודי עומד נבוך, ואינו מוציא הגה מפיו. סבלנותו של הקיסר פקעה, והוא אמר: "אם לא תענה לי מיד, אשלם לך את מחיר הנסיעה שקבענו הבוקר, ותו לא".

"אדוני הקיסר", פתח היהודי את פיו והחליט לבקש את בקשת חייו הגדולה, "כידוע לך, אני עגלון פשוט, ובמהלך נסיעותיי, אני עוסק גם ברוכלות ומוכר מיני סדקית כדי להתפרנס ולהביא לחם לביתי. אלא שדבר אחד טורד את

מנוחתו, ואם תעזור לי בו – אהיה מאושר... לאחרונה, יהודי אחד נכנס לתחומי, גם הוא עגלון, וגם רוכל, כך שממש יורד לחיי. הוא מתחרה בי וגוזל את פרנסתי. הוא לוקח לי נוסעים ומוכר סדקיות בדיוק כמו שלי. אינני יכול לחיות בשמחה כשהוא מתחרה בי. אנא, יצווה נא הקיסר ירום-הודו, כי תיאסר עליו ועל כל מתחרה אחר הכניסה לכפרנו והעיסוק בענף שלי, כך שרק אני אתפרנס מכך לבדי".

הזדעזע הקיסר ונדהם כולו. "אוי, שוטה שבעולם", זעק בקול גדול, "רציתי לעשות אותך למלך הכפר, יכולת להפוך לגביר ועשיר אדיר, ואף להיות לאדון לאותו יהודי מתחרה; אבל אתה, במקום לחשוב על טובתך, חושב רק כיצד לנקום במתחרה שלך ולצער אותו!. אכן תקבל את בקשתך, אך שנאתך העבירה אותך על דעתך".

שלחו הקיסר וביקש לקרוא במהרה לרבי שמשון וורטהיימר ואמר לו:

"עתה מבין אני היטב עד כמה תשובתך היתה מדויקת. שנים רבות שאני עוקב אחרי היהודים ומתפעל איזה עם נפלא ומיוחד, בעלי לב טוב, רחמנים, גומלי חסדים, מכניסי אורחים בסבר פנים יפות, גם אם הם זרים בלתי מוכרים – ממש יופי המין האנושי. אך כעת הבנתי וראיתי כי בגלל עניין שנאת חינם, אתם מפסידים הכל... הינכם כל כך נאצלים ומיוחדים, אילולא שנאת החינם ההורסת את תפארתכם, ובוודאי כי אם תתקנו דבר זה, מיד יחפוץ בכם ה' ויגאלכם, כי אין עוד מיוחד כמותכם". נאנח הקיסר. מותר להרגיש צער, שנאה וכעס, אך צריך ללכת לשני ולומר לו שזה מצער אותך, אבל העיקר לא לשמור בלב, שבגלל כך אנו בצער עד היום!.

תודה רבה!

למפיצים הרבים בכל הארץ, תבורנו בזכות זיכוי הרבים הגדול ממעלת המלאכים!
רוצה פרסום או הקדשה?
פרסום תורני לזיכוי הרבים או הקדשה וברכת מזל טוב ניתן לשלוח למערכת

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט. מאור בן ליאת. זיווג: אביחי בן גאולה. לע"נ: אמיר בן גורר, בוריס בן ברכה, יהודה בן אליהו, משה בן צביה.

מתי מותר לאדם להסתפר לכתחילה (פ"ח) ביום ט' באב (לא במצב סכנה)?

העלון מוקדש לפרואת צביה בת סעדה הי"ז

לתגובות: 052-7151858

רחוב משה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

סגולה לשמחת השבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שקנא מפראהבישט זיעוניא

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א
אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום
משטפנשט], **אמר:** מוי שרוצה
לזכות לשבת שמחה שיזכר
בליל שישי מזקני הגדול רבי
שלום מפראהבישט זי"ע,
ואם אין לו סיפור ממונו,
שיזכר לפחות משולחנותיו
הקדושים ומספסלי בית
מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי
דברים
תשפ"ב

גליון
92

הנהגות ישראל * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

ימעט באכילה ושתיה

"אוכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם וגם מים תכרו ומאתם בכסף ושתיתם"
כתביו [הרה"ק רבי אברהם] המלאך, כן גם ר' שלום שכנא [דברים ב' 1].

השלמות וציונים

1. ראה בספר שארית יהודה - דרך חיים תוכחת מוסר (דף נג): בשם מרן הרה"ק מרוזין זי"ע בזה הלשון: איתא (משלי יג כה) "צדיק אוכל לשובע ורשע יאכל ויבטן וישקע" והיינו, כי עיקר אכילת האדם הוא להעלות הניצוצות הקדושים המתהווים בתוך המאכל והנה הצדיק, כשלוקח הדבר מאכל בידו לאכול אותו, אזי תיכף רצים אחריו הניצוצות הקדושים להעלות, כי יודעין אשר זה השלום יעלה אותן, על כן אינו צריך לאכול הרבה, כי בהמעט שאוכל מוציא הניצוצות קדושים ומעלה אותן. לא כן הרשעים כים נגרש (עי"פ ישעיה נז כ) ובורחים ממונו הניצוצות הקדושים יענו ויודעים אשר לא זאת שלא יתקן אותם עוד ילקלק אותן יותר, כי יעשה מצומח דומם, וכידוע. על כן בורחים ממונו הניצוצות הקדושים, וצריך לאכול הרבה ואינו שובע נפשו.

זוארפ השבוע

אמונת חכמים

"ובדבר הזה אינכם מאמינים" (דברים א לב).

רבי שלום מפראהבישט נכד המגיד ממעוריתש היה חולה, והזכירוהו לרפואה אצל הרה"ק רבי פנחס מקאריין. כעבור רבע שעה הזכירוהו שוב, אמר רבי פנחס 'איה האמונת חכמים שלכם?!

כתבי הרה"ק רבי ישראל שמעון קסטלניץ, בשם רבי מרדכי חיים מסלאנים זי"ע

תיקון חצות של הרבי מפראהבישט

"כי תבאו לראות פני" (הפטרת דברים).

סיפר הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה כי [בעת אשר היה אסור הרה"ק בעל התניא בבית הסוהר] הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע אמר פעמיים תיקון חצות, פעם אחת על חורבן בית המקדש, ופעם שניה על כך שהרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע נלקח ל'תפיסה'.
כ"ק אדמו"ר מפריסב שליט"א - הלקח והליבוב, עמ' 138

2. אמנם ראה מה שסיפר הרה"ק רבי יצחק מהוסיאטין זי"ע בדברות קדשו (שיח יצחק, י אלו תשכ"ג), על אחד מצדיקי אותו הדור שלא ירד לסוף דעתו של הס"ק מרוזין זי"ע למה הוא מתנהג בגינוני המלכות, ושאלו הלא בגמרא איתא 'כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו בקב חרובים וכו'. והשיב לו הס"ק, אדרבא משם ראייה שצדיק הדור צריך להתנהג בהרחבה. דהנה לפרנסה יש ג' לשונות בלשון הקודש: מזון, פרנסה, וכלכלה, וכל אחד פירושו פרנסה בהרחבה יותר מחבירו. 'מזון' הוא המדרגה הפחותה, כי מזון פירושו בצמצום, רק אכילה ושתיה כדי חייו, ופרנסה פירושו גם שאר כל צרכיו כבגדים וכלים, וכלכלה הוא עוד יותר מזה. וזהו פירוש הגמרא

בשם רבי מרדכי חיים מסלאנים זי"ע

בשם רבי מרדכי חיים מסלאנים זי"ע

כל העולם ניזון' פירוש מקבל שפע בצמצום, ולמה זה, 'בשביל חנינא בני' שביל - היינו דרך, פירוש דרכו של חנינא בני גורמת לכך, שמסתפק במועט ודי לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת, ומחמת זה כל העולם ניזון גם הוא בדחקות, כי העולם מתנהג כפי הנהגת צדיק הדור, מה שאין כן אם הצדיק מתנהג בהרחבה, אזי הוא גורם גם כן שפע רב והרחבה לכל העולם. עכ"ל.

וראה בספר כנסת ישראל (דף יח ע"א) שהביא דברים אלו בשינוי קצת, וזה לשונו: 'כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בנידי לו בקב חרובין', שביל הוא לשון צמצום וזהו כוונת מאמרם ז"ל על מה 'כל העולם ניזון בשביל', ורצה לומר 'בצמצום', משום ש'חנינא בני די לו בקב חרובין' היינו שצדיק הדור צריך להתנהג בדרך עשירות בכדי להמשיך להעולם. וה' חנינא שהיה בחינת צדיק הדור, אם מתנהג עצמו בעניות אינו ממשיך השפעה, עלך כן גם העולם בעניות. ואמר על זה מרן הרה"ק בנו [רבי אברהם יעקב] מסאדיגורה זי"ע ראייה מה דאיתא בתוס' במסכת גיטין דף יב, דכתבו דשם מזונות הונח רק למאכל, ופרנסה הוא שם הכולל לכל צרכי האדם מזונות וכסות ושאר צרכים, על כן אמרו ז"ל 'כל העולם ניזון' לבד רק מזונות.

והוא ממש מדה כנגד מדה, דכיון שבעת שאין להם לפעמים רק כזית, מכל מקום הם מברכים על המזון, על כן השי"ת נושא להם פנים בברכו אותו בשלום כאמרו "ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום" שיהיה להם לאכול ולשבעה, וכדכתיב בפרשת בחוקותי (ויקרא כו א-ב) "ואכלתם לחמכם לשבעה ונתתי שלום בארץ", וכדכתיב (תהלים קמז יד) "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך", וכדפירש"י ז"ל בפרשת מקץ (בראשית מא ב) דבימי השובע הבריות נראה יפה זו לזו, שאין עין צרה בחברתה, והיינו שלום, ודברי פי חכם חן. ואז הוסיף הגאון רבי ישראל לנדה זצ"ל שיומתק בזה גם מאמר המפורסם בשם רבינו הגדול והקדוש מהרי"צ הזקן מסטרעטין ז"ל שזה מדקדקים בעצמן שלא לאכול יותר מכזית, כדי שיוכלו לברך במסירות נפש כידיע,

קול קורא למען קדושת מקום הציון בגבעתיים ודבריו חוצבי להבות אש של מרן הגאב"ד הגר"ט וויס זצ"ל

הזעקה נשמעה היטב מסוף העולם ועד סופו, והגיעה אף עד לחדרו של השופט בגבעתיים שנרתע מלודון בדבה, ובוטלה הגזירה שריחפה אז על מקום הקודש.

וכך כתב מרן הגאב"ד בכתב ידו חוצב להבות אש במכתב קודש שפורסם אז ברבים:

"בוודאי אסור להסיר את המבנה על קברו של הצדיק והקדוש, ופלא גדול שאין מתיראין באימה ופחד מלנגוע במקום קדוש זה, וכל העוזרים והמסייעים יתברכו בכל טוב סלה. יצחק טוביה ויס גאב"ד דפעייה"ק ירושלים"

סלמון שליט"א אשר הופיע לפני מרנן חברי הביד"צ יחד עם מספר עסקנים נוספים שדבר המאבק נגע לליבם, ולאחר שמיעת העדויות בדבר ההתנכלות הבלתי פוסקת של גורמי השלטון השונים למתפללי הציון בגבעתיים ולחלוקת הציון הקדוש, חתמו מרנן הגאב"ד ובית דינו שבירושלים על אגרת 'קול קורא' מיוחד להזהיר גדולים על הקטנים, לבל יהיו איש להרים את ידו בסדרי והנהגת הציון הקדוש בעיר גבעתיים, ואכן נתקיים בהם כשם שפסקו בי"ד של מטה כך פסקו בי"ד של מעלה, דבריהם עשו רושם עז וברור, וקול

בעת שסערה ארץ על הפגיעה שתכננו הרשויות בגבעתיים לפגוע במתפללים ובאהל יתן קדשו של הרה"ק משטפנשט זיע"א, התכנסו חברי הבד"ץ של העדה החרדית בירושלים במושב מיוחד, לדון בדבר ולטכס עצה ותשועה ברוב יועץ, בדיון המיוחד נכחו מרן הגאב"ד זצ"ל, ילחט"א מרן הרב"ד הגר"מ שטרנבוך שליט"א, כ"ק הגאון הגדול רבי משה הלברטאם זצ"ל, הגאון הגדול רבי מאיר ברנסדורפר זצ"ל, ילחט"א הגאון הגדול רבי אברהם יצחק אולמן שליט"א, לאחר שמיעת דבר המערכה מהרה"ג אברהם יעקב

להלן נביא את מכתב הביד"צ בשלימותו

חבר מועצת חכמי התורה הגאון הגדול רבי שמעון בעדני שליט"א

הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א ראש ישיבת כסא רחמים הגאון הגדול רבי מאיר מאוז שליט"א

פסק הלכה

הננו בזה להביע את דעתנו דע"ת כי האהל שנבנה על ציון של קבר

האי צדיק וקדוש משטפנשט זצוק"ל בבית העלמין בגבעתיים, משמשת את הציבור הגדול שבאים לפקוד את המקום הקדוש ולשפוך שם את צערותם בתחנונים, וזה מקובל שלא להתפלל במקום פרוץ וכך נהגו בהרבה מקומות בבתי החיים להעמיד אהל על קברי צדיקים.

ע"כ אסור להסיר את המבנה הקיים וזה פגיעה בקדושים אשר בארץ המה, ותקוהו כי כל מי שבכוהו לעשות שלא יפגעו בציון זה, עליו להשתדל כפי יכולתו להעמיד הדבר על מכונו.

וזכות הצדיקים יעמוד לכל המסייעים להתברך בכל מיני ישועות עד נוכח לתחיית מתי עמך ישראל ברחמים אכ"ה.

הכ"ח הביד"צ דפעייה"ק ירושת"ו

נאם משה שטרנבוך ראב"ד

נאם משה הלברטאם

נאם מאיר ברנסדורפר

נאם אברהם יצחק אולמן

עליהם הוסיף מרן הגאב"ד זצ"ל דבריו חוצבי להבות אש וחתימת יד קדשו

יצחק טוביה וויס גאב"ד דעיה"ק ירושלים

אח"כ נוספו על מכתב הבד"צ עוד מגדולי האדמו"רים והרבנים נב"מ וילחט"א שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר מרחמסטריווקא זצ"ל

כ"ק מרן האדמו"ר מערלין זצ"ל

הגאון הגדול רבי אפרים פישל רבינוביץ שליט"א ראש ישיבת תפארת ישראל דחסידי רווין

כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א

בית דינו של מרן הגר"ש וואזנר גאב"ד דו"מ ב"ב

הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א

BETH DIN ZEDEK
OF THE ORTHODOX
COMMUNITY JEWISH
CENTRAL E. ISRAEL
15 STIMULOS ST.
P.O. BOX 5000 TEL AVIV 6100000

בית דין צדק
לכל סוגיות האמנות
סק"ל תפארת ישראל
תל אביב 6100000
טל 5000 6100000

בס"ד

י"ט שבט ה'תש"ד

הננו בזה להביע את דעתנו דע"ת כי האהל שנבנה על ציון של קבר האי צדיק וקדוש משטפנשט זצוק"ל בבית העלמין בגבעתיים, משמשת את הציבור הגדול שבאים לפקוד את המקום הקדוש ולשפוך שם את צערותם בתחנונים, וזה מקובל שלא להתפלל במקום פרוץ וכך נהגו בהרבה מקומות בבתי החיים להעמיד אהל על קברי צדיקים.

ע"כ אסור להסיר את המבנה הקיים וזה פגיעה בקדושים אשר בארץ המה, ותקוהו כי כל מי שבכוהו לעשות שלא יפגעו בציון זה, עליו להשתדל כפי יכולתו להעמיד הדבר על מכונו.

וזכות הצדיקים יעמוד לכל המסייעים להתברך בכל מיני ישועות עד נוכח לתחיית מתי עמך ישראל ברחמים אכ"ה.

הכ"ח הביד"צ דפעייה"ק ירושת"ו

נאם משה שטרנבוך ראב"ד
נאם משה הלברטאם
נאם מאיר ברנסדורפר
נאם אברהם יצחק אולמן

בית דין צדק
לכל סוגיות האמנות
סק"ל תפארת ישראל
תל אביב 6100000
טל 5000 6100000

פסק הלכה

הננו בזה להביע את דעתנו דע"ת כי האהל שנבנה על ציון של קבר האי צדיק וקדוש משטפנשט זצוק"ל בבית העלמין בגבעתיים, משמשת את הציבור הגדול שבאים לפקוד את המקום הקדוש ולשפוך שם את צערותם בתחנונים, וזה מקובל שלא להתפלל במקום פרוץ וכך נהגו בהרבה מקומות בבתי החיים להעמיד אהל על קברי צדיקים.

ע"כ אסור להסיר את המבנה הקיים וזה פגיעה בקדושים אשר בארץ המה, ותקוהו כי כל מי שבכוהו לעשות שלא יפגעו בציון זה, עליו להשתדל כפי יכולתו להעמיד הדבר על מכונו.

וזכות הצדיקים יעמוד לכל המסייעים להתברך בכל מיני ישועות עד נוכח לתחיית מתי עמך ישראל ברחמים אכ"ה.

הכ"ח הביד"צ דפעייה"ק ירושת"ו

נאם משה שטרנבוך ראב"ד

נאם משה הלברטאם

נאם מאיר ברנסדורפר

נאם אברהם יצחק אולמן

עליהם הוסיף מרן הגאב"ד זצ"ל דבריו חוצבי להבות אש וחתימת יד קדשו

יצחק טוביה וויס גאב"ד דעיה"ק ירושלים

אח"כ נוספו על מכתב הבד"צ עוד מגדולי האדמו"רים והרבנים נב"מ וילחט"א שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר מרחמסטריווקא זצ"ל

כ"ק מרן האדמו"ר מערלין זצ"ל

הגאון הגדול רבי אפרים פישל רבינוביץ שליט"א ראש ישיבת תפארת ישראל דחסידי רווין

כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א

בית דינו של מרן הגר"ש וואזנר גאב"ד דו"מ ב"ב

הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א

מכתב מרן הגאב"ד זצ"ל ובית דינו נגד הניסיונות לחלל את מקום הקודש ציון הצדיק בגבעתיים

יומין דנשמתא

ט' אב - יומא דהילולא דהרה"ק רבי יעקב יצחק החוזה מלובלין זי"ע

אור המצווה מאיר את הנפש עד מאוד

פעם אחת נסעו קבוצת חסידים ללובלין עם 'בעל עגלה' אהרן, ויהי כבואם העירה ללובלין ביקש ה'בעל עגלה' אותם: קחו נא 'פיתקא' ממני ותנו נא אותה להרב הקדוש בעדי, ולקחו את ה'פיתקא' ממנו ויעשו כן ויתנו את הפיתקא למרן הקדוש מלובלין זצלה"ה, ויהי כאשר קרא שם ה'בעל עגלה' שהוא ב'פיתקא' אמר הרה"ק, שמו של האיש הזה מאיר מאוד מאוד, מה הוא האיש הזה?!

ויתמרו מאוד האנשים ויהיו כמחרישים, כי ה'בעל עגלה' אדם פשוט מאוד לא ראו ממנו דבר במשך ימי הנסיעה עמו.

ויהי כראות הרה"ק כי הדבר לפלא בעיניהם אז הוסיף ודבר לאמר: אולי רק ברגע זה נפשו מאירה.

והנה החסידים אשר ידעו את רבם הקדוש כי אמת בפיו מיהרו לבקש ולחפש ה'בעל עגלה' בשווקים ורחובות לראות מה הוא עושה, והנה באו אל השוק וישמעו קול צהלה ושמחה וימצאו את ה'בעל עגלה' שלהם מרקד ומפזז ושמה מקול הכלי זמר.

וישאלו אותו לשמחה מה זו עושה? והשיב להם כדברים האלה, הנה אנכי הלכתי לדרוש שמחה מעט ויהי כי באתי בשוק הזה שמעתי קול כלי זמר בכניור ונבל אז פניתי הנה וראיתי כי שמחת חופה הוא ליתום ויתומה.

ויהי כאשר הייתי שם מעט והנה נצמח מחלוקת גדולה, כי לא היה להיתומה ליתן 'טלית' להחתן כאשר התחייבה א"ע ואז אמר לקרוע התנאים ולהפריד הזוג.

אז התחמם לבי בקרבי מאוד ולבי היה מרה לי על ביוש היתומה שלא תנשא לאיש אשר קותה זה כמה זמן, לקחתי כל צרור כספי אשר קבלתי לי על הדרך ונתתיה שתקנה 'טלית' עבור החתן ושלא יתפרק החבילה ח"ו ונתקיים השידוך והיתה החופה למזל-טוב, לכך אני משמת את לבבי מעט על החתונה הזאת.

ויהי כאשר שמעו החסידים את דברי ה'בעל עגלה' הבינו את דברי רבם הקדוש וכמה גדולה כח מצוה אחת להאיר את נפשו של אדם אם יעשנה בשלימות.

(פלאות הרבי)

והואיל ואידיחי ידחי לגמרי, ולכן לא הודו לו חכמים כי אין לדחוק את הקץ. עכ"ל.

ונוסף עוד על דבריו, כי ביקש רבי "לעקור" תשעה באב, דהיינו לעשותו "עיקר", ולהראות גודל מלכות השי"ת, דהיינו הגם שצר לנו עד מאוד, אנו מתחזקים ומתאמצים ושומחים בשבת במלכותו, ועל רחמי המרובים אנו בטוחים שישוּב נדחינו במהרה, וזה הענין הוא עיקר ויותר תענוג לפניו מאשר שאנו שומחים וטובי לב בימים הנגלים ונראים לטובה, ולכן מהתעוררות עיקר ותענוג זה היה בכוחו לדחות את תשעה באב ולעקרו ולגלות את הקץ וכו'.

(עבודת ישראל פ' מסעי)

(ישעי' א. ט.) כל רואה זאת יתפלא מאוד, איך אפשר להיות שהנביא ישעיה ידבר קשות על עם קדוש ישראל, ויעורר דינים עליהם ח"ו, אבל באמת אפשר לבאר כי הנביא מליץ ישר על בני ישראל, ופירושו הפסוק הוא כך, הוי, הוא לשון כרוז שהכריז ישעי 'הנביא, גוי חוטא', (פ"י מלשון קולע אל השערה ולא יחטא (שופטים כ"ט)) שהם קטנים בעיני עצמם ואינם חשובים לכולם, וכל מעשייהם במצוות ומעש"ט נחשב בעיניהם למעט ודבר קטן, 'עם כבד עון', שהן עם שכבד העון בעיניהם וכל שום עון קטן שעושים נחשב בעיניהם למשא כבד. או אפשר 'עם כבד עון', שקשה וכבד עליהם לעשות העון רק מרוב פיתוי היצר העמוס עליהם תדיר א"א להם להמלט ממנו. 'זרע מרעים', הם זרע ישראל זרע מיוחס בני אברהם יצחק ויעקב, 'מרעים', ריעים ואחים אהובים זה לזה ומקיימים מה שנאמר (ויקרא י"ט, יח) "ואהבת לרעך כמוך", 'בנים', בני ישראל הם בלי תערוכות ושמש כסול, 'משחיתים', מתחילים ומשחיתים את גופם בקבלת יסורים וסיוגופים בשביל כבוד הבורא, ואם ח"ו פעם אחת 'עזבו את ד' ונאצו את קדוש ישראל', תיכף 'נזורו אהור', בבושה ובהכנעה רבה מלפני הבורא ב"ה ועושין תשובה ומתמרמרים על חטאתם, וזהו פירוש הפסוק להמליץ טוב על עם בני ישראל.

(הרה"ק רבי מנחם נחום ממאקרוב זי"ע)

דרכו של מתווך

לכו נא ונוכחה יאמר ה' (ישעיה א. יח). וקשה דהל"ל בואו נא ונוכחה, כי דרך המתווכחים להתווכח עם חברו פנים אל פנים. ואמר מרן הסב"ק מרוזין זי"ע בזה"ל: דרכו של מתווך הגדול כשצריך לבצע עסקא, הוא לוקח כל צד ביחידות, היינו שמדבר עם המוכר בצד ולחוד ואח"כ כך עם הלוקח וכך פועל מה שצריך לעשות. וזהו פירוש הפסוק "לכו נא ונוכחה יאמר ה'".

(עירון קדישין השלם - כנסת ישראל)

תשעה באב

והימים האלו יהפכו לשמחה ולששון

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא אמר בשם אביו הרה"ק מרוזין ז"ל: אבי ז"ל אמר דאיתא בספיה"ק דכשיבנה ביהמ"ק, אזי י"ז בתמוז יהיה יום ראשון של יו"ט, ותשעה באב ימים אחרונים של יו"ט, ובאמצע יהיה חול המועד. ואני אומר דתשעה באב יהיה ימים הראשונים של התג, וי"ז בתמוז יהיה ימים האחרונים, ובאמצע חול המועד.

(עירון קדישין השלם)

עצלות לדבר מצוה, ורענונות לדבר עבירה!?

מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו (איכה ג. ט). אמר פירוש הפסוק על דרך המדרש איכה (פתיחה י) על הפסוק (ישעיה מג. כב) ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל, קאים טרון כל יומא ולא לעי וצלווי קמוי את לעי. פירוש, שכל היום הולך בשוק ועוסק בצרכיו, ואינו יגע ועצב, ואילו בכבוא להתפלל לעת ערב, אומר לחבירו ראשי כואב ואברי כבדים על!

וזהו "מה יתאונן אדם", פירוש בורה נעשה אדם אונן ועצב ברפיון כח, "חי", בהגיונו לתורה ולתפלה ולמצוה שהם חיים לדורשיהם. "גבר", ועל מה מגבר והוא שמח בלי התרשלות, "על חטאיו", בכוא ח"ו חטא לידיו, אזי יעבר כח התאוה ומרהיב עוז בנפשו לעבור עליהם. ה' ישימו מעושי עבודתו באמת, אמן.

(עירון קדישין השלם - צרור החיים)

הויכוח בין כנסת ישראל להשי"ת

למה לצנח תשכחנו תעזבנו לארך ימים, השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם (איכה ה. כא-כב). ידוע

מאוצר היי"ש יפה הריב אפרים יעקב סלמן שלי"ס
רב דרביה ורומניה

מצבת קברו של הרה"ק רבי שמואל שמעלקא טויביש לצד מצבת קבר אביו (מימין) הרה"ק רבי אהרן משה טויביש רבני יאס, בבית העלמין 'פאקוראר' ביאס בהלקת הקדושים שפוטו מבית העלמין העתיק ב'טאטאראש' ובסמוך לאהל קברו של הרה"ק אדמו"ר הראשון משטפנשט

רבנו הגה"ק רבי שמואל שמעלקא טויביש זצ"ל אב"ד יאס - בעמח"ס "היי עולם" ועוד נלב"ע חי' לחודש אב תרכ"ה ומנו"כ ביאס רומניה

ונעתיק כאן דברים נוראים מה שאמר בנה הגאון רבי יצחק אייזיק זצ"ל אב"ד פאשאן בפטירתה (אודותיו ואודות חתנו הרה"צ ר' יעקב קאפל הגר מפאשאן-יאס הזכרנו בבאר בשדה גליון 343), כשנשא עליה הספד תמרורים בפני ביהכנ"ס הגדול דק"ק יאס ברב עם הדרת מלך ביום ב' ח' מרחשוון תרל"ד לפ"ק.

... והנה אחי ורעיי כאשר נודע לכם מרוב גודל צדקת אמינו הרבנית הצדקת זללה"ה דמנשים באוהל תבורך שכל ימיה היתה מקדשת לבה לשמים ולא היתה הולכת בגדולה כדרך הנשים לבקש גדולה לעצמה ע"י בגדים ותכשיטין יקרים אך כל תשוקתה הי' תמיד להיות זוכה לבנין וחתנין תלמידי חכמים יראי ד' לקיים מאמר דוד מלכא טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, ות"ל כי חפץ ד' בידה הצלית, ומעודה נשאה בעול הפרנסה ועליה היה כולנה בכדי שלא תטריד אבינו הגאון החסיד זצלה"ה מלמודו אף רגע אחת, וספר תהלים לא מש מתוך ידה מעודה עד שהיה שגור כולו בפיה ממש, וכאשר פיה פתחה בחכמה אז תורת חסד על לשונה, וכמעט קצר המצע מהשתרע לסדר מעשיה הטובים והישרים מאשר נודע לי מעת עמדי על דעת... .

עוד דודים

עם הגיעו לפרק "האיש מקדוש" והוא בן ט"ו שנים בלבד בא בקשרי השידוכין עם הכלה המהוללה מרת גיטל ע"ה, בת הרבני הנגיד מו"ה יחיאל איכל הלוי ראזענפעלד ז"ל מק"ק ראווא. שהיה מגזע רב היחס הנגיד מוהר"ר שלום הלוי ראזענפעלד בנו של הגה"ק המפורסם בדורו רבי יחיאל איכל הלוי זצלה"ה האבדק"ק לודמיה, שהיה דור שביעי לרבנו המהרש"ל מלובלין זצלה"ה, מגזע רבנו רש"י ז"ל. וזגתו מרת לאה ע"ה היתה בתו של הגה"ק רבי שמואל מגזע הגאון הקדוש רבי יהושע העשיל זצוק"ל אבד"ק לובלין וקראקא.

זכה ולאחר נישואיו עם זוגתו הצדקנית אפשרה לו לשבת על התורה ועל העבודה, בזה שלקחה על עצמה את עול פרנסת הבית ובכך הקדישה את כל כולה לתורתה של בעלה, וכל חפצה ורצונה לאפשר לבעלה הרב הגדול לשבת באהלי תורה ולגדל בניה על ברכי התורה והיראה, וכך כל ימיה נשאה בעול הפרנסה כדי שיוכל בעלה ללמוד בהרחבה ובמנוחה בלי שום טרדות.

לגדולות נוצר

הגה"ק רבי שמואל שמעלקא טויביש זצ"ל, נולד בשנת תקס"ח בלבוב לאביו הגה"ק רבנו אהרן משה טויביש בעל הקרני ראם זצ"ל מסיניאטין ולבוב, ולאמו הרבנית הצד' מרת לאה ע"ה, בבית גדול זה קיבל את מיטב חינוכו, כבר בימי טל ילדותו ניכרו בו סימני כי לגדולות נוצר, וכל רואיו הבחינו במוחו החריף ובשכלו החדוד, ומעל הכל ניכר היה בירתו ובמדותיו האצילות, כך עלה ונתגדל כשהוא נושא על שכמו עול התורה והיראה ועשה לילות כימים בעסק התורה.

כאמור, את רוב חכמתו בחכמת התורה קיבל מאביו הגה"ק בעל קרני ראם זצ"ל, ששקד על חינוכו והטעימו כבר בימי ילדותו מיערת הדבש של עסק התורה והשקוה מנחלי נתיבותיה, ואכן הנער גדל עלה ונתעלה תוך שהוא ממית עצמו באהלה של תורה, לגאון ולתפארת, ויצא שמעו לאוצר כלי חמדה וכי ידיו היה רב לו באורייתא, חריף ובקי נפלא בש"ס ובפוסקים ראשונים ואחרונים, כל רו לא אניס לי' לשמחת הוריו מולידיו, ונתקיים בו מאמר החכם מכל אדם (משלי י', א) בן חכם ישמח אב.

באר בשדה - שטפנשט

{ אז נדברו }

פרשת דברים תשפ"ב | לסדר: "יוסף ד' עליכם ככה אלף פעמים" | גליון מס': 568

להצטרפות לרשימת התפוצה

בחייל:

a8447168@gmail.com

**ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:**

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בזאר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

אבאלע: מפני ידך בדד ישתני!!! אתה בודדת אותי מכל העולם...

אחד הדברים המביכים ביותר בימים אלו זה להסביר מה חסרנו!!! מה חסרנו שאין לנו את בית המקדש... אבל אני רוצה להיות כנה... אני לא יודע מה חסר לכם... אבל אני יודע מה חסר לי...

אבא שבשמים: משעמם ליו!!! משעמם לי בעבודת ה'!!! אני לא מספיק מחובר לעבודתך...

יש לי נס שלכל הפחות אני מבין ש... שזה לא אמור להיות משעמם... אני מבין שעבודת ה' זה משהו מאוד מאוד חי ותוסס ומלא רגשות עמוקים ביותר... אני מבין שיש פה משהו... אבל אני לא מרגיש אותו!!! וזה מה שחסר לי... אני מגיע כל בוקר לתפילת שחרית ומנסה להתניע... מנסה להתרכז... מנסה לתפוס חיזוק... פעם אני מצליח פעם לא... אבל איפה? איפה ה"חכו ממתקים וכולו מחמדים זה דודי וזה רעי" הרי אבא שבשמים... לענייני החומר אני יודע להתחבר... יודע להשקיע... לכסוף ולהשתוקק להנאות העולם הזה... ואילו כשאני קורא מגילת איכה או לחילופין שיר השירים... אני מרגיש שיש פה משהו לזה... משהו רותח... ותכל'ס... אני לא... לא מרגיש את זה... וזה!!! זה מה שחסר לי... על אלה אני בוכיה!! זה מה שחסרנו!!!

כבר כתבתי כאן בעבר... שבאיכה רבה חז"ל מגלים לדור שלנו... שיש לנו קלף מיקוח מאוד חזק...

המדרש מספר: משל למלך שנשא אשה ואמר לה: אל תדברי עם השכנות שלך... היות ואת אשה חשובה והן נשים כפריות פשוטות... שלא יהיה לך שום קשר איתן! אל תבקשי מהן ואל תשתפי אותן בכלום... אל תיצרי איתן שום קשר... טוב!! יום אחד אותה אשה חטאה כלפי המלך... והמלך החליט לגרש אותה... היא לא התוכחה... היא הבינה שהעונש הזה מגיע לה ביושר... הצדיקה את הדין ויצאה מבית... **כעת... לאן פניה מועדות???** היא התחילה לחפש משהו שמוכן לקבל אותה... היא דפקה אצל השכנה... השכנה רק ראתה אותה בקוקר ומיד טרקה לה את הדלת בפרצוף... מה... שאני אתייחס אלייך? כל השנים היית סנובית... לא דברת איתנו בגינה... לא שיתפת אותנו בכלום... ועכשיו את רוצה שאני אתייחס אלייך?? הלכה האשה וניסתה לדפוק בדלת השניה... וגם שם אותו דבר... השכנה פתחה את הדלת ורק ראתה אותה והתחילה להרים עליה צעקות... בוקר טוב... נזכרת בנו?? איפה היית עד היום?? לא רוצים איתך קשר...

אותה אשה גרושה לא ידעה מה לעשות עם עצמה... היא חזרה למלך עם דמעות ואמרה לו: יש לי טענה כלפיך!!! נכון... גרשת אותי בצדק... עם זה אני לא מתווכחת... אבל!!! **בגללך אין לי לאן ללכת!!! אתה הוא זה שבודדת אותי מכל העולם!!!** אתה זה שהזהרת אותי שלא אצור קשר עם אף אחת מהשכנות... ועכשיו שגרשת אותי אף אחת לא רוצה להתייחס אלי **בגללך!!!** בגלל הנאמנות שלי אליך... ואם כך דין הוא שתחזיר אותי בחזרה ולו בגלל שאין מי שיקבל אותי זולתך

אומרים חז"ל זה הפשט בפסוק: "שמעו כי נאנחה אני, כל אויבי שומעי רעתי ששו **כי אתה עשיתי!!**"

אומרת כנסת ישראל לפני הקב"ה: מילא חטאתי וגרשת אותי... **אבל אף אחד לא מוכן לקבל אותי...** כי אויבי שומעי רעתי ששו... שמחים לאדי... צוחקים עלי... ולא מוכנים לקבל אותי... ולמה? **כי אתה עשית!!!** אתה הזהרת אותי להתרחק מהם... אתה הופעת בהר סיני- הר שירדה שנאה לעכו"ם עליו... אתה ציפית ממני שאהיה יהודי גאה ושמור שמתרחק מהגוים והיות ואתה בודדת אותי מכל העולם... אז אנא... השיבו ה' אליך גם אם קצפת עלינו עד מאוד... אבל אין לי לאן...

כלפי מה הדברים אומרים???

אבא שבשמים... אני משועמם בעבודת ה'!!! לא מרגיש מספיק מחובר לעבודת ה'... חסר לי טעם בלימוד... חסר לי גישמאק בפנימיות וצניעות יהודית... למה??? למה זה חסר ליי? כנראה שאני לא מספיק משקיע נכונות בעבודת ה'... אבל לא!!! לא זו הסיבה היחידה!!! יש עוד סיבה!!!

זה שאין לי מספיק גישמאק בעבודת ה'... זה עדיין לא סיבה שאהיה משועמם... אתה יודע למה אני משועמם? **כי אתה עשית!!!** אתה בודדת אותי מדור 2022... אתה הוא זה שאמרת לי להתרחק מהרשת... להתרחק מוואצפ... להתרחק מכל מיני מושגים שהכל רץ שם ואני לא... ותכל'ס... נהייתי משועמם... כי פעם... מקסימום לא היה לי חשק ללמוד... הייתי הולך לפטפט בין מנחה למעריב... פעם אם לא התאים לי להישאר בכולל הייתי הולך לעבוד כנפח או סנדלר... אבל היום?? מאוד קשה למצא משהו באמצע... אם אני לא מחובר לעבודת ה'... אני מוצא את עצמי מבודד... כי החברה והממצב והעקשען והנייעס זה שם!!! שם אצל השכנות האלו שהזהרת אותי להתרחק מהם... משפחת וואצפ... אין משהו באמצע... כי פעם היינו מפטפטים ביחד בין מנחה למעריב... אבל היום הכל עבר לרשת... כל החברים מצייצים בוואצפ... כל המידע שם... כל הנייעס שם... כל הקניות דרך הרשת... כל החיים שם... (אם כי זה לא באמת ככה... אבל ככה הם מנסים לשרד ומצליחים לשכנע אותי ברגעי

חולשה) ואני מוצא את עצמי קרח מכאן ומכאן... מצד אחד אני יושב מול הדף גמי ולא מספיק מתחבר... ומצד שני אין לי לאן!!! כי אתה עשית... אתה אמרת לי להתנתק מהם... מילא היית מרשה לי לקנות מכשיר... לא הייתי מתכבין שאני משועמם... הייתי דווקא מאוד עסוק... עסוק בכל השטויות וההיסס דעת האפשריים... אבל את זה אין לי... למה? כי הזהרת אותי להתרחק מה"שכנות" המקולקלות האלו של הרשת והוואצפ... ומצד שני אני יושב פה בבית המדרש ולא מספיק מתחבר!!! אז אנא ה'... פתח לי נועם ורצון לפתוח שערי רצונך... לבלתי תהיה סגור ממני... תן לי מתיקות וערבות נועם התורה... אני יודע שבימים כתקנם לא מגיע ליו!!! אבל מה אפשר לעשות שאין לי לאן... כי כיום כשמשעמם לי בבית המדרש ואני יוצא החוצה... זה לא כמו פעם... פעם מקסימום הייתי משועמם הייתי יוצא לשכנים ומפטפט איתם... אבל היום מי משועמם בבית המדרש... מה שמחכה לו בחוץ זה רק השכנים המקולקלים שאתה לא מרשה לי לגלוש איתם... אז אנא... כעת קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמח נפשנו בישועתך...

שבת ט' אב התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:17	20:08	21:00
19:15	20:05	20:57
19:18	20:08	21:00
19:16	20:06	20:57

כל הזכויות שמורות

פרשת דברים המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

לאקימא שכינתא מעפרא
1954 שנה
לחורבן בית מקדשנו
שיבנה במהרה בימנו אמן

דע שיצה"ט אינו מרעיש כמו יצה"ר

כל ענינו של האדם הוא לירא את האלוקים ולשמור מצוותיו חוקותיו ותורותיו. ואם כן מה בצע כי ירדוף אחר הגדולה והכבוד בזמן **שידע שסופו** בוא יבוא ברינה בעיתה או אחישנה חס ושלום. וכן אמרו בגמרא (ברכות י"ז) סוף אדם למות וסוף בהמה לשחיטה, והכל למיתה הם עומדים, **אשרי מי** שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו.

נשריש עמוק
בלבנו כי הוא בורא העולם אשר לא עזבונו רחמיו וחסדיו בכל הדורות הוא הקב"ה שהוציאנו ממצרים הוא גם כיום עימנו והוא אשר **לא יטושי ד' את עמו.**

צריך להקפיד על מה שנכנס לפה ומה שיוצא וגם על מה שנכנס יאמר בכוונה מרובה

אריה וזקן **תפסו ביחד** גדי ורבו ביניהם למי הוא שייך. הקרב היה קשה וממושך, בסופו נותרו שניהם **מוטלים על הקרקע** פצועים, עייפים וחסרי נשימה. במשך הקרב הסתתר לו שועל בין השיחים. כשראה את שני הצידים מותשים, תפס את הגדי וברח, כשהאריה והדוב מביטים בו חסרי אונים ואינם יכולים לרדוף אחריו. אמרו זה לזה: "אנחנו טרחנו והשועל זכה" - ... **כששנים רבים השלישי זוכה.**

המילים שאתה מדבר
בונות את העולם
שאתה חי בו

מילים שליליות
בונות עולם שלילי

מילים חיוביות
בונות עולם חיובי

החידושי הרי"ם עבר עם תלמידיו במקום אחד והבחין באדם המפזר לחם לעופות. בכל עת שפזר חופן חדש, **אצו העופות ממקומם** ללקט במקום שפזר עתה. "הביטו וראו מהי מידת הקנאה - העיר החידושי הרי"ם לתלמידיו - והרי העופות קיבלו מזון בשפע, אעפ"כ בראותם את בעל הבית זורק חופן חדש, משאירים הם את המזון **בקרבתם** ואצים לחטוף את בלעם של העופות האחרים... וכן נוהגים גם בני אדם.

לע"נ **רחל (רשל) בת קלרה אלבו**

אין להתייחס העקביות והדביקות במטרה היו מתכונותיו הבולטות של מרן **הרב שך** זצ"ל. כאשר לקח על עצמו משימה, לא היה כח בעולם שהיה מסוגל להניאו מביצוע הדבר.

הוא לא התחשב בשום מכשול טבעי. גם אם ההגיון צוה להרים ידים, הוא לא הושפע מכך, הוא ראה רק את המטרה הקדושה ושם את מבטחו בה'.

הגאון רבי **יוסף חיים חזן** זצ"ל, מתלמידי המהרי"ט איבד מאור עיניו, לא עלינו. רבי יוסף לא התיאש, הוא **הרבה להתפלל** ולהפציר, והקדוש ברוך הוא השיב לו את מאור עיניו. לזכר הנס חיבר רבי יוסף ספר בשם "עין יוסף". בו **ציין את הנס** שארע לעיניו.

כמה אנשים, שכאשר באו עליהם מניעות בדבר ההתחזקות והחזרה בתשובה אמרו שכנראה אין הקדוש ברוך הוא **חפץ בעבודתם**, הם מלהזכיר ואין זו הסיבה כלל ועיקר, אלא שפשוט מנסים אותם משמים וכגודל הדבר אליו שואפים כן גדול המניעות כנ"ל. ואדרבה **צריך חשק להתגבר יותר**, לשבור את המניעות ולהגיע אל המטרה החשובה.

איך אפשר לכוף את האדם שלא יחמוד שידע כל אשר לפנינו בהשגחה פרטית

נקודה פרהשפת

עני יצא מחדרו של רבי **נחום מנשרטביל** זיע"א, שכן הרבי העניק לו נדבה הגונה. כשיצא, ראה בחדר החיצון כפית של כסף. הוא נטלה בחשאי והניח אותה בכליו. כשהבחינו בני הבית שהכפית נעלמה, תפסו את העני וערכו חיפוש בכליו, עד שמצאו את הגניבה.

ביקשו להביאו לפני הרבי שיראה למי הוא מפזר את ממונו, והעני החל לצעוק: "לא גנבתי, הרבי נתן לי את הכפית במתנה". כדי לא לבייש את העני, אישר רבי נחום שנתן לו את הכפית במתנה גמורה. והעני, בלי בושה טען: "מכיוון שביישו אותי על לא עול בכפי, מן הדין לשלם לי דמי בושח..." **וגם עתה** הסכים הרבי וקבע שצריך לפייס ולפצות את העני. הוציא מכיסו סכום כסף נוסף והושיט לו, ובלבד שתנוח דעתו.

אחת העברות שעליהן חרב בית המקדש שנאת חנם. שנאת חנם? **אפשר לתקן** על ידי אהבת חנם. מהי אהבת חנם? לותר לזולת גם אם לא מגיע לו. לסלוח - גם אם אנו צודקים. לדון את החבר **לכף זכות** גם אם נגרם לנו עול. כך נקרב את ביאת משיח צדקנו ואת הגאולה השלמה. (העורך)

האורחים
נבר התעייפו
מהריקודים?
זה הזמן לתת להם
לקרוא משהו מעניין
על הפרשה

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

התלבטתם לגבי מזכרת לשבת התאחדות,
או לשמחה המשפחתית?

הזמינו עוד היום את חוברת עלוני השבת
של גרפומט, בשילוב הטקסט שלכם בשער!

